

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: HKHFKT001

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): A hidegháború hadművészete

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Military History of the Cold War

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Hadtörténelem Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Harangi-Tóth Zoltán, PhD, adjunktus

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -
Audiovizuális és tantermi szemléltetés.

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A kurzus során a hallgatók megismerik a hidegháború hadtörténeti korszakolásait, a sajátosságait, a légi és páncélos hadviselés elméletét, a tömegpusztító fegyverek szerepét, jelentőségét, illetve a főbb manőverdoktrínák összevetését. Elhelyezik a hadtörténeti eseményeket és konfliktusokat a korszak kontextusában, külön kitérve Magyarország szerepére.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

During the course, students will learn about the periods of the Cold War, their characteristics, and theory of air and armored warfare, the role and significance of weapons of mass destruction, and a comparison of the main maneuver doctrines. They will place military historical events and conflicts in the context of the era, with special emphasis on the role of Hungary.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeretekkel rendelkezik Magyarország történelmével, társadalmi, környezeti jellemzőivel, kulturális örökségével és geopolitikai helyzetével kapcsolatban.

Ismeri a külső és belső biztonság legfontosabb összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő fogalomrendszert.

-

Képességei:

Képes hatékonyan értelmezni és értékelni az Európára és Magyarországra ható globális eseményeket és világfolyamatokat, valamint hatékonyan feldolgozza a kapcsolódó információkat, adatokat.

Képes a csoportmunkára.

Rendelkezik olyan tanulási készségekkel, amelyek szükségesek ahhoz, hogy nagyfokú önállósággal folytathassa további tanulmányait.

-

Attitűdje:

Elfogadja szakterülete etikai normáit és szabályait, és ezeket a szakmai feladatok ellátásában, az emberi kapcsolatokban és a kommunikációban egyaránt képes betartani.

Nyitottan, valamint feladat- és megoldás-központúan viszonyul a szakterületén tapasztalt kihívásokhoz. Megfelelő kezdeményező képességgel rendelkezik a problémafelismerés és -kezelés területén. Kritikusan gondolkodik.

Munkájában és emberi kapcsolataiban megbízhatóság jellemzi.

-

Autonómiája és felelőssége:

Szabadon és felelős módon viszonyul az Európa és Magyarország jövőjével kapcsolatos kihívásokhoz, valamint az egyéni és közösségi felelősségvállalás lehetőségeihez.

Felelősséget vállal a munkájával és a magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi és etikai normák és szabályok betartása terén.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

The student has some knowledge of Hungary's history, social, environmental characteristics, cultural heritage and geopolitical situation.

The student knows the most important relationships, theories and conceptual frameworks of external and internal security.

-

Capabilities:

The student is able to interpret and evaluate effectively the global events and world processes affecting Europe and Hungary, as well as efficiently process the related information and data.

The student is able to work in teams.

The student has the learning skills necessary to be able to continue his/her studies with a high degree of independence.

-

Attitude:

The student accepts the ethical standards and rules of his/her professional field and he/she is able to comply with them in the performance of his/her professional duties, in human relations and in communication.

The student is open-minded, has task- and solution-oriented approach to the challenges in his/her professional field. He/she has adequate initiative in the field of problem identification and management. He/she has the skill of critical thinking.

The student is characterized by reliability in his/her works and human relationships.

-

Autonomy and responsibility:

The student takes a free and responsible approach to the challenges related to the future of Europe and Hungary, and to the possibilities of the individual and community responsibility.

The student takes responsibilities for compliance with professional, legal, ethical standards and rules in relation to his/her work and conduct.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezetés a hidegháború hadtörténetébe (Introduction to the Military History of the Cold War)

12.2. A hidegháború korszakolása (Periods of the Cold War)

12.3. A NATO (The NATO)

12.4. A Varsói Szerződés (The Warsaw Pact)

12.5. A légierő fejlődése (The Evolution of Air Forces)

12.6. Szárazföldi hadviselés (Land Warfare)

12.7. A haditengerészetek (Maritime Forces)

12.8. Az atomháborús tervek (The Nuclear War Plans)

12.9. Arab-izraeli háborúk (The Arab-Israeli Wars)

12.10. Kelet-ázsiai konfliktusok (Wars of South-East Asia)

12.11. Gyarmati háborúk es felkelés ellenes műveletek (Colonial Wars and COIN)

12.12. Magyarország a korai hidegháborúban (Hungary in the Early Periods)

12.13. Magyarország az 1960-as években (Hungary in the 1960's)

12.14. Magyarország a hidegháború végén (Hungary and the Late Cold War)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A 25%-os hiányzáson túli indokolt és igazolt távollét (pl. egészségügyi ok, szolgálatteljesítés) esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett formában és határidővel pótolhatja a mulasztást. A hallgató köteles továbbá a foglalkozás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. A fentiekben meghatározottnál több hiányzás esetén a hallgató nem kaphat aláírást, a kurzus ebben az esetben nem teljesítettnek minősül. Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A foglalkozások során egy, az első foglalkozáson meghatározott témában egy kiselőadás megtartása, és egy beadandó dolgozat elkészítése.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a tanórákon való részvétel a 14. pontban jelzett feltételekkel, valamint a 15. pontban ismertetett félévközi feladatok teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Az értékelés egy kiselőadás megtartásából és egy beadandó dolgozat elkészítéséből tevődik össze, mindkettő értékelése az öt fokozatú rendszer szerint történik. Az előadás és a beadandó dolgozat is egyaránt 50-50% aránnyal számít be a gyakorlati jegybe.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Fischer Ferenc: A kétpólusú világ, 1945-1989: Tankönyv és atlasz, Dialóg Campus Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest-Pécs 2014. ISBN: 9789632853;
2. Horváth Csaba: A koreai háború és hadművészet tapasztalatai in: Horváth Csaba: Az 1945 utáni legjelentősebb helyi háborúk és azok tapasztalatai, ZMNE, Budapest 1999. ISBN: -;
3. Horváth Miklós: A magyar néphadsereg az 1956-os forradalom és szabadságharc időszakában, ZMNE, Budapest 2003. ISBN: 9789634468301;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Horváth Miklós: - Kovács Vilmos: Magyarország az atomháború árnyékában,

Zrínyi kiadó, Budapest 2016. ISBN: 9789633276587;

2. Oszetzky Tamás: Arab-izraeli háborúk, Zrínyi Kiadó, Budapest 1984. ISBN: 963-326-153-8;

Budapest, 2025.

Dr. Harangi-Tóth Zoltán, PhD
adjunktus
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: HKHFKT002

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Hadtörténelem kutatómódszertan

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Military History Research Methodology

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50% elmélet, 50% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Hadtörténelem Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Harangi-Tóth Zoltán, PhD, adjunktus

8. A tanórak száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (14 EA + 14 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: - Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: Az elméleti ismeretek elmélyítésére a hadtörténelmi kutatásokhoz elengedhetetlen gyakorlati ismeretek megszerzése külső helyszíneken, illetve a hadtudományi modellezés segítségével kerül sor.

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A modernkori hadtörténelem egyedi forrásainak és kutatási sajátosságainak megismerése tantermi, majd gyakorlati körülmények között. A történettudomány módszertani eszköztárát kiegészítő hadtudományi modellezés tudományos alapjai, a kísérleti régészet, a csatatér kutatás, a csata és hadjárat elemzés, illetve az oktatási adatvizualizáció megismerése.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

Learning about the unique sources and research characteristics of modern military history in classroom and practical setting. Learning about the scientific foundations of military science modeling, which complements the methodological tools of history, experimental archaeology, battlefield research, battle and campaign analysis, and educational data visualization.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeretekkel rendelkezik Magyarország történelmével, társadalmi, környezeti jellemzőivel, kulturális örökségével és geopolitikai helyzetével kapcsolatban. Ismeri a közszolgálatban a saját szakterületén rendszeresített digitális technológiákat és a velük történő kommunikáció módját, továbbá ismeri az adott környezethez megfelelő digitális kommunikációs eszközöket.

-

Képességei:

Megfelelően alkalmazza a közszolgálatban a saját szakterületén rendszeresített digitális technológiákat. Képes az IKT-rendszerek használata során a megfelelő biztonsági előírások és szabályok alkalmazására, betartására. Képes a csoportmunkára. Rendelkezik olyan tanulási készségekkel, amelyek szükségesek ahhoz, hogy nagyfokú önállósággal folytathassa további tanulmányait.

-

Attitűdje:

Elfogadja szakterülete etikai normáit és szabályait, és ezeket a szakmai feladatok ellátásában, az emberi kapcsolatokban és a kommunikációban egyaránt képes betartani. Elkötelezett a minőségi szakmai munkavégzés iránt, azt a pontosságra való törekvés jellemzi. Nyitottan, valamint feladat- és megoldás-központúan viszonyul a szakterületén tapasztalt kihívásokhoz. Megfelelő kezdeményező képességgel rendelkezik a problémafelismerés és -kezelés területén. Kritikusan gondolkodik. Munkájában és emberi kapcsolataiban megbízhatóság jellemzi.

-

Autonómiája és felelőssége:

Felelősséget érez a munkája ellátása során tudomására jutott adatok, információk kezelése és azok megosztása tekintetében. Felelősséget vállal a munkájával és a magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi és etikai normák és szabályok betartása terén.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

The student has some knowledge of Hungary's history, social, environmental characteristics, cultural heritage and geopolitical situation. The student knows the digital technologies used in public service in his/her own professional field and how to communicate with them as well as the digital communication tools appropriate for the specific environment.

-

Capabilities:

The student properly applies the digital technologies in his/her own professional field of public service. The student is able to apply and comply with appropriate security standards and rules when using ICT systems. The student is able to work in teams.

The student has the learning skills necessary to be able to continue his/her studies with a high degree of independence.

-

Attitude:

The student accepts the ethical standards and rules of his/her professional field and he/she is able to comply with them in the performance of his/her professional duties, in human relations and in communication. The student is committed to carry out his/her professional work at a qualified level and he/she strives for accuracy. The student is open-minded, has task- and solution-oriented approach to the challenges in his/her professional field. He/she has adequate initiative in the field of problem identification and management. He/she has the skill of critical thinking. The student is characterized by reliability in his/her works and human relationships.

-

Autonomy and responsibility:

The student takes responsibility for handling and sharing the data and information he/she receives during his/her work. The student takes responsibilities for compliance with professional, legal, ethical standards and rules in relation to his/her work and conduct.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezetés a hadtörténelem kutatás módszertanába (Introduction to Military History Research Methodology)

12.2. A hadtörténelem forrás csoportjai (The Sources of Military History)

12.3. A csata és a hadjárat elemzése (Battle and Campaign Analysis)

12.4. Hadtörténelem és modellezés gyakorlat (Practice: Modelling Wars)

12.5. Csatatér bejárás gyakorlat (Practice: Staff Ride)

12.6. A hadseregek felszerelése (Material of War)

12.7. Hadimúzeum gyakorlat (Practice: Military Museums)

12.8. Fegyverzet történet gyakorlat (Practice: Weapons History)

12.9. A katonai vezetők hagyatéka (Leaders of War)

12.10. Katonai dokumentáció (Military History Documents)

12.11. Hadtörténeti Levéltár es Térképtár gyakorlat (Practice: Military History Archives)

12.12. Katonai hagyományok elemzése (Military Traditions and their analysis)

12.13. Katonai temetkezés gyakorlat (Practice: Military Cemeteries)

12.14. Oktatási adatvizualizáció gyakorlat (Practice: Data Visualisation in Education)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A 25%-os hiányzáson túli indokolt és igazolt távollét (pl. egészségügyi ok, szolgálatteljesítés) esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett formában és határidővel pótolhatja a mulasztást. A hallgató köteles továbbá a foglalkozások anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. A fentiekben meghatározottnál több hiányzás esetén a hallgató nem kaphat aláírást, a kurzus ebben az esetben nem teljesítettnek minősül. Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A gyakorlati foglalkozások során egy az első foglalkozáson meghatározott részfeladat sikeres levezetése, és egy beadandó dolgozat elkészítése.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a tanórákon való részvétel a 14. pontban jelzett feltételekkel, valamint a 15. pontban ismertetett félévközi feladatok teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Az értékelés a 15. pontban megjelölt részfeladat sikeres levezetéséből, és egy beadandó dolgozat elkészítéséből tevődik össze, mindkettő értékelése az ötfokozatú rendszer szerint történik. A részfeladat és a beadandó dolgozat is egyaránt 50-50% aránnyal számít be a gyakorlati jegybe.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Bloch, Marc: A történész mestersége, Osiris Kiadó, Budapest 1996. ISBN: 963-379-103-0;
2. Csikány Tamás - Eötvös Péter- Németh Balázs: A szabdságharc kézi lőfegyverei 1848-49, Kossuth Kiadó, Budapest 2012.
3. Gyáni Gábor: Elbeszélhető-e egy csata hiteles története? Metatörténeti megfontolások., Hadtörténelmi Közlemények, 119/1., 2006.

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Négyesi Lajos: Csata néma tanúi - A csata- és hadszíntérkutatás - hadtörténeti régészet fogalma és módszerei. , Hadtörténeti Intézet és Múzeum,

Budapest 2010. ISBN: 9789637097447;

2. Pápay Gyula, Klinghammer István, Török Zsolt: Kartográfiatörténet, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 1995. ISBN: 9789634629863;

3. Perjés Géza: Mohács, Magvető Könyvkiadó, Budapest 1979.

4. R.A. Butlin - R. A. Dodgshon: Európa történeti földrajza, Osiris Kiadó, Budapest 2007. ISBN: HM HIM, HL állag- és fondjegyzéke.;

Budapest, 2025.

Dr. Harangi-Tóth Zoltán, PhD
adjunktus
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: HKHFKT003

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Ókori Közel-Kelet hadtörténete

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Ancient Middle East military history

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50% elmélet, 50% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Hadtörténelem Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Szabó Miklós István

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (14 EA + 14 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: - Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: A négy szemináriumi alkalom során a hallgatók rövid kiselőadásokat tartanak, amelyek egy-egy ókori hadtörténeti témát, forrást, tanulmányt vagy elméleti kérdést dolgoznak fel. A prezentációk célja nem csupán egy konkrét esettanulmány bemutatása, hanem annak értelmezése is a kurzus során megismert hadtörténeti, vallási és ideológiai keretek fényében. A feldolgozáshoz kapcsolódhatnak régészeti leletek, bibliai szövegek, ikonográfiai anyagok vagy modern tudományos írások is.

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A tantárgy az ókori Közel-Kelet hadtörténeti jelenségeit vizsgálja interdiszciplináris megközelítésben, különös figyelmet fordítva a háborúk társadalmi, vallási és politikai hátterére. A hallgatók megismerkednek a hadviselés különböző formáival, valamint a háborúhoz kapcsolódó ideológiák, szakrális narratívák és régészeti bizonyítékok értelmezésével. A tantárgy kiemelten kezeli a háború emlékezetének kérdését, a bibliai háborús elbeszéléseket, a herem fogalmát, illetve a béke és háború közötti erkölcsi feszültséget. A tananyag célja, hogy a hallgatók ne csupán eseménytörténeti ismeretekre tegyenek szert, hanem képessé váljanak a háború történeti, vallási és kulturális jelentésrétegeinek kritikus vizsgálatára.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

This course explores the phenomenon of warfare in the ancient Near East through an interdisciplinary lens, with special attention to the social, religious, and political contexts of armed conflict. Students examine various forms of warfare alongside the interpretation of ideological frameworks, sacred narratives, and archaeological evidence. Special emphasis is placed on the cultural memory of war, biblical war narratives, the concept of *herem* (total destruction), and the ethical tensions between war and peace. The course aims to provide not only factual historical knowledge, but also critical tools for understanding the complex religious and cultural meanings of war in antiquity.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

A hallgató megismeri az ókori Közel-Kelet hadtörténetének főbb korszakait, katonai szervezeteit, haditechnikai vívmányait és stratégiáit, valamint a háborúk vallási, ideológiai és kulturális értelmezéseit.

Tudja értelmezni a különböző forrástípusokat – köztük régészeti leleteket, feliratokat, eposzokat és bibliai elbeszéléseket –, és ezekből következtetni az ókori hadviselés valóságára és eszmevilágára.

Átlátja a háború és emlékezet, illetve a háború és vallás közötti összefüggéseket.

-

Képességei:

A hallgató képes különböző típusú történeti források kritikai összevetésére, valamint hadtörténeti jelenségek önálló értelmezésére vallási, társadalmi és politikai összefüggésekben.

Tudományos igényű elemzéseket tud készíteni szóban és írásban, megfelelő szakirodalomra és történeti érvekre támaszkodva.

Felismeri a hadviselés antropológiai, teológiai és ideológiai vonatkozásait, és ezek értelmezését képes beépíteni tágabb történeti gondolkodásába.

-

Attitűdje:

A hallgató nyitott az interdiszciplináris szemléletre, és érzékenyen közelít a háború emberi, erkölcsi és vallási vonatkozásaihoz.

Törekszik a különböző történeti nézőpontok megértésére, a bibliai és ókori források kritikus, ugyanakkor tiszteletteljes vizsgálatára.

Fontos számára a történeti források értelmezésének felelőssége, különösen azok esetében, amelyek erőszakos ideológiákat közvetítenek.

-

Autonómiája és felelőssége:

A hallgató képes önállóan kutatni, forrásokat értelmezni, és saját álláspontját felelősen képviselni tudományos vitákban.

Tudatosan reflektál a történeti értelmezések kortárs jelentőségére, különös tekintettel a háború igazolásának és kritikájának kérdéseire.

Munkáját etikus hozzáállás és intellektuális felelősségvállalás jellemzi, különösen érzékeny vagy vallási tartalmú témák esetében.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

The student acquires a comprehensive understanding of the major phases of warfare in the ancient Near East, including military structures, tactics, technological developments, and the religious and ideological frameworks of conflict.

They interpret various types of sources—including archaeological evidence, inscriptions, epic narratives, and biblical accounts—and reconstruct both the realities and symbolic dimensions of ancient warfare.

The student gains insight into the connections between war, memory, and religion.

-

Capabilities:

The student is capable of critically comparing and analysing historical sources and interpreting phenomena of warfare within religious, social, and political contexts.

They can formulate academically sound arguments, both orally and in writing, grounded in appropriate scholarship and historical reasoning.

They are able to identify anthropological, theological, and ideological dimensions of warfare and integrate them into a broader historical understanding.

-

Attitude:

The student adopts an interdisciplinary perspective and approaches the human, ethical, and religious aspects of war with sensitivity.

They are open to multiple historical viewpoints and approach biblical and ancient sources with both critical awareness and respect.

They value the responsibility of interpretation, especially in relation to texts that convey ideologies of violence.

-

Autonomy and responsibility:

The student is able to conduct independent research, interpret sources autonomously, and represent their position responsibly in academic discussions.

They reflect consciously on the contemporary relevance of historical interpretations, particularly regarding the justification and critique of warfare.

Their work is characterised by ethical awareness and intellectual responsibility, especially when dealing with sensitive or religious material.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject,

curriculum (magyarul, angolul - English):

- 12.1. Bevezetés a háború kulturális és történeti olvasatába (Introduction to the Cultural and Historical Dimensions of Warfare)
- 12.2. A háború indokai: önvédelem, rend, hódítás (Caus belli: Defense, Order, and Conquest)
- 12.3. Felkészülés a háborúra: hadrend, hírszerzés, királyi szerepek (Preparing for War: Military Organization, Intelligence, and Royal Leadership)
- 12.4. A csatátér világa: stratégiák, szekerek, ostromok (The World of Battle: Strategy, Chariots, and Siege Warfare)
- 12.5. A győzelem ára: rombolás, megalázás, emlékezet (The Cost of Victory: Destruction, Humiliation, and Memory)
- 12.6. Hadsereg és ember: katonák, parancsnokok, hadjáratok (Army and Individual: Soldiers, Commanders, and Campaign Life)
- 12.7. Fegyverek és védelmi felszerelések: közelharc és távolsági technikák (Weapons and Armor: Close Combat and Ranged Technologies)
- 12.8. Isteni harcosok: vallás és mítosz a háború szolgálatában (Divine Warriors: Religion and Myth in the Service of War)
- 12.9. Régészet és hadtörténet: amit a föld feltár (Archaeology and Warfare: What the Ground Reveals)
- 12.10. Történeti interpretációs gyakorlat 1. (Historical Interpretation Exercise 1.)
- 12.11. Történeti interpretációs gyakorlat 2. (Historical Interpretation Exercise 2.)
- 12.12. Történeti interpretációs gyakorlat 3. (Historical Interpretation Exercise 3.)
- 12.13. Történeti interpretációs gyakorlat 4. (Historical Interpretation Exercise 4.)
- 12.14. Kurzuszárás és értékelés (Course Conclusion and Assessment)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A 30%-os hiányzáson túli indokolt és igazolt távollét (pl. egészségügyi ok, szolgálatteljesítés) esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett formában és határidővel pótolhatja a mulasztást. A hallgató köteles továbbá a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. A fentiekben meghatározottnál több hiányzás esetén a hallgató nem kaphat aláírást, a kurzus ebben az esetben nem teljesítettnek minősül. Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A félév utolsó négy kontaktóráján a hallgatók egyéni munkában, előzetesen megadott (esetleg szabadon választott, az oktatóval egyeztetett) témák alapján prezentációt készítenek, amelyben egy-egy hadtörténeti jelenséget, forrást vagy értelmezési problémát mutatnak be vallási, társadalmi és ideológiai összefüggéseiben. A feldolgozást a kurzus során ismertetett forráskritikai és történeti szempontok mentén végzik, önálló, az oktatóval egyeztetett szakirodalmi kutatásra támaszkodva. Az előadások során a hallgatók egy 10–15 perces prezentációt tartanak, amelyet átbeszélés és közös értékelés követ. Az értékelés két komponensből áll: az oktatói értékelés (70%) mellett a hallgatótársak által kitöltött értékelőlap (30%) is beleszámít az osztályzatba. Az értékelés szempontjai: témaértelmezés mélysége, forráshasználat, érvelés koherenciája, nyelvi- és vizuális megformáltság, valamint a kérdésekre adott válaszok minősége. A félévközi feladat célja a történeti ismeretek alkalmazása, az interdiszciplináris gondolkodás, a kritikai forráselemzés, valamint a szóbeli érvelés és vitakultúra fejlesztése.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a tanórákon való részvétel a 14. pontban jelzett feltételekkel, valamint a 15. pontban ismertetett félévközi feladatok teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Az értékelés évközi értékeléssel történik a 15. pontban leírtak szerint.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltételei: az aláírás megszerzése és legalább elégséges évközi értékelés.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Hahn István (szerk.): A hadművészet ókori klasszikusai, Zrínyi Katonai Kiadó, Budapest 1963. ISBN: -;
2. James Maxwell Miller – John Haralson Hayes: Az ókori Izrael és Júda története, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba 2003. ISBN: 963-9296-77-5;
3. Kuhrt, Amélie: Az ókori Közel-Kelet, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba 2005. ISBN: 9639206008;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Charlie Trimm: Fighting for the King and the Gods. A Survey of Warfare in the Ancient Near East, SBL Press, Atlanta 2017. ISBN: 9780884142379;
2. William J. Hamblin: Warfare in the Ancient Near East to 1600 BC. Holy Warriors at the Dawn of History, Routledge, Abingdon (Oxon) 2006. ISBN: 9780415255882;
3. Yigael Yadin: The Art of Warfare in Biblical Lands in the Light of Archaeological Discovery, McGraw-Hill Book Company, New York – Toronto – London 1963. ISBN: 9781014014016;

Budapest, 2025.

Szabó Miklós István
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: HNBTTV001

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Kossuth-emigráció Latin-Amerikában

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Kossuth emigration in Latin America

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50% elmélet, 50% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Szenté-Varga Mónika, PhD, habil., egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (14 EA + 14 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: - A kurzus részét képezi egy a hagyományostól eltérő alkalom, ami lehet meghívott előadó előadása vagy levéltári / múzeumi foglalkozás, a lehetőségek függvényében. A kurzus zárásaként a hallgatók kutatásaiból műhelykonferencia szervezése.

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A kurzus kutatószeminárium, elsődleges célja, hogy az 1848/49-es emigráció kevésbé kutatott területeire felhívja a figyelmet és a hallgatókat önálló kutatásokra ösztönözze. Az Amerikai Egyesült Államokba érkezett és ott letelepült 1848/49-es magyarok története részletesen ismert, nem így azoké, akik Latin-Amerikában tartózkodtak / telepedtek le. A kurzus rövid és szelektív latin-amerikai történeti, társadalmi és politikai bevezetéssel indul, amit a magyar-latin-amerikai kapcsolatok történetének felvázolása követ. Ebben a keretrendszerben tíz Kossuth emigráns latin-amerikai életútjának a feldolgozására kerül sor, amely egyúttal lehetőséget biztosít adott országok megismerésére is. Voltak, akik fegyverrel keresték megélhetésüket (katonatisztek, zsoldosok, filibuszterek lettek), mások vállalkozókká váltak, tudományos pályát választottak, stb. A Kossuth-emigráció latin-amerikai vonatkozásainak, a régióba utazó és/vagy ott letelepült 48/49-es emigránsok

társadalmi, gazdasági beilleszkedésének, az egymás közötti és Magyarországgal fenntartott kapcsolati hálónak a vizsgálata jól illeszkedik a nemzetközi migrációs és diaszpóra kutatásokhoz, hozzájárulhat a régióban zajló történeti elemzésekhez, új adatokkal és aspektusokkal egészítheti ki a magyar történeti kutatásokat.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The course is a research seminar, the primary aim of which is to draw attention to the under-researched areas of the 1848/49 emigration and to encourage students to conduct independent research. The history of the 1848/49 Hungarians who arrived and settled in the United States is well known, but not that of those who stayed/settled in Latin America. The course begins with a brief and selective introduction to Latin American history, society and politics, followed by an outline of the history of Hungarian-Latin American relations. Within this framework, the lives of ten Kossuth émigrés in Latin America will be discussed, which at the same time offer the opportunity to get to know more about the related countries. Some exiles earned their living by taking up arms (as military officers, mercenaries, filibusters), others became entrepreneurs, chose scientific careers, etc. The study of the Latin American aspects of the Kossuth emigration, the social and economic integration of the 48/49 emigrants who travelled to and/or settled in the region, the network of relations between them and with Hungary, can be well integrated into international migration and diaspora research, can contribute to historical analyses in the region, and can add new data and aspects to Hungarian historical research.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri a latin-amerikai régió alapvető történelmi és politikai folyamatait, különös tekintettel a 19. századra. Tisztában van a Kossuth emigráció szerepével a magyar-latin-amerikai kapcsolatokban. El tudja helyezni a Kossuth emigráció latin-amerikai vonatkozásaival kapcsolatos kutatásokat a globális történetírás, továbbá a kapcsolattörténeti, diaszpóra és nemzetközi migrációs kutatásokban.

-

Képességei:

Rendelkezik olyan tanulási készségekkel, amelyek szükségesek ahhoz, hogy nagyfokú önállósággal folytathassa további tanulmányait. Képes a csoportmunkára.

-

Attitűdje:

Elkötelezett a minőségi szakmai munkavégzés iránt, azt a pontosságra való törekvés jellemzi.

-

Autonómiája és felelőssége:

Felelősséget érez a munkája ellátása során tudomására jutott adatok, információk kezelése és azok megosztása tekintetében.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Knowledge of the basic historical and political processes of the Latin American region, with particular reference to the 19th century. Awareness of the role of the Kossuth emigration in Hungarian-Latin American relations. Can situate research on the Latin American aspects of Kossuth's emigration within global historiography, as well as within interconnected history, diaspora and international migration studies.

-

Capabilities:

The student has the learning skills necessary to be able to continue his/her studies with a high degree of independence. The student is able to work in teams.

-

Attitude:

The student is committed to carry out his/her professional work at a qualified level and he/she strives for accuracy.

-

Autonomy and responsibility:

The student takes responsibility for handling and sharing the data and information he/she receives during his/her work.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Latin-Amerika – prehiszán és gyarmati idők (Latin America – Pre Hispanic and colonial era)

12.2. Latin-Amerika – a függetlenedéstől az első világháborúig (Latin America – from independence until WW1)

12.3. Magyar-latin-amerikai kapcsolatok az 1820-as évektől az első világháborúig. Globális történetírás; kapcsolattörténet. Források, szakirodalom. (Hungarian – Latin American relations from the 1820s until WW1. Global history; Interconnected History. Sources and secondary literature)

12.4. László Károly (Mexikó) (Károly László (Mexico)

12.5. Csala István (Mexikó) (István Csala (Mexico)

12.6. Xántus János (Mexikó) és Rosti Pál (Mexikó, Kuba és Venezuela) (János Xántus (Mexico) and Pál Rosti (Mexico, Cuba and Venezuela)

12.7. Debály Ferenc és Asbóth Sándor (Uruguay és Paraguay) (Ferenc Debály és Sándor Asbóth (Uruguay and Paraguay)

12.8. Czetz János (Argentína) (János Czetz (Argentina)

12.9. Schlesinger Lajos (Kuba, közép-amerikai földhíd országai) (Lajos Schlesinger (Cuba and countries of the Central American isthmus)

12.10. Választott személyiség (Personality chosen by the students)

12.11. Kalandorok és szélhámosok (Naphegyi Gábor) (Adventurers and impostors)

(Gábor Naphegyi)

12.12. Vendégelőadó vagy múzeumi / levéltári látogatás (Invited lecturer or archive / museum visit)

12.13. Műhelykonferencia (Workshop)

12.14. Értékelés, további kutatási és oktatási lehetőségek (Evaluation, further research and teaching opportunities)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A 30%-os hiányzáson túli indokolt és igazolt távollét (pl. egészségügyi ok, szolgálatteljesítés) esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett formában és határidővel pótolhatja a mulasztást. A hallgató köteles továbbá a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. A fentiekben meghatározottnál több hiányzás esetén a hallgató nem kaphat aláírást, a kurzus ebben az esetben nem teljesítettnek minősül. Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Tanóra részlet megtartása egy a tematikában szereplő személyiségből (előadás és feladatsor készítése, és megtartása kb. 30 percben); a választott személyiség életútját, annak egy részét feldolgozó műhelykonferencia előadás (tudományos előadás 20 percben).

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a tanórákon való részvétel a 14. pontban jelzett feltételekkel, valamint a 15. pontban ismertetett félévközi feladatok teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy; két elemből áll: tanóra részlet megtartása (50%) és műhelykonferencia előadás (50%). Értékelési szempontok a tanóra esetében (tartalom, felépítés, szemléltetés, előadásmód, feladatok minősége), a konferencia előadásnál (szakmai tartalom, módszertan, források, előadásmód). Értékelési skála: 60% alatt elégtelen, 60-69% elégséges, 70-79% közepes, 80-89% jó és 90% felett jeles.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Szente-Varga Mónika: From Hungarian Major to Central American Entrepreneur? The life of Louis Schleslinger, Focus 10(1), 75-85., 2016.
2. Szente-Varga Mónika: General Zakany in the Americas, Orpheus Noster 11, 34-45., 2019.
3. Torbágyi Péter: Magyarok Latin-Amerikában, A Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága, Budapest 2004. ISBN: 9632149068;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Prutsch, Ursula: Bertonha, Joao Fabio, Szente-Varga Mónika: Aventureros, utopistas, emigrantes: Del Imperio Habsburgo a las Americas, Iberoamericana Vervuert, Madrid 2017. ISBN: 9788416922307;
2. Szente-Varga Mónika: A gólya és a kolibri. Magyarország és Mexikó kapcsolatai a XIX. századtól napjainkig, Áron, Budapest 2012. ISBN: 7989639210875 ;
3. Venkovits Balázs: „Mi otthon félre vagyunk vezetve”. Magyar utazók és kivándorlók Mexikóban a 19. század második felében., Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen 2018. ISBN: 9789633180976;

Budapest, 2025.

Dr. Szente-Varga Mónika, PhD, habil.
egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: HÖSHV001

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): A II. világháború utáni katonai műveletek és feldolgozásuk katonai módszertana

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Military operations after World War II and the military methodology of their processing

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Összfegyvernemi Harcászati Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Boldizsár Gábor, PhD, egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (28 EA + 0 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: - A ismeretátadás mellett közös dokumentumfilm feldolgozás irányított csoportmunka keretében.

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A magyar haderő elmúlt 50 évben végrehajtott katonai műveleteinek bemutatása és feldolgozása, valamint a közelmúlt katonai műveleteinek elemzési módszertanának és szükségességének bemutatása.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

Presentation and analysis of the military operations carried out by the Hungarian Armed Forces over the past 50 years, as well as the methodology and necessity for analyzing recent military operations.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Átfogóan ismeri az adott képzési terület tárgykörének alapvető tényeit, irányait és

határait.

Ismeri a szakterületéhez kötődő legfontosabb összefüggéseket, elméleteket és az ezeket felépítő fogalomrendszert.

Ismeri szakterülete fő elméleteinek ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit.

Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó magasabb szintű képzésbe való belépéshez.

-

Képességei:

Szakterülete eljárásrendjét, legfontosabb elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát feladatai végrehajtásakor alkalmazza.

Képes a megszerzett tudását hatékonyan továbbadni szakmai pályafutása során.

-

Attitűdje:

Nyitott szakmája átfogó gondolkodásmódjának és gyakorlati működése alapvető jellemzőinek hiteles közvetítésére, átadására.

Nyitott a szakterületén zajló szakmai, technológiai fejlesztés és innováció megismerésére, elfogadására, hiteles közvetítésére.

Törekszik arra, hogy a problémákat lehetőleg másokkal együttműködésben oldja meg.

-

Autonómiája és felelőssége:

Felelősséget érez a választott szakterülete egésze iránt és kialakul benne az a magával szembeni igényesség, amely biztosítja, hogy saját szakterületén méltó részt vállaljon annak működtetésében.

Szakmai útmutatás alapján végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.

Felelősséggel részt vállal szakmai nézetek kialakításában, indoklásában.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Has a comprehensive knowledge of the basic facts, directions and boundaries of the subject area of the given education area.

Has knowledge of the most important relationships, theories and conceptual systems related to his/her field of expertise.

Has knowledge of the knowledge acquisition and problem-solving methods of the main theories of his/her field of expertise.

Has the knowledge necessary to enter higher-level education in the given and other areas.

-

Capabilities:

Applies the procedures, most important theories and related terminology of his/her field of expertise when performing his/her tasks.

Is able to effectively transfer the acquired knowledge throughout his/her professional career.

-

Attitude:

Open to authentically conveying and transferring the comprehensive way of thinking and the fundamental characteristics of its practical fulfillment in its profession.

Open to learning about, accepting, and authentically conveying professional and technological development and innovation taking place in its field.

Strives to solve problems in cooperation with others, if possible.

-

Autonomy and responsibility:

Feels responsible for the entire field of his chosen profession and develops a sense of self-respect that ensures that he takes a worthy part in its operation in his own field.

Based on professional guidance, he thinks through comprehensive and special professional questions and develops them based on given sources.

Participates responsibly in the formation and justification of professional views.

-

11. Előtanulmányi követelmények:**12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):**

12.1. Tantárgy, követelmények, szakirodalom ismertetése, kapcsolódása a képzéshez. (Description of the subject, requirements, literature, and its connection to the education.)

12.2. A II. Világháború utáni katonai műveletek és jellemzőik. (Military operations after World War II and their characteristics.)

12.3. A magyar haderő felépítése, feladatai. Katonai műveletek és a műveleti környezet. (Structure and tasks of the Hungarian Armed Forces. Military operations and the operational environment.)

12.4. MH részvétele az 1968-as csehszlovákiai megszállásban. Eltérések és hasonlóságok a későbbi műveletekkel. (Participation of the Hungarian Armed Forces in the 1968 occupation of Czechoslovakia. Differences and similarities with later operations.)

12.5. Magyar katonai részvétel a vietnámi háború lezárását segítő nemzetközi misszióban (1973-1975). (Hungarian military participation in the international mission to help end the Vietnam War (1973-1975).)

12.6. ENSZ fegyver nélküli katonai megfigyelők és hatásuk a magyar haderő transzformációjára (1988-1995). Sikeres ENSZ misszió: ONUOZ. (UN unarmed military observers and their impact on the transformation of the Hungarian Armed

Forces (1988-1995). Successful UN mission: ONUMOZ.)

12.7. Fegyveres missziók 1 (19991-től) és korszakai: ENSZ, MFO, NATO balkáni missziói (I/SFOR, MFOR, AFOR, KFOR), koalíciós művelet Kuvait felszabadítására. (Armed missions 1 (from 19991) and its periods: UN, MFO, NATO Balkan missions (I/SFOR, MFOR, AFOR, KFOR), coalition operation to liberate Kuwait.)

12.8. Fegyveres missziók 2 (2001-) és korszakai: az iraki koalíciós és NATO erők, Afganisztán ISAF/RSM missziók. (Armed missions 2 (2001-) and its periods: Iraqi coalition and NATO forces, Afghanistan ISAF/RSM missions.)

12.9. Fegyveres missziók 3: az MH PRT, mint a legkomplexebb magyar katonai szerepvállalás (ISAF, Afganisztán). (Armed missions 3: the MH PRT as the most complex Hungarian military operation (ISAF, Afghanistan).)

12.10. Haderő alkalmazása és igénybevétele honi területen: 1991-1995 és 1999 a jugoszláviai polgárháborúk hatásait kezelő válságreakáló tevékenység, polgári- és katasztrófavédelmi hatóságok támogatása (természeti- és ipari katasztrófák, COVID, tömeges migráció kezelése). (Application and use of military force on domestic territory: 1991-1995 and 1999 crisis response activities dealing with the effects of the Yugoslav civil wars, support for civil and disaster protection authorities (natural and industrial disasters, COVID, management.of mass migration))

12.11. A magyar haderő transzformációja a katonai műveletek tükrében. (Transformation of the Hungarian Armed Forces in the light of military operations.)

12.12. A katonai műveletek feldolgozásának kettőssége: a katonai tapasztalatfeldolgozás rendszere és a USA hadtörténeti eseményrögzítő rendszere. (The duality of military operations processing: the military lessons learned and the US military operation/history recording system.)

12.13. Gyakorlati példák bemutatása 1. (Presentation of practical examples I.)

12.14. Gyakorlati példák bemutatása 2. (Presentation of practical examples II)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatónak a tanórák legalább 70%-án jelen kell lennie. A 30%-ot meghaladó hiányzás esetén a hallgatónak egyedileg megbeszélte többletfeladatot; még egy publikálásra alkalmas tanulmányt kell készítenie az aláírás megszerzéséhez. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles továbbá az foglalkozások anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni.

A 30%-os hiányzáson túli indokolt és igazolt távollét (pl. egészségügyi ok, szolgálatteljesítés) esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett formában és határidővel pótolhatja a mulasztást. Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat

kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A hallgatónak a félév folyamán az alábbi feladatokat szükséges teljesítenie:

1. Folyamatos, aktív részvétel és csoportmunka (szeminárium),
2. A publikálásra alkalmas tanulmány készítése (tartalmi és formai színvonal)

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a tanórákon való részvétel a 14. pontban jelzett feltételekkel, valamint a 15. pontban ismertetett félévközi feladatok teljesítése.

16.2. Az értékelés:

A félév értékelése szóbeli kollokvium. A tanszék felkészülési kérdéseket ad ki. A vizsga tartalmát az előadásokon elhangzottak és a lentebb, az irodalomjegyzékben megadott szakirodalom anyagai képzik.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a legalább elégséges kollokviumi jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. A magyar honvédség befejezett szárazföldi műveletei Afganisztánban.: Boldizsár Gábor - Wagner Péter, NKE HHK, Budapest 2014. ISBN: 9786155491351;
2. Isaszegi János: A 21. sz. élettérháborúi a földért, a vízért, az élelemért, a létezésért. Válságövezetek háborúi. , Gondolat Kiadó, Budapest 2015. ISBN: 9789636936334;
3. Kovács József - Rózsa Tibor: A magyar honvédség közreműködése a koszovói válság kezelésében, Zrínyi Kiadó, Budapest 2012.
4. Pataky Iván: Vonakodó szövetséges, Rastafari Bt., Budapest 2008. ISBN: 9789638793508;
5. Synge, Richard: Mozambique, UN peacekeeping in action., USIP, Washington 1997. ISBN: 978-1878379696;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Besenyő János: Magyar Békefenntartók Afrikában, A Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat kiadványa, Budapest 2013. ISBN: 978-963-08-5497-9;
2. Jagadics Péter: 1968-Egy elfelejtett hadjárat, Szülőföld Könyvkiadó, Budapest 2018. ISBN: 9786155847103;
3. Kiss Zoltán László: Magyarok a békefenntartásban, Zrínyi Kiadó, Budapest 2011. ISBN: 9789633275115;

4. M. Szabó Miklós: A Magyar Néphadsereg és a Varsói Szerződés csapatainak részvétele Csehszlovákia megszállásában, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest 2020. ISBN: 9789635311026;

5. Szlankó Bálint: Maximum nulla áldozattal, Athenaeum Kiadó Kft., Budapest 2011. ISBN: 9789632931326;

Budapest, 2025.

Dr. Boldizsár Gábor, PhD
egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: RKROV001

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Bűnmegelőzés és gyermekvédelem

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Crime prevention and child protection

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50% elmélet, 50% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Kriminológia Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Prof. Dr. Barabás Andrea Tünde, egyetemi tanár

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (14 EA + 14 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A képzés célja, hogy a hallgatók készség szinten sajátítsák el az önkormányzatokkal, a civil szférával, a gyermekvédelmi intézményrendszerrel és a rendőrséggel kooperációban megvalósuló bűnmegelőzés elméleti alapjait, és képesek legyenek ismereteiket a gyakorlatban hasznosítani. Az iskolai prevenció praxisának begyakorlása során különös hangsúlyt kapnak az együttműködés kérdései, kiépítésének lehetőségei. A gyermekbántalmazás – főként a büntetőjogi felelősség aspektusából – felfogható gyermekjogi kérdésként is, az egyén és a közösség életének minőségét rombolja. Tény, hogy a bántalmazott, elhanyagolt és megalázott gyermek nagy eséllyel deviálódni fog, vagyis zavaró és nyugtalanító társadalmi problémák teremelődnek újra és újra. Fokozott a társadalmi igény a gyermekbántalmazás észlelésében, jelzésében és kezelésében való együttműködés iránt, hisz a pedagógus elsőik között szembesül a probléma ezer jelével. Nem elég mindehhez a szakmai tudás, a gyermek, a család, az egész társadalom létének törvényszerűségeivel is tisztában kell lenni. A tantárgy a gyermekkorúak és a fiatalkorúak sértetté válásának kérdéseivel is foglalkozik. A gyermekkorúból fiatalkorú, majd felnőtt korú lesz, ezért az idő múlásával és az ezzel együtt járó tényezőkre (szellemi kiteljesedés, testi

megegyesítés) tekintettel egyre jobban és hatékonyabban képes gondoskodni saját védelméről, az ellene elkövethető bűncselekmények megelőzéséről, elhárításáról. A tantárgy keretében ismereteket kapnak a hallgatók a kábítószer-fogyasztás és a hozzákapcsolódó bűnözés komplex problémájáról is, hiszen a drog terjedésének és kárainak mérséklése, mederben tartása csakis sokoldalú, multidiszciplináris együttműködés keretében képzelhető el, a droggörzés egészségügyi, szociális, oktatási, civilszervezeti és gyermekvédelmi aspektusai ismeretanyagának átadásával.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the training is for students to acquire the theoretical foundations of crime prevention in cooperation with local governments, the civil society, the child protection institutional system and the police, and to be able to use their knowledge in practice. During the practice of school prevention, special emphasis is placed on the issues of cooperation and the possibilities for its development. Child abuse – mainly from the aspect of criminal liability – can also be understood as a child rights issue, destroying the quality of life of the individual and the community. It is a fact that an abused, neglected and humiliated child is likely to deviate, meaning that disturbing and disturbing social problems are created again and again. There is an increased social demand for cooperation in the detection, reporting and treatment of child abuse, because the teacher is among the first to encounter a thousand signs of the problem. It is not enough to have professional knowledge, to be aware of the laws of the existence of the child, the family, and the entire society. The subject also deals with the issues of children and young people becoming victims. Children become young people and then adults, therefore, with the passage of time and in view of the accompanying factors (mental development, physical strengthening), they are increasingly and more effectively able to provide for their own protection, and to prevent and avert crimes that may be committed against them. Within the framework of the subject, students also gain knowledge about the complex problem of drug use and related crime, since the reduction of the spread and damage of drugs and keeping them in check can only be imagined within the framework of versatile, multidisciplinary cooperation, by transferring knowledge about the health, social, educational, civil organization and child protection aspects of the drug issue.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

-

Alaposan ismeri a kriminológia elméleti és gyakorlati kérdéseit.

Képességei:

-

Magabiztosan képes az egyes bűncselekmény fajták és a bűncselekményt elkövetők kriminalisztikai, kriminológiai jellemzőinek feltárására.

Érti saját szakterülete kritikai megközelítéseit, átlátja szakterülete legfontosabb problémáit, a nézőpontok közötti különbségeket.

Attitűdje:

Elkötelezett a demokratikus értékek és a jogállamiság mellett.

Elfogadja szakterülete etikai normáit és szabályait, és ezeket a szakmai feladatok ellátásában, az emberi kapcsolatokban és a kommunikációban egyaránt képes

betartani.

Érzékeny és nyitott a társadalmi problémákra, szemléletét áthatja a szakmai és emberi szolidaritás. Elkötelezett az esélyegyenlőség mellett. Toleráns különböző társadalmi és kulturális csoportokkal és közösségekkel szemben.

Feladatellátása során törekszik a megfelelő önkontroll tanúsítására, az előítéletektől mentes, toleráns és empátikus viselkedésre, az egyenlő bánásmódra, segítőkész, tiszteletben tartja az alapvető emberi és állampolgári jogokat.

Autonómiája és felelőssége:

-

Képes hatékonyan értelmezni és értékelni az Európára és Magyarországra ható globális eseményeket és világfolyamatokat, valamint hatékonyan feldolgozza a kapcsolódó információkat, adatokat.

Rendelkezik olyan tanulási készségekkel, amelyek szükségesek ahhoz, hogy nagyfokú önállósággal folytathassa további tanulmányait.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

-

He/she is thoroughly familiar with the theoretical and practical issues of criminology.

Capabilities:

-

Confidently able to explore the criminological and criminological characteristics of each type of crime and the perpetrators of the crime.

Attitude:

The student is committed to democratic values and the rule of law.

The student accepts the ethical standards and rules of his/her professional field and he/she is able to comply with them in the performance of his/her professional duties, in human relations and in communication.

The student is sensitive and open to social problems, his/her approach is based on professional and human solidarity.

He/she is committed to equal opportunity. He/she is tolerant towards different social and cultural groups and communities.

During the performance of his/her duties he/she strives to demonstrate appropriate self-control, behaviour free from prejudice, tolerance and empathy, equal treatment, helpfulness and respect for basic human and civil rights.

Autonomy and responsibility:

-

The student takes a free and responsible approach to the challenges related to the future of Europe and Hungary, and to the possibilities of the individual and community responsibility.

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A bűnmegelőzés elmélete. Bűnmegelőzési modellek (Theory of crime prevention. Crime prevention models)

12.2. A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia és az abból adódó feladatok ismertetése (The National Crime Prevention Strategy and a description of the resulting tasks)

12.3. A Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács feladatköre és összetétele.

A kormányzati és önkormányzati szervek bűnmegelőzési feladatai (Task and members of the National Crime Prevention Council. Government and municipal crime prevention tasks)

12.4. Együttműködés a bűnmegelőzés területén (Cooperation on crime prevention)

12.5. Korai beavatkozás és megelőzés (Early Intervention and Prevention)

12.6. A közösségi bűnmegelőzés (Community crime prevention)

12.7. Család- gyermek- és ifjúságvédelem (Family, child and youth protection)

12.8. Gyermekbántalmazás és elhanyagolás: fogalma, fajtái, csoportosítása. Hazai és nemzetközi adatok (Child abuse and neglect: concept, types, grouping. National and international data)

12.9. Módszertan, tünettan, felismerés, megelőzés, kezelés, az egészségügyi alapellátás (házi orvos, védőnő), továbbá a jelzőrendszer tagjainak feladatai (Methodology, Symptoms, Detection, Prevention, Treatment, Primary Health Care (GP, Nurse), and Alarm System Members)

12.10. A bántalmazó szülő kórrajza. Anyai, gyermeki és környezeti tényezők szerepe a bántalmazásban. A nehezen kezelhető gyermek. Lelki bántalmazás várandósságtól a gyermekkor végéig (Diagnosis of the abusive parent. The role of maternal, child and environmental factors in abuse. The child is difficult to handle. Mental abuse from pregnancy to end of childhood)

12.11. Kortárs bántalmazás, kirekesztés – a bullying. Intézményi bántalmazás (oktatási, egészségügyi, rendészeti) (Contemporary abuse, bullying. Institutional abuse (education, health, law enforcement))

12.12. Együttműködés a gyermekbántalmazás területén: civil szervezetek, segítők, társszakmák szerepe, együttműködés formái (Cooperation in the field of child abuse: the role of NGOs, facilitators, associate professions, forms of cooperation.)

12.13. Áldozatvédelem (Victim protection)

12.14. Drogprevenció (Drug prevention)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgatónak a tanórák legalább 70 %-án jelen kell lennie, 30 %-ot meghaladó

hiányzás esetén a félév teljesítése nem írható alá. A hallgató köteles az előadás és a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. A hiányzás a szemináriumvezetővel való egyeztetést követően külön konzultációval pótolható a Kriminológiai Tanszéken. Az előadásokon és a szemináriumokon a részvétel, részvételi katalógus aláírásával kerül igazolásra.

Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A hallgatóknak a szemináriumokon egyéni és csoportos feladatok megoldásával (egyénileg vagy csoportosan kidolgozandó témák) aktív szereplés (szemináriumokon prezentáció) és ezzel a bűnmegelőzés ismeretanyagának elsajátítása is kötelező. A tanulmányi munka alapja az előadások rendszeres látogatása (a 14. pont szerint), a tematikában (12. pont) szereplő témákból kiselőadások megtartása.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a tanórákon való részvétel a 14. pontban jelzett feltételekkel, valamint a 15. pontban ismertetett félévközi feladatok teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Szóbeli kollokvium félév végén a félévben elhangzott tematikák és a megadott szakirodalom alapján. A kollokvium értékelése ötfokozatú.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltételei: az aláírás megszerzése és a szóbeli vagy írásbeli kollokviumon legalább elégséges osztályzat megszerzése.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Barabás Andrea Tünde: Alkalmazott Kriminológia. [Applied Criminology (in Hungarian)], Dialóg Campus, 2020. ISBN: 9789632956053;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Borbíró Andrea- Gönczöl Katalin - Kerecsi Klára –Lévay Miklós: Kriminológia. [Criminology (in Hungarian)], Wolters Kluver, 2016. ISBN: 9789632956053 ;

2. Feuer Márta : A családsegítés elmélete és gyakorlata, Akadémiai Kiadó, Budapest 2008. ISBN: 978 963 05 8601 6;

3. Kulcsár Gabriella: Bullying és Cyberbullying. Hogyan előzzük meg és kezeljük az iskolai és az online kortársbántalmazást?, Novissima Kiadó, Budapest 2024. ISBN: 9786156484512;

4. Nagy Anikó - Törő Klára (szerk): Gyermekbántalmazás, Medicina Könyvkiadó Zrt, Budapest 2016. ISBN: 978 963 226 583 4;

5. Virág György: Családi iszonyok – a családi erőszak kriminológiai vizsgálata, KJK Kerszöv Kft, Budapest 2005. ISBN: 963224852X;

Budapest, 2025.

Prof. Dr. Barabás Andrea Tünde, 0
egyetemi tanár
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TAGTV004

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): A magyarországi németek története, szervezetei és kultúrája

3. A tantárgy megnevezése (angolul): History, organisations and culture of the Germans in Hungary

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Anglisztika és Germanisztika Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Berzeviczy Klára, PhD, egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

Áttekintő előadás a magyarországi németiség történetéről, szervezeteiről és kultúrájáról. A szeminárium áttekintést nyújt a történeti Magyarország német nyelvű lakosainak betelepüléséről, a két nagy autonómia területükről (erdélyi szászok, szepesi szászok) a dunai svábok egyes csoportjairól és néhány város német lakosságáról (pl. Pest-Buda, Pozsony, Sopron) a kezdetektől Trianonig. Ezután pedig a mai Magyarország németiségére koncentrálunk, néhány kitekintéssel a többi területre.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

An overview of the history, organisation and culture of the German minority in Hungary. The seminar will give an overview of the settlement of German-speaking inhabitants of historical Hungary, of the two large autonomous areas (Transylvanian Saxons, Spiš Saxons), of some groups of Swabians from the Danube and of the German population of some cities (e.g. Pest-Buda, Bratislava, Sopron) from the beginning until Trianon. Then we will focus on the German population of today's

Hungary, with a few excursions to other areas.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri a német nyelvű kultúrákat, azok hasonlóságait és különbségeit. Ismeri a német nyelvű kultúrák jellemző szellemi és művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit. Rendelkezik azon kvalitásokkal, interdiszciplináris képességekkel, amelyek révén a német nyelv és kultúra oktatását annak a magyar nyelvvel és kultúrával való kölcsönhatása tükrében tudja végezni, helyesen értelmezve e kölcsönhatás céljait.

-

Képességei:

Képes a magyar és német kultúra, társadalmi folyamatok történelmi és a jelenkor tükrében való egymásra hatásának helyes értelmezésére, átadására, különösen a magyar társadalom és nemzet szemszögéből történő interpretálására. Képes a német nyelvű kultúrákat, azok hasonlóságait és különbségeit saját maga és tanulói fejlesztésére hatékonyan, motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni. Képes a kultúrák közötti közvetítésre és az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Képes források, autentikus szövegek felkutatására, recepciójára, felhasználására. Képes a tanulókat helyi, nemzeti és egyetemes emberi értékek elfogadására nevelni. Idegen nyelvterületen felismeri szerepét és felelősséggel tekint magára a magyar nyelv és kultúra képviselőjeként. Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire reflektálni, szakmailag, nyelviileg folyamatosan megújulni. Képes a szakmai információforrások megtalálására, értelmezésére, felhasználására és ezek közvetítésére.

-

Attitűdje:

Kiemelt jelentőségűnek tartja a magyar és német nyelv, kultúra, történelem, valamint társadalmi folyamatok egymásra való hatásainak elemzését, a tanulók számára ezekről helyes értelmezés adását a magyar kultúra és nemzeti érdekek elsődlegességének szem előtt tartása mellett. A német nyelvvel és kultúrával történő gyakorlati találkozás során a magyar nyelv és kultúra képviselőjeként tekint magára, s átérzi e szerep a felelősségét. Az iskola világában tudatosan törekszik a nemzeti és európai kultúra alapját képező értékek megismertetésére és elfogadtatására. Személyes példamutatásával is segíti a nemzeti értékek megismerését és a magyar identitástudat kialakítását a tanulóknál. Fontosnak tartja a nemzetiségek iránti tolerancia kialakítását. Célja, hogy tanítványait mások véleményének, értékeinek tiszteletben tartására nevelje.

-

Autonómiája és felelőssége:

-

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Knowledge of German-speaking cultures, their similarities and differences. Knowledge of the characteristic intellectual and artistic trends, forms and works of German-speaking cultures. Possesses the qualities and interdisciplinary skills to teach German language and culture in the light of its interaction with Hungarian language and culture, correctly interpreting the aims of this interaction.

-

Capabilities:

Ability to correctly interpret and convey the interplay of Hungarian and German culture and social processes in the light of history and the present, especially from the perspective of Hungarian society and nation. Ability to apply German-language cultures, their similarities and differences, effectively and motivatingly for the development of oneself and one's students, for the purpose of language teaching. Ability to mediate between cultures and to develop intercultural competence. Ability to search for, receive and use sources and authentic texts.

Ability to educate learners to accept local, national and universal human values. Recognises his/her role and responsibility as a representative of the Hungarian language and culture in a foreign language area. Ability to search for, review and interpret literature relevant to his/her profession, to plan and implement his/her own professional development, to reflect on classroom and other experiences, to continuously renew himself/herself professionally and linguistically. Ability to find, interpret, use and communicate professional information sources.

-

Attitude:

It attaches great importance to the analysis of the interrelations between Hungarian and German language, culture, history and social processes, and to providing students with a correct interpretation of these, while keeping in mind the primacy of Hungarian culture and national interests. In practical encounters with the German language and culture, the students see themselves as representatives of the Hungarian language and culture and understand the responsibility of this role. In the world of the school, it makes a conscious effort to communicate and promote the values on which national and European culture are based. It also helps to promote national values and the development of a sense of Hungarian identity in pupils by setting a personal example. Considers it important to develop tolerance towards nationalities. Her aim is to educate her students to respect the opinions and values of others.

-

Autonomy and responsibility:

-

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

- 12.1. Bevezetés: a történeti Magyarország német ajkú lakosai. A kezdetek: német hittérítők és lovagok. Az első betelepülések. (Introduction: the German-speaking inhabitants of historic Hungary. The beginnings: German missionaries and knights. The first settlements.)
- 12.2. Az erdélyi szászok betelepülése, területe, autonómiája, jogaik, történetük. (The settlement, territory, autonomy, rights and history of the Transylvanian Saxons.)
- 12.3. A szepesi szászok betelepülése, területe, autonómiája, jogaik, történetük. (The settlement, territory, autonomy, rights and history of the Saxons of Spiš.)
- 12.4. Német jogú városok. Német-magyar gazdasági kapcsolatok a középkorban. (Towns with German law. German-Hungarian economic relations in the Middle Ages.)
- 12.5. Reformáció és török kor. (Reformation and the Turkish era.)
- 12.6. A török kor utáni betelepítések. (Settlements after the Ottoman period.)
- 12.7. A magyarországi németek identitása és az 1848/49-es forradalom és szabadságharc. (The identity of the Germans in Hungary and the 1848/49 Revolution and War of Independence.)
- 12.8. Német etnikum a kiegyezés és az Osztrák-Magyar Monarchia ideje alatt. (German ethnicity during the Reconciliation and the Austro-Hungarian Empire.)
- 12.9. A hazai németiség identitása és mozgalmai 1918-19 körül. (Identity and movements of the German minority in Hungary around 1918-19.)
- 12.10. Németek a két világháború között. Voksbildungsverein és Volksbund. (Germans between the two world wars. Voksbildungsverein and Volksbund.)
- 12.11. Németek a II. Világháború végén, kitelepítések. (Germans at the end of World War II, expulsions.)
- 12.12. A környező országok németisége a II. Világháború alatt és után. (The German population of the neighbouring countries during and after World War II.)
- 12.13. Német kisebbség 1950-től a rendszerváltásig. (German minority from 1950 to the system change in Hungary.)
- 12.14. Magyarországi németek és szervezeteik. (Germans in Hungary and their organisations.)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A tantárgy teljesítéséhez legalább a szemináriumok 75%-án jelen kell lennie a hallgatóknak. Aki ennél többet hiányzik a gyakorlati órákról, annak a félévközi feladatok teljesítésén kívül a hiányzások számától függően további referátumot kell tartania és/vagy szóban beszámolnia a féléves anyagból.

A kedvezményes tanrenden lévő hallgatók a szemináriumi munka teljesítésére az oktatóval egyeztetett témában két referátumot készítenek, amelyet legkésőbb a szemeszter utolsó hetében szóban bemutatnak és szóban beszámolnak a féléves anyagból.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Minden hallgatónak a félév során két referátumot kell tartania egy félév elején vállalt témából, amely a tantárgyi tematikában szerepel, vagy eltérés esetén az oktatóval előre egyeztetésre került. A szemináriumi munka értékelése az órai aktivitás és a referátumok együttes értékeléséből áll össze. A fentiek teljesítése az aláírás és a gyakorlati jegy megszerzésének feltétele.

A mulasztott félévközi feladat vagy a sikertelen félévközi teljesítmény pótlása legkésőbb a szemeszter utolsó hetéig lehetséges a referátumok megtartásával. A nyomos ok nélkül nem a megbeszélte időben megtartott referátum elégtelen érdemjegyet kap, ami a pótlás esetén is beszámít a félév végi jegybe.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése.

16.2. Az értékelés:

A gyakorlati jegy megszerzésének feltétele a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Berzeviczy Klára: *Ethnische Minderheiten in Europa. Die deutschsprachige Minderheit in der Zips während der ungarischen Geschichte.* In: *Memorie Scientifiche Giuridiche Letterarie Serie IX. Vol. II., Fasc. I., pp. 259-271., Accademia Nazionale di Scienze Lettere e Arti di Modena, Modena 2018. ISBN: ISSN 1124-2493;*
2. Seewann, Gerhard: *Geschichte der Deutschen in Ungarn: Band 1: Vom Frühmittelalter bis 1860., Verlag Herder-Institut, Marburg 2012. ISBN: 978-3879693733;*
3. Seewann, Gerhard: *Geschichte der Deutschen in Ungarn: Band 2: 1860 bis 2006., Verlag Herder-Institut, Marburg 2012. ISBN: 978-3879693740;*

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Cziráki Zsuzsanna: *Az erdélyi szászok története. Erdélyi szász irodalomtörténet., Imedias Kiadó, Kozármiszlény 2006. ISBN: 963 87195 08;*
2. Marchut, Réka: *Töréspontok: A Budapest környéki németység második világháborút követő felelősségre vonása és annak előzményei (1920-1948).* <https://www.academia.edu/35585820>, Budaörsi Passió Egyesület – Magyar Történelmi Társulat – MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont, Budapest, Budaörs 2014. ISBN: 978-963-08-8451-8;
3. Marchut, Réka / Tóth, Ágnes: *A magyarországi németek II.: A modern*

nacionalizmus kialakulásától a rendszerváltozásig (1790-1993). Magyarországi kisebbségek: nemzeti, nemzetiségi és vallási közösségek. , Magyar Nemzeti Levéltár, Budapest 2022. ISBN: 978-963-631-327-2
<https://real.mtak.hu/152848/>;

4. Marin, Irina: Kleine Geschichte des Banats. Umkämpfte Grenzen im östlichen Europa. , Verlag Friedrich Pustet, Regensburg 2023. ISBN: 978-3791733838;

Budapest, 2025.

Dr. Berzeviczy Klára, PhD
egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TAGTV010

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Einführung in die ungarische Landeskunde, Geschichte und Kunst

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Introduction to Hungarian regional studies, history and art

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Anglisztika és Germanisztika Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Berzeviczy Klára, PhD, egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

Áttekintő szeminárium Magyarország országismeretéről, különös tekintettel a magyar történelemre és a magyarországi művészetre. A szeminárium áttekintést nyújt a magyar honfoglalásról kezdődően a mai időkig Magyarország történetéről és az ehhez kötődő területi változásokról, az ország politikai berendezkedéséről és a kiemelkedőbb művészeti alkotásokról. A szeminárium középpontjában a nagy művelődéstörténeti és történeti korszakok állnak és az azokhoz vezető történelmi és társadalmi tényezők. További célja a szemináriumnak, hogy főleg a külföldi hallgatókat a tanteremből kivive megismertesse néhány fontos magyar műemlékkel, történelmi és kulturális emlékhellyel.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

An overview seminar on Hungary, with special emphasis on Hungarian history and Hungarian art. The seminar will provide an overview of the history of Hungary from the Hungarian conquest to the present day, including the territorial changes, the

political system and the most outstanding works of art. The seminar will focus on the major cultural and historical periods and the historical and social factors that led to them. A further aim of the seminar is to introduce, mainly the foreign students to some important Hungarian monuments, historical and cultural sites outside the classroom.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri a nyelv- és irodalomtudományi, kultúrtörténeti kutatások korszerű eredményeit, azok módszertanát. Ismeri a szaktantárgy tanítása-tanulása során kialakítandó speciális kompetenciák fejlesztésének módszereit is. Ismeri a csoport, a csoportfejlődés és a közösségek pszichológiai, szociológiai és kulturális sajátosságait, az esélyteremtési lehetőségeket. Ismeri a magyar nemzeti és az európai kultúra alapjait.

-

Képességei:

Képes saját tanítási területén mind szóban, mind írásban árnyaltan kifejezni magát. Képes a magyar és német kultúra, társadalmi folyamatok történelmi és a jelenkor tükrében való egymásra hatásának helyes értelmezésére, átadására, különösen a magyar társadalom és nemzet szemszögéből történő interpretálására. Képes szaktudományi, szakmódszertani, szaktárgyi, tanulásméleti és tantervi tudásának hatékony integrálására. Képes a szaktárgyak tanítása során fejlesztett kompetenciák szintetizálására. Képes források, autentikus szövegek felkutatására, recepciójára, felhasználására. Döntéseiben képes a szakmai önreflexióra és önkorrekciónak. Képes a tanulókat helyi, nemzeti és egyetemes emberi értékek elfogadására nevelni. Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire reflektálni, szakmailag, nyelvileg folyamatosan megújulni. Képes a szakmai információforrások megtalálására, értelmezésére, felhasználására és ezek közvetítésére.

-

Attitűdje:

Kiemelt jelentőségűnek tartja a magyar és német nyelv, kultúra, történelem, valamint társadalmi folyamatok egymásra való hatásainak elemzését, a tanulók számára ezekről helyes értelmezés adását a magyar kultúra és nemzeti érdekek elsődlegességének szem előtt tartása mellett. Fontosnak tartja a tanulók tudásának és képességeinek folyamatos fejlesztését.

Fontosnak tartja az alapos felkészülést, tervezést és a rugalmas megvalósítást. Az iskola világában tudatosan törekszik a nemzeti és európai kultúra alapját képező értékek megismertetésére és elfogadtatására. Nyitott a személyiségfejlesztés változatos, ugyanakkor a nemzeti és társadalmi érdekek figyelembevételével megválasztott módszereinek folyamatos elsajátítására. Felelősségteljesen viszonyul a tanulók személyiségfejlesztéséhez, képes mindenkiben meglátni az értékeket és pozitív érzelmekkel viszonyulni minden tanítványához. Célja, hogy tanítványait mások véleményének, értékeinek tiszteletben tartására nevelje. Fejleszti önismeretét, saját személyiségét, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekszik tevékenységének módosítására, szakmai

felkészültségének folyamatos fejlesztésére.

-

Autonómiája és felelőssége:

-

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Knows the latest research findings and methodologies in linguistics, literary studies and cultural history. Knows the methods for developing the specific competences in the teaching and learning of the subject. Knows the psychological, sociological, and cultural characteristics of groups, group development, and communities, as well as the opportunities for creating equal opportunities. Knows the foundations of Hungarian national and European culture.

-

Capabilities:

Capable of expressing himself/herself in his/her own field of learning both orally and in writing with nuance. Capable of correctly interpreting and conveying the interplay of Hungarian and German culture and social processes in the light of history and the present, particularly from the perspective of Hungarian society and nation. Capable of effectively integrating his/her knowledge of the discipline, methodology, subject area, learning theory, and the curriculum. Capable of synthesising the competences developed during the teaching of subjects. Capable of finding, receiving, and using sources and authentic texts. Capable of professional self-reflection and self-correction in his/her decisions. Capable of educating students to accept local, national, and universal human values. Capable of finding, reviewing, and interpreting professional literature related to a specific research topic in his/her field, planning and implementing his/her own professional development, reflecting on classroom and other experiences, and continuously renewing professionally and linguistically. Capable of finding, interpreting, using, and conveying professional information sources.

-

Attitude:

Considers the analysis of the interactions between Hungarian and German language, culture, history, and social processes of paramount importance, providing students with correct interpretations while keeping the primacy of Hungarian culture and national interests in mind. Considers it important to continuously develop students' knowledge and skills. Considers thorough preparation, planning, and flexible implementation important. Within the school environment, he/she consciously strives to promote the values forming the basis of national and European culture. Open to the continuous acquisition of diverse methods of personality development, chosen with due regard for national and social interests. Approaches students' personality development responsibly, capable of seeing the value in everyone and relating to each student with positive emotions. Aims to educate students to respect others' opinions and values. Develops self-awareness and his/her own personality, and is open to using feedback from the environment for this purpose. Monitors the impact of his/her

activities on others, strives to modify activities reflectively, and continuously develops his/her professional competence.

-

Autonomy and responsibility:

-

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Honfoglalástól Szt. I. István király uralkodásáig (From the conquest to the reign of King St. Stephen I)

12.2. Az Árpádok (The Árpád dynasty)

12.3. Anjouktól Hunyadi Jánosig (From the Anjous to János Hunyadi)

12.4. A középkori Magyarország műkincsei (Art treasures of medieval Hungary)

12.5. Hunyadi Mátyás király és a reneszánsz (King Matthias Corvinus and the Renaissance)

12.6. A középkor vége és a török hódítás, reformáció (The end of the Middle Ages and the Turkish conquest, the Reformation)

12.7. Erdélyi fejedelemség, Magyar királyság, barokk Magyarországon (Transylvanian Principality, Hungarian Kingdom, Baroque in Hungary)

12.8. Török háborúk vége és a nemzeti ellenállás (The end of the Turkish wars and national resistance)

12.9. Mária Terézia királynőtől a Bécsi Kongresszusig, Felvilágosodás, Romantika (From Queen Maria Theresa to the Congress of Vienna, Enlightenment, Romanticism)

12.10. Reformkor és az 1848-49-es forradalom és szabadságharc, klasszicizmus (The Reform Era and the 1848-49 Revolution and War of Independence, Classicism)

12.11. A megtorlástól az 1. Világháborúig, híres 19 századi magyar festők (From Retaliation to World War 1, famous 19th century Hungarian painters)

12.12. Trianoni béke és a két háború között (Treaty of Trianon and between the two wars)

12.13. A 2. Világháború és következményei (World War 2 and its consequences)

12.14. 1956-tól a rendszerváltásig (From 1956 to the system change in Hungary)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A tantárgy teljesítéséhez legalább a szemináriumok 75%-án jelen kell lennie a hallgatóknak, a félév során három hiányzás lehetséges. Aki ennél többet hiányzik a

szemináriumokról, annak a félévközi feladatok teljesítésén kívül a félév végére a tematikában szereplő témák egyikéből egy referátumot kell készítenie, amit a félév végéig szóban be kell mutatnia.

Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében. Kedvezményes tanrenden lévő hallgatók mentesülnek a gyakorlatok látogatása alól.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Minden hallgatónak a félév során két szóbeli prezentációt kell készítenie, ami a sikeres félévközi teljesítmény feltétele. Az egyik szóbeli prezentációt Magyarország történelmének, kultúrájának külföldiek számára való bemutatása témájában (előre egyeztetett téma és szempont szerint) kell elkészíteni, a másik hagyományos szakmai prezentáció. A nyomós ok nélkül nem az előre egyeztetett időben megtartott prezentáció elégtelen érdemjegyet kap, ami pótlás esetén is beleszámít a félévvégi érdemjegybe.

A mulasztott félévközi feladat vagy a sikertelen félévközi teljesítmény pótlása legkésőbb a szemeszter utolsó hetéig lehetséges.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok elkészítése legalább elégséges érdemjeggyel.

16.2. Az értékelés:

A gyakorlati jegy megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott félévközi feladatok elkészítése legalább elégséges érdemjeggyel.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Adriányi, Gábor: Kleine Kirchengeschichte Ungarns. (Studien zur Geschichte Ungarns 5) , Schäfer, Herne 2003. ISBN: 3-933337-30-5;
2. Barta, Gábor; Köpeczi, Béla; Seewann, Gerhard; Szász, Zoltán (Hg.): Kurze Geschichte Siebenbürgens., Akadémiai Kiadó, Budapest 1990. ISBN: 963-05-5667-7;
3. Bogay, Thomas von: Grundzüge der Geschichte Ungarns., Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt 1990. ISBN: 3-534-00690-9;
4. Majoros, Ferenc: Geschichte Ungarns. Nation unter der Stephanskrone, Katz,

Gernsbach 2008. ISBN: 978-3-938047-30-9;

5. Nemeskürty, István: Abriß der Kulturgeschichte Ungarns [Deutsche Übersetzung Hans Skirecki], Corvina, Budapest 1994. ISBN: 963-13-3910-6;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Holger Fischer: Eine kleine Geschichte Ungarns, Suhrkamp, Frankfurt am Main 1999. ISBN: 3-518-12114-6;

2. Kristó, Gyula / Makk, Ferenc: Die ersten Könige Ungarns. Die Herrscher der Arpadendynastie., Schäfer, Herne 1999. ISBN: 3-933337-05-4;

3. Majoros, Ferenc / Rill, Bernd: Bayern und die Magyaren. Die Geschichte einer elfhundertjährigen Beziehung. Mit einem Geleitw. von Bertalan Andrásfalvy, Pustet, Regensburg 1991. ISBN: 3-7917-1303-5;

4. Varga, Gábor: Ungarn und das Reich vom 10. bis zum 13. Jahrhundert. Das Herrscherhaus der Árpáden zwischen Anlehnung und Emanzipation, Verlag Ungarisches Institut (Studia Hungarica, 49), München 2003. ISBN: 9783929906592;

Budapest, 2025.

Dr. Berzeviczy Klára, PhD
egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TAGTV012

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): A Brit-szigetek nyelvei

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Languages in the British Isles

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 2 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Anglisztika és Germanisztika Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Veljanovszki Dávid, PhD, egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A kurzus célja, hogy rövid áttekintést nyújtson a Brit-szigetek országaiban – az Egyesült Királyságban és az Ír Köztársaságban – beszélt nyelvekről. A főbb nemzeti nyelveken (angol, walesi, skót gael és ír gael) kívül, kevésbé használatos, de történelmileg fontos nyelveket – mint például a skótangolt, a cornwallit, a manxot és a Csatorna-szigeteki franciát – is megvizsgáljuk az angol regionális és nem irodalmi formái, a bevándorló közösségek nyelvei és a jelnyelvek mellett. Ezeknek a nyelveknek a színes és realisztikus (írott és hangzó) illusztrációkon keresztül történő tanulmányozása során a nyelvi leírást kiegészítik majd a kapcsolódó történelmi, társadalmi és kulturális kontextusokról szóló elemzések.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The course seeks to offer a brief survey of the languages spoken in the countries of the British Isles: in the United Kingdom and the Republic of Ireland. In addition to the principal national languages (English, Welsh, Scottish Gaelic and Irish Gaelic), lesser spoken but historically important languages such as Scots, Cornish, Manx and Channel Island French will also be examined, alongside regional and non-standard forms of

English, the languages of immigrant communities and sign languages. In exploring these languages through colourful and vivid illustrations (both written and audio), linguistic description will be complemented by discussions of the related historical, social and cultural contexts.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri a magyar és európai identitás szakterületileg legfontosabb kulturális objektumait, szövegeit, kontextusait, valamint legalább egy, Európán kívüli angol nyelvű kultúra legfontosabb vonásait.

Ismeri az angol nyelvű kultúrák jellemző írásbeli és szóbeli, szépirodalmi, tudományos és közéleti, népszerűsítő műfajait és azok szabályrendszerét.

Ismeri a Brit-szigetek nyelvi és etnikai viszonyait; ismeri azok történelmi, kulturális és társadalmi vonatkozásainak főbb elemeit.

Képességei:

Több stílusregiszterben, az adott műfaj szabályrendszerének megfelelően, közérthetően, választékos stílusban ír és beszél angolul, világos, részletes szövegeket alkot sokféle témában, különösen az angolszász kulturális témakörökkel kapcsolatosan.

Folyamatos és természetes módon olyan interakciót tud folytatni anyanyelvű beszélővel, amely egyik félnek sem megterhelő, valamint megérti az anglisztikához kapcsolódó szakmai szövegeket.

A Brit-szigetek őshonos nyelveinek vázlatos megismerésén keresztül képes a Nagy Britannia és Írország nemzeti identitásához kapcsolódó társadalmi és kulturális összefüggések megértésére; képes az így megszerzett felismeréseket összevetni a magyar nemzeti identitás kapcsolódó szempontjaival.

Attitűdje:

Érti és elfogadja, hogy a kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak.

Képviseli a magyar és az európai identitás vallási és társadalmi, történeti és jelenkori sokszínűségét. Más kultúrákat elfogad, törekszik azok megismerésére és megértésére.

-

Autonómiája és felelőssége:

Az anglisztika területén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében.

Nyitott az angol nyelvű kultúrák hátterének megismerésére.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Knows the most important cultural objects, texts, and contexts of Hungarian and European identity, as well as the main features of at least one non-European English-speaking culture.

Knows the characteristic written and oral, literary, academic, public, and popular genres of English-speaking cultures and their rules.

Is familiar with the linguistic and ethnic relations of the British Isles; knows the main elements of their historical, cultural and social implications.

Capabilities:

Writes and speaks English clearly and eloquently in multiple style registers, following the rules of the given genre, and produces clear, detailed texts on a wide range of topics, especially related to Anglo-Saxon cultural topics.

Engages in continuous and natural interaction with native speakers without strain for either party and understands professional texts related to English studies.

Capable of understanding social and cultural connections inherent in the national identities of Great Britain and Ireland by receiving an overview of the indigenous languages of the British Isles; capable of juxtaposing the resultant discoveries with the corresponding aspects of Hungarian national identity.

Attitude:

Understands and accepts that cultural phenomena are historically and socially determined and variable.

Represents the religious, social, historical, and contemporary diversity of Hungarian and European identity. Accepts other cultures and strives to learn about and understand them.

-

Autonomy and responsibility:

Applies the knowledge acquired in the field of English studies to self-education and self-awareness.

Open to learning about the background of English-speaking cultures.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Angol: történeti áttekintés (English: a historical overview)

12.2. Angol: nyelvváltozatok Anglián belül (English: variation within England)

12.3. Angol: az angol nyelv Skóciában és a skótangol (English: English in Scotland and Scots)

12.4. Angol: az angol nyelv Észak-Írországban és az Ír Köztársaságban (English: English in Northern Ireland and the Republic of Ireland)

12.5. Angol: az angol nyelv Walesben (English: English in Wales)

12.6. A kelta nyelvek: a Brit-szigeteken és azon kívül beszélt kelta nyelvek áttekintése (The Celtic languages: an overview of the Celtic languages in the British Isles and beyond)

12.7. A kelta nyelvek: skót gael (The Celtic languages: Scottish Gaelic)

- 12.8. A kelta nyelvek: ír gael (The Celtic languages: Irish Gaelic)
- 12.9. A kelta nyelvek: walesi (The Celtic languages: Welsh)
- 12.10. A kelta nyelvek: cornwalli és manx (The Celtic languages: Cornish and Manx)
- 12.11. A Csatorna-szigeteki francia (Channel Island French)
- 12.12. Karibi kreol és fekete angol (Caribbean creoles and Black English)
- 12.13. Ind nyelvek a Brit-szigeteken (Indic languages in the British Isles)
- 12.14. Jelnyelvek (Sign languages)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A tantárgy teljesítéséhez legalább 11 foglalkozáson jelen kell lennie a hallgatóknak, a félév során három hiányzás lehetséges. Ezt meghaladó, indokolt (pl. orvosi okok miatti) távolmaradás esetén a pótlás az elmulasztott foglalkozásokon érintett tananyagról szóló írásbeli beszámoló alapján lehetséges, melynek elkészítését a hallgató az oktatóval egyezteti.

Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tanulmányi munka alapja az órákon való figyelmes és aktív részvétel. Minden hallgató a félév során egy referátumot tart (a 6. foglalkozástól a 13. foglalkozásig), melynek témáját és időpontját az oktatóval egyezteti. A félév utolsó foglalkozásán minden hallgató zárthelyi dolgozatokat ír, melyet az oktató százalékos formában értékel. A gyakorlati jegy a referátum és a zárthelyi dolgozat értékeléséből áll össze, a referátum és a zárthelyi dolgozat összesített eredményének el kell érnie legalább az 60%-ot (60%-tól elégséges, 70%-tól közepes, 80%-tól jó, 90%-tól kiváló). A referátum a gyakorlati jegy 40%-át, a zárthelyi dolgozat a 60%-át teszi ki.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon, valamint a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges szintű teljesítése (60%).

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy, mely a félévközi referátum és a zárthelyi dolgozat eredményén alapul. A hallgatók teljesítményét ötfokozatú skálán értékeli az oktató.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy (GYJ).

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Britain, David (ed.) : Language in the British Isles, Cambridge University Press, Cambridge 2007. ISBN: 978-0-521-79488-6;
2. Hughes, A., Trudgill, P. & Watt, D.: English Accents and Dialects. 5th Edition, Routledge, London 2012. ISBN: 9780203784440;
3. Kay, Billy: Scots: The Mither Tongue, Mainstream Publishing, Edinburgh and London 2006. ISBN: 9781845960521;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Ball, J. Martin & Muller, Nicole (eds): The Celtic Languages (Routledge Language Family Series). 2nd Edition, Routledge, London 2010. ISBN: 1138969990;

Budapest, 2025.

Dr. Veljanovszki Dávid, PhD
egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TAGTV013

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Az angol világnyelv hangjai – készségfejlesztő kurzus

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Listening to World English Voices: A Skills Development Course

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 2 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Anglisztika és Germanisztika Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Veljanovszki Dávid, PhD, egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

10. A kurzus célja, hogy fejlessze a hallgatók hallás utáni szövegértés készségét az angol nyelv különböző földrajzi változataival való megismerkedés révén. A hagyományos nemzeti nyelvváltozatok (pl. brit, amerikai és ausztrál angol) mellett a kurzus lehetőséget kínál a posztkoloniális területek (pl. az indiai szubkontinens és a különböző afrikai régiók) angol nyelvváltozataink, illetve angol-alapú kreoljainak, valamint Délkelet-Ázsia feltörekvő fajtáinak hallás alapú megismerésére is. Ezen kívül, az angol mint a nemzetközi kommunikációban betöltött szerepe (lingua franca) is a figyelem középpontjába kerül, olyan újfajta változatokkal, mint az euro-angol. Bár a fő hangsúly a hallás utáni szövegértésen lesz, az egyes nyelvváltozatokat a kiejtés, a nyelvtan és a szókincs legjellemzőbb vonásai mentén is tanulmányozni fogjuk. A kurzus oktatója által összeállított hanganyagok mellett minden résztvevőnek feladata egy általa választott angol nyelvváltozatot illusztráló hangfelvétel gyűjtése és órai bemutatása.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The course is aimed at improving students' listening skills through exposure to a number of varieties of the English language. In addition to the traditional national varieties (e.g. British, American and Australian English), the course will also offer opportunities to listen to Englishes, as well as English-based creoles from post-colonial areas (e.g. the Indian subcontinent and various African regions), along with the emerging varieties of South-East Asia. Moreover, English as a means of international communication (lingua franca) will also be considered, with new-fangled varieties such as Euro-English. Although the main focus will be on listening comprehension, each variety will be exploited for its most recognizable features in pronunciation, grammar and vocabulary. In addition to audio material provided by the course tutor, every participant will be required to search for and present recordings representing a selected variety.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri az angol nyelvű kultúrák jellemző írásbeli és szóbeli, szépirodalmi, tudományos és közéleti, népszerűsítő műfajait és azok szabályrendszerét.

Ismeri, megkülönbözteti és alkalmazza az infokommunikációs eszközöket, hálózatokat és funkciókat a szakterületén folyó tanuláshoz, feladatainak hatékony és korszerű megoldásához.

Ismeri az angol nyelv legjelentősebb földrajzi/regionális változatait, azok főbb nyelvi, történeti, kulturális és szociális jellemzőit.

Képességei:

Értelmezi az angol nyelvű kulturális jelenségeket és azok történeti beágyazottságát, képes az angolt elhelyezni a világ nyelvei között. Képes azonosítani az angol nyelv főbb társadalmi és regionális változatait, és tisztában van az angol nyelv terjedését, terjesztését magyarázó legfontosabb elméletekkel.

Több stílusregiszterben, az adott műfaj szabályrendszerének megfelelően, közérthetően, választékos stílusban ír és beszél angolul, világos, részletes szövegeket alkot sokféle témában, különösen az angolszász kulturális témakörökkel kapcsolatosan.

Megérti és értelmezi az angol nyelv jelentősebb földrajzi/regionális változatait képviselő hangzó szövegeket.

Attitűdje:

Feladatokhoz kapcsolódóan folyamatosan fejleszti szövegértési és szövegproduktív készségét.

Törekszik angol szaknyelvi tudásának fejlesztésére.

-

Autonómiája és felelőssége:

Az anglisztika területén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében.

Nyitott az angol nyelvű kultúrák háttérének megismerésére.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Knows the characteristic written and oral, literary, academic, public, and popular genres of English-speaking cultures and their rules

Knows, distinguishes, and applies ICT tools, networks, and functions for learning in his/her field and for the efficient and up-to-date solution of his/her tasks.

Knows the most significant geographical/regional varieties of the English language, as well as their major linguistic, historical, cultural and social characteristics.

Capabilities:

Interprets English-language cultural phenomena and their historical embeddedness, capable of placing English among the world's languages. Capable of identifying the main social and regional variations of English and aware of the key theories explaining the spread and dissemination of English.

Writes and speaks English clearly and eloquently in multiple style registers, following the rules of the given genre, and produces clear, detailed texts on a wide range of topics, especially related to Anglo-Saxon cultural topics.

Understands and interprets audio texts representing the most significant geographical/regional varieties of the English language.

Attitude:

Continuously develops reading comprehension and text production skills in relation to specific tasks.

Strives to develop his/her knowledge of English for specific purposes.

-

Autonomy and responsibility:

Applies the knowledge acquired in the field of English studies to self-education and self-awareness.

Open to learning about the background of English-speaking cultures.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezetés: Az angol nyelv jelenléte világszerte (Orientation: English around the world)

12.2. Nagy-britanniai és írországi nyelvváltozatok 1 (Varieties in Britain and Ireland 1)

12.3. Nagy-britanniai és írországi nyelvváltozatok 2 (Varieties in Britain and Ireland 2)

12.4. Nagy-britanniai és írországi nyelvváltozatok 3 (Varieties in Britain and Ireland 3)

12.5. Észak-amerikai nyelvváltozatok 1 (North American Varieties 1)

- 12.6. Észak-amerikai nyelvváltozatok 2 (North American Varieties 2)
- 12.7. Ausztrál és új-zélandi nyelvváltozatok (Australian and New Zealand varieties)
- 12.8. Nyelvváltozatok az indiai szubkontinensről (Varieties from the Indian Subcontinent)
- 12.9. Afrikai nyelvváltozatok 1 (African varieties 1)
- 12.10. Afrikai nyelvváltozatok 2 (African varieties 2)
- 12.11. Délkelet-ázsiai nyelvváltozatok (South-East Asian varieties)
- 12.12. Kialakulóban lévő nyelvváltozatok: Hong Kong és Kín (Emerging varieties: Hong Kong and China)
- 12.13. Az angol mint lingua franca; Euro-angol (English as a lingua franca; Euro English)
- 12.14. Kurzusértékelés (Course evaluation)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A tantárgy teljesítéséhez legalább 11 foglalkozáson jelen kell lennie a hallgatóknak, a félév során három hiányzás lehetséges. Ezt meghaladó, indokolt (pl. orvosi okok miatti) távolmaradás esetén a pótlás az elmulasztott foglalkozásokon érintett tananyagról szóló írásbeli beszámoló alapján lehetséges, melynek elkészítését a hallgató az oktatóval egyezteteti.

Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tanulmányi munka alapja az órákon való figyelmes és aktív részvétel. Minden hallgató a félév során egy rövid órai bemutatót tart (a 2. foglalkozástól a 13. foglalkozásig), amelynek keretében egy általa választott angol nyelvváltozathoz kapcsolódó videó-, ill. hangfelvételt oszt meg a kurzus résztvevőivel. A félév utolsó foglalkozásán minden hallgató egy zárthelyi dolgozatot ír, melyet az oktató százalékos formában értékel. A gyakorlati jegy az órai bemutató és a zárthelyi dolgozat értékeléséből áll össze; az órai bemutató és a zárthelyi dolgozat összesített eredményének el kell érnie legalább az 60%-ot (60%-tól elégséges, 70%-tól közepes, 80%-tól jó, 90%-tól kiváló). A órai bemutó a gyakorlati jegy 40%-át, a zárthelyi dolgozat a 60%-át teszi ki.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a

foglalkozásokon, valamint a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges szintű teljesítése (60%).

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy, mely a órai bemutó és a zárthelyi dolgozat eredményén alapul. A hallgatók teljesítményét ötfokozatú skálán értékeli az oktató.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy (GYJ).

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Braj B. Kachru, Yamuna Kachru, Cecil L. Nelson (eds.): The Handbook of World Englishes, Blackwell Publishing Ltd, Oxford 2006. ISBN: 9781405111850;
2. Crystal, David : English as a Global Language, Cambridge University Press, Cambridge 2009. ISBN: 978-0-521-53032-3;
3. Kirkpatrick, Andy: World Englishes: Implications for International Communication and English Language Teaching, Cambridge University Press, Cambridge 2007. ISBN: -13 987-0-521-85147-3;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Michael Singh, Peter Kell, Ambigapathy Pandian : Appropriating English. Innovation in the Global Business of English Language Teaching, Peter Lang Group AG, New York, Bern 2002. ISBN: 9780820456584;

Budapest, 2025.

Dr. Veljanovszki Dávid, PhD
egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TAGTV014

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Mehrsprachigkeit und Literatur

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Multilingualism in literature

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Anglisztika és Germanisztika Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Szentpétery-Czeplédy Anita, PhD, habil., egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: - Legalább B2 szintű német nyelvtudás szükséges.

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A szeminárium során németül író, de nem német anyanyelvű szerzők műveivel ismerkednek meg a hallgatók. A szerzők a huszadik és a huszonegyedik század ismert alkotói, többen közülük számos irodalmi díjat tudhatnak magukénak (pl. Teresia Mora, Yoko Tawada, Ilma Rakusa). Az irodalmi többnyelvűség jelenségének bemutatása mellett kiemelt célja a gyakorlatoknak, hogy megmutassa azt a kreatív potenciált, amely az írók által ismert és beszélt nyelvek egymásra hatásából, de még inkább a többnyelvűség különleges társadalmi és esztétikai megtapasztalásából fakad.

Az irodalmi szövegek feldolgozása során a hallgatók elsajátítják a pontos, értő szövegolvasás technikáit, az analitikus és reflexív gondolkozás módszereit, és a nyelv, az irodalom és a kultúra összefüggéseinek felismerését. A kurzus kifejezett célja ezen túlmenően a hallgatók nyelvi kifejezőképességének fejlesztése is. A gyakorlatokhoz kapcsolódó projektek során a tudományos ismeretszerzés és ismeretátadás eszközeivel is megismerkednek a résztvevők.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

In these seminars students will be introduced to the works of authors who write in German but are not native speakers of German. The authors are well-known artists of the twentieth and twenty-first centuries, many of whom have won numerous literary awards (for example Teresia Mora, Yoko Tawada, Ilma Rakusa). In addition to presenting the phenomenon of literary multilingualism, a key aim of the course is to show the creative potential that arises from the interaction of the languages known and spoken by the writers, but even more so from their special social and aesthetic experience of multilingualism.

During the analysis of literary texts, students learn the techniques of accurate and comprehensible text reading, the methods of analytical and reflexive thinking, and the recognition of the connections between language, literature and culture. In addition, the express goal of the course is to develop the students' language expressiveness. During the projects related to the exercises, the participants also get to know the tools of scientific knowledge acquisition and knowledge transfer.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Tájékozott a német nyelvű kultúrák területén, ismeri azok történeti vonatkozásait, hasonlóságait és különbségeit. Ismeri a német nyelvű országok földrajzi adottságainak, történelmi, politikai, társadalmi, gazdasági vonatkozásainak rendszerét. Ismeri a német nyelvű irodalmak, kultúrák jellemző szellemi, művészeti irányzatait, megjelenési formáit. Ismeri a német nyelvű irodalmak, kultúrák jellemző írásbeli és szóbeli, tudományos és közéleti, népszerűsítő műfajait. Átlátja a német nyelvű szövegek és kulturális jelenségek befogadásának bevett eljárásait, az értelmezés szakmailag elfogadott kontextusait. Tisztában van a germanisztika jellemző kutatási kérdéseivel, irányzataival, korszerű elemzési és értelmezési módszereivel. Ismeri az irodalom-, nyelv- és kultúratudomány német nyelvű szakkifejezéseit.

-

Képességei:

Értelmezi a német nyelvű országok kulturális jelenségeit és azok történeti beágyazottságát. Interkulturális kommunikatív kompetenciák birtokában képes a kultúrák közötti közvetítésre. Képes műfajilag sokszínű, német nyelvű szövegek és kulturális jelenségek értelmezésére. Képes az irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan, értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni. Képes alapvető kutatási technikák alkalmazására, szakmai kérdések megoldására a nyelv-, az irodalom- és a kultúratudomány területén. Képes tudását, az egyéni és szervezeti erőforrásokkal tudatosan gazdálkodva, önállóan fejleszteni. Képes Magyarország és a német nyelvű országok társadalmi, gazdasági, környezeti adottságainak ismeretében a megszerzett tudás közvetítésére és alkalmazására hivatása gyakorlása során. Képes német nyelven hatékonyan kommunikálni az informatika legújabb eszközeivel is, és az információkat, érveket és elemzéseket különböző nézőpontok szerint bemutatni.

-

Attitűdje:

Elkötelezetten vállalja szakképzettsége átfogó gondolkodásmódjának és gyakorlati normáinak hiteles közvetítését, nyitott az új jelenségek és eredmények befogadására.

Elkötelezett a német nyelv és kultúra megismertetése iránt, törekszik megszerzett tudása kreatív felhasználására. Törekszik nyelvi tudásának és általános ismeretanyagának folyamatos fejlesztésére. Érti és elfogadja, hogy a kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak. Elfogadja a magyar és az európai identitások vallási és társadalmi, történeti és jelenkori sokszínűségét. Nyitott a problémák sokoldalú módszertani megközelítésének lehetősége irányába.

-

Autonómiája és felelőssége:

Kialakít olyan történetileg és politikailag koherens egyéni álláspontot, amely segíti önmaga és környezete fejlődését, tudatosodását. Tudatosan alkalmazza azon módszereket, amelyekkel a germanisztika területén megismerkedett és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait. Felelősséget vállal egyének és csoportok szakmai fejlődéséért. Szakmai hivatástudata kialakítására és önképzésre törekszik.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Is informed in the field of German-speaking cultures, knows their historical aspects, similarities and differences. Knows the system of geographical features, historical, political, social and economic aspects of German-speaking countries. Knows the characteristic intellectual and artistic trends and forms of expression of German-language literatures and cultures. Knows the characteristic written and oral, scientific and public, and popularizing genres of German-language literatures and cultures. Understands the established procedures for the reception of German-language texts and cultural phenomena, the professionally accepted contexts of interpretation. Is aware of the characteristic research questions, trends, and modern methods of analysis and interpretation of German studies. Knows the technical terms of literary, linguistic and cultural studies in German.

-

Capabilities:

Interprets the cultural phenomena of German-speaking countries and their historical embeddedness. Possesses intercultural communicative competences and is able to mediate between cultures. Is able to interpret texts and cultural phenomena in German that are diverse in terms of genre. Is able to critically and understandingly review and interpret literary works, other forms of expression of the target language culture, and the literature about them, and to place them in literary and cultural trends. Is able to apply basic research techniques and solve professional questions in the fields of language, literature and cultural studies. Is able to develop his/her knowledge independently, consciously managing individual and organizational resources. Is able to convey and apply the acquired knowledge in the exercise of his/her profession, knowing the social, economic and environmental conditions of Hungary and German-speaking countries. Able to communicate effectively in German using the latest IT tools and present information, arguments and analyses from different perspectives.

-

Attitude:

Committed to authentically conveying the comprehensive way of thinking and practical standards of his/her professional qualification, open to accepting new phenomena and results. Committed to introducing the German language and culture, strives to use his/her acquired knowledge creatively. Strives to continuously develop his/her linguistic knowledge and general knowledge. Understands and accepts that cultural phenomena are historically and socially determined and changing. Accepts the religious and social, historical and contemporary diversity of Hungarian and European identities. Open to the possibility of a multifaceted methodological approach to problems.

-

Autonomy and responsibility:

Develops a historically and politically coherent individual position that helps the development and awareness of oneself and one's environment. Consciously applies the methods with which one has become familiar in the field of German studies and accepts the different methodological characteristics of other disciplines. Takes responsibility for the professional development of individuals and groups. Strives to develop one's professional sense of duty and self-education.

-

11. Előtanulmányi követelmények:**12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):**

12.1. Bevezetés: külső és belső többnyelvűség az irodalomban (Introduction: external and internal multilingualism in literature)

12.2. Irodalom, nyelv, identitás (Literature, language, identity)

12.3. Projektelőkészítés: szerzőportrék (Preparation for projectwork: author portraits)

12.4. Kultúrák találkozása: Yoko Tawada szövegei I. (Crossing cultures: texts by Yoko Tawada I.)

12.5. Yoko Tawada szövegei II. (Texts of Yoko Tawada II.)

12.6. Visszatérés az anyanyelvhez: Teresia Mora szövegei I. (Returning to the mother tongue: texts by Teresia Mora I.)

12.7. Teresia Mora szövegei II. (Texts of Teresia Mora II.)

12.8. Projektmunkák bemutatása (Presentation of projects)

12.9. Úton a nyelvek között: Ilma Rakusa szövegei I. (Crossing language boundaries: texts of Ilma Rakusa I.)

12.10. Ilma Rakusa szövegei II. (Texts of Ilma Rakusa II.)

12.11. Szemelvények az ezredforduló többnyelvű irodalmi szövegeiből I. (Multilingual literary texts of the present I.)

12.12. Szemelvények az ezredforduló többnyelvű irodalmi szövegeiből II. (Multilingual literary texts of the present II.)

12.13. Projektmunkák bemutatása (Presentation of projects)

12.14. Összefoglalás, diszkusszió (Summary, discussion)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A tantárgy teljesítéséhez a szemináriumok 75%-án jelen kell lennie a hallgatóknak. Ennél több, igazolt hiányzás esetén a félévközi feladatok teljesítésén kívül a félév végén szóbeli beszámoló formájában is számot kell adnia a hallgatónak a tantárgy követelményeinek elsajátításáról.

A kedvezményes tanrenden lévő hallgatók a szemináriumi munka teljesítésére az oktatóval egyeztetett témában és terjedelemben házi dolgozatot készítenek, amelyet legkésőbb a szemeszter utolsó hetében benyújtanak és szóban is ismertetik.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Minden hallgató a félév során egy alkalommal referátumot tart egy félév elején vállalt, oktatóval egyeztetett témából. Emellett kisebb csoportokban egy-egy projektfeladatot oldanak meg a résztvevők. A mulasztott félévközi feladat pótlása az erre kijelölt héten történik.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges szintű teljesítése.

16.2. Az értékelés:

A gyakorlati jegy megszerzéséhez szükséges a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges szintű teljesítése.

A szemináriumi munka érdemjegye (ötfokozatú skálán) az órai aktivitás, a referátum és a projektfeladat eredményéből tevődik össze: 30% a referátum, 30% a projektmunka és 40%-a az órai munka.

Az érdemjegy 60 %-tól elégséges, 70 % -tól közepes, 80 %-tól jó és 90 %-tól jeles.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Chiellino, Carmine: Interkulturelle Literatur in Deutschland. Ein Handbuch, Metzler Verlag, Stuttgart/Weimar 2000. ISBN: 978-3476021854;
2. Herrmann, Leonhard - Horstkotte, Silke: Gegenwartsliteratur. Eine Einführung, Metzler Verlag, Stuttgart 2018. ISBN: 978-3476025784;
3. McMurtry, Áine / Siller, Barbara / Vlasta, Sandra (Hg.): Mehrsprachigkeit in der Literatur. Das probeweise Einführen neuer Spielregeln., Narr Francke,

Tübingen 2023. ISBN: 978-3772002472;

4. Schmitz, Helmut: Von der nationalen zur internationalen Literatur: transkulturelle deutschsprachige Literatur und Kultur im Zeitalter globaler Migration, Rodopi, Amsterdam; New York 2009. ISBN: 9789042025820;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Bürger-Koftis, Michaela / Schweiger, Hannes / Vlasta, Sandra (Hg.): Polyphonie: Mehrsprachigkeit und literarische Kreativität., Praesens Verlag, Wien 2010. ISBN: 978-3706906098;

2. Drechsler, Paul: Kultur im Zeitalter der Globalisierung: von Identität zu Differenzen, IKO - Verlag für Interkulturelle Kommunikation, Frankfurt a. M. 2000. ISBN: 9783889395160;

Budapest, 2025.

Dr. Szentpétery-Czeglédy Anita, PhD, habil.
egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TAGTV017

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Német nyelvtan haladóknak (B1/B2)

3. A tantárgy megnevezése (angolul): German grammar for advanced learners (B1/B2)

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 2 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Anglisztika és Germanisztika Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Soproni Zsuzsa, PhD, adjunktus

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A szeminárium célja a hallgatók középiskolában, illetve a Német nyelvtan újrakezdőknek szeminárium során szerzett nyelvtani ismereteinek további bővítése és elmélyítése. A szeminárium középpontjában olyan komplex nyelvi struktúrák állnak, mint a szenvedő szerkezet, a feltételes mód és a függő beszéd, valamint az összetett mondatok, alá- és mellérendelő mondatok, határozói mellékmondatok, vonatkozó mellékmondat stb.) és a főnévi igeneves szerkezetek. A szeminárium során tárgyalt nyelvtani jelenségeket komplex (formai, szintaktikai és szemantikai) szempontú megközelítésből tárgyaljuk, így a hallgatók összefoglaló tudást kapnak a tárgyalt nyelvtani szerkezetekről, melyet gyakorló feladatok egészítenek ki, így rögzítve a megszerzett tudást.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the seminar is to further expand and deepen the grammatical knowledge acquired in secondary school and in the German for new Beginners seminar. The seminar will focus on complex linguistic structures such as the passive voice, the

conditional tense and the reported speech, as well as compound sentences, conjunctions of subordinate and subordinate clauses, adverbial subordinate clauses, relative clauses, etc.) and infinitive affirm structures. The grammatical phenomena covered in the seminar will be dealt with from a complex (formal, syntactic and semantic) point of view, so that students will acquire a summary knowledge of the grammatical structures covered, supplemented by exercises to consolidate the knowledge acquired.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri a beszélt és írott német nyelv szabályait. Rendelkezik ismeretekkel a német nyelv variánsairól, valamint regisztereiről.

Ismeri az internet, a számítógép, a mindenkori új eszközök nyújtotta lehetőségeket.

Ismeri a Közös Európai Referenciakeretet és annak alkalmazását.

-

Képességei:

Képes a beszélt és írott német nyelv szabályait a mindenkori nyelvhasználat kontextusának megfelelően hatékonyan alkalmazni.

Képes saját tanítási területén mind szóban, mind írásban árnyaltan kifejezni magát.

Képes a célnyelvnek a kontextushoz illő helyes használatára a pedagógiai tevékenysége során.

Képes átlátni a tudáshoz és az információkhoz való hozzáférés hagyományos és digitális lehetőségeit az alkotó információhasználatra.

-

Attitűdje:

Fontosnak tartja a tanulók tudásának és képességeinek folyamatos fejlesztését.

Tudatosan használja ki a transzferhatás lehetőségeit.

-

Autonómiája és felelőssége:

-

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Knows the rules of spoken and written German. Possesses knowledge of the variants and registers of the German language.

Knows the opportunities offered by the internet, computers, and new tools.

Knows the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and its application.

-

Capabilities:

Capable of applying the rules of spoken and written German effectively in the context in which he/she uses the language.

Capable of expressing himself/herself in his/her own field of learning both orally and in writing with nuance.

Capable of using the target language correctly in his/her pedagogical work, according to the context.

Capable of understanding the traditional and digital possibilities for accessing knowledge and information for creative information use.

-

Attitude:

Considers it important to continuously develop students' knowledge and skills.

Consciously exploits the possibilities of transfer effects.

-

Autonomy and responsibility:

-

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A szeminárium tematikájának és a tantárgyi követelmények ismertetése. A passzív szerkezet - Vorgangspassiv (Description of the seminar topics and the subject requirements. The passive voice - Vorgangspassiv)

12.2. A passzív szerkezet – Vorgangspassiv módbeli segédigékkel (The passive voice – Vorgangspassiv with modal auxiliaries)

12.3. A passzív szerkezet – Zustandspassiv (The passive voice – Zustandspassiv)

12.4. A passzív szerkezetet helyettesítő szerkezetek (Structures replacing the passive voice)

12.5. A feltételes mód 1. (Subjunctive 1.)

12.6. A feltételes mód 2. (Subjunctive 2.)

12.7. A függő beszéd (Reported speech)

12.8. A mondat – egyszerű és összetett mondat, tagadás (The sentence - simple and compound sentence, negation)

12.9. A mondat – alanyi és tárgyi mellékmondatok (The sentence - subject and object clauses)

12.10. A mondat – határozói mellékmondatok 1. (The sentence - adverbial clauses 1.)

12.11. A mondat – határozói mellékmondatok 2. (The sentence - adverbial clauses 2.)

12.12. A mondat – vonatkozó mellékmondat (The sentence - relative clauses)

12.13. Főnévi igeneves szerkezetek 1. (Infinitive affirm structures 1.)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató a félév során három gyakorlatról hiányozhat. Tartós, indokolt távolmaradás esetében (pl.: tartós kórházi kezelés, szolgálati távollét stb.) pótolni kell a félévközi feladatokat és ezen felül írásban kell számot adni a tantárgy követelményeinek elsajátításáról az oktatóval egyeztetett határidőig. Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A gyakorlat jegy feltétele az órákon való aktív részvétel, a heti írásbeli házi feladatok elkészítése, a félévközi két zárthelyi dolgozat megírása. A zárthelyi dolgozatoknál 60% elérése szükséges az elégségeshez, 70% a közepes, 80% a jó, 90% a jeles értékeléshez. Az elégséges gyakorlati jegy megszerzésének a feltétele, hogy a második zárthelyi dolgozatban, mely az egész félév anyagát öleli fel, minimum 60%-ot kell elérni.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy, ötfokozatú érdemjegy – elégséges 60%; közepes 70%; jó 80%; jeles 90%-tól.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Buscha, Anne / Szita, Szilvia: B-Grammatik. Übungsgrammatik Deutsch als Fremdsprache, Sprachniveau B1/B2., SCHUBERT-Verlag, Leipzig 2024. ISBN: 978-396-91507-7-1;

2. Kohlmann, Ágnes / Soproni, Zsuzsa / Éva Varga: Grammatik 1., META Egyesület, Pécs 2021. ISBN: 978-615-6223-06-7;

3. Kohlmann, Ágnes / Soproni, Zsuzsa / Éva Varga: Grammatik 3, META Egyesület, Pécs 2023. ISBN: 978-615-6223-09-8;

4. Kohlmann, Ágnes / Soproni, Zsuzsa / Éva Varga: Grammatik 4., META Egyesület, Pécs 2024. ISBN: 978-615-6223-12-8;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Duden – Die Grammatik: Struktur und Verwendung der deutschen Sprache, Cornelsen Verlag, Berlin 2022. ISBN: 978-341-10405-0-6;

2. Hering, Axel / Matussek, Magdalena / Perlmann-Balme: Übungsgrammatik für die Mittelstufe aktuell., Max Hueber Verlag, München 2019. ISBN: 9783191116576;

Budapest, 2025.

Soproni Zsuzsa, PhD
adjunktus
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TAGTV018

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Nyelv és identitás, belső és külső többnyelvűség Közép-Európában

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Language and identity, internal and external multilingualism in Central Europe

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Anglisztika és Germanisztika Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Szentpétery-Czeplédy Anita, PhD, habil., egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: - Német nyelv ismerete előnyt jelent.

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A szeminárium során olyan közép-európai szerzők műveivel ismerkednek meg a hallgatók, akik többnyelvű, multikulturális közegben nevelkedtek. A kurzus fő célja a kultúra, nyelv és identitás kapcsolatának középpontba állítása. A szemeszter során többségében németül író, de nem német anyanyelvű szerzők műveivel ismerkednek meg a hallgatók. A szerzők az múlt század végén és a huszonegyedik század elején bemutatkozó alkotók, akik közül többen is számos irodalmi díjat tudhatnak magukénak (pl. Peter Handke, Teresia Mora, Melinda Nadj Abonji, Ilma Rakusa). Az irodalmi többnyelvűség jelenségének bemutatása mellett kiemelt célja a gyakorlatoknak, hogy megmutassa azt a kreatív potenciált, amely az írók által ismert és beszélt nyelvek egymásra hatásából, de még inkább a többnyelvűség különleges társadalmi és esztétikai megtapasztalásából fakad.

Az irodalmi szövegek feldolgozása során a hallgatók elsajátítják a pontos, értő szövegolvasás technikáit, az analitikus és reflexív gondolkodás módszereit, és a nyelv,

az irodalom és a kultúra összefüggéseinek felismerését. A kurzus kifejezett célja ezen túlmenően a hallgatók nyelvi kifejezőképességének fejlesztése is. A gyakorlatokhoz kapcsolódó projektek során a tudományos ismeretszerzés és ismeretátadás eszközeivel is megismerkednek a résztvevők.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

In these seminars students will be introduced to the works of central-european authors who grew up in a multilingual and multicultural environment. The main goal of the course is to focus on the relationship between culture, language and identity. The authors are well-known artists of the twentieth and twenty-first centuries, many of whom have won numerous literary awards (for example Peter Handke, Teresia Mora, Melinda Nadj Abonji, Ilma Rakusa). In addition to presenting the phenomenon of literary multilingualism, a key aim of the course is to show the creative potential that arises from the interaction of the languages known and spoken by the writers, but even more so from their special social and aesthetic experience of multilingualism.

During the analysis of literary texts, students learn the techniques of accurate and comprehensible text reading, the methods of analytical and reflexive thinking, and the recognition of the connections between language, literature and culture. In addition, the express goal of the course is to develop the students' language expressiveness. During the projects related to the exercises, the participants also get to know the tools of scientific knowledge acquisition and knowledge transfer.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Tájékozott a közép-európai kultúrák területén, ismeri azok történeti vonatkozásait, hasonlóságait és különbségeit. Ismeri a közép-európai országok földrajzi adottságainak, történelmi, politikai, társadalmi, gazdasági vonatkozásainak rendszerét. Átlátja a közép-európai szövegek és kulturális jelenségek befogadásának bevett eljárásait, az értelmezés szakmailag elfogadott kontextusait. Tisztában van a szakterület jellemző kutatási kérdéseivel, irányzataival, korszerű elemzési és értelmezési módszereivel. Ismeri az irodalom-, nyelv- és kultúratudomány vonatkozó szakkifejezéseit.

-

Képességei:

Értelmezi a közép-európai országok kulturális jelenségeit és azok történeti beágyazottságát. Interkulturális kommunikatív kompetenciák birtokában képes a kultúrák közötti közvetítésre. Képes műfajilag sokszínű közép-európai szövegek és kulturális jelenségek értelmezésére. Képes az irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan, értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni. Képes alapvető kutatási technikák alkalmazására, szakmai kérdések megoldására a nyelv-, az irodalom- és a kultúratudomány területén. Képes tudását, az egyéni és szervezeti erőforrásokkal tudatosan gazdálkodva, önállóan fejleszteni. Képes ismereteit hatékonyan kommunikálni az informatika legújabb eszközeivel is, és az információkat, érveket és elemzéseket különböző nézőpontok szerint bemutatni.

-

Attitűdje:

Elkötelezetten vállalja szakképzettsége átfogó gondolkodásmódjának és gyakorlati normáinak hiteles közvetítését, nyitott az új jelenségek és eredmények befogadására. Elkötelezett a közép-európai kultúra sajátosságainak megismertetése iránt, törekszik megszerzett tudása kreatív felhasználására. Törekszik általános ismeretanyagának folyamatos fejlesztésére. Érti és elfogadja, hogy a kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak. Elfogadja a magyar és az európai identitások vallási és társadalmi, történeti és jelenkori sokszínűségét. Nyitott a problémák sokoldalú módszertani megközelítésének lehetősége irányába.

-

Autonómiája és felelőssége:

Kialakít olyan történetileg és politikailag koherens egyéni álláspontot, amely segíti önmaga és környezete fejlődését, tudatosodását. Tudatosan alkalmazza azon módszereket, amelyekkel az irodalom- és kultúratudomány területén megismerkedett és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait. Felelősséget vállal egyének és csoportok szakmai fejlődéséért. Szakmai hivatástudata kialakítására és önképzésre törekszik.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Is informed in the field of Central European cultures, knows their historical aspects, similarities and differences. Is familiar with the system of geographical features, historical, political, social and economic aspects of Central European countries. Understands the established procedures for the reception of Central European texts and cultural phenomena, the professionally accepted contexts of interpretation. Is aware of the characteristic research questions, trends, modern methods of analysis and interpretation of the field. Is familiar with the relevant technical terms of literary, linguistic and cultural studies.

-

Capabilities:

Interprets the cultural phenomena of Central European countries and their historical embeddedness. Possesses intercultural communicative competences and is able to mediate between cultures. Is able to interpret genre-diverse Central European texts and cultural phenomena. Is able to critically and understandingly review and interpret literary works, other forms of expression of the target language culture, and the literature about them, and to place them in literary and cultural trends. Is able to apply basic research techniques and solve professional questions in the fields of language, literature and cultural studies. Is able to develop his/her knowledge independently, consciously managing individual and organizational resources. Is able to communicate his/her knowledge effectively using the latest IT tools and to present information, arguments and analyses from different perspectives.

-

Attitude:

Committed to authentically conveying the comprehensive way of thinking and practical standards of his/her professional qualification, open to accepting new phenomena and

results. Committed to introducing the specificities of Central European culture, strives to use his/her acquired knowledge creatively. Strives to continuously develop his/her general knowledge. Understands and accepts that cultural phenomena are historically and socially determined and changing. Accepts the religious and social, historical and contemporary diversity of Hungarian and European identities. Open to the possibility of a multifaceted methodological approach to problems.

-

Autonomy and responsibility:

Develops a historically and politically coherent individual position that helps the development and awareness of oneself and one's environment. Consciously applies the methods with which one has become familiar in the field of literary and cultural studies and accepts the different methodological characteristics of other disciplines. Takes responsibility for the professional development of individuals and groups. Strives to develop one's professional sense of duty and self-education.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezetés: külső és belső többnyelvűség az irodalomban (Introduction: External and Internal Multilingualism in Literature)

12.2. Irodalom, nyelv, identitás Közép-Európa kultúrájában (Literature, Language, Identity in Central European Culture)

12.3. Anyanyelv és apanyelv között: Peter Handke I. (Between Mother Tongue and Father Tongue: Peter Handke I.)

12.4. Peter Handke II. (Peter Handke II.)

12.5. Visszatérés az anyanyelvhez: Teresia Mora I. (Return to the Mother Tongue: Teresia Mora I.)

12.6. Teresia Mora II. (Teresia Mora II.)

12.7. Úton a nyelvek között: Ilma Rakusa I. (On the Way Between Languages: Ilma Rakusa I.)

12.8. Ilma Rakusa II. (Ilma Rakusa II.)

12.9. A hátrahagyott anyanyelv: Melinda Nadj Abonji (The Mother Tongue Left Behind: Melinda Nadj Abonji)

12.10. Melinda Nadj Abonji II. (Melinda Nadj Abonji II.)

12.11. Az elnémult nyelv: Marica Bodrožić (The silenced language: Marica Bodrožić)

12.12. Marica Bodrožić II. (Marica Bodrožić II.)

12.13. Projektmunkák bemutatása I. (Presentation of Projects I.)

12.14. Projektmunkák bemutatása II. Összefoglalás, diszkusszió (Presentation of Projects II. Summary and Diskussion)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A tantárgy teljesítéséhez a szemináriumok 75%-án jelen kell lennie a hallgatóknak. Ennél több, igazolt hiányzás esetén a félévközi feladatok teljesítésén kívül a félév végén szóbeli beszámoló formájában is számot kell adnia a hallgatónak a tantárgy követelményeinek elsajátításáról.

A kedvezményes tanrenden lévő hallgatók a szemináriumi munka teljesítésére az oktatóval egyeztetett témában és terjedelemben házi dolgozatot készítenek, amelyet legkésőbb a szemeszter utolsó hetében benyújtanak és szóban is ismertetik.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Minden hallgató a félév során egy alkalommal referátumot tart egy félév elején vállalt, oktatóval egyeztetett témából. Emellett kisebb csoportokban egy-egy projektfeladatot oldanak meg a résztvevők. A mulasztott félévközi feladat pótlása az erre kijelölt héten történik.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges szintű teljesítése.

16.2. Az értékelés:

A gyakorlati jegy megszerzéséhez szükséges a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges szintű teljesítése.

A gyakorlati munka érdemjegye (ötfokozatú skálán) az órai aktivitás, a referátum és a projektfeladat eredményéből tevődik össze: 30% a referátum, 30% a projektmunka és 40%-a az órai munka.

Az érdemjegy 60 %-tól elégséges, 70 % -tól közepes, 80 %-tól jó és 90 %-tól jeles.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Földes Györgyi / Kovács Gábor / Ladányi István / Szávai Dorottya : Kelet-Közép-Európa mint kulturális konstrukció, Gondolat Kiadó, Budapest 2022. ISBN: 9789635561872;
2. Fried István: Egy közép-európai irodalomtörténet. Lehetőségek és perspektívák., in: Kalligram, 2004 / XIII. évf. 2004. június , Pozsony 2004. ISBN: ISSN 1335-1826;
3. Zajac, Peter és Balogh, Magdolna: A nemzeti és a közép-európai irodalom mint a kulturális emlékezet része., in: Helikon Irodalomtudományi Szemle, 65 (3). pp. 307-318, Budapest 2019. ISBN: ISSN 0017-999X;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Bürger-Koftis, Michaela / Schweiger, Hannes / Vlasta, Sandra (Hg.): Polyphonie: Mehrsprachigkeit und literarische Kreativität., Praesens Verlag, Wien 2010. ISBN: 978-3706906098;
2. McMurtry, Áine / Siller, Barbara / Vlasta, Sandra (Hg.): Mehrsprachigkeit in der Literatur. Das probeweise Einführen neuer Spielregeln., Narr Francke, Tübingen 2023. ISBN: 978-3772002472;
3. Schmitz, Helmut: Von der nationalen zur internationalen Literatur: transkulturelle deutschsprachige Literatur und Kultur im Zeitalter globaler Migration, Rodopi, Amsterdam; New York 2009. ISBN: 9789042025820;

Budapest, 2025.

Dr. Szentpétery-Czeglédy Anita, PhD, habil.
egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TAGTV019

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Önéletrajzi emlékezés a fikció és valóság határán

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Autobiographical memory on the border between fiction and reality

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Anglisztika és Germanisztika Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Szentpétery-Czeplédy Anita, PhD, habil., egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: - kreatív írás feladat része a kurzusnak

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A szemináriumok során az önéletírás, az autofikció és fikció témakörének főbb kérdéseit tárgyaljuk. A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek az önéletírás különféle formáival, az autofikció elméletével és gyakorlatával, valamint a fikció és valóság határának problematikájával az irodalomban. A félév során különböző munkaformákban irodalmi szövegeket/szövegrészleteket és elméleti olvasmányokat dolgozunk fel. A félévközi beszámolók kreatív elemzésre, reflexióra és önálló szövegek alkotására is lehetőséget adnak.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

During the seminars, we discuss the main issues of autofiction, autobiography, autofiction and fiction. The aim of the course is to familiarize students with various forms of autobiography, the theory and practice of autofiction, and the problematic of the border between fiction and reality in literature. During the semester, we process

literary texts/text excerpts and theoretical readings in various forms of work. The mid-semester reports also provide an opportunity for creative analysis, reflection and the creation of independent texts.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Átlátja az irodalmi szövegek és kulturális jelenségek befogadásának bevett eljárásait, az értelmezés szakmailag elfogadott kontextusait. Tisztában van a szakterület jellemző kutatási kérdéseivel, irányzataival, korszerű elemzési és értelmezési módszereivel. Ismeri az irodalom-, nyelv- és kultúratudomány vonatkozó szakkifejezéseit. Ismeri és a gyakorlatban alkalmazni is tudja az önéletírás és az autofikció narratív sajátosságait és kifejezőeszközeit.

-

Képességei:

Képes műfajilag irodalmi szövegek és kulturális jelenségek értelmezésére. Képes az irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan, értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni. Képes alapvető kutatási technikák alkalmazására, szakmai kérdések megoldására a nyelv-, az irodalom- és a kultúratudomány területén. Képes tudását, az egyéni és szervezeti erőforrásokkal tudatosan gazdálkodva, önállóan fejleszteni. Képes ismereteit hatékonyan kommunikálni az informatika legújabb eszközeivel is, és az információkat, érveket és elemzéseket különböző nézőpontok szerint bemutatni.

-

Attitűdje:

Elkötelezetten vállalja szakképzettsége átfogó gondolkodásmódjának és gyakorlati normáinak hiteles közvetítését, nyitott az új jelenségek és eredmények befogadására, törekszik megszerzett tudása kreatív felhasználására. Törekszik általános ismeretanyagának folyamatos fejlesztésére. Érti és elfogadja, hogy a kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak. Elfogadja a magyar és az európai identitások vallási és társadalmi, történeti és jelenkori sokszínűségét. Nyitott a problémák sokoldalú módszertani megközelítésének lehetősége irányába.

-

Autonómiája és felelőssége:

Tudatosan alkalmazza azon módszereket, amelyekkel az irodalom- és kultúratudomány területén megismertkedett és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait. Felelősséget vállal egyének és csoportok szakmai fejlődéséért. Szakmai hivatástudata kialakítására és önképzésre törekszik.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Understands the established procedures for the reception of literary texts and cultural phenomena, the professionally accepted contexts of interpretation. Is aware of the

characteristic research questions, trends, modern methods of analysis and interpretation of the field. Is familiar with the relevant technical terms of literary, linguistic and cultural studies. Knows and can apply in practice the narrative characteristics and expressive means of autobiography and autofiction.

-

Capabilities:

Is able to interpret genre-diverse literary texts and cultural phenomena. Is able to critically and understandingly review and interpret literary works, other forms of expression of the target language culture, and the literature about them, and to place them in literary and cultural trends. Is able to apply basic research techniques and solve professional questions in the fields of language, literature and cultural studies. Is able to develop his/her knowledge independently, consciously managing individual and organizational resources. Is able to communicate his/her knowledge effectively using the latest IT tools and to present information, arguments and analyses from different perspectives.

-

Attitude:

Committed to authentically conveying the comprehensive way of thinking and practical standards of his/her professional qualification, open to accepting new phenomena and results. strives to use his/her acquired knowledge creatively. Strives to continuously develop his/her general knowledge. Understands and accepts that cultural phenomena are historically and socially determined and changing. Accepts the religious and social, historical and contemporary diversity of Hungarian and European identities. Open to the possibility of a multifaceted methodological approach to problems.

-

Autonomy and responsibility:

Consciously applies the methods with which one has become familiar in the field of literary and cultural studies and accepts the different methodological characteristics of other disciplines. Takes responsibility for the professional development of individuals and groups. Strives to develop one's professional sense of duty and self-education.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezetés: az önéletírás, autofikció, fikció. Fogalmi alapvetések, kérdésfelvetések (Le Jeune, de Man) (Introduction: autobiography, autofiction, fiction. Conceptual foundations, questions (Le Jeune, de Man)

12.2. Az önéletírás klasszikus modelljei (Rousseau, Augustinus) (Classical models of autobiography (Rousseau, Augustine)

12.3. Emlékezés, egyéni és kollektív emlékezet (Assmann, Halbwachs) (Remembrance, individual and collective memory (Assmann, Halbwachs)

12.4. Emlékezés és identitás, narratív identitás (Genette) (Memory and identity, narrative identity (Genette)

- 12.5. Reflexió egyéni olvasmány élményekre (prezentációk) (Reflection on individual reading experiences (presentations))
- 12.6. Önéletírás versus autofikció (Autobiography versus autofiction)
- 12.7. Az autofikció definíciója és gyakorlati kérdései (példák bemutatása) (Definition and practical issues of autofiction (presentation of examples))
- 12.8. Az elbeszélhetőség határai és korlátai (The limits and limitations of narrative ability)
- 12.9. Szövegszemelvények jelenkori önéletrajzi szövegekből (Excerpts from contemporary autobiographical texts)
- 12.10. Szövegszemelvények jelenkori autofikciós szövegekből (Excerpts from contemporary autofiction texts)
- 12.11. Napló és blog: elbeszélés a fikció és a valóság határán (Diary and blog: narrative on the border between fiction and reality)
- 12.12. Trauma, etika, esztétika az autofikcióban (szövegszemelvények) (Trauma, ethics, aesthetics in autofiction (text excerpts))
- 12.13. Kreatív autofikciós vagy autobiografikus szövegek bemutatása, közös elemzés, értékelés (Presentation of creative autofiction or autobiographical texts, joint analysis, evaluation)
- 12.14. Szöveggyűjtemény bemutatása, összefoglalás, a kurzus értékelése (Presentation of a collection of texts, summary, course evaluation)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A tantárgy teljesítéséhez a szemináriumok 75%-án jelen kell lennie a hallgatóknak. Ennél több, igazolt hiányzás esetén a félévközi feladatok teljesítésén kívül a félév végén szóbeli beszámoló formájában is számot kell adnia a hallgatónak a tantárgy követelményeinek elsajátításáról.

A kedvezményes tanrenden lévő hallgatók a szemináriumi munka teljesítésére az oktatóval egyeztetett témában és terjedelemben házi dolgozatot készítenek, amelyet legkésőbb a szemeszter utolsó hetében benyújtanak és szóban is ismertetik.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Minden hallgató a félév során egy kreatív autofikciós vagy önéletrajzi szöveget készít az oktatóval egyeztetett témából. Emellett több kisebb reflexiós, értékelő-elemző feladatot oldanak meg a résztvevők. A mulasztott félévközi feladat pótlása az erre kijelölt héten történik.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges szintű teljesítése.

16.2. Az értékelés:

A gyakorlati jegy megszerzéséhez szükséges a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges szintű teljesítése.

A gyakorlati munka érdemjegye (ötfokozatú skálán) az órai aktivitás, az önálló elemzések és reflexiók és a kreatív írás feladat eredményéből tevődik össze: 30% a kreatív írás feladat, 30% az elemzések és reflexiók, és 40%-a az órai munka.

Az érdemjegy 100 pontos értékelési rendszer szerint 50 %-tól elégséges, 60 % -tól közepes, 70 %-tól jó és 80 %-tól jeles.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. (megjelölés nélkül): Autofikció. Filológiai KÖZLÖNY LXVI. évfolyam, 2020/2, Gondolat Kiadó, Budapest 2020. ISBN: ISSN 0015-1785;
2. Halbwachs, Maurice: Az emlékezés társadalmi keretei, L'Harmattan Kiadó, Budapest 2021. ISBN: 9789634144427;
3. Lejeune, Philippe: Önéletírás, élettörténet, napló, L'Harmattan, Budapest 2003. ISBN: 9639457256;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Gyuris Norbert: A szerző alakváltásai: narratológia, szimulációelmélet és hipertextualitás. , doktori értekezés, Pécs 2006. ISBN: <https://pea.lib.pte.hu/server/api/core/bitstreams/72b73caa-4917-480b-bbe8-985d7b6c4773/content>;
2. Lipták-Pikó Judit: Teória és praxis (kiválasztott fejezetek), Akadémia Kiadó, Budapest 2023. ISBN: 978 963 664 002 6;
3. Z. Varga Zoltán: Autofikció és önéletírás-kutatások Franciaországban Autobiográfia-kutatás, fikcióelméletek, irodalomtörténet: az autofikció elméletei, https://real.mtak.hu/118079/1/ZVZ_Autofikcio_FK2020_2.pdf,.

Budapest, 2025.

Dr. Szentpétery-Czeglédy Anita, PhD, habil.
egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TAGTV020

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Társadalom- és politikatudományi szövegek fordítása (német-magyar viszonylatban)

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Translation of social and political science texts (German-Hungarian)

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Anglisztika és Germanisztika Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Berzeviczy Klára, PhD, egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A szeminárium célja, hogy bevezetést nyújtson a társadalom- és politikatudományi szövegek fordításának gyakorlatába. A félév során hangsúlyt kap a fordító rendelkezésére álló segédeszközök (könyvformátumú illetve online segédeszközök, szótárak és lexikonok, alkalmazások) ismertetése.

A résztvevő hallgatók hétről hétre rövid, önállóan elkészítendő, az óra keretében megvitatott fordítások révén bővíthetik a forrásnyelvi és célnyelvi szövegértési és szövegalkotási kompetenciáikat.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the seminar is to provide an introduction to the practice of translating social and political science texts. During the semester, emphasis will be placed on the tools available to translators (book and online tools, dictionaries and lexicons, applications).

The students will be able to develop their competence in source and target language

comprehension and text production through short, self-assessed translations, discussed in class, week by week.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri a német nyelv, irodalom és kultúra oktatásához alkalmazható taneszközöket, oktatási segédanyagokat. Ismeri az internet, a számítógép, a mindenkori új eszközök nyújtotta lehetőségeket. Rendelkezik azon kvalitásokkal, interdiszciplináris képességekkel, amelyek révén a német nyelv és kultúra oktatását annak a magyar nyelvvel és kultúrával való kölcsönhatása tükrében tudja végezni, helyesen értelmezve e kölcsönhatás céljait. Ismeri a német nyelv tantárgy oktatása során alkalmazható motivációs lehetőségeket. Ismeri az egész életen át tartó tanulásra felkészítés jelentőségét. Ismeri a szaktantárgy tanítása-tanulása során kialakítandó speciális kompetenciák fejlesztésének módszereit is. Ismeri a médiatudatossággal, a digitális technológiák használatával kapcsolatos ismeretek átadásának lehetőségeit a német nyelv tantárgy keretein belül. Ismeretekkel rendelkezik a reflektív gondolkodás szerepéről a szakmai fejlődésben, a továbbképzés lehetőségeiről, a lelki egészség megőrzésének elméleti és gyakorlati módszereiről.

-

Képességei:

Képes saját tanítási területén mind szóban, mind írásban árnyaltan kifejezni magát. Képes a kultúrák közötti közvetítésre és az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Képes a német nyelv tantárgynak megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére. Képes a szaktárgyak tanítása során fejlesztett kompetenciák szintetizálására. Képes források, autentikus szövegek felkutatására, recepciójára, felhasználására. Döntéseiben képes a szakmai önreflexióra és önkorrekciónak. Képes hitelesen kommunikálni a fenntarthatóság értékeit. Idegen nyelvterületen felismeri szerepét és felelősséggel tekint magára a magyar nyelv és kultúra képviselőjeként. Képes a médiatudatossággal, a digitális technológiák használatával összefüggésben felmerülő legfontosabb aktualitások megértésében segíteni a tanulókat. Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire reflektálni, szakmailag, nyelviileg folyamatosan megújulni. Képes a szakmai információforrások megtalálására, értelmezésére, felhasználására és ezek közvetítésére.

-

Attitűdje:

A német nyelvvel és kultúrával történő gyakorlati találkozás során a magyar nyelv és kultúra képviselőjeként tekint magára, s átérzi e szerep a felelősségét. Fontosnak tartja a tanulók tudásának és képességeinek folyamatos fejlesztését. Fontosnak tartja az alapos felkészülést, tervezést és a rugalmas megvalósítást. Célja, hogy tanítványait mások véleményének, értékeinek tiszteletben tartására nevelje. Elkötelezett a fenntarthatóságra és környezettudatosságra nevelés iránt, fontosnak tartja a tanulók szemléletének formálását, a környezetért felelős tanulói gondolkodás és magatartás, aktív cselekvés igényének kialakítását. Fejleszti önismeretét, saját személyiségét, és ennek érdekében nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel

kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, reflektív módon törekszik tevékenységének módosítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.

-

Autonómiája és felelőssége:

-

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Knows the teaching tools and educational aids applicable to teaching German language, literature, and culture. Knows the opportunities offered by the internet, computers, and new tools. Possesses the qualities and interdisciplinary abilities to teach German language and culture in the context of its interaction with Hungarian language and culture, correctly interpreting the goals of this interaction. Knows the motivational tools that can be used in German language teaching. Knows the significance of preparing for lifelong learning. Knows the methods for developing the specific competences in the teaching and learning of the subject. Knows the possibilities of conveying knowledge related to media literacy and the use of digital technologies within the framework of the German language subject. Possesses knowledge about the role of reflective thinking in professional development, the possibilities of further training, and the theoretical and practical methods of maintaining mental health.

-

Capabilities:

Capable of expressing himself/herself in his/her own field of learning both orally and in writing with nuance. Capable of mediating between cultures and developing intercultural competence. Capable of creating and conveying the interrelationships between concepts, theories, and facts in the academic disciplines relevant to the German language subject. Capable of synthesising the competences developed during the teaching of subjects. Capable of finding, receiving, and using sources and authentic texts. Capable of professional self-reflection and self-correction in his/her decisions. Capable of authentically communicating the values of sustainability. Recognises his/her role and responsibility as a representative of Hungarian language and culture in a foreign language environment. Capable of helping students understand the most important current issues related to media literacy and the use of digital technologies. Capable of finding, reviewing, and interpreting professional literature related to a specific research topic in his/her field, planning and implementing his/her own professional development, reflecting on classroom and other experiences, and continuously renewing professionally and linguistically. Capable of finding, interpreting, using, and conveying professional information sources.

-

Attitude:

Regards himself/herself as a representative of Hungarian language and culture during practical encounters with German language and culture, and understands the responsibility of this role.

Considers it important to continuously develop students' knowledge and skills. Considers thorough preparation, planning, and flexible implementation important. Aims to educate students to respect others' opinions and values. Dedicated to educating for sustainability and environmental awareness, he/she considers it important to shape students' attitudes, to develop students' responsible thinking and behaviour towards the environment, and to foster active engagement. Develops self-awareness and his/her own personality, and is open to using feedback from the environment for this purpose. Monitors the impact of his/her activities on others, strives to modify activities reflectively, and continuously develops his/her professional competence.

-

Autonomy and responsibility:

-

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezetés. Német Szövetségi Köztársaság politikai rendszerét és történelmét bemutató szövegek fordítása 1 (Translation of texts on the political system and history of the Federal Republic of Germany 1)

12.2. Német Szövetségi Köztársaság politikai rendszerét és történelmét bemutató szövegek fordítása 2 (Translation of texts on the political system and history of the Federal Republic of Germany 2)

12.3. Német Szövetségi Köztársaság politikai rendszerét és történelmét bemutató szövegek fordítása 3 (Translation of texts on the political system and history of the Federal Republic of Germany 3)

12.4. Ausztria politikai rendszerét bemutató szövegek fordítása, eltérések a némethez képest 1 (Translation of texts on the political system in Austria, differences from German 1)

12.5. Ausztria politikai rendszerét bemutató szövegek fordítása, eltérések a némethez képest 2 (Translation of texts on the political system in Austria, differences from German 2)

12.6. Svájc politikai rendszerét bemutató szövegek fordítása, eltérések a német-osztrákhöz képest 1 (Translation of texts on the Swiss political system, differences from German-Austrian 1)

12.7. Svájc politikai rendszerét bemutató szövegek fordítása, eltérések a német-osztrákhöz képest 2 (Translation of texts on the Swiss political system, differences from German-Austrian 2)

12.8. Gazdasági témájú szövegek 1 (Texts on economic topics 1)

12.9. Gazdasági témájú szövegek 2 (Texts on economic topics 2)

12.10. Gazdasági témájú szövegek 3 (Texts on economic topics 3)

12.11. Jogi témájú szövegek 1 (Texts on legal topics 1)

12.12. Jogi témájú szövegek 2 (Texts on legal topics 2)

12.13. Jogi témájú szövegek 3 (Texts on legal topics 3)

12.14. Szociológiai vonatkozású szövegek, félév lezárása (Sociological texts, close of the semester)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A tantárgy teljesítéséhez legalább a szemináriumok 75%-án jelen kell lennie a hallgatóknak, a félév során három hiányzás lehetséges. Aki ennél többet hiányzik a szemináriumi órákról, annak a félévközi feladatok teljesítésén kívül a hiányzástól függően további fordítási feladatokat kell teljesítenie.

A kedvezményes tanrenden lévő hallgatók a szemináriumi munka teljesítésére az oktatóval egyeztetett témában referátumot készítenek, amelyet legkésőbb a szemeszter utolsó hetében szóban bemutatnak, illetve az oktató által meghatározott szövegek fordítását kell elkészíteniük.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Minden hallgatónak a félév során egy referátumot kell tartania egy félév elején vállalt témából, amely a tantárgyi tematikában szereplő szakirodalomhoz kötődik. Ezen kívül a szorgalmi időszak folyamán írásban el kell készítenie az óráról-órára feladott fordításokat, melyekből három fordítást, írásban be kell adniuk, amire osztályzatot kapnak. A szemináriumi munka értékelése a referátumok és a három fordítás együttes értékeléséből áll össze. Aki a félév folyamán háromnál több fordítást nem készít el a következő órára, annak a félév végi jegyéből egy jegy levonásra kerül. Az el nem készített fordítások közé nem kerülhet olyan, amelyet írásban be kell adni. A rossz nyelvhelyességgel elkészített referátum érdemjegyéből egy jegy levonásra kerül. A fentiek teljesítése az aláírás és a gyakorlati jegy megszerzésének feltétele.

A mulasztott félévközi feladat vagy a sikertelen félévközi teljesítmény pótlása legkésőbb a szemeszter utolsó hetéig lehetséges a referátum megtartásával és a beadandók beadásával vagy a tanárral egyeztetve új beadandók elkészítésével. A nyomos ok nélkül nem a megbeszélte időben megtartott referátum/prezentáció elégtelen érdemjegyet kap, ami a pótlás esetén is beszámít a félév végi jegybe. Ugyanígy a nyomos ok nélkül nem időre elkészített beadandó fordítás elégtelen, ami pótlás esetén is beszámít a félév végi jegybe.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése.

16.2. Az értékelés:

A gyakorlati jegy megszerzésének feltétele a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Klaudy Kinga: Bevezetés a fordítás elméletébe, Akadémiai, Budapest 2018. ISBN: 978-963-454-193-6;
2. Klaudy Kinga: Bevezetés a fordítás gyakorlatába, Akadémiai, Budapest 2018. ISBN: 978-963-454-194-3;
3. Klaudy Kinga, Salánki Ágnes: Német-magyar fordítástechnika, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 2000. ISBN: 9631903532;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Horváth Ildikó (szerk.): A modern fordító és tolmács, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 2015. ISBN: 978 963 12 1474 1;
2. Károly Krisztina: Szövegten és fordítás, Akadémiai, Budapest 2018. ISBN: 978-963-454-312-1;
3. Snell-Hornby, Mary / Hans G. Honig / Paul Kussmaul / Peter A. Schmitt (Hg.): Handbuch Translation, Stauffenburg Verlag, Tübingen 1998. ISBN: 3-86057-991-6;

Budapest, 2025.

Dr. Berzeviczy Klára, PhD
egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TAGTV021

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Wendezeit(en) in Literatur und Film

3. A tantárgy megnevezése (angolul): "Wendezeit" in Literature and Film

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 2 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Anglisztika és Germanisztika Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Szentpétery-Czeplédy Anita, PhD, habil., egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: - Legalább B2 szintű német nyelvtudás szükséges.

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A szeminárium német „Wende”-t megelőző és az azt követő időszak társadalmi sajátosságait kívánja bemutatni elsősorban a kultúra és az irodalom közvetítő médiumaira, az „elbeszélt történelemre” támaszkodva. A hallgatók megismerkednek a kettéosztott Németország történeti háttérével és hétköznapjaival, a „zárt társadalom” kísérletével a volt NDK-ban és annak következményeivel, a rendszerváltás eseményeivel és az ezekről szóló emlékezetdiskurzusok sokszínűségével.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The seminar aims at presenting the world of the former GDR, the circumstances of its dissolution and the social characteristics of the period after the "Wende", relying primarily on the mediating media of culture and literature, on "narrated history". Students will learn about the circumstances of the creation of the former GDR, the historical background and everyday life of a divided Germany, the experiment of the 'closed society' and its consequences in the former GDR, the events of the regime

change and the diversity of discourses of memory about these events.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Tájékozott a német nyelvű kultúrák területén, ismeri azok történeti vonatkozásait, hasonlóságait és különbségeit. Ismeri a német nyelvű országok földrajzi adottságainak, történelmi, politikai, társadalmi, gazdasági vonatkozásainak rendszerét. Ismeri a német nyelvű irodalmak, kultúrák jellemző szellemi, művészeti irányzatait, megjelenési formáit. Ismeri a német nyelvű irodalmak, kultúrák jellemző írásbeli és szóbeli, tudományos és közéleti, népszerűsítő műfajait. Átlátja a német nyelvű szövegek és kulturális jelenségek befogadásának bevett eljárásait, az értelmezés szakmailag elfogadott kontextusait. Tisztában van a germanisztika jellemző kutatási kérdéseivel, irányzataival, korszerű elemzési és értelmezési módszereivel. Ismeri az irodalom-, nyelv- és kultúratudomány német nyelvű szakkifejezéseit.

-

Képességei:

Értelmezi a német nyelvű országok kulturális jelenségeit és azok történeti beágyazottságát. Interkulturális kommunikatív kompetenciák birtokában képes a kultúrák közötti közvetítésre. Képes műfajilag sokszínű, német nyelvű szövegek és kulturális jelenségek értelmezésére. Képes az irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan, értően áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni. Képes alapvető kutatási technikák alkalmazására, szakmai kérdések megoldására a nyelv-, az irodalom- és a kultúratudomány területén. Képes tudását, az egyéni és szervezeti erőforrásokkal tudatosan gazdálkodva, önállóan fejleszteni. Képes Magyarország és a német nyelvű országok társadalmi, gazdasági, környezeti adottságainak ismeretében a megszerzett tudás közvetítésére és alkalmazására hivatása gyakorlása során. Képes német nyelven hatékonyan kommunikálni az informatika legújabb eszközeivel is, és az információkat, érveket és elemzéseket különböző nézőpontok szerint bemutatni.

-

Attitűdje:

Elkötelezetten vállalja szakképzettsége átfogó gondolkodásmódjának és gyakorlati normáinak hiteles közvetítését, nyitott az új jelenségek és eredmények befogadására. Elkötelezett a német nyelv és kultúra megismertetése iránt, törekszik megszerzett tudása kreatív felhasználására. Törekszik nyelvi tudásának és általános ismeretanyagának folyamatos fejlesztésére. Érti és elfogadja, hogy a kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak. Elfogadja a magyar és az európai identitások vallási és társadalmi, történeti és jelenkori sokszínűségét. Nyitott a problémák sokoldalú módszertani megközelítésének lehetősége irányába.

-

Autonómiája és felelőssége:

Kialakít olyan történetileg és politikailag koherens egyéni álláspontot, amely segíti önmaga és környezete fejlődését, tudatosodását. Tudatosan alkalmazza azon módszereket, amelyekkel a germanisztika területén megismerkedett és elfogadja más

tudományágak eltérő módszertani sajátosságait. Felelősséget vállal egyének és csoportok szakmai fejlődéséért. Szakmai hivatástudata kialakítására és önképzésre törekszik.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Is informed in the field of German-speaking cultures, knows their historical aspects, similarities and differences. Knows the system of geographical features, historical, political, social and economic aspects of German-speaking countries. Knows the characteristic intellectual and artistic trends and forms of expression of German-language literatures and cultures. Knows the characteristic written and oral, scientific and public, and popularizing genres of German-language literatures and cultures. Understands the established procedures for the reception of German-language texts and cultural phenomena, the professionally accepted contexts of interpretation. Is aware of the characteristic research questions, trends, and modern methods of analysis and interpretation of German studies. Knows the technical terms of literary, linguistic and cultural studies in German.

-

Capabilities:

Interprets the cultural phenomena of German-speaking countries and their historical embeddedness. Possesses intercultural communicative competences and is able to mediate between cultures. Is able to interpret texts and cultural phenomena in German that are diverse in terms of genre. Is able to critically and understandingly review and interpret literary works, other forms of expression of the target language culture, and the literature about them, and to place them in literary and cultural trends. Is able to apply basic research techniques and solve professional questions in the fields of language, literature and cultural studies. Is able to develop his/her knowledge independently, consciously managing individual and organizational resources. Is able to convey and apply the acquired knowledge in the exercise of his/her profession, knowing the social, economic and environmental conditions of Hungary and German-speaking countries. Able to communicate effectively in German using the latest IT tools and present information, arguments and analyses from different perspectives.

-

Attitude:

Committed to authentically conveying the comprehensive way of thinking and practical standards of his/her professional qualification, open to accepting new phenomena and results. Committed to introducing the German language and culture, strives to use his/her acquired knowledge creatively. Strives to continuously develop his/her linguistic knowledge and general knowledge. Understands and accepts that cultural phenomena are historically and socially determined and changing. Accepts the religious and social, historical and contemporary diversity of Hungarian and European identities. Open to the possibility of a multifaceted methodological approach to problems.

-

Autonomy and responsibility:

Develops a historically and politically coherent individual position that helps the development and awareness of oneself and one's environment. Consciously applies the methods with which one has become familiar in the field of German studies and accepts the different methodological characteristics of other disciplines. Takes responsibility for the professional development of individuals and groups. Strives to develop one's professional sense of duty and self-education.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Történelmi előzmények, Németország kettéosztása és az NDK létrejötte (Historical background, the division of Germany and the creation of the GDR)

12.2. Projektelőkészítés: a hétköznapi kultúrája a volt NDK-ban (Project preparation: everyday culture in the former GDR)

12.3. Az 50-es és 60-as évek kultúrpolitikája (Cultural policy in the 1950s and 1960s)

12.4. Irodalmi szövegek az 50-es és 60-as évekből (Literary texts from the 50s and 60s)

12.5. A 70-es évek kultúrpolitikája, a rendszerváltás előzményei a 80-as években (Cultural policy in the 1970s, the beginnings of the regime change in the 1980s)

12.6. Projektmunkák bemutatása: a hétköznapi kultúrája a volt NDK-ban (Presentation of project work: everyday culture in the former GDR)

12.7. A rendszerváltás eseményei, magyar szerepvállalás (dokumentumfilm) (The events of the „Wende”, the contribution of Hungary (documentary film))

12.8. Projektelőkészítés: A német társadalom az újraegyesítést követően (Project preparation: German society after reunification)

12.9. Az „Ostalgie” jelenség irodalmi példákon (The phenomenon of "Ostalgie" through literary examples)

12.10. Emlékezetdiskurzusok 1. Mások élete (film) (Memory discourse 1. The life of others (film))

12.11. Emlékezetdiskurzusok 2. Good bye Lenin (film) (Memory discourse 2. Good bye Lenin (film))

12.12. Emlékezetdiskurzusok 3. Am kürzeren Ende der Sonnenallee (film) (Memory discourse 3. At the shorter end of the sun avenue (film))

12.13. Projektmunkák bemutatása: A német társadalom az újraegyesítés után (Project presentation: German society after reunification)

12.14. Összefoglalás, vita (Summary, discussion)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A tantárgy teljesítéséhez a szemináriumok 75%-án jelen kell lennie a hallgatóknak. Ennél több, igazolt hiányzás esetén a félévközi feladatok teljesítésén kívül a félév végén szóbeli beszámoló formájában is számot kell adnia a hallgatónak a tantárgy követelményeinek elsajátításáról.

A kedvezményes tanrendben lévő hallgatók a szemináriumi munka teljesítésére az oktatóval egyeztetett témában és terjedelemben házi dolgozatot készítenek, amelyet legkésőbb a szemeszter utolsó hetében benyújtanak és szóban is ismertetik.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Minden hallgató a félév során egy alkalommal referátumot tart egy félév elején vállalt, oktatóval egyeztetett témából. Emellett kisebb csoportokban egy-egy projektfeladatot oldanak meg a résztvevők. A mulasztott félévközi feladat pótlása az erre kijelölt héten történik.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges szintű teljesítése.

16.2. Az értékelés:

A gyakorlati jegy megszerzéséhez szükséges a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges szintű teljesítése.

A gyakorlati munka érdemjegye (ötfokozatú skálán) az órai aktivitás, a referátum és a projektfeladat eredményéből tevődik össze: 30% a referátum, 30% a projektmunka és 40%-a az órai munka.

Az érdemjegyek a teljesítés 60 %-tól elégséges, 70 % -tól közepes, 80 %-tól jó és 90 %-tól jeles.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Bergem, Wolfgang: Identitätsformationen in Deutschland., Verlag für Sozialwissenschaften, Wiesbaden 2005. ISBN: 9783531146461;
2. Bergem, Wolfgang / Wesel, Reinhard (Hg): : Deutschland fiktiv : die deutsche Einheit, Teilung und Vereinigung im Spiegel von Literatur und Film, Literatur Verlag, Berlin ; Münster 2009. ISBN: 9783825897130;
3. Luscher, Renate: Landeskunde Deutschland. Aktualisierte Fassung. , Verlag für Deutsch, Wien 2017. ISBN: 978-3-19-001741-6;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Reimann, Kerstin E.: Schreiben nach der Wende - Wende im Schreiben? : literarische Reflexionen nach 1989/90. , Düsseldorf, Univ., Diss., , Düsseldorf

2006. ISBN: 9783826033124;

2. Schröter, Dirk: Deutschland, einig Vaterland. Wende und Wiedervereinigung im Spiegel der zeitgenössischen deutschen Literatur. , Ed. Kirchhof und Franke, Berlin 2003. ISBN: 393381619;

Budapest, 2025.

Dr. Szentpétery-Czeglédy Anita, PhD, habil.
egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TAGTV022

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Kik a britek? A brit identitás kívülről belülről

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Who Are the British? British Identity Inside Out

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 2 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Anglisztika és Germanisztika Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Veljanovszki Dávid, PhD, egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

Ez a kurzus a britekkel kapcsolatban elterjedt kulturális sztereotípiákat helyezi a figyelem középpontjába. Az önmeghatározás, a birodalmi örökség, a külföldiekhez való viszonyulás, a nyelv, valamint a britség, ill. az angolság több évszázados közkeletű fogalmai számos aspektusból kerülnek górcső alá. Ezenkívül új megvilágításba kerülnek a britekhez jellemzően kapcsolódó látszólagos apróságok, mint például az időjárás, a teázás, a „nemzeti” időtöltés és a pirításra kenhető legkedveltebb ínycsés. Az ilyen típusú sztereotípiákat kiindulópontként használva ez a kurzus arra irányul, hogy feltárja, hogyan látták magukat a britek, és mások hogyan látták őket a múltban, továbbá hogy hogyan látják magukat, és hogyan látják őket kívülről más kultúrák tükrén keresztül napjainkban. Ennek értelmében, a kurzus részeként kísérletet teszünk arra, hogy áttekintsük, értelmezzük, megvitassuk és akár megkérdőjelezzük korábbi és kortárs szerzőknek a brit kultúra különböző aspektusairól nyitott vitáit. Ezek a kultúrtörténeti elemzések egyúttal a résztvevők angol nyelvhasználatának fejlődését is elősegítik majd.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

This course focuses on popular cultural stereotypes about the British. Centuries-old common notions about self-perception, imperial legacy, attitude to foreigners, language as well as Britishness vs. Englishness will be addressed from multiple perspectives. In addition, preoccupations with seeming trivia typically associated with the British, such as the weather, tea drinking, 'national' pastimes and the number-one unguent one can spread on one's toast, will be cast in a new light. Using such stereotypes as a starting point, this course is intended to explore how the British saw themselves and were seen by others in the past, as well as how they see themselves and are seen through the looking glass of other cultures today. To this end, various earlier and contemporary authors' discussions of various aspects of British culture will be reviewed, interpreted, debated and challenged as part of the course. The outcomes of these cultural enquiries will also be exploited for purposes of language development.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri a magyar és európai identitás szakterületileg legfontosabb kulturális objektumait, szövegeit, kontextusait, valamint legalább egy, Európán kívüli angol nyelvű kultúra legfontosabb vonásait.

Átlátja az angol szövegek és kulturális jelenségek befogadásának bevett eljárásait, az értelmezés szakmailag elfogadott kontextusait.

Ismeri a brit és az angol nemzeti identitás történeti, kulturális, társadalmi és nyelvi alkotóelemeit.

Képességei:

Átlátja a nemzeti identitásképző diskurzusok felépítését, működését, és kulturális jelenségeket európai kontextusban értelmez.

Képes legalább egy, Európán kívüli angol nyelvű kultúra, eszmerendszer szempontjából az angol nyelvű kultúrák jelenségeit értelmezni.

Képes a brit és angol nemzeti identitás legjellemzőbb jelengégeit felismerni és értelmezni.

Attitűdje:

Képviseli a magyar és az európai identitás vallási és társadalmi, történeti és jelenkori sokszínűségét. Más kultúrákat elfogad, törekszik azok megismerésére és megértésére.

Igénye van az európai és Európán kívüli kultúrák megismerésére.

-

Autonómiája és felelőssége:

Kialakít olyan történetileg koherens egyéni álláspontot, amely segíti önmaga és környezete fejlődését, tudatosodását.

Hatékonyan együttműködik az anglisztika területéhez kapcsolódó hazai és nemzetközi kulturális közösségekkel.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Knows the most important cultural objects, texts, and contexts of Hungarian and

European identity, as well as the main features of at least one non-European English-speaking culture.

Understands the established procedures for the reception of English texts and cultural phenomena, and the professionally accepted contexts of interpretation.

Knows the historical, cultural, social and linguistic components of British and English national identity.

Capabilities:

Understands the structure and functioning of national identity-forming discourses and interprets cultural phenomena in a European context.

Capable of interpreting the phenomena of English-speaking cultures from the perspective of at least one non-European English-speaking culture or ideology.

Is capable of recognizing and interpreting the most prominent phenomena of British and English identity.

Attitude:

Represents the religious, social, historical, and contemporary diversity of Hungarian and European identity. Accepts other cultures and strives to learn about and understand them.

Has a desire to learn about European and non-European cultures.

-

Autonomy and responsibility:

Develops a historically coherent individual standpoint that aids in the development and awareness of himself/herself and his/her environment.

Cooperates effectively with domestic and international cultural communities related to English studies.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezetés: a kultúra és a nemzeti identitás meghatározásai 1 (Orientation: definitions of culture and national identity 1)

12.2. A kultúra és a nemzeti identitás meghatározásai 2 (Definitions of culture and national identity 2)

12.3. A nemzeti identitás kérdése Nagy-Britanniában (National identities in Britain)

12.4. Britség és angolság (Britishness vs Englishness)

12.5. A hagyományos alapokon nyugvó önmeghatározás (Self-perception on traditional grounds)

12.6. A brit társadalom (British society)

12.7. Egy birodalmi múlt árnyai 1 (Shadows of an imperial past 1)

12.8. Egy birodalmi múlt árnyai 2 (Shadows of an imperial past 2)

- 12.9. Attitűdök 1 (Attitudes 1)
- 12.10. Attitűdök 2 (Attitudes 2)
- 12.11. Viselkedés és etikett (Manners)
- 12.12. Tényleg apróságok? (Mere trivia?)
- 12.13. Egy amerikai szemével (Through the eyes of an American)
- 12.14. Kurzusértékelés (Course evaluation)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A tantárgy teljesítéséhez legalább 11 foglalkozáson jelen kell lennie a hallgatóknak, a félév során három hiányzás lehetséges. Ezt meghaladó, indokolt (pl. orvosi okok miatti) távolmaradás esetén a pótlás az elmulasztott foglalkozásokon érintett tananyagról szóló írásbeli beszámoló alapján lehetséges, melynek elkészítését a hallgató az oktatóval egyezteti.

Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tanulmányi munka alapja az órákon való figyelmes és aktív részvétel. Minden hallgató a félév során egy referátumot tart, melynek témáját és időpontját az oktatóval egyezteti. A félév utolsó foglalkozásán minden hallgató zárthelyi dolgozatot ír, amelyet az oktató százalékos formában értékel. A gyakorlati jegy a referátum és a zárthelyi dolgozat értékeléséből áll össze, a referátum és a zárthelyi dolgozat összesített eredményének el kell érnie legalább az 60%-ot (60%-tól elégséges, 70%-tól közepes, 80%-tól jó, 90%-tól kiváló). A referátum a gyakorlati jegy 40%-át, a zárthelyi dolgozat a 60%-át teszi ki.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon, valamint a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges szintű teljesítése (60%).

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy, mely a félévközi referátum és a zárthelyi dolgozat eredményén alapul. A hallgatók teljesítményét ötfokozatú skálán értékeli az oktató.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges

gyakorlati jegy (GYJ).

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Mikes, G. : How to be a Brit? A George Mikes Minibus, Penguin Books, London 1984. ISBN: 0233977244;
2. Milsted, D. : Brewer's Anthology of England and the English, Cassell, London 2003. ISBN: 0304355275;
3. Paxman, J. : The English: A Portrait of a People, Penguin Books, London 2007. ISBN: 0140267239;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Candappa, R. : Rules Britannia: The 101 Essential Questions of Britishness Answered, Ebury Press, London 2007. ISBN: 0233977244;
2. Fox, K: Watching the English: The Hidden Rules of English Behaviour, Hodder & Stoughton, London 2005. ISBN: 0340818867 ;

Budapest, 2025.

Dr. Veljanovszki Dávid, PhD
egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TDMKTV002

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Digitális kompetencia és médiatudatosság

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Digital competence and media awareness

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 2 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Digitális Média és Kommunikáció Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Taxner Tünde, tanársegéd

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 14 (0 EA + 14 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 1

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A kurzus a médiatudatosság elméleti megközelítései építve a digitális kompetenciák megismeréséhez és fejlesztéséhez járul hozzá. Célja magabiztos, tudatos felhasználók képzése, akik széleskörűen mérlegelik az online térben tett lépéseik társadalmi, etikai és mentális egészséget érintő dimenzióit. A kurzus támogatja a dezinformáció és online manipuláció felismerését, a mesterséges intelligencia használatához szükséges készségeket és a digitális identitás tudatos formálását. A gyakorlatok különleges hangsúlyt fektetnek a reflektív és felelősségteljes tartalomgyártásra és a kritikus gondolkodás fejlesztésére.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The course builds on theoretical approaches to media literacy and contributes to the learning and development of digital competences. Its aim is to train confident, aware users who consider the social, ethical and mental health dimensions of their actions in the online space. The course also supports the recognition of disinformation and online manipulation, the skills needed to use artificial intelligence and the conscious shaping of digital identity. The seminars place special emphasis on reflective, responsible

content creation and the development of critical thinking.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Megfelelő és elegendő ismeretanyaggal rendelkezik ahhoz, hogy eligazodjon a digitális médiatermékek piacán és társadalmi-individuális hatásaiban, valamint megfelelő és elegendő ismeretanyaggal rendelkezik ahhoz, hogy eligazodjon a társadalmi döntéshozatal különböző mechanizmusaiban.

Elmélyült és értő ismeretei vannak a változó digitális médiakörnyezetről, valamint ismeri a kommunikációs és mediális rendszerek különböző területeinek problémáit és összefüggéseit, többek között a média és populáris kultúra összefüggéseit, a globális médiapiac működési elveit, a kulturális csere globális szabályait.

Tisztában van az online tér kockázataival, veszélyeivel és mentális egészségre, illetve jóllétre gyakorolt hatásaival.

Ismeri a digitális jogokat és etikai szempontokat, különös tekintettel az adatvédelemre és a tartalomgyártásra.

Alapvető ismeretekkel rendelkezik a generatív mesterséges intelligencia működési mechanizmusairól és ismer promptolási technikákat.

Képességei:

Képes az információk kritikus elemzéséhez és feldolgozásához kellően megalapozott technikák széles skálájának alkalmazására.

Képes a gyorsan változó digitális média technológiára reagálni, ahhoz alkalmazkodni, vagyis képes a gyorsan változó munkahelyi és szervezeti körülményekhez alkalmazkodni.

Képes azonosítani a digitális térben rejlő különféle kockázatokat, mint például az online zaklatást, a hamis információk terjedését, valamint a személyes adatok védelmének megsértését.

Attitűdje:

Nyitott a digitális média technológia dinamikus és értékalapú befogadására, tehát nyitott a társadalmi változások dinamikus és értékalapú befogadására, fogékony az előítéletek ellen küzdő szemléleti alapok adaptálására.

Igénye van megismerni a szakterület változó trendjeit, azaz nyitott a szakmai innováció minden formája iránt, befogadó, de nem gondolkodás nélkül elfogadó az elméleti, gyakorlati és módszertani újításokkal szemben.

-

Autonómiája és felelőssége:

Önállóan és felelősségteljesen viszonyul a médiatudatosság kérdéseihez, kapcsolódó szempontokat a szakmai közegében is képviselni tud.

Felelősségteljesen fogyaszt vagy hoz létre médiatermékeket és -szolgáltatásokat, valamint felelősséget vállal az általa előállított anyanyelvű és idegen nyelvű szakmai szövegeiért, tudatában van azok lehetséges következményeinek.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

He/she possesses sufficient knowledge to navigate the market of digital media products, their societal and individual impacts, and the various mechanisms of social decision-making.

He/she possesses in-depth and comprehensive knowledge of the changing digital media environment and is familiar with the problems and connections of various areas of communication and media systems, including the relationships between media and popular culture, the operating principles of the global media market, and the global rules of cultural exchange.

He/she is aware of the risks, dangers and effects of the online space on mental health and well-being.

He/she possesses knowledge of digital rights and ethics, with a particular focus on privacy and content production.

He/she has a basic understanding of the mechanisms of generative artificial intelligence and knows prompting techniques.

Capabilities:

He/she can apply a wide range of well-grounded techniques for critically analyzing and processing information.

He/she can respond to rapidly changing digital media technology, adapting to rapidly changing work and organizational conditions.

He/she is able to identify various risks inherent in the digital space, such as cyberbullying, the spread of false information and breaches of personal data protection.

Attitude:

He/she is open to the dynamic and value-based reception of digital media technology, i.e., to the dynamic and value-based reception of social changes, and receptive to the adaptation of conceptual frameworks that combat prejudices.

He/she is interested in learning about the changing trends in their field, i.e., is open to all forms of professional innovation, and receptive but not uncritically accepting of theoretical, practical, and methodological innovations.

-

Autonomy and responsibility:

He/she can approach media awareness issues autonomously and responsibly and represent these aspects in a professional environment.

He/she is responsible for consuming or creating media products and services and assumes responsibility for the professional texts they produce in their native and foreign languages, aware of their possible consequences.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

- 12.1. A médiatudatosság elméletei és jelentése (Media awareness theories and meanings)
- 12.2. Médiahasználati szokások, digitális detox (Media consumption habits, digital detox)
- 12.3. Digitális lábnyom és identitás (Digital footprint and identity)
- 12.4. Adatkezelés és adatvédelem (Data management and protection)
- 12.5. A globális médiapiac működésének áttekintése (Overview of the global media market)
- 12.6. Közösségimédia-használat és mentális egészség (Social media use and mental health)
- 12.7. Online vitakultúra (Online debate culture)
- 12.8. Szintetikus médiatartalmak és generatív mesterséges intelligencia (Synthetic media content and generative artificial intelligence)
- 12.9. Vizuális médiaműveltség (Visual media literacy)
- 12.10. Etikus és felelős tartalomgyártás (Ethical and responsible content creation)
- 12.11. Dezinformáció, álhírek és tényellenőrzés (Disinformation, fake news and fact checking)
- 12.12. Digitális szülőség (Digital parenting)
- 12.13. Online zaklatás (Cyberbullying)
- 12.14. Kursus lezárása és értékelése (Course closure and evaluation)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató köteles a foglalkozások legalább 75%-án részt venni. Az ezt meghaladó, egy alkalom jogos (pl. kórházi kezelés, rendkívüli szolgálat) indokkal történt, igazolt hiányzást a hallgató egy beadandó dolgozat elkészítésével pótolhatja. A dolgozat témáját, formai követelményeit, terjedelmét, benyújtási határidejét az oktatóval kell a szemeszter ideje alatt egyeztetni. További hiányzás esetén a hallgató nem szerezheti meg az aláírást.

Tartós, indokolt és igazolt távollét (pl. egészségügyi ok, szolgálatteljesítés) esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett formában és határidővel pótolhatja a mulasztást. A hallgató köteles továbbá a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. A fentiekben meghatározottnál több hiányzás esetén a hallgató nem kaphat aláírást, a kurzus ebben az esetben nem teljesítettnek minősül. Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre

vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Reflexió napló készítése egyénileg minden témakörhöz (2-13. hét), csoportos prezentáció egy megadott témakörhöz.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése.

16.2. Az értékelés:

A teljesítmény az egyéni beadandó és az előadás átlagából áll össze. Az értékelés ötfokozatú.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Aczél Petra – Veszelszki Ágnes (szerk.): Deepfake: A valótlan valóság, Gondolat Kiadó, Budapest 2023. ISBN: 9789635564606;
2. Gálik Mihály: Visszhangkamrák és szűrőbuborékok – A hírfogyasztásról szóló vita a digitális hálózati média-ökoszisztéma világában, Médiakutató 21(1), 27–35., 2020.
3. Veszelszki Ágnes – Falyuna Nóra : Az áltudományosság leleplezése érveléstechnikai-nyelvészeti eszközökkel, Médiakutató 20(3), 39-51., 2019.

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Fehér Katalin: Digital identity and the online self: Footprint strategies–An exploratory and comparative research study, SAGE, Journal of Information Science, 47(2), 192-205., New York 2021. ISBN: DOI: <https://doi.org/10.1177/0165551519879702>;
2. Radtke, T., Apel, T., Schenkel, K., Keller, J., & von Lindern, E.: Digital detox: An effective solution in the smartphone era? A systematic literature review, Mobile Media & Communication, 10(2), 190-215., 2021.

Budapest, 2025.

Taxner Tünde, 0

tanársegéd
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TDMKTV003

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Kreatív vizualitás: Storytelling, vizuális formanyelv és esztétika

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Storytelling, visual language and aesthetics

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 2 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Digitális Média és Kommunikáció Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Kovács Lajos, PhD, közszolgálati egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 14 (0 EA + 14 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 1

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: - ppt, videó és képes illusztrációk (alkalmanként stúdiógyakorlatok)

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A vizuális történetmesélés és annak formai megjelenítése. A vizuális álló és mozgó képalkotás mibenléte: technikai és esztétikai alapismeretek és azok alkalmazása a különféle platformokon (film, tévé, video, közösségi média, stb.).

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

Visual storytelling and its formal representation. The nature of visual still and moving image creation: basic technical and aesthetic skills and their application to different platforms (film, TV, video, social media, etc.).

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

A vizuális tartalmak minőségi megkülönböztetése, értékelése és elemzői tudástár, beleértve a kritikai megfontolások terminológiai használatát (pl. szakami szakzsargon).

-

Képességei:

A minőségi vizuális tartalmak előállításának és alkalmazásának a képessége.

-

Attitűdje:

Érzékennyé válik a különféle stílusok által reprezentált társadalmi vagy akár üzletei témák iránt. Kritikusan tud gondolkodni és véleményt alkotni amatőr és professzionális tartalomgyártás során előállt problémafelismerésekkel és azok pozitív megoldási javaslataival.

-

Autonómiája és felelőssége:

A videókommunikáció és média szakmai közegeiben önálló és kezdeményező szerepet vállal a vonatkozó alkotói folyamatok megtervezésében, lebonyolításában, kiértékelésében. Kritikai észrevételeit közölni tudja a szakmai résztvevőknek, a mai kihívásoknak megfelelő új szemlélettel viszi végig a feladatokat. Felelősséget vállal a saját az eredményekért: tartalomért és formai követelményekért.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Qualitative discernment, evaluation and analytical knowledge of visual content, including the use of terminology for critical considerations (e.g. jargon).

-

Capabilities:

The ability to produce and use quality visual content.

-

Attitude:

Become sensitive to social or even business issues represented by different styles. He/she can think critically and formulate an opinion with problem insights and positive solutions to problems that arise in amateur and professional content production.

-

Autonomy and responsibility:

To take an autonomous and proactive role in the planning, implementation and evaluation of the relevant creative processes in the professional fields of video communication and media. He/she is able to communicate critical comments to the professional participants, and carries out tasks with a new approach in line with today's challenges. Take responsibility for their own results: content and form.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject,

curriculum (magyarul, angolul - English):

- 12.1. Bevezetés: mi a storytelling - a szóbeliségtől az írásbeliségen át a vizualitásig (Introduction: What is storytelling - From orality to literacy to visuals)
- 12.2. Szinopszis, forgatókönyv, storyboard (Script, screenplay and story-boards)
- 12.3. Fotókamera vs videókamera (filmeskamera) - jellemzőik (Photo camera vs Video or Film camera: characteristics)
- 12.4. Technika: objektívek, mélységélesség, zársebesség, expozíció, ISO (Technical: lenses, depth of field, shutter speed, exposition, ISO)
- 12.5. Kameramozgások: 2D vs 3D (Camera movements: 2D vs 3D)
- 12.6. Világosítás (Lights)
- 12.7. Hang (zene, zörej) (Sound (music, noise))
- 12.8. Bevezetés az utómunkálatokba (Introduction to postproduction)
- 12.9. Forgatás 1. (Shooting 1. (mise-en-scène))
- 12.10. Forgatás 2. (Shooting 2. (mise-en-scène))
- 12.11. Utómunka 1. (Editing 1.)
- 12.12. Utómunka 2. (Editing 2.)
- 12.13. Bemutató 1.: rövid játék- vagy dokumentumfilm (Presentation of the final products 1.: short fictional or documentary film)
- 12.14. Bemutató 2.: rövid játék- vagy dokumentumfilm (Presentation of the final products 2.: short fictional or documentary film)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató köteles a foglalkozások legalább 75%-án részt venni. Az ezt meghaladó, egy alkalom jogos (pl. kórházi kezelés, rendkívüli szolgálat) indokkal történt, igazolt hiányzást a hallgató egy beadandó dolgozat elkészítésével pótolhatja. A dolgozat témáját, formai követelményeit, terjedelmét, benyújtási határidejét az oktatóval kell a szemeszter ideje alatt egyeztetni. További hiányzás esetén a hallgató nem szerezheti meg az aláírást. A hallgató köteles az előadás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A hallgatók rendszeresen otthon elvégzendő projekt feladatokat kapnak a vizuális történetmesélés egyes műveleteinek gyakorlására, amiről a következő gyakorlati órán

az oktatóval együtt közösen értékelné és visszajelzéseket adnak.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az órákon való részvétel a 14. pontban meghatározottak szerint, és a félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése a 15. pontban meghatározottak szerint.

16.2. Az értékelés:

A teljesítmény egy gyakorlati feladat elvégzése, valamint az órai aktivitás alapján kerül értékelésre. Az órai aktivitás 25%, a gyakorlati feladat 75% súllyal kerül figyelembevételre. Az értékelés ötfokozatú.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy megszerzése.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Daniel Lezano: Fotós biblia, Pannon-Literatúra Kft., Kisújszállás 2007. ISBN: 9639677434;
2. Szabó Gábor: Filmeskönyv, Hogyan kommunikál a film?, Írók Boltja, Budapest 2018. ISBN: 9786150032375;
3. Tom Ang: Digitális videózás - Kezdőknek és haladóknak, Park Kiadó, Budapest 2007. ISBN: 9789635307562;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. André Bazin: Mi a film?, Osiris Kiadó, Budapest 1995. ISBN: 9633790719;
2. Francesco Casetti: Filmelméletek 1945-1990., Osiris Kiadó, Budapest 1998. ISBN: 9633793947;
3. Susan Sontag: A fényképezésről, Európa Kiadó, Budapest 1999. ISBN: 9789630789462;
4. Walter Benjamin: A fényképezés rövid története. In Walter Benjamin, Angelus Novus, 687-711., Magyar Helikon, Budapest 1980. ISBN: 9632070313;

Budapest, 2025.

Dr. Kovács Lajos, PhD
közzolgálati egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TDMKTV004

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Organisational communication

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Organisational communication

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Digitális Média és Kommunikáció Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Kovács Lajos, PhD, közszolgálati egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: - ppt, videó és képes illusztrációk, esettanulmányok

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A szervezet mibenléte, természete, és működésmódja adja a kurzus elméleti keretét. Válasz keres olyan kérdésekre, hogy hogyan alakítja a kommunikáció egy szervezet struktúráját és kultúráját. Miért a kommunikáció a kulcsa a probléma felismerésnek és megoldásnak. Hogyan diagnosztizáljunk egy szervezeti problémát, hogyan oldjunk meg krízishelyzeteket, hogyan tervezzünk rövid és hosszú távú megoldásokat.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The nature and functioning of organizations provides the theoretical framework for the course. It seeks answers to questions such as how communication shapes the structure and culture of an organization. Why communication is the key to problem identification and resolution. How to diagnose an organizational problem, how to solve crisis situations, and how to design short and long term solutions.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

A társadalmi valóság szerves részét képezik a profit és nonprofit szervezetek, amelyekben éljük mindennapjainkat, szerepeket vállalva és aszerint cselekedve. Ezek természetének és működés módjának az elméleti megértése és megismerése a cél.

-

Képességei:

A hallgató képes legyen a szervezetek világában eligazodni. Problémákat felismerni. Alternatív megoldásokat találni az elméletek fényében. Megfelelő módszert alkalmazni a probléma feltárására.

-

Attitűdje:

Érzékennyé válni a különféle a különféle szervezeti valóságokra és azon belül a hatékony kommunikációra, közös munkára. Ezekben a különféle valóságokban pedig természetesen mozogni.

-

Autonómiája és felelőssége:

A hallgató képes legyen arra, hogy különféle módszerek segítségével hatékony diagnózist adjon egy-egy szervezeti problémáról. A tünetek feltérképezésén túl képes legyen a rendszerszintű okokat is feltárni, azokra reflektálni és a szakirodalomból és esettanulmányokból adekvát válaszokat generálni.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

For-profit and non-profit organisations are an integral part of social reality, in which we live our daily lives by assuming roles and acting accordingly. The aim is to theorise and understand their nature and how they operate.

-

Capabilities:

The student should be able to navigate in the world of organisations. Recognise problems. Find alternative solutions in the light of theories. Apply an appropriate method to identify the problem.

-

Attitude:

It makes you sensitive to the different organisational realities and, within them, to effective communication and work. And to move naturally within these different realities.

-

Autonomy and responsibility:

The student should be able to diagnose an organisational problem using different methods. In addition to mapping symptoms, be able to identify and reflect on system-level causes and generate appropriate responses from literature and case studies.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

- 12.1. Bevezetés a szervezetek világába (Introduction to the world of organizations)
- 12.2. Kutatási módszerek (esettanulmányi módszer) (Research methods (Case Study))
- 12.3. Szervezeti struktúra - kultúra (Organizational structure - culture)
- 12.4. Diagnózis (Diagnosis)
- 12.5. Konfliktus menedzsment (érzelmek szerepe) (Conflict management (the role of emotions))
- 12.6. Vezetés (vezető és vezetettek szemléletmódjai) (Leadership (attitudes of leaders and those being led))
- 12.7. Klasszikus szervezetelméletek (Classical organizational theories)
- 12.8. X és Y elmélet (X and Y theory)
- 12.9. Kulturális és kritikai szervezeti megközelítések (Cultural and critical organizational approaches)
- 12.10. Rendszere szemlélet a szervezetekben (System theory for organizations)
- 12.11. Esettanulmány: prezentáció (Case studies I.)
- 12.12. Esettanulmány: prezentáció (Case studies II.)
- 12.13. Összefoglalás (Summary)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató köteles a foglalkozások legalább 75%-án részt venni. Az ezt meghaladó, egy alkalom jogos (pl. kórházi kezelés, rendkívüli szolgálat) indokkal történt, igazolt hiányzást a hallgató egy beadandó dolgozat elkészítésével pótolhatja. A dolgozat témáját, formai követelményeit, terjedelmét, benyújtási határidejét az oktatóval kell a szemeszter ideje alatt egyeztetni. További hiányzás esetén a hallgató nem szeresheti meg az aláírást. A hallgató köteles a foglalkozás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A hallgatók rendszeresen otthon elvégzendő projekt feladatokat kapnak a vizuális

történetmesélés egyes műveleteinek gyakorlására, amiről a következő gyakorlati órán az oktatóval együtt közösen értékelné és visszajelzéseket adnak.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az órákon való részvétel a 14. pontban meghatározottak szerint, és a félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése a 15. pontban meghatározottak szerint.

16.2. Az értékelés:

A teljesítmény egy gyakorlati feladat elvégzése, valamint az órai aktivitás alapján kerül értékelésre. Az órai aktivitás 25%, a gyakorlati feladat 75% súllyal kerül figyelembevételre. Az értékelés ötfokozatú.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Jablin F. - Putnam L.L.: The New Handbook of Organisational Communication, Advances in Theory, Research and Methodolgy, Sage Publication, 2000. ISBN: 9780803955035;
2. Miller Katherine: Organisational Communication, Approaches and Processes, Wadsworth, Boston 2012. ISBN: <http://dr-zakeri.ir/wp-content/uploads/2017/09/Ref-1.pdf>;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Harris, Th. E.: Applied Organizational Communication, Principles and Pragmatics for Future Practice, Lawrence Elbaum Associates, London 2002. ISBN: 978-0805826029;
2. Klein Balázs - Klein Sándor : A szervezet lelke, Edge 2000 Kft, Budapest 2020. ISBN: 978-963-9760-54-7;

Budapest, 2025.

Dr. Kovács Lajos, PhD
közszolgálati egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TDMKTV005

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Szervezeti történetmesélés: kommunikációs stratégiák és gyakorlatok

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Organizational storytelling: communication strategies and practices

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 2 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Digitális Média és Kommunikáció Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Taxner Tünde, tanársegéd

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 14 (0 EA + 14 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 1

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A történetek gyakran láthatatlanul formálják az emberi együttműködést és szerveződést, mégis erős hatással bírnak: célt adnak a közös munkának, formálják az identitást, motiválják a munkatársakat, illetve érzelmek segítségével meggyőzik a ügyfelet vagy tárgyalópartnert. A kurzus a történetek és a történetmesélés szervezetekben betöltött szerepeit mutatja meg, és kommunikációs gyakorlatokon keresztül segíti a résztvevőket a történetek tudatos, stratégiai kidolgozásában, kifejezésében és átadásában. A félév során nemcsak egy szektort vagy szervezettípust ismernek meg a résztvevők, hanem a nonprofit, az állami és a versenyszférában egyaránt esettanulmányokon keresztül tárják fel a történetek alkalmazási lehetőségeit és hatásait. A kurzus ezáltal hozzájárul ahhoz, hogy a résztvevők tudatosan, stratégiai célok mentén alkalmazzák a storytelling módszerét. A gyakorlat fejleszti a stratégiai gondolkodást, a kommunikációs kompetenciát és segíti a szervezeti működések és jelenségek kommunikációtudományi, HR és szervezetpszichológiai szempontú megismerését.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

Stories often shape human cooperation and organisation invisibly, yet they have a powerful impact: they give purpose to joint work, shape identity, motivate colleagues, and persuade a customer or negotiating partner through emotions. The course explores the role of stories and storytelling in organisations and helps participants through communication exercises to develop, express and deliver stories consciously and strategically. Throughout the semester, participants not only learn about one sector or type of organisation, but explore the applications and impacts of storytelling in the nonprofit, public and forprofit sectors through case studies. In this way, the course develops the conscious application of storytelling for strategic purposes. It enhances strategic thinking, communication competence and helps to understand organisational processes and phenomena from communication science, HR and organisational psychology perspectives.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

-

Ismeri a történetmesélés elméleti és gyakorlati megközelítéseit, átfogó ismeretekkel rendelkezik a történet fogalmáról és formáiról.

Átlátja a szervezetekben zajló formális és informális kommunikációs folyamatokat és azok munkavállalókra és munkahelyi közösségekre gyakorolt lehetséges hatásait.

Ismeri a stratégiai kommunikáció alapvető megközelítéseit és elemeit, azokat tudja kapcsolni a saját szakterületéhez.

Képességei:

Képes új felismerésekre, képes a szociokulturális környezetet interdiszciplináris perspektívából megközelíteni, és képes a szakterületre vonatkozó ismereteket és készségeket szakszerűen alkalmazni.

Képes a gyorsan változó munkahelyi és szervezeti körülményekhez alkalmazkodni.

Képes önálló szakmai koncepciók kidolgozására és ezek kivitelezésére.

Képes szakmai tudásának birtokában az eredményes és hatékony értelmiségi munkára.

Képes az élethosszig tartó tanulás folyamatában való részvételre.

Képes a területre vonatkozó ismereteket szervezeti kommunikációs folyamatokban alkalmazni és hatékonyan hozzájárulni egy befogadó és együttműködő munkahelyi közeg létrehozásához.

Képes professzionális közegben történeteket alkotni, elmesélni és stratégiai célokkal alkalmazni.

Attitűdje:

Nyitott a szakmai innováció minden formája iránt, befogadó, de nem gondolkodás nélkül elfogadó az elméleti, gyakorlati és módszertani újításokkal szemben.

Nyitott a kritikus önértékelésre, a szakmai továbbképzés különböző formáira, az értelmiségi világlátás önfejlesztő módszereire és törekszik önmaga fejlesztésére e területeken.

Szervezeti kommunikáció során nyitott az összes érintett nézőpontjának mérlegelésére, és szemléletét áthatja a kiszolgáltatottakkal szembeni szakmai és emberi szolidaritás.

Autonómiája és felelőssége:

A szervezeti struktúrában elfoglalt helyének megfelelő önállósággal és felelősséggel szervezi munkáját és az irányítása alatt dolgozó munkatársak tevékenységét, felelősséggel vállal fel és működtet egyenrangú partneri viszonyokat.

Felelősségteljesen építi fel szakmai karrierjét, és támogatja az általa irányított munkatársak szakmai életpályájának kibontakoztatását.

Önálló, konstruktív és asszertív az intézményen belüli és kívüli együttműködési formákban.

Nyitott, befogadó, ugyanakkor kritikus minden kommunikációs hatáskeltéssel kapcsolatban, mérlegeli a történetmesélés lehetséges hatásait.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

-

He/she knows the theoretical and practical approaches to storytelling and has a comprehensive knowledge of the concept and forms of story.

Understands the formal and informal communication processes in organisations and their potential impact on employees and work communities.

Understands the basic approaches and elements of strategic communication and connects them to his/her area of expertise.

Capabilities:

He/she is able to make new insights, to approach the socio-cultural environment from an interdisciplinary perspective and to apply knowledge and skills in the field in a professional manner.

He/she is able to adapt to rapidly changing workplace and organisational circumstances.

He/she is able to develop and implement autonomous professional concepts.

He/she is able to use his/her professional knowledge to work effectively and efficiently as an intellectual.

He/she is able to participate in a lifelong learning process.

He/she is able to apply knowledge of the field in organisational communication processes and contribute effectively to an inclusive and collaborative workplace.

He/she is able to create, tell and strategically apply stories in a professional environment.

Attitude:

He/she is open to all forms of professional innovation, receptive but not unthinkingly accepting of theoretical, practical and methodological innovation.

He/she is open to critical self-assessment, to various forms of professional

development, to self-development methods of intellectual discernment and seeks self-development in these areas.

He/she is open to considering the views of all stakeholders participating in organisational communication, and approaches these processes with solidarity for the vulnerable.

Autonomy and responsibility:

He/she organises his/her work and the activities of the staff under his/her supervision with the autonomy and responsibility appropriate to his/her position in the organisational structure, and assumes and manages equal partnership and equal responsibility.

He/she is responsible for developing his/her career and supporting the career development of the staff he/she supervises.

He/she is autonomous, constructive and assertive in all forms of cooperation within and outside the institution.

He/she is open and inclusive, but also critical of all communication effects, considering the potential impact of storytelling.

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezetés a történetmesélésbe: a személyes történetek ereje (Introduction to storytelling: the power of personal stories)

12.2. A történet fogalma és felépítése (The concept and structure of the story)

12.3. Szervezeti történetmesélés: funkciók és hatások (Organisational storytelling: functions and effects)

12.4. Történetmesélés meghatározott céllal: a stratégiai kommunikáció alapjai (Storytelling with a purpose: the basics of strategic communication)

12.5. Értelemadás a munkának: alapítótörténetek és missziók (Giving meaning to work: founding stories and missions)

12.6. Történetek a vezetői kommunikációban (Stories in leadership communication)

12.7. Történetek a külső kommunikációban: ügyfelek és partnerek meggyőzése (Stories in external communication: convincing customers and partners)

12.8. Történetmesélés és előadástechnika: retorikai gyakorlatok (Storytelling and presentation techniques: rhetorical exercises)

12.9. Történetek a belső kommunikációban és a csapatépítésben (Stories in internal communication and team building)

12.10. Informális történetmesélés: a munkahelyi pletykák és anekdoták szerepe (Informal storytelling: the role of workplace gossip and anecdotes)

12.11. Szervezeti történetek a nonprofit és civil szektorban (Organisational stories in the non-profit and civil sector)

12.12. Szervezeti történetek az állami szektorban (Organisational stories in the public sector)

12.13. Szervezeti történetek a versenyszférában (Organisational stories in the business sector)

12.14. Kursus lezárása és értékelése (Course closing and evaluation)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató köteles a foglalkozások legalább 75%-án részt venni. Az ezt meghaladó, egy alkalom jogos (pl. kórházi kezelés, rendkívüli szolgálat) indokkal történt, igazolt hiányzást a hallgató egy beadandó dolgozat elkészítésével pótolhatja. A dolgozat témáját, formai követelményeit, terjedelmét, benyújtási határidejét az oktatóval kell a szemeszter ideje alatt egyeztetni. További hiányzás esetén a hallgató nem szerezheti meg az aláírást. Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Egyéni beadandó, illetve prezentáció hallgatói csoportokban egy szervezeti kommunikációs esettanulmányról.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése.

16.2. Az értékelés:

A teljesítmény a beadandó és az előadás átlagából áll össze. Az értékelés ötfokozatú.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Carmine Gallo: Storytelling. A történetmesélés ereje., HVG Könyvek, Budapest 2018. ISBN: 9789633045282;

2. Kindra Hall: A sztori, amire emlékezni fogsz , 21. Század Kiadó, Budapest 2021. ISBN: 9786156122827;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Barker, R., & Gower, K. : Strategic Application of Storytelling in Organizations:

Toward Effective Communication in a Diverse World, Journal of Business Communication, 47(3), 295–312., 2010.

2. Pléh Csaba: Narratív szemlélet a pszichológiában: Az elbeszélés mintátfogó metateória, Iskolakultúra, 3, 3–24., 2012.

Budapest, 2025.

Taxner Tünde,
tanársegéd
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TDMKTV006

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Tudománykommunikáció és oktatás

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Science Communication and Education

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 2 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Digitális Média és Kommunikáció Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Blankó Miklós, tanársegéd

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 14 (0 EA + 14 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 1

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a tudománykommunikáció hazai előzményeivel, nemzetközi trendjeivel, valamint a tevékenység oktatásbeli alkalmazhatóságával. Nagy hangsúlyt kap a tudománykommunikációs helyzetgyakorlat is, amely bővíti a tanári és a bölcsészti tudásátadás eszköztárát.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the course is to familiarize students with the history of science communication in Hungary, international trends in science communication, and the utilization of this activity in education. Special attention will be paid to situational exercises in science communication, which will broaden the knowledge transfer toolbox of teachers and humanities scholars.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Rendelkezik szaktárgya tudományos ismeretrendszerével, az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető

(szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel. Ismeri és érti a nevelés-oktatás és az értékközvetítés összefüggéseit. Rendelkezik a tanulási környezet fizikai, emocionális, társas, tanulási sajátosságainak, feltételeinek megteremtéséhez szükséges ismeretekkel. Ismeri a csoportok és a tanulók társas helyzetére vonatkozó, fontosabb feltáró módszereket, valamint a kutatási eredményekkel bizonyítottan eredményes fejlesztésüket elősegítő pedagógiai módszereket. Megfelelő ismeretekkel rendelkezik az infokommunikációs technikával támogatott értékelés módszereiről. A szakképzett tanár rendelkezik az nevelési-oktatási segítő kommunikáció sajátosságaival kapcsolatos tudással. Ismeri a digitális technológiai alapú kommunikációs csatornákat, alkalmazásokat, tisztában van ezek funkcióival és veszélyeivel. Ismeretekkel rendelkezik a reflektív gondolkodás szakmai fejlődésben betöltött szerepéről, a továbbképzés lehetőségeiről, a lelki egészség megőrzésének elméleti és gyakorlati módszereiről.

-

Képességei:

A szakképzett tanár képes a szaktudományi, továbbá az általános pedagógiai-pszichológiai és a pedagóguskompetenciák fejlesztésére irányuló képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazására, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, átfedések és egymásra hatások felismerésére, a szaktárgyi integráció megvalósítására. Képes a különböző nevelési és oktatási céloknak megfelelő stratégiák, a motivációt, differenciálást, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, problémamegoldási és együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására és megvalósítására; a hagyományos és az információs és kommunikációs technikákra épülő eszközök, digitális tananyagok hatékony és szakszerű alkalmazására. Képes a szaktárgya tanítása során felhasználható nyomtatott és digitális taneszközöket, az iskolán belüli és kívüli tanulási forrásokat kritikusan értékelni, valamint az aktuális pedagógiai céloknak megfelelően használni, különös tekintettel az információs és kommunikációs technológiákra. Képes a nyugodt, biztonságos és az eredményes tanulást segítő tanulási környezet megszervezésére. Képes a hagyományos és az információ- és kommunikációtechnológiára épülő eszközök, digitális tananyagok hatékony, szakszerű alkalmazására. Tudatosan teremt olyan pedagógiai helyzeteket, amelyek a leghatékonyabban támogatják a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését. Képes kommunikálni online platformokon keresztül is. A szakképzett tanár pedagógiai helyzetekben képes a mérlegelésre, együttműködésre, kölcsönösségre, asszertivitásra, támogató kommunikációra.

-

Attitűdje:

Saját munkáját reflektíven, fejlett kritikai érzéssel szemléli; ébren tartja magában a módszertani megújulás igényét, szakmai eszköztára folyamatos bővítésének szándékát. Törekszik az életkori, egyéni és groupsajátosságoknak megfelelő, aktivitást, interaktivitást, differenciálást elősegítő tanulási-tanítási stratégiák, módszerek alkalmazására. Irányítja a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolását, az egész életen át tartó tanulással kapcsolatos pozitív attitűdök (viszonyulások) kialakítását. A szakképzett tanár fontosnak tartja a tanulókkal és szülőkkel való együttműködés, társas megértés megvalósítását az oktatási és nevelési folyamat hatékonyságának érdekében. Egyenrangú partner a

szakmai kooperációban. Kész a folyamatos szaktudományi, szakmódszertani és neveléstudományi megújulásra. Kész részt vállalni a szaktárggyal kapcsolatos fejlesztési, innovációs tevékenységben.

-

Autonómiája és felelőssége:

-

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Familiar with the scientific knowledge base of his/her subject, and the basic (reading comprehension, logical, IT) skills necessary for acquiring, processing, interpreting, and organising information. Understands the relationships between education, teaching, and value transmission. Possesses the knowledge necessary to create the physical, emotional, social, and learning conditions of the learning environment. Knows the important exploratory methods related to the social situation of groups and students, as well as the pedagogical methods proven to be effective in their development through research results. Possesses appropriate knowledge of the methods of evaluation supported by information and communication technology. Possesses knowledge of the characteristics of communication that supports education and teaching. Knows the digital technology-based communication channels and applications, and understands their functions and dangers. Possesses knowledge about the role of reflective thinking in professional development, the possibilities for further training, and the theoretical and practical methods for maintaining mental health.

-

Capabilities:

Capable of applying the methods and procedures learned in subject-specific, general pedagogical-psychological, and teacher competence development training to the subject area, recognising the connections, overlaps, and interactions between different knowledge areas, and achieving subject integration. Capable of selecting and implementing strategies appropriate to various educational and teaching goals, methods that ensure motivation, differentiation, student activity, and the development of students' thinking, problem-solving, and cooperation skills; and effectively and professionally applying tools based on traditional and information and communication technologies, as well as digital teaching materials. Capable of critically evaluating and using printed and digital teaching tools, as well as in-school and out-of-school learning resources, with particular attention to information and communication technologies, in line with current pedagogical goals. Capable of organising a calm, safe, and effective learning environment that supports successful learning. Capable of effectively and professionally applying traditional and information and communication technology-based tools, as well as digital teaching materials. Consciously creates pedagogical situations that most effectively support students' intellectual, emotional, social, and moral development. Capable of communicating through online platforms as well. Capable of weighing options, cooperating, reciprocating, being assertive, and providing supportive communication in pedagogical situations.

-

Attitude:

Reflectively and critically examines his/her own work; maintains a need for methodological renewal and a desire to continuously expand his/her professional toolkit. Strives to apply learning-teaching strategies and methods that promote activity, interactivity, and differentiation, appropriate to age, individual, and group characteristics. Directs the coordination of students' in-class, extracurricular, and out-of-school activities, and the development of positive attitudes towards lifelong learning. Considers cooperation and social understanding with students and parents important for the effectiveness of the educational and teaching process. An equal partner in professional cooperation. Ready for continuous renewal in subject-specific, methodological, and educational sciences. Ready to participate in development and innovation activities related to his/her subject.

-

Autonomy and responsibility:

-

-

11. Előtanulmányi követelmények:**12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):**

12.1. Mi a tudománykommunikáció? (What is science communication?)

12.2. A tanár mint tudománykommunikátor (The teacher as science communicator)

12.3. A tudománykommunikáció terminológiai kérdései (Terminological questions in science communication)

12.4. A magyarországi tudománykommunikáció története 1. (History of science communication in Hungary1.)

12.5. A magyarországi tudománykommunikáció története 2. (History of science communication in Hungary 2.)

12.6. A tudománykommunikáció megjelenése az oktatásban (Science communication in education)

12.7. A nemzetközi tudománykommunikációs trendek 1. (International trends in science communication 1.)

12.8. A nemzetközi tudománykommunikációs trendek 2. (International trends in science communication 2.)

12.9. A tudománykommunikáció hazai lehetőségei 1. (Opportunities in science communication in Hungary 1.)

12.10. A tudománykommunikáció hazai lehetőségei 2. (Opportunities in science communication in Hungary 2.)

12.11. Tudománykommunikációs gyakorlatok 1. (Science communication exercises 1.)

12.12. Tudománykommunikációs gyakorlatok 2. (Science communication exercises 2.)

12.13. Tudománykommunikációs gyakorlatok 3. (Science communication exercises 3.)

12.14. A tudománykommunikáció alkalmazhatósága az oktatásban (The utilization of

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató köteles a foglalkozások legalább 75%-án részt venni. Az ezt meghaladó, jogos (pl. kórházi kezelés, rendkívüli szolgálat) indokkal történt, igazolt hiányzást a hallgató egy beadandó dolgozat elkészítésével pótolhatja. A dolgozat témáját, formai követelményeit, terjedelmét, benyújtási határidejét az oktatóval kell a szemeszter ideje alatt egyeztetni. További hiányzás esetén a hallgató nem szerezheti meg az aláírást.

Tartós, indokolt távollét (pl.: tartós kórházi kezelés, szolgálati távollét stb.) esetében a hallgató a pótlást házi dolgozat formájában teljesíti az oktatóval egyeztetett témakörben és határidőre. Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

1. Szabadon választott tudománykommunikátor megfigyelése kutatási naplóval;
2. Tudománykommunikációs gyakorlat.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése.

16.2. Az értékelés:

A teljesítmény a 15. pontban részletezett gyakorlati feladatok elvégzése, valamint az órai aktivitás alapján kerül értékelésre. Az órai aktivitás 25%, a gyakorlati feladatok összesen 75% súllyal kerülnek figyelembevételre: ezen belül a hospitálási naplóval legfeljebb 25%, az esszével 30%, míg a mikrotanítással 20% szerezhető. A gyakorlati jegy megszerzésének feltétele, hogy a hallgató mindhárom félévközi feladatot legalább elégséges szinten teljesíti, vagyis a hospitálási naplóval legalább 12,5%-ot, az esszével legalább 15%-ot, a mikrotanítással (vagy óratervvvel) pedig legalább 10%-ot szerez. (Az órai aktivitásra ilyen megkötés nem vonatkozik.) Az értékelés ötfokozatú, a gyakorlati jegy az alábbiak szerint kerül meghatározásra: 85%–100% = jeles (5), 70%–84% = jó (4), 60%–69% = közepes (3), 50%–59% = elégséges (2), 0%–49% = elégtelen (1).

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges

gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Aczél Petra: Neked van igazad? Érvelés és meggyőzés a gyakorlatban, Tinta Kiadó, Budapest 2017. ISBN: 9789634090830;
2. Aczél Petra – Veszelszki Ágnes: Kommunikáció üzletben és tudományban – Innovatív megközelítések és módszerek, Wolters Kluwer, Budapest 2021. ISBN: 9789632959832;
3. Sulyok Judit - Tóth-Nagy Georgina: Tudománykommunikáció, Akadémiai Kiadó, Budapest 2023. ISBN: 9789634549796;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Fodor László – Kriskó Edina: A hatékony kommunikáció alapjai, Noran Libro Kiadó, Budapest 2014. ISBN: 9786155274671;

Budapest, 2025.

Blankó Miklós
tanársegéd
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TDMKTV007

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Digitális gyermekvédelem

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Digital child protection

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Digitális Média és Kommunikáció Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Taxner Tünde, tanársegéd

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A tantárgy célja, hogy felkészítse a hallgatókat a digitalizációval összefüggő fejlesztés-nevelési, pedagógiai kihívásokra, a tudatos, értékteremtő internet- és okoseszköz-használatra, valamint a gyermekek online térben való védelmére. A gyermekek digitális nevelésében közvetlenül jelen lévő felnőttek digitális tudatossága és a médianevelési kompetenciáik fejlesztése csökkentheti a gyermekek online kockázati kitettségét, és megalapozhatja a tudatos, önálló, biztonságos médiahasználatot. A kora gyermekkori nevelésnek választ kell adnia a digitalizációval összefüggő komplex problémákra – az életkori sajátosságokat, az óvodai, iskolai adottságokat és a megváltozott otthoni környezetet is figyelembe véve. A kurzus középpontjában az online térben felnövő generációk sajátos jellemzőinek, szokásainak és kitettségének megismerése és megértése áll, különös tekintettel az online viselkedésre, médiatudatosságra, adatvédelemre, online kockázatokra (pl. cyberbullying, függőségek) és a prevenció lehetőségeire. A kurzus az elméleti tudás mellett gyakorlatias, reflektív és dilemmákat feltáró megközelítéssel segíti a hallgatókat abban, hogy pedagógusként felelősen és hatékonyan reagáljanak a digitális kihívásokra. A kurzus során kiemelt figyelmet kap a pedagógus szerepe a

médiatudatosság fejlesztésében, az osztálytermi beszélgetések moderálásában, a diákok médiaműveltségének formálásában, valamint a szülőkkel való együttműködésben – különböző esetek, példák és interaktív feladatok feldolgozásával. Cél, hogy a hallgatók megismerjék a digitális médiaműveltséget, a digitális kompetenciafejlesztésnek a lehetőségeit a pedagógiai gyakorlatban, a digitális eszközökkel segített foglalkozások tervezését, tevékenységek és tematikus tervek készítését. Digitális kompetenciájukra alapozva legyenek képesek a lehetőségek és kockázatok tükrében a tudatos eszközhasználatra, hogy a szülőkkel való együttműködés során segítséget tudjanak nyújtani a gyermekek otthoni online tájékozódásához. A képzés során hangsúlyt kap a kritikai gondolkodás fejlesztése, az etikus és tudatos online jelenlét formálása, valamint a hallgatók eszköztárának bővítése a gyermekek digitális térben való védelmével kapcsolatos gyakorlati pedagógiai tevékenységek területén. A legfőbb cél egy olyan attitűd elérése, amellyel hatékonyan tudnak a mindennapok során a hozzájuk fordulók számára segítséget adni.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the course is to prepare students for the development-educational and pedagogical challenges associated with digitalization, for the conscious, value-creating use of the internet and smart devices and for the protection of children in the online space. The digital awareness of adults directly involved in childrens' digital education and the development of their media education competencies can reduce children's exposure to online risks and lay the foundation for conscious, independent, safe media use. Early childhood education must provide an answer to the complex problems associated with digitalization – considering age characteristics, kindergarten and school conditions and the changed home environment. The course focuses on learning and understanding the specific characteristics, habits and exposure of generations growing up in the online space, with particular attention to online behaviour, media awareness, data protection, online risks (e.g. cyberbullying, addictions) and prevention options. Besides conveying theoretical knowledge, the course follows a practical, reflective and dilemma-exploring approach to show future educators how to responsibly and effectively to digital challenges. The course focuses on the role of teachers in developing media awareness, moderating classroom discussions, shaping students' media literacy, and collaborating with parents – by processing various cases, examples, and interactive tasks. The aim is for students to learn about digital media literacy, the possibilities of digital competence development in pedagogical practice, the planning of sessions supported by digital tools, and the preparation of activities and thematic plans. Based on their digital competence, they should be able to use tools consciously in light of the opportunities and risks, so that they can provide assistance to children's online orientation at home in collaboration with parents. The course focuses on developing critical thinking, shaping an ethical and conscious online presence, and expanding the students' toolkit in the field of practical pedagogical activities related to the protection of children in the digital space. The main goal is to achieve an attitude that allows them to effectively aid those who seek help.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

-

A hallgató ismeri a digitalizációval összefüggő fejlesztés-nevelési és pedagógiai kihívásokat, különös tekintettel a kora gyermekkori nevelésre; továbbá ismeri a gyermekek online viselkedésének, médiahasználatának és kitettségének jellemzőit.

Átfogó tudással rendelkezik a digitális médiaműveltség, a médiatudatosság és az adatvédelem alapelveiről; ismeri az online kockázatok típusait (pl. cyberbullying, függőségek) és a prevenció lehetőségeit; valamint a digitális kompetenciafejlesztés pedagógiai lehetőségeit és módszertanát. Tisztában van a pedagógus felelősségével a digitális nevelésben és a szülőkkel való együttműködés jelentőségével. Ismeri a foglalkozás-, tevékenység- és tematikus tervkészítés szempontjait digitális eszközöket is alkalmazó környezetben; valamint érti a kritikai gondolkodás, etikus és tudatos online jelenlét formálásának nevelési céljait.

Képességei:

-

Képes azonosítani a digitális térben rejlő különféle kockázatokat, mint például az online zaklatást, a hamis információk terjedését, valamint a személyes adatok védelmének megsértését. Képes támogatást nyújtani a tanulóknak az online kockázatok felismerésében és a megfelelő védekezési mechanizmusok alkalmazásában. Képes figyelembe venni a digitális környezet hatásait a tanulók mentális egészségére és jóllétére, és ennek megfelelően alakítani a digitális tanulási módszereket. Képes pedagógiai döntéseket hozni a digitális jogok és etikai kérdések terén, különös tekintettel a gyermekek jogaira és adatvédelmére. Képes a tanulókat segíteni a digitális térben való etikus viselkedés kialakításában, valamint a megfelelő médiaismeretek és médiatudatosság elsajátításában. Képes fejleszteni a tanulók kritikai gondolkodását, és támogatni őket abban, hogy tudatosan válasszanak médiatartalmakat és online információkat. Képes hatékonyan együttműködni más pedagógusokkal, szülőkkel és szakemberekkel a digitális tudatosság, a médiaműveltség és az online gyermekvédelem közös fejlesztésében.

Attitűdje:

-

Elkötelezett a gyermekek – különösen az óvodás és kisiskolás korosztály – médiatudatosságának fejlesztése iránt. Nyitott a hazai és nemzetközi médiaműveltségi és neveléstudományi kutatási eredmények, valamint a módszertani innovációk megismerésére és alkalmazására. Elkötelezett a digitális gyermekvédelem folyamatos szakmai fejlődést igénylő területén, és nyitott az online világ változásaihoz való adaptív alkalmazkodásra. Tisztában van az információs és kommunikációs technológiák kínálta lehetőségekkel, digitális pedagógiai tudását folyamatosan fejleszti. Etikus hozzáállást tanúsít a digitális térben, tiszteltetben tartja a tanulók személyes adatait, magánéletét és jogait. Felelősséget vállal digitális pedagógiai döntéseiért, különös figyelemmel a gyermekek védelmére. Támogató attitűddel viszonyul az online zaklatás és egyéb kockázatok kezeléséhez, aktív szerepet vállal a prevencióban. Nyitott a szakmai együttműködésre pedagógusokkal, szülőkkel és más érintettekkel, közösségi szinten is elősegítve a biztonságos és tudatos digitális környezet kialakítását. Felelősségteljes, reflektív és alkalmazkodó pedagógiai magatartást tanúsít a digitalizáció kihívásai közepette is.

Autonómiája és felelőssége:

-

Felelősséget vállal a rábízott óvodás és kisiskolás korú gyermekekért, a gyermekcsoportért, valamint a nevelési intézményben végzett tevékenységéért. Hatáskörén belül aktívan részt vesz a gyermekek médiatudatosságának és digitális

kompetenciáinak fejlesztésében. Képes a digitális eszközöket felelősségteljesen alkalmazni az online tanulás, kommunikáció és interakció során, figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait, valamint kognitív, érzelmi és szociális fejlődését. Felelősséggel működik közre szakmai együttműködések kialakításában és fenntartásában, különösen a szülőkkel, kollégákkal és más szakemberekkel való kapcsolatépítésben. Önállóan és reflektíven képes döntéseket hozni a gyermekek digitális védelmével és tudatosságának fejlesztésével kapcsolatban, miközben tisztában van az online tér folyamatosan változó kockázataival. Pedagógiai munkájában a gyermekek online biztonságát és digitális jóllétét szem előtt tartva hoz döntéseket, és felelősségteljesen navigál a digitális környezet kihívásai között.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

-

The student knows the development-educational and pedagogical challenges associated with digitalization, with particular regard to early childhood education; furthermore, they are aware of the characteristics of children's online behavior, media use and exposures. He/she has comprehensive knowledge of the basic principles of digital media literacy, media awareness and data protection; is aware of the types of online risks (e.g. cyberbullying, addictions) and the possibilities of prevention; the pedagogical possibilities and methodology of digital competence development. He/she knows the teacher's responsibility in digital education and the importance of cooperation with parents. He/she knows the aspects of lesson, activity and thematic planning, also involving digital tools; and understands the educational goals of shaping critical thinking, ethical and conscious online presence.

Capabilities:

-

He/she is able to identify various risks inherent in the digital space, such as online bullying, the spread of false information and breaches of personal data protection. Able to support students in recognizing online risks and applying appropriate defense mechanisms. Able to consider the effects of the digital environment on students' mental health and well-being and to shape digital learning methods accordingly. Able to make pedagogical decisions in the field of digital rights and ethical issues, with particular regard to children's rights and data protection. Able to help students develop ethical behavior in the digital space and acquire appropriate media knowledge and media awareness. Able to develop students' critical thinking and support them in making conscious choices of media content and online information. Able to collaborate effectively with other teachers, parents and professionals in the joint development of digital awareness, media literacy and online child protection.

Attitude:

-

He/she is committed to developing the media awareness of children, especially preschool and primary school children. Open to learning about and applying national and international media literacy and educational research results and methodological innovations. Committed to the field of digital child protection which requires continuous professional development and open to adaptive adaptation to changes in the online

world. Aware of the opportunities offered by information and communication technologies and is constantly developing his/her digital pedagogical knowledge. Demonstrates an ethical attitude in the digital space, respects the personal data, privacy and rights of students. Takes responsibility for his/her digital pedagogical decisions, with particular attention to the protection of children. Has a supportive attitude towards the management of cyberbullying and other risks, takes an active role in prevention. Is open to professional cooperation with teachers, parents and other stakeholders, also at the community level, promoting the creation of a safe and conscious digital environment. Demonstrates responsible, reflective and adaptive pedagogical behavior even amidst the challenges of digitalization.

Autonomy and responsibility:

-

Takes responsibility for the children of preschool and primary school age entrusted to him/her, for groups of children, and his/her activities in the educational institution. Within his/her area of responsibility, he/she actively participates in the development of children's media awareness and digital competences. He/she is able to use digital tools responsibly during online learning, communication and interaction, taking into account the age characteristics of children and their cognitive, emotional and social development. He/she is responsible for establishing and maintaining professional collaborations, especially in building relationships with parents, colleagues and other professionals. Able to make independent and reflective decisions regarding children's digital protection and awareness development, while being aware of the constantly changing risks of the online space. In his/her pedagogical work, he/she makes decisions considering children's online safety and digital well-being and navigates the challenges of the digital environment responsibly.

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezetés a digitális gyermekvédelem alapjaiba (Introduction to digital child protection)

12.2. A digitalizáció hatása a gyermekekre (The impact of digitalization on children)

12.3. Digitális jóllét, online – offline egyensúly (Digital well-being, online – offline balance)

12.4. Biztonságban a digitális világban, a gyermekek jogai a virtuális térben (Safety in the digital world, children's rights in the virtual space)

12.5. Online jelenlét, digitális lábnyom, online identitás (Online presence, digital footprint, online identity)

12.6. Közösségi média hatása a gyermekekre, cyberbullying (The impact of social media on children, cyberbullying)

12.7. Médiahasználati szokások a gyermekek körében, függőség kialakulásának kockázata (Media usage habits among children, the risk of developing addiction)

12.8. Biztonságos tájékozódás a kibertérben: információ hitelessége és megbízhatósága, álhírek, deepfake (Safe navigation in cyberspace: authenticity and reliability of information, fake news, deepfake)

12.9. Radikalizmus, radikalizáció (Radicalism, radicalization)

12.10. Digitális reziliencia fejlesztése: pedagógiai stratégiák és jó gyakorlatok (Developing digital resilience: pedagogical strategies and good practices)

12.11. Innováció és 21. századi kompetenciák az óvodában: kódolás, robotika, az algoritmikus gondolkodás fejlesztése (Innovation and 21st century competencies in kindergarden: coding, robotics, development of algorithmic thinking)

12.12. A jövő iskolája: a mesterséges intelligencia alkalmazása (The school of the future: the application of artificial intelligence)

12.13. Digitális médiaműveltség, kompetenciafejlesztés, tematikus tervek bemutatása (Digital media literacy, competence development, presentation of thematic plans)

12.14. Összefoglaló beszélgetés, prezentációk (Summary discussion, presentations)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A tantárgy teljesítéséhez a foglalkozások legalább 75%-án jelen kell lennie a hallgatóknak. Aki ennél többet hiányzik az órákról, annak a félévközi feladatok teljesítésén kívül a félév végén szóbeli beszámoló formájában is számot kell adnia a tantárgy követelményeinek elsajátításáról.

Tartós, indokolt és igazolt távollét (pl. egészségügyi ok, szolgálatteljesítés) esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett formában és határidővel pótolhatja a mulasztást. A hallgató köteles továbbá a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. A fentiekben meghatározottnál több hiányzás esetén a hallgató nem kaphat aláírást, a kurzus ebben az esetben nem teljesítettnek minősül. Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tanulmányi munka alapja az órákon való figyelmes és aktív részvétel. Minden hallgatónak a félév során egy írásbeli dolgozatot kell leadnia előre egyeztetett digitális gyermekvédelmi témában vagy bemutatnia egy digitális médiaműveltség jógyakorlatot. A gyakorlati jegy az órai aktivitás, illetve az írásbeli dolgozat vagy bemutató együttes értékeléséből áll össze.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon, valamint a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges szintű teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy, ötfokozatú érdemjegyet kapnak a hallgatók.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy (GYJ).

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Mary Aiken: Cybercsapda - Hogyan változtatja meg az online tér az emberi viselkedést?, Harmat Kiadó, Budapest 2022. ISBN: 9789632885650;
2. Nagy Ildikó Mária: A 21. századi óvoda, Neteducatio, Budapest 2021. ISBN: 9786155718427;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Aczél Petra – Veszelszki Ágnes (szerk.): Deepfake: A valótlan valóság, Gondolat Kiadó, Budapest 2023. ISBN: 9789635564606;
2. Gary Chapman – Arlene Pellicane : Netfüggő gyerekek – Hogyan teremtsünk egyensúlyt a virtuális és a valódi kapcsolatok között, Harmat Kiadó, Budapest 2016. ISBN: 9789632883694;
3. Steigervald Krisztián: Generációk harca a figyelemért – Hogyan tanuljunk egymástól, egymásért?, Partvonal Kiadó, Budapest 2023. ISBN: 9786156058928;

Budapest, 2025.

Taxner Tünde
tanársegéd
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TFTTTV003

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Általános pénzügyi ismeretek

3. A tantárgy megnevezése (angolul): General financial knowledge

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100% elmélet, 0% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Földrajz és Természettudomány Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Szöllősy László, közszolgálati egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (28 EA + 0 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A gyakorlati órákon a hallgatók a pénzhez kapcsolódó alapvető fogalmak (pl. valuta, deviza, konvertibilitás, valutaárfolyam, infláció) hétköznapi példákon keresztül történő értelmezésével, illetve a pénzügyi döntéseket segítő általános témák (pl. bankbetétek, befektetési, illetve hitelfelvételi lehetőségek) bemutatásával találkozhatnak. Ezek ismerete, megértése különösen fontos a 21. század polgára számára, hiszen naponta találkozhat olyan pénzügyi döntést igénylő helyzettel, amely komoly hatással lehet az egyén és/vagy család, így összességében a társadalom jövőjére. A gyakorlati órák célja a szemléletformálás, a pénzügyi tudatosság kialakítása.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

In the practical lessons, students will be introduced to the basic concepts of money (e.g. currency, foreign exchange, convertibility, exchange rate, inflation) through everyday examples and general topics that help them make financial decisions (e.g. bank deposits, investment and borrowing options). Knowledge and understanding of these issues is particularly important for the 21st century citizen, who may face daily situations requiring financial decisions that could have a serious impact on the future

of the individual and/or family and society as a whole. The aim of the practical lessons is to develop attitudes and financial awareness.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Rendelkezik szaktárgya tudományos ismeretrendszerével, az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.

Ismeri az általa tanított szakterület (tanulási/műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, tanulási területekkel.

Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során felhasználható információforrásokat, az azokról való tájékozódás lehetőségeit, a tankönyveket, a papíralapú és online taneszközöket, tanulásszervezési módokat, fontosabb módszereket, tanítási és tanulási stratégiákat.

Tisztában van a tervezéshez szükséges hiteles és megbízható információforrások körével és azokkal a kritikai szempontokkal, amelyek ezek kiválasztásához és értékeléséhez szükségesek.

Tisztában van szaktárgya és az ahhoz kapcsolódó műveltségterület személyiségformáló hatásaival.

Ismeri a gyakorlatorientált tanítás előnyeit és módszereit a földrajzoktatás hatékonyságának növelése érdekében és képes ezek alkalmazására.

-

Képességei:

Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.

Felismeri a más szaktárgyakhoz, a Nemzeti alaptanterv műveltségterületeihez való kapcsolódás lehetőségeit, és nevelő-oktató munkája során képes felhasználni azokat.

A tervezés során képes a rendszerszemléletű megközelítésre, szakszerűen számba tudja venni a tervezőmunkáját meghatározó makro-, mezo- és mikroszintű tényezőket.

Képes pontosan meghatározni a tanítandó tartalmak jelentőségét, több oldalról meg tudja közelíteni az ezekből felépíthető rendszereket, megfelelő szakmai érvekre támaszkodva ki tudja választani a tanulás-tanítás megfelelő stratégiáit, módszereit és eljárásait.

Rendelkezik megfelelő szintű digitális kompetenciákkal, és elkötelezett az általuk nyújtott lehetőségek felhasználása iránt a tanítási-tanulási folyamatban (információ- és adatgyűjtés, adatfeldolgozás, adatbázisok és digitális térképek használata).

Képes felismerni a más szaktárgyakhoz, a Nemzeti alaptanterv műveltségterületeihez való kapcsolódás lehetőségeit és nevelő-oktató munkája során felhasználni azokat.

Képes felismerni és szaktanári munkájába beépíteni a más tantárgyakban is megjelenő, egymásra épülő ismereteket és képességeket.

Eligazodik a média által közvetített aktuális politikai és társadalmi-gazdasági

információk világában.

-

Attitűdje:

Tervezőmunkája során a legkorszerűbb elméleti és gyakorlati tudásra épít, és a kimeneti célokhoz alkalmazkodva határozza meg a tanítási-tanulási folyamatot, az alkalmazható módszereket, az optimális munkaformákat és a felhasználható segédeszközöket.

Célul tűzi ki az ismereteken alapuló, mérlegelő gondolkodás képességének kialakítását a tanulóknban.

Nyitott a földrajz tantárgyban megjelenő tudományágak és tudományterületek interdiszciplináris megközelítésére, és ezt képes alkalmazni a tanítás folyamatában.

A tananyag komplex szemlélete során szem előtt tartja és megfelelően értékeli az egyes folyamatok nemzeti kihatásait, összefüggéseit.

Elkötelezett a mennyiségi szemléletű tananyagátadás helyett a mindennapokban releváns, alkalmazásképes tudás építése, a ténybemutatással szemben a gyakorlatközpontú, problémaalapú földrajztanulás elveinek alkalmazása iránt.

-

Autonómiája és felelőssége:

-

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Familiar with the scientific knowledge base of his/her subject, and the basic (reading comprehension, logical, IT) skills necessary for acquiring, processing, interpreting, and organising information.

Knows the epistemological foundations, cognitive characteristics, logic, and terminology of the subject area (learning/knowledge area, artistic area) he/she teaches, as well as its relationship with other sciences, subjects, and learning areas.

Familiar with the information sources that can be used in teaching and learning the subject, the possibilities for obtaining information about them, textbooks, paper-based and online teaching tools, learning organisation methods, important teaching methods, and teaching and learning strategies.

Aware of the range of reliable and trustworthy information sources necessary for planning and the critical criteria needed for selecting and evaluating them.

Aware of the personality-shaping effects of his/her subject and the related field of knowledge.

Knows the advantages and methods of practice-oriented teaching to increase the effectiveness of geography education and is capable of applying them.

-

Capabilities:

Bases his/her planning work on the most up-to-date theoretical and practical knowledge, and defines the teaching-learning process, applicable methods, optimal work forms, and usable aids in accordance with the output goals.

Aims to develop the ability for knowledge-based, deliberative thinking in students.

Ossesses appropriate digital competences and is committed to utilising the opportunities they offer in the teaching-learning process (information and data collection, data processing, use of databases and digital maps).

Capable of recognising the connections to other subjects and the knowledge areas of the National Core Curriculum, and utilising them in his/her educational work.

Capable of recognising and incorporating interrelated knowledge and skills from other subjects into his/her teaching work.

Navigates the world of current political and socio-economic information conveyed by the media.

-

Attitude:

Bases his/her planning work on the most up-to-date theoretical and practical knowledge, and defines the teaching-learning process, applicable methods, optimal work forms, and usable aids in accordance with the output goals.

Aims to develop the ability for knowledge-based, deliberative thinking in students.

Open to the interdisciplinary approach of the sciences and fields appearing in the geography subject, and capable of applying this in the teaching process.

During the complex approach to the curriculum, he/she keeps in mind and appropriately evaluates the national impacts and interrelationships of specific processes.

Committed to building relevant, applicable knowledge for everyday life instead of quantitative content delivery, and to applying the principles of practice-centred, problem-based geography learning instead of mere fact presentation.

-

Autonomy and responsibility:

-

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Egyeztetés a félévi feladatokról; A pénz funkciói (Agreement on the semester's tasks; Functions of money)

12.2. A pénz története; A nemzetközi pénzügyi rendszerek (History of money; International financial systems)

12.3. A valuta, a deviza, a konvertibilitás (Currency, foreign exchange, convertibility)

12.4. Változó árak 1. (Variable prices 1.)

12.5. Változó árak 2. (Variable prices 2.)

12.6. A bankrendszer felépítése, a jegybank; A kereskedelmi bankok 1. (bankszámla, bankkártya) (Structure of the banking system, the central bank; Commercial banks 1.)

12.7. A kereskedelmi bankok 2. (passzív bankügyletek) (Commercial banks 2 (passive banking)

12.8. A kereskedelmi bankok 3. (aktív bankügyletek) (Commercial banks 3 (active banking)

12.9. Befektetési lehetőségek 1. (Investment opportunities 1.)

12.10. Befektetési lehetőségek 2. (Investment opportunities 2.)

12.11. A költségvetés 1. (a családok gazdálkodása) (Budget 1 (family budgeting)

12.12. A költségvetés 2. (az államháztartás gazdálkodása) (Budget 2 (public finance management)

12.13. Napi aktualitások; Összegzés (Daily updates; Summary)

12.14. A félév értékelése, lezárása (Evaluation and conclusion of the semester)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A gyakorlati órák látogatása a tanulási folyamat szerves részét képezi, ezért elvárt az azokon való részvétel.

A hallgató köteles a félév során a gyakorlati órák legalább 75%-án részt venni. A hallgató gyakorlati órákon való részvételének tényét az oktató katalógusban rögzíti.

Amennyiben a hallgató a félév során a gyakorlati órák kevesebb, mint 75%-án vesz részt, a 75%-ot meghaladó órákról való indokolt (tartós betegség, szolgálatteljesítés) távolmaradását igazolnia kell. Ez esetben a hiányzási értéket elérő gyakorlatot követően a hallgató 10 munkanapon belül köteles felvenni a kapcsolatot a kurzus oktatójával a pótlás lehetséges formájának egyeztetése céljából. A pótlás az adott témával / témákkal kapcsolatos írásbeli feladat(ok) teljesítésével lehetséges az oktatóval egyeztetett módon.

Az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 20. §-ban rögzített a HTVSZÜB által engedélyezett kedvezményes tanulmányi rendben tanulmányokat folytató hallgatók esetén, amennyiben a tantárgyi program másként nem határoz, a tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége vonatkozásában a hallgatónak a kurzus oktatójával egyeztetett formában otthoni munkával elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az otthoni munkával elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A hallgató félévi teljesítményét a tanórákon elvégzett írásbeli feladatok révén mérjük. Speciális helyzetben (pl. írásképtelenség esetén) a feladatok megoldása egy félév végi szóbeli vizsgával helyettesíthető.

A gyakorlati órákon elvégzett írásbeli feladatok összesített pontszáma 200 pont. A hallgató félév során elért összpontszámának %-os értéke az alábbi érdemjegyeknek felel meg:

0–39% elégtelen

40–54% elégséges

55–69% közepes

70–84% jó

85–100% jeles

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a gyakorlati órákon való, a 14. pontban meghatározott arányú részvétel.

16.2. Az értékelés:

A hallgató félévi teljesítményét a gyakorlati órákon írt feladatok révén mérjük. A hallgató teljesítményének értékelése ötfokozatú érdemjeggyel történik.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a legalább elégséges (40%) kollokviumi érdemjegy elérése.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Fleischmann Anna: Pénzügyi és vállalkozási ismeretek, SzegeBooks Kft., 2023. ISBN: 978 615 5720 02 4;
2. Juhászné Koppány Márta: Pénzügyi alapismeretek 1., Műszaki Könyvkiadó, 2014. ISBN: 9789631666786;
3. Juhászné Koppány Márta: Pénzügyi alapismeretek 2., Műszaki Könyvkiadó, 2015. ISBN: 9789631666816;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Merényi Zsuzsanna, Vasné Botár Ágnes, Fritz Sepúlveda Pablo Arnoldo: Iránytű a pénzügyekhez, Könyvtárellátó Nonprofit Kft., Budapest 2024. ISBN: 978-963-12-4625-4;

Budapest, 2025.

Szőllősy László
közszolgálati egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TFTTTV004

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Ásványok, kőzetek mikroszkópi vizsgálata

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Microscopic analysis of the Minerals and Rocks

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50% elmélet, 50% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Földrajz és Természettudomány Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Unger Zoltán, PhD, egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (14 EA + 14 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

Az előadáson Magyarország és Kárpát-medence földtanához kapcsolódó kőzetek és ásványok ismertetése történik meg, a korábbi ismeretekre alapozva. A tárgy elsődleges célja a kőzettani mikroszkóppal történő megismerkedés (felépítése és működése) valamint az ásványok és kőzetek azonosítása meghatározása. Szó esik a kőzettani vékonycsiszolatok készítéséről és azok jelentőségéről és típusairól.

A gyakorlati órákon a felügyelet mellett végzett egyéni munka a jellemző, amikor is a laborfüzetbe a hallgatók lerajzolják a csiszolati képet és feliratozzák az ásványok neveivel. Ez alapján egy kőzettani besorolás és szöveti jellemzés következik. Így a félév végére a hallgatók megismerik és önállóan képesek lesznek felismerni a kőzetalkotó ásványok mikroszkópi jellemzőit.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The lecture will introduce rocks and minerals related to the geology of Hungary and the Carpathian Basin, based on previous knowledge. The primary goal of the subject is to familiarize students with the petrological microscope (its structure and function) and to determine the identification of minerals and rocks. The preparation of

petrological thin sections and their significance and types are discussed.

The practical classes are characterized by individual work under supervision, when students draw the section image in the lab notebook and label it with the names of the minerals. Based on this, a petrological classification and textural characterization follow. Thus, by the end of the semester, students will become familiar with and be able to independently recognize the microscopic characteristics of rock-forming minerals.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Birtokában van a földrajz tantárgy megtanításához szükséges szakmai alapismereteknek földtudományi-természetföldrajzi, társadalomföldrajzi és regionális földrajzi oldalról egyaránt.

Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti földrajz szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri az ehhez szükséges tankönyveket, taneszközöket, segédanyagokat, oktatástechnikai eszközöket.

Ismeri az érettségi vizsgakövetelményeket.

Ismeri az emberi tevékenységek természetre gyakorolt hatásait, a társadalmi, illetve technológiai folyamatok alkalmazásának földrajzi-környezeti kapcsolatait.

Reális ismeretekkel rendelkezik a társadalmi-gazdasági folyamatok földrajzi-környezeti háttéréről, nagyságrendjéről, a földrajzi környezetre gyakorolt globális és lokális környezeti hatásairól.

Ismeri a globális folyamatoknak Magyarországra és a magyar társadalomra gyakorolt hatásait.

Rendelkezik a környezeti neveléshez, a környezettudatosság, a fenntarthatóság és az alkalmazkodás oktatásához szükséges földrajzi-földtudományi tudással, módszertani ismeretekkel.

Ismeri és közvetíti a tanulók felé a nemzeti, az európai és az egyetemes kultúra alapjait, segíti őket a nemzeti értékek és érdekek megismerésében és tisztelésében.

-

Képességei:

Jól tájékozódik a szaktárgyi szakirodalomban, képes értelmezni, elemezni és oktatási tevékenységébe beépíteni a föld- és a földrajztudomány kutatási, fejlesztési eredményeit.

Képes felismerni a más szaktárgyakhoz, a Nemzeti alaptanterv műveltségterületeihez való kapcsolódás lehetőségeit és nevelő-oktató munkája során felhasználni azokat.

Képes felismerni és szaktanári munkájába beépíteni a más tantárgyakban is megjelenő, egymásra épülő ismereteket és képességeket.

Képes megerősíteni a tanulók szűkebb és tágabb szülőföld iránti kötődését, képes a földtudományi-földrajzi értékek terepi bemutatására.

Képes kezelni a földrajz speciális összefüggéseivel, folyamataival, fogalmaival kapcsolatos, tanulónként eltérő megértési nehézségeket.

Képes a környezeti rendszerek működésének, ennek tükrében a globális és lokális problémáknak a megértésére.

Képes a környezeti nevelés során az egyéni, közösségi felelősség megvilágítására és tudatos állampolgári szerepvállalás kialakítására.

-

Attitűdje:

Érti és magáénak vallja a környezettudatos gondolkodás, a fenntarthatóság és környezeti alkalmazkodás alapelveit, törekszik ezek átadására.

Fontosnak tartja a tananyag komplex (természet- és társadalomtudományos) megközelítését.

Fontosnak tartja a különböző kultúrkörök, társadalmi rétegek iránti tolerancia kialakítását.

Felismeri a földrajzoktatás identitásképző szerepét és jelentőségét.

-

Autonómiája és felelőssége:

A jövő földtudománnyal – így földrajzzal is – foglalkozó szakembere, főleg ha tanári pályára lép, mély felelősséget és tiszteletet érez a természet és környezete iránt, mert ismeri.

Csoportosan és önállóan is folyamatosan bővíti szakismereteit, hogy a szakirányításon túl önálló ítéletet alkosson és ez alapján végezze munkáját önállóan.

Kritikusan képviseli a tudományos álláspontot, figyeli annak helyes átadását, sőt annál elméleti igazságát, hogy a körkörös hivatkozásokat, a konszenzusos féligazságokat kizárják. Kitér az áltudományos szemléletekre (pl. laposföld).

Tudatosan képviseli, alkalmazza azon módszereket, amelyekkel a földtudomány területén dolgozik, és elfogadja – igyekszik megismerni – más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait, eredményeit és azok érvényességét, pontosságát, korlátait, hiszen összetett alaptudományágakra és alapkutatói eredményekre épül a földtudomány.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Possesses the basic professional knowledge necessary for teaching geography from the perspectives of earth sciences, physical geography, human geography, and regional geography.

Knows the geography subject requirements according to the National Core Curriculum and the related framework curricula, and the content regulation of school educational work. Knows the necessary textbooks, teaching tools, supplementary materials, and educational technology tools.

Knows the school-leaving examination in geography.

Knows the impacts of human activities on nature, and the geographical-environmental relationships of the application of social and technological processes.

Possesses realistic knowledge of the geographical-environmental background and magnitude of socio-economic processes, and their global and local environmental impacts on the geographical environment.

Knows the effects of global processes on Hungary and Hungarian society.

Possesses the geographical and earth science knowledge and methodological skills necessary for environmental education, and teaching environmental awareness, sustainability, and adaptation.

Knows and conveys to students the foundations of national, European, and universal culture, and helps them understand and respect national values and interests.

-

Capabilities:

Well-informed about subject-specific literature, capable of interpreting, analysing, and incorporating the research and development results of earth and geographical sciences into his/her teaching activities.

Capable of recognising the connections to other subjects and the knowledge areas of the National Core Curriculum, and utilising them in his/her educational work.

Capable of recognising and incorporating interrelated knowledge and skills from other subjects into his/her teaching work.

Capable of strengthening students' attachment to their immediate and broader homeland, and capable of field presentation of geographical-earth science values.

Capable of handling comprehension difficulties related to the specific relationships, processes, and concepts in geography that vary from student to student.

Capable of helping students understand the functioning of environmental systems and, in this context, global and local problems.

Capable of highlighting individual and community responsibility and fostering conscious citizenship during environmental education.

-

Attitude:

Understands and embraces the principles of environmentally conscious thinking, sustainability, and environmental adaptation, and strives to convey these principles.

Considers the complex (natural and social science) approach to the curriculum important.

Considers the development of tolerance towards different cultural circles and social strata important.

Recognises the identity-forming role and significance of geography education.

-

Autonomy and responsibility:

The future specialist in earth science – including geography – especially if he/she enters a teaching career, feels a deep responsibility and respect for nature and his/her environment, because he/she knows it.

He/she continuously expands his/her professional knowledge, both in groups and independently, in order to form independent judgments beyond professional guidance and to carry out his/her work independently based on this.

He/she critically represents the scientific position, monitors its correct transmission, and even its theoretical truth, so that circular references and consensus half-truths are excluded. He/she addresses pseudoscientific views (e.g. flat Earth).

He/she consciously represents and applies the methods with which he/she works in the field of earth science, and accepts – tries to get to know – the different methodological characteristics, results and their validity, accuracy and limitations of other scientific disciplines, since earth science is built on complex basic scientific disciplines and basic research results.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezetés Magyarország (és a Kárpát-medence) földtani közettani ismerébe (Introduction to the geological and petrographic background of Hungary and the Carpathian Basin)

12.2. Ismerkedés a mikroszkóppal, működési elvével (Introduction to the microscope and its operating principle)

12.3. Vékonycsiszolatok készítésének a fortélyai (The tricks of making petrographic thin section)

12.4. Ásványtani ismétlés, korábbi ismeretek frissítése (Mineralogical repetition, updating previous knowledge)

12.5. Ásványok mikroszkópi azonosítása, leírása, lerajzolása, fénykép készítése (Microscopic identification of minerals, description, drawing, and doing photos)

12.6. Kőzetalkotó ásványok – szilikátok – mikroszkópi azonosítása (Microscopic identification of rock-forming minerals – silicates)

12.7. Félévi ZH: ásványfelismerés mikroszkópban (Midterm exam: mineral recognition in the microscope)

12.8. Közettani ismétlés, korábbi ismeretek frissítése (Petrographic repetition, updating previous knowledge)

12.9. Kőzetek mikroszkópi azonosítása, leírása. Magmatikus kőzetek (Microscopic identification and description of rocks. Igneous rocks)

12.10. Metamorf kőzetek mikroszkópi azonosítása (Microscopic identification of metamorphic rocks)

12.11. Üledékes kőzetek mikroszkópi azonosítása (Microscopic identification of sedimentary rocks)

12.12. Ritkán előforduló ásványok és kőzetek azonosítása (Identification of rare minerals and rocks)

12.13. Félévi ismétlés, Összefoglalás (Semester review, Summary)

12.14. Záró ZH: Kőzetek mikroszkópi felismerése (Final exam: Rock recognition in the

microscope)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

Az előadások látogatása a tanulási folyamat szerves részét képezi, ezért elvárt az azokon való részvétel.

A hallgató köteles a félév során az előadások legalább 75%-án részt venni. A hallgató előadásokon és gyakorlaton való részvételét az oktató katalógusban rögzíti. E dokumentumot az oktatónak a félév végéig meg kell őriznie.

Amennyiben a hallgató a félév során az előadások kevesebb, mint 75%-án vesz részt, a 75%-ot meghaladó órákról való távolmaradását igazolnia kell. Ez esetben a hiányzási értéket elérő előadást követően a hallgató 10 munkanapon belül köteles felvenni a kapcsolatot a tantárgy oktatójával a pótlás lehetséges formájának egyeztetése céljából. A pótlás az adott témával kapcsolatos házi dolgozat elkészítésével lehetséges az oktatóval egyeztetett módon. A pótlás témáját, formáját, az elkészített feladat leadásának módját és határidejét a feleknek írásban kell rögzíteniük.

Az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 20. §-ban rögzített a HTVSZÜB által engedélyezett kedvezményes tanulmányi rendben tanulmányokat folytató hallgatók esetén, amennyiben a tantárgyi program másként nem határoz, a tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége vonatkozásában a hallgatónak a kurzus oktatójával egyeztetett formában otthoni munkával elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az otthoni munkával elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A hallgató félévi teljesítményét a félévvégi gyakorlati jegyben mérjük. A hallgató a laborfüzet bemutatása mellett a két félévi zárthelyi alapján nyújtott teljesítményére 1–5 értékű érdemjegyet kap.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele az előadásokon való, a 14. pontban meghatározott arányú részvétel és a 15. pontban felsorolt félévközi feladatok. Indokolt esetben a hallgató az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 20. §-ban rögzített, a HTVSZÜB által engedélyezett kedvezményes tanulmányi rendben folytathatja tanulmányait.

16.2. Az értékelés:

Az értékelés félév végi gyakorlati jeggyel történik, amelynek keretében ötfokozatú érdemjegyet kapnak a hallgatók a 15. pontban meghatározottak szerint.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a legalább elégséges

gyakorlati érdemjegy elérése.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Koch Sándor – Sztrókay Kálmán: Ásványtan I-II. Nemzeti Tankönyvkiadó, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1994. ISBN: 9631859711 (<https://mek.oszk.hu/04700/04799/pdf/index.html>);
2. Kubovics Imre: Általános kőzettan – A földövek kőzettana, Mundus Kiadó, 2015. ISBN: 9789639501478;
3. Kubovics Imre: Kőzetmikroszkópia, Nemzedékek tudása Tankönyvkiadó, 1993. ISBN: 9631843459;

17.2. Ajánlott irodalom:

1.
<http://elte.prompt.hu/sites/default/files/tananyagok/Magmaskozetek/ch03s06.html>,.
2.
https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0033_SCORM_MFFAT6101/sco_18_05.html,.

Budapest, 2025.

Unger Zoltán, PhD
egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TFTTTV005

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Földfizika, geofizikai mérési módszerek

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Earth physics, geophysical measurement methods

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50% elmélet, 50% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Földrajz és Természettudomány Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Unger Zoltán, PhD, egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (14 EA + 14 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: - A Föld fizikai jellemzőinek ismertetése, és a fontosabb geofizikai mérési módszerek számbavétele.

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A tantárgy elsődleges célja az, hogy a tanárképzős hallgatóknak lehetőségük legyen az általános és alkalmazott geofizika tudományába betekintést nyerni. Így nemcsak a földtudományi tárgyakat hallgatók ismerhetik meg a Föld fizikai tulajdonságait, hanem mindazon hallgatók, akik mélyebben szeretnék megismerni e tudományt. Szó lesz az geofizika fontosabb fejezeteiről, az alkalmazott módszerekről, jelentősebb kutatókról és ezek földtudományi jelentőségéről.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The primary goal of the course is to provide teacher training students with an opportunity to gain insight into the science of general and applied geophysics. This way, not only students of earth science subjects can learn about the physical properties of the Earth, but also all students who want to learn more about this science. The most important chapters of geophysics, the methods used, significant researchers and their

significance in earth science will be discussed.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Birtokában van a földrajz tantárgy megtanításához szükséges szakmai alapismereteknek földtudományi-természetföldrajzi, társadalomföldrajzi és regionális földrajzi oldalról egyaránt.

Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti földrajz szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri az ehhez szükséges tankönyveket, taneszközöket, segédanyagokat, oktatástechnikai eszközöket.

Ismeri az érettségi vizsgakövetelményeket.

Ismeri az emberi tevékenységek természetre gyakorolt hatásait, a társadalmi, illetve technológiai folyamatok alkalmazásának földrajzi-környezeti kapcsolatait.

Reális ismeretekkel rendelkezik a társadalmi-gazdasági folyamatok földrajzi-környezeti háttéréről, nagyságrendjéről, a földrajzi környezetre gyakorolt globális és lokális környezeti hatásairól.

Ismeri a globális folyamatoknak Magyarországra és a magyar társadalomra gyakorolt hatásait.

Rendelkezik a környezeti neveléshez, a környezettudatosság, a fenntarthatóság és az alkalmazkodás oktatásához szükséges földrajzi-földtudományi tudással, módszertani ismeretekkel.

Ismeri és közvetíti a tanulók felé a nemzeti, az európai és az egyetemes kultúra alapjait, segíti őket a nemzeti értékek és érdekek megismerésében és tisztelésében.

-

Képességei:

Jól tájékozódik a szaktárgyi szakirodalomban, képes értelmezni, elemezni és oktatási tevékenységébe beépíteni a föld- és a földrajztudomány kutatási, fejlesztési eredményeit.

Képes felismerni a más szaktárgyakhoz, a Nemzeti alaptanterv műveltségterületeihez való kapcsolódás lehetőségeit és nevelő-oktató munkája során felhasználni azokat.

Képes felismerni és szaktanári munkájába beépíteni a más tantárgyakban is megjelenő, egymásra épülő ismereteket és képességeket.

Képes megerősíteni a tanulók szűkebb és tágabb szülőföld iránti kötődését, képes a földtudományi-földrajzi értékek terepi bemutatására.

Képes kezelni a földrajz speciális összefüggéseivel, folyamataival, fogalmaival kapcsolatos, tanulónként eltérő megértési nehézségeket.

Képes a környezeti rendszerek működésének, ennek tükrében a globális és lokális problémáknak a megértésére.

Képes a környezeti nevelés során az egyéni, közösségi felelősség megvilágítására és tudatos állampolgári szerepvállalás kialakítására.

-

Attitűdje:

Érti és magáénak vallja a környezettudatos gondolkodás, a fenntarthatóság és környezeti alkalmazkodás alapelveit, törekszik ezek átadására.

Fontosnak tartja a tananyag komplex (természet- és társadalomtudományos) megközelítését.

Fontosnak tartja a különböző kultúrkörök, társadalmi rétegek iránti tolerancia kialakítását.

Felismeri a földrajzoktatás identitásképző szerepét és jelentőségét.

-

Autonómiája és felelőssége:

A jövő földtudománnyal – így földrajzzal is – foglalkozó szakembere, főleg ha tanári pályára lép, mély felelősséget és tiszteletet érez a természet és környezete iránt, mert ismeri.

Csoportosan és önállóan is folyamatosan bővíti szakismereteit, hogy a szakirányításon túl önálló ítéletet alkosson és ez alapján végezze munkáját önállóan.

Kritikusan képviseli a tudományos álláspontot, figyeli annak helyes átadását, sőt annal elméleti igazságát, hogy a körkörös hivatkozásokat, a konszenzusos félígazságokat kizárják. Kitér az áltudományos szemléletekre (pl. laposföld).

Tudatosan képviseli, alkalmazza azon módszereket, amelyekkel a földtudomány területén dolgozik, és elfogadja – igyekszik megismerni – más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait, eredményeit és azok érvényességét, pontosságát, korlátait, hiszen összetett alaptudományágakra és alapkutatási eredményekre épül a földtudomány.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):**Knowledge:**

Possesses the basic professional knowledge necessary for teaching geography from the perspectives of earth sciences, physical geography, human geography, and regional geography.

Knows the geography subject requirements according to the National Core Curriculum and the related framework curricula, and the content regulation of school educational work. Knows the necessary textbooks, teaching tools, supplementary materials, and educational technology tools.

Knows the school-leaving examination in geography.

Knows the impacts of human activities on nature, and the geographical-environmental relationships of the application of social and technological processes.

Possesses realistic knowledge of the geographical-environmental background and magnitude of socio-economic processes, and their global and local environmental impacts on the geographical environment.

Knows the effects of global processes on Hungary and Hungarian society.

Possesses the geographical and earth science knowledge and methodological skills

necessary for environmental education, and teaching environmental awareness, sustainability, and adaptation.

Knows and conveys to students the foundations of national, European, and universal culture, and helps them understand and respect national values and interests.

-

Capabilities:

Well-informed about subject-specific literature, capable of interpreting, analysing, and incorporating the research and development results of earth and geographical sciences into his/her teaching activities.

Capable of recognising the connections to other subjects and the knowledge areas of the National Core Curriculum, and utilising them in his/her educational work.

Capable of recognising and incorporating interrelated knowledge and skills from other subjects into his/her teaching work.

Capable of strengthening students' attachment to their immediate and broader homeland, and capable of field presentation of geographical-earth science values.

Capable of handling comprehension difficulties related to the specific relationships, processes, and concepts in geography that vary from student to student.

Capable of helping students understand the functioning of environmental systems and, in this context, global and local problems.

Capable of highlighting individual and community responsibility and fostering conscious citizenship during environmental education.

-

Attitude:

Understands and embraces the principles of environmentally conscious thinking, sustainability, and environmental adaptation, and strives to convey these principles.

Considers the complex (natural and social science) approach to the curriculum important.

Considers the development of tolerance towards different cultural circles and social strata important.

Recognises the identity-forming role and significance of geography education.

-

Autonomy and responsibility:

The future specialist in earth science – including geography – especially if he/she enters a teaching career, feels a deep responsibility and respect for nature and his/her environment, because he/she knows it.

He/she continuously expands his/her professional knowledge, both in groups and independently, in order to form independent judgments beyond professional guidance and to carry out his/her work independently based on this.

He/she critically represents the scientific position, monitors its correct transmission, and even its theoretical truth, so that circular references and consensus half-truths are excluded. He/she addresses pseudoscientific views (e.g. flat Earth).

He/she consciously represents and applies the methods with which he/she works in the field of earth science, and accepts – tries to get to know – the different methodological characteristics, results and their validity, accuracy and limitations of other scientific disciplines, since earth science is built on complex basic scientific disciplines and basic research results.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezetés, a tárgy tematikája, a fizika és a geofizika kapcsolata (Introduction, subject thematic, relationship between physics and geophysics)

12.2. A Föld helye a Világegyetemben és a Naprendszerben, a Föld mérete, sűrűsége, mozgása és

nyomásviszonyai (The Earth's place in the Universe and the Solar System, the Earth's size, density, motion and pressure conditions)

12.3. A Föld belső – geofizikai és geokémiai – szerkezete (The Earth's internal – geophysical and geochemical – structure)

12.4. Kontinensvándorlás, lemeztectonika (Continental drift, plate tectonics)

12.5. Izosztázia, eusztázia és annak fizikai alapjai (Isostasy, eustasia and their physical basis)

12.6. Félévközi zárthelyi dolgozat (Midterm test)

12.7. Földrengések, szeizmológia, előrejelzések, erősség, magnitúdó (Earthquakes, seismology, predictions, strength, magnitude)

12.8. Alkalmazott geofizika I: Gravimetriai módszerek (Applied Geophysics I: Gravimetric Methods)

12.9. Alkalmazott geofizika II: Elektromágneses módszerek (Applied Geophysics II: Electromagnetic Methods)

12.10. Alkalmazott geofizika III: Távérzékeléses módszerek (Applied Geophysics III: Remote Sensing Methods)

12.11. Alkalmazott geofizika IV: Szeizmikus módszerek (Applied Geophysics IV: Seismic Methods)

12.12. Alkalmazott geofizika V: Lyukgeofizikai módszerek (Applied Geophysics V: Borehole Geophysical Methods)

12.13. Félévi ismételés, Összefoglalás (Semester review, Summary)

12.14. Záró zárthelyi dolgozat: Kőzetek geofizikai felismerése (Final midterm test: geophysical recognition methodology)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

Az előadások látogatása a tanulási folyamat szerves részét képezi, ezért elvárt az azokon való részvétel.

A hallgató köteles a félév során az előadások legalább 75%-án részt venni. A hallgató előadásokon és gyakorlaton való részvételét az oktató katalógusban rögzíti. E dokumentumot az oktatónak a félév végéig meg kell őriznie.

Amennyiben a hallgató a félév során az előadások kevesebb, mint 75%-án vesz részt, a 75%-ot meghaladó órákról való tartós, indokolt távolmaradását igazolnia kell. Ez esetben a hiányzási értéket elérő előadást követően a hallgató 10 munkanapon belül köteles felvenni a kapcsolatot a tantárgy oktatójával a pótlás lehetséges formájának egyeztetése céljából. A pótlás az adott témával kapcsolatos házi dolgozat elkészítésével lehetséges az oktatóval egyeztetett módon. A pótlás témáját, formáját, az elkészített feladat leadásának módját és határidejét a feleknek írásban kell rögzíteniük.

Az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 20. §-ban rögzített a HTVSZÜB által engedélyezett kedvezményes tanulmányi rendben tanulmányokat folytató hallgatók esetén, amennyiben a tantárgyi program másként nem határoz, a tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége vonatkozásában a hallgatónak a kurzus oktatójával egyeztetett formában otthoni munkával elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az otthoni munkával elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Nincs.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele az előadásokon való, a 14. pontban meghatározott arányú részvétel. Indokolt esetben a hallgató az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 20. §-ban rögzített, a HTVSZÜB által engedélyezett kedvezményes tanulmányi rendben folytathatja tanulmányait.

16.2. Az értékelés:

A hallgató félévi teljesítményét a vizsgaidőszakban lebonyolított szóbeli vizsga (kollokvium) keretében mérjük. A kollokvium anyaga a félév témaköreiből tevődik össze. A hallgató a szóbeli vizsgán nyújtott teljesítményére 1–5 értékű érdemjegyet kap.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a legalább elégséges érdemjegy elérése.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Kis Károly: Általános geofizikai alapismeretek, Eötvös Kiadó, 2002. ISBN: 963 463 542 3;
2. Meskó Attila: Bevezetés a geofizikába, Tankönyvkiadó, 1989.

3. Timár G., Fancsik T., Galsa A., Mónus P., Tóth L.: Geofizika, Nemzeti Atlasz, 2024. ISBN: 9789639545694
(https://www.nemzetiatlasz.hu/MNA/MNA_2_3_atdolg.pdf);

17.2. Ajánlott irodalom:

1. <http://www.reak.bme.hu/hallgatoknak/fizika-bsc/fizika-bsc-targylista/geofizika-alapjai-bmete80af34.html>,.
2. <https://mek.oszk.hu/04700/04780/04780.pdf>,.

Budapest, 2025.

Unger Zoltán, PhD
egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TFTTTV006

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Földtani és környezeti veszélyek és kockázatok

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Geological and Environmental Hazards and Risk

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50% elmélet, 50% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Földrajz és Természettudomány Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Unger Zoltán, PhD, egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (14 EA + 14 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: - Környezetünkben felismerhető földtani és környezeti veszélyforrások számbavétele és ezek kockázatának a felismerése és a felmérése.

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A tárgy célja, hogy a leendő tanár tisztába legyen az előforduló természetes és mesterséges földtani és környezeti kockázatokkal. Fontos hogy ezek veszélyét fel tudja mérni, ismerjen erre vonatkozó módszereket és lehetőség szerint ismerjen számszerűsíthető a kockázati módszereket.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the subject is for the future teacher to be familiar with the natural and artificial geological and environmental risks that occur. It is important that they are able to assess the danger of these risks, know the relevant methods and, if possible, know the quantifiable risk methods.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri a Föld kéreg dinamikáját, a lemeztektonikát mozgató erőket, amelyek a felszínen is megjelennek.

Korábban ismeri a magmatikus és metamorf kőzetek eredetét és ezeket el tudja helyezni földrajzi vonatkozásba.

Ismeri a kőzetburok főbb mállási folyamatait, azonosítani tudja a törmelékek szállítási módjait, és felismeri a földrajzi előfordulásait.

Össze tudja kapcsolni a külső erők és a belső erők jelenségeit és összefüggéseiben kezeli ezeket.

-

Képességei:

Képes rávilágítani a külső- és belső erők közötti különbségre és azok szoros kapcsolatára.

Rendelkezik megfelelő digitális kompetenciával, hogy szemléletesen (képernyőn) megmutatja a két hatás kölcsönhatását és felszíni eredményeit.

Képes a földrajz tudományos és áltudományos nézetei közt különbséget tenni és erre felhívni a figyelmet.

Be tudja mutatni a saját környezetében felismerhető küldő belső erők felszínalakító formáját, bemutatva ezek földtudományos hátterét és meg tudja világítani a nagy képbe való helyét a környezet(é)nek.

-

Attitűdje:

Nyitott az inter- és transzdiszciplinaritásra, nyomonköveti a rokon- és alaptudományok alkalmazhatóságát földtudomány és földrajz területén.

Igyekszik ezt a komplex gondolkodást erősíteni a hallgatókban és megmutatja a természetben a külső- és belső erők összefüggéseinek nagyszerűségét.

Az információ áradatban kellő körültekintéssel szelektálja a tudományos és áltudományos híreket és felhívja erre a figyelmet.

Törekszik a földrajzban és földtudományban hasznosítható új információk napi, aktuális alkalmazását kihangsúlyozni.

Támogatja a hallgatók előbb említett témában történő kezdeményezéseit, amelyet közösen vitatnak meg.

-

Autonómiája és felelőssége:

A jövő földtudománnyal – így földrajzzal – foglalkozó szakembere, főleg ha tanári pályára lép, mély felelősséget és tiszteletet érez a természet iránt.

Csoportosan és önállóan is folyamatosan bővíti szakismereit, hogy a szakirányításon túl önálló ítéletet alkosson és ez alapján végezze munkáját önállóan.

Kritikusan képviseli a tudományos álláspontot, figyeli annak helyes átadását, sőt annal elméleti igazságát, hogy a körkörös hivatkozásokat, a konszenzusos félígazságokat kizárják.

Tudatosan képviseli, alkalmazza azon módszereket, amelyekkel a földtudomány területén dolgozik, és elfogadja – igyekszik megismerni – más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait, eredményeit és azok érvényességét, pontosságát, korlátait.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Knows the dynamics of the Earth's crust, the forces driving plate tectonics, which also appear on the surface.

From earlier studies knows the origin of igneous and metamorphic rocks and can place them in a geographical context.

Knows the main weathering processes of the rocks, can identify the modes of transport of debris, and recognize their geographical occurrences.

Can connect the phenomena of external forces and internal forces and handle them in their contexts.

-

Capabilities:

Able to highlight the difference and close relationship between external and internal forces.

Possess adequate digital competence to clearly show (on screen) the interaction of the two effects and their surface results.

Able to distinguish between scientific and pseudoscientific views of geography and draw attention to this.

Able to present the geomorphological effect of the internal and external forces that can be recognized in their own environment, presenting their geological background and positioning it in the big geographical picture.

-

Attitude:

Open to inter- and transdisciplinarity, monitors the applicability of related and basic sciences in the field of earth science and geography.

It tries to strengthen this complex thinking in students and shows the greatness of the connections and relation of the nature and their processes.

It selects scientific and pseudoscientific news with due care in the flood of information and draws attention to this.

It strives to emphasize the daily, current application of new information that can be used in geography and earth science.

It supports students' initiatives in the aforementioned topics, which are discussed together.

-

Autonomy and responsibility:

The future specialist in earth sciences – including geography – feels a deep responsibility and respect for nature, especially if he/she intent to become a teacher.

He/she continuously expands his/her professional knowledge, both in groups and independently, in order to form independent judgments beyond professional guidance and to carry out his/her work independently based on this.

He/she critically represents the scientific position, monitors its correct transmission, and even its theoretical truth, so that circular references and consensus half-truths are excluded.

He/she consciously represents and applies the methods with which he/she works in the field of earth sciences, and accepts – tries to get to know – the different methodological characteristics, results and their validity, accuracy and limitations of other scientific disciplines.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezetés, a Föld külső-, belső erőinek forrása (Introduction, the source of the internal- and external forces of the Earth)

12.2. A Földi környezet természetes és mesterséges jellemzői (Natural and artificial features of the Earth's environment)

12.3. A földtani és környezeti veszélyforrások definíciója és csoportosítása (Definition and classification of geological and environmental hazards)

12.4. Mi a különbség a veszély és a kockázat között? (What are the differences between Hazard and Risk)

12.5. Szembenézni a veszéllyel és kezelni a kockázatot (Facing the Hazard and Managing the Risk)

12.6. Kockázatok számszerűsítése. Félévi zárthelyi dolgozat (Quantifying the risk. Midterm exam)

12.7. Földtani veszélyek és kockázatok (Geological hazards and risks)

12.8. Geofizikai veszélyek és kockázatok (Geophysical hazards and risks)

12.9. Geokémiai veszélyek és kockázatok (Geochemical hazards and risks)

12.10. Geomorfológiai veszélyek és kockázatok (Geomorphological hazards and risks)

12.11. Időjárási és klimatikus veszélyek és kockázatok (Weather and climate hazards and risks)

12.12. Ipari veszélyek és kockázatok (Industrial hazards and risks)

12.13. Mezőgazdasági veszélyek és kockázatok (Agricultural hazards and risks)

12.14. Évvégi zárthelyi dolgozat (Final exam)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

Legfeljebb három hiányzás a megengedett, ezen alkalmakat, a kis zárthelyi dolgozatokat, egy-egy kézzel írott, olvasható beadandóval pótolhatja. Tartós és igazolt távollét (pl. egészségügyi ok, szolgálatteljesítés) esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett formában és határidővel pótolhatja a mulasztást. Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Minden órán kis zárthelyit írunk az előző óra anyagából. Indokolt hiányzás (max. 3 alkalom) esetén ez pótolható kézzel írott beadandóval. Ebből alakul ki a végső jegy egyik komponense. Minden hallgató 5-10 perces kis előadást tart az óra elején a tematikához kapcsolódó, saját választott témában, amit kb. 5 percben meg lehet vitatni, a hallgató kollégák kérdések és válaszok formájában. Ez is egy jegyet ér, amely a félévközi felmérés második jegye. Félév végén egy nagy zárthelyi dolgozatot írunk a félév anyagából.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

A hallgató akkor kap aláírást, ha a félévközi kis zárthelyi dolgozatok átlaga és a kis előadás értékelése megtörtént, a korábban említettek szerint. Ennek célja, hogy folyamatos hétről-hétre történő tanulásra bírja a hallgatót. Félévi nagy zárthelyi dolgozatot írunk, amely kötelező érvényű az aláírást illetően. Ennek a súlya 2-es szorzóval vesz részt a végső eredmény súlyozott átlagában.

16.2. Az értékelés:

Az értékelés első tájékoztató jellegű mérföldköve az első kis zh. Ebben, az első óra végén – mivel még nincs számon kérhető új anyag – a követelményeket kérem számon, hogy valóban megértette a hallgató a követelményt. A végső értékelés a következő képpen történik: javasolt jegy = (kis zh + kis előadás + 2 * Nagy ZH)/4

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése a legalább elégséges végső, javasolt kollokviumi jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Bárdossy Gy.& Fodor J.: Evaluation of Uncertainties and Risks in Geology, Springer, 2004. ISBN: 9783540206224;
2. EU Commision: Recommendations for National Risk Assessment for Disaster Risk Management in EU, EU Science Hub, Joint Research Centre <https://ec.europa.eu/jrc>. ISBN: 978-92-79-98366-5;

3. Koroknai B. et al.: neotectonic phase: New insights from the latest regional mapping in Hungary, Earth- Science Reviews 211., 2020. ISBN: <https://doi.org/10.1016/j.earscirev.2020.103411>;

4. Sw.Talukdar et al.: Environmental Risk and Resilience in the Changing World, Springer, 2024. ISBN: 9783031624414;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Irasema Alcántara-Ayala: Geomorphological Hazards and Disaster Prevention, Cambridge University Press, 2010. ISBN: 9780511807527;

2. Judith Curry: Climate Uncertainty and Risk: Rethinking Our Response, Anthem Press, 2023. ISBN: 978-1839989254;

Budapest, 2025.

Unger Zoltán, PhD
egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TFTTTV007

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Mineral resources in the Carpathian Basin

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Mineral resources in the Carpathian Basin

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100% elmélet, 0% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Földrajz és Természettudomány Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Unger Zoltán, PhD, egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (28 EA + 0 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: - A Kárpát-medence Európa egyik legváltozatosabb földtani területe így az ásványi nyersanyagok tekintetében is nagy változatosságot mutat, amelyet a bányászat évezredes története is igazol.

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A tantárgy célja a tanárképzős hallgatóknak, látókörét bővítsük választott szaktól függetlenül. A korábban hallott sok elméleti ismeret ennek gyakorlati hasznára hívja fel a figyelmet. Azaz ezen ismeretek birtokában bemutatjuk, hogy a geológus hogyan keresi az ásványi nyersanyagokat, amelyeknek felfedezése és gazdaságos bányászata a történelemben mindenkori a társadalom gazdasági alapját jelenti. A kurzus áttekinti a nyersanyagok útját és felhasználását történeti vonatkozásában egészen napjainkig, kitérve arra is, hogy nem véletlen az emberiség történelmében a kő-, bronz-, vaskorszak elnevezés, hiszen ez alapján állíthatjuk, ma lítium korszakban élünk. A kurzus kitér a jogszabályi keretekre, engedélyezésre, és a készletszámításra.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the course is to broaden the horizons of teacher training students, regardless of their chosen major. The much theoretical knowledge heard earlier draws

attention to its practical benefits. That is, with this knowledge, we will demonstrate how a geologist searches for mineral raw materials, the discovery and economical mining of which have always been the economic basis of society in history. The course reviews the path and use of raw materials in their historical context up to the present day, also addressing the fact that it is no coincidence that the names Stone, Bronze, and Iron Ages are used in the history of humanity, as based on this we can say that we are living in a lithium age today. The course covers minor legal framework, licensing, and the basis of reserve calculation.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri a Föld kéreg dinamikáját, a lemeztektonikát mozgató erőket, amelyek a felszínen is megjelennek.

Korábbról ismeri a magmatikus és metamorf kőzetek eredetét és ezeket el tudja helyezni földrajzi vonatkozásba.

Ismeri a kőzetburok főbb mállási folyamatait, azonosítani tudja a törmelékek szállítási módjait, és felismeri a földrajzi előfordulásait.

Össze tudja kapcsolni a külső erők és a belső erők jelenségeit és összefüggéseiben kezeli ezeket.

-

Képességei:

Képes rávilágítani a külső- és belső erők közötti különbségre és azok szoros kapcsolatára.

Rendelkezik megfelelő digitális kompetenciával, hogy szemléletesen (képernyőn) megmutatja a két hatás kölcsönhatását és felszíni eredményeit.

Képes a földrajz tudományos és áltudományos nézetei közt különbséget tenni és erre felhívni a figyelmet.

Be tudja mutatni a saját környezetében felismerhető küldő belső erők felszínalakító formáját, bemutatva ezek földtudományos hátterét és meg tudja világítani a nagy képbe való helyét a környezet(é)nek.

-

Attitűdje:

Nyitott az inter- és transzdiszciplinaritásra, nyomonköveti a rokon- és alaptudományok alkalmazhatóságát földtudomány és földrajz területén.

Igyekszik ezt a komplex gondolkodást erősíteni a hallgatókban és megmutatja a természetben a külső- és belső erők összefüggéseinek nagyszerűségét.

Az információ áradatban kellő körültekintéssel szelektálja a tudományos és áltudományos híreket és felhívja erre a figyelmet.

Törekszik a földrajzban és földtudományban hasznosítható új információk napi, aktuális alkalmazását kihangsúlyozni.

Támogatja a hallgatók előbb említett témában történő kezdeményezéseit, amelyet közösen vitatnak meg.

-

Autonómiája és felelőssége:

A jövő földtudománnyal – így földrajzzal – foglalkozó szakembere, főleg ha tanári pályára lép, mély felelősséget és tiszteletet érez a természet iránt.

Csoportosan és önállóan is folyamatosan bővíti szakismereit, hogy a szakirányításon túl önálló ítéletet alkosson és ez alapján végezze munkáját önállóan.

Kritikusan képviseli a tudományos álláspontot, figyeli annak helyes átadását, sőt annál elméleti igazságát, hogy a körkörös hivatkozásokat, a konszenzusos félígazságokat kizárják.

Tudatosan képviseli, alkalmazza azon módszereket, amelyekkel a földtudomány területén dolgozik, és elfogadja – igyekszik megismerni – más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait, eredményeit és azok érvényességét, pontosságát, korlátait.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):**Knowledge:**

Knows the dynamics of the Earth's crust, the forces driving plate tectonics, which also appear on the surface.

From earlier studies knows the origin of igneous and metamorphic rocks and can place them in a geographical context.

Knows the main weathering processes of the rocks, can identify the modes of transport of debris, and recognize their geographical occurrences.

Can connect the phenomena of external forces and internal forces and handle them in their contexts.

-

Capabilities:

Able to highlight the difference and close relationship between external and internal forces.

Possess adequate digital competence to clearly show (on screen) the interaction of the two effects and their surface results.

Able to distinguish between scientific and pseudoscientific views of geography and draw attention to this.

Able to present the geomorphological effect of the internal and external forces that can be recognized in their own environment, presenting their geological background and positioning it in the big geographical picture.

-

Attitude:

Open to inter- and transdisciplinarity, monitors the applicability of related and basic sciences in the field of earth science and geography.

It tries to strengthen this complex thinking in students and shows the greatness of the connections and relation of the nature and their processes.

It selects scientific and pseudoscientific news with due care in the flood of information and draws attention to this.

It strives to emphasize the daily, current application of new information that can be used in geography and earth science.

It supports students' initiatives in the aforementioned topics, which are discussed together.

-

Autonomy and responsibility:

The future specialist in earth sciences – including geography – feels a deep responsibility and respect for nature, especially if he/she intent to become a teacher.

He/she continuously expands his/her professional knowledge, both in groups and independently, in order to form independent judgments beyond professional guidance and to carry out his/her work independently based on this.

He/she critically represents the scientific position, monitors its correct transmission, and even its theoretical truth, so that circular references and consensus half-truths are excluded.

He/she consciously represents and applies the methods with which he/she works in the field of earth sciences, and accepts – tries to get to know – the different methodological characteristics, results and their validity, accuracy and limitations of other scientific disciplines.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezetés, a tárgy tematikája és a teljesítés követelményei (Introduction, subject topics and completion requirements)

12.2. Földtani bevezető, Lemeztektonika, kőzetek és ásványok (Introduction to Geology, Plate Tectonics, Rocks and Minerals)

12.3. A földtani kutatás célja, módszerei és eredménye (The purpose, methods and results of geological exploration)

12.4. Az ásványi nyersanyag meghatározása, és azok típusai (Definition of mineral resources and their types)

12.5. Szilárd ásványi nyersanyagok I.: nemesfémek, vas-, mangánérc (Solid mineral raw materials I.: precious metals, iron and manganese ores)

12.6. Szilárd ásványi nyersanyagok II.: színesfémérc, bauxitok. Félévi ZH (Solid mineral raw materials II.: non-ferrous metal ores, bauxites. Midterm exam)

12.7. Szilárd ásványi nyersanyagok III.: hasadóanyagok, építőanyagok (kő, kavics, homok) (Solid mineral raw materials III.: fissile materials, building materials (stone, gravel, sand))

12.8. Szilárd ásványi nyersanyagok IV.: szén-, só- és evaporit telepek (Solid mineral raw materials IV.: coal, salt and evaporite deposits)

- 12.9. Folyékony ásványi nyersanyagok I.: Szénhidrogének I. (gáz, kőolaj) (Liquid mineral raw materials I.: Hydrocarbons (gas, crude oil))
- 12.10. Folyékony ásványi nyersanyagok II.: Szénhidrogének II. (gáz, kőolaj) (Liquid mineral raw materials I.: Hydrocarbons (gas, crude oil))
- 12.11. Folyékony ásványi nyersanyagok III. Termálvíz és hasznosítása (erőmű + balneológia) (Liquid mineral raw materials II. Thermal water and its utilization (power plant + balneology))
- 12.12. Nyersanyagelőkészítési technológiák, Meddő- és hulladékhasznosítás (Raw material preparation technologies inert and waste utilization)
- 12.13. Ásványi nyersanyagprojektek tervezése kivitelezése, készletszámítások (Planning and implementation of mineral raw material projects, reserve calculations)
- 12.14. Jogszabályi keretek, engedélyeztetés. Évvégi zárthelyi dolgozat (Legal framework, licensing Final exam)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

Legfeljebb három hiányzás a megengedett, ezen alkalmakat, a kis zárthelyi dolgozatokat, egy-egy kézzel írott, olvasható beadandóval pótolhatja. Tartós és igazolt távollét (pl. egészségügyi ok, szolgálatteljesítés) esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett formában és határidővel pótolhatja a mulasztást. Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Minden órán kis zárthelyi dolgozatot írunk az előző óra anyagából. Indokolt hiányzás (max. 3 alkalom) esetén ez pótolható kézzel írott beadandóval. Ebből alakul ki a végső jegy egyik komponense. Minden hallgató 5-10 perces kis előadást tart az óra elején a tematikához kapcsolódó, saját választott témában, amit kb. 5 percen belül lehet vitatni, a hallgató kollégák kérdések és válaszok formájában. Ez is egy jegyet ér, amely a félévközi felmérés második jegye. Félév végén egy nagy zárthelyi dolgozatot írunk a félév anyagából.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

A hallgató akkor kap aláírást, ha a félévközi kis zárthelyi dolgozatok átlaga és a kis előadás értékelése megtörtént, a korábban említettek szerint. Ennek célja, hogy folyamatos hétről-hétre történő tanulásra bírja a hallgatót. Félévi nagy zárthelyi dolgozatot írunk, amely kötelező érvényű az aláírást illetően. Ennek a súlya 2-es szorzóval vesz részt a végső eredmény súlyozott átlagában.

16.2. Az értékelés:

Az értékelés első tájékoztató jellegű mérőföldköve az első kis zárthelyi dolgozat. Ebben, az első óra végén – mivel még nincs számon kérhető új anyag – a követelményeket kérem számon, hogy valóban megértette a hallgató a követelményt.

A végső értékelés a következő képpen történik:

javasolt jegy = (kis zh + kis előadás + 2 * Nagy ZH)/4

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése a legalább elégséges kollokviumi javasolt jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Agricola: De re Metallica, Translated from the Latin original edition, Dover Publication Inc., New York 1950. ISBN: https://ia801302.us.archive.org/4/items/deremetallica50agri/deremetallica50agri_bw.pdf;
2. Hála J. (ed.): Neogene Mineral Resources in the Carpathian Basin, Hungarian Geological Survey, 1985.
3. Kovács Zsolt (ed.): Hydrocarbons in Hungary 2018., Hungarian Energy and Public Utility Regulatory Authority,. ISBN: 6150023168;
4. Szakáll S. et al.: Minerals of the Carpathians, Granit, Pague 2002. ISBN: 80-7296-014-8;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. TRANSENERGY – Transboundary Geothermal Energy Resources,. ISBN: <http://transenergy-eu.geologie.ac.at/>;
2. Fr. Neubauer et al.: Subduction, slab detachment and mineralization: The Neogene in the Apuseni Mountains and Carpathians, Ore Geology review, Vol. 27. 1-4.pp. 13-44., Elsevier, 2005. ISBN: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0169136805000491?via%3Dihub>;

Budapest, 2025.

Unger Zoltán, PhD
egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TFTTTV008

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Térképszerkesztés és -tervezés

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Cartography and Map Design

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 2 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Földrajz és Természettudomány Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Nemerényi Zsombor János, PhD, közszolgálati egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A kurzus célja a térbeli ábrázolási módszerek és folyamat megismerése, valamint az alapok elsajátítása. A hallgatók megismerkednek a fontosabb vetületi tulajdonságokkal, a vetületválasztás, a méretarány fogalmával, a tematikus módszerekkel, a földrajzi nevekkal, a domborzatábrázolás módszereivel, és a térképszerű ábrázolásokkal. A gyakorlati órákon betekintést nyernek a térképszerkesztés folyamatába az adatgyűjtéstől a publikálásra kész térképekig vezető folyamatba. A kurzus elvégzésével a hallgatók maguk is képesek lesznek egyszerűbb térképek szerkesztésére.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the course is to introduce the methods and process of map editing and to learn the principles. Students will be introduced to the main cartographic projections, the concept of scale, thematic cartography, geographic names, methods of relief features, and map-like representations. Practical lessons will provide an insight into the map-making process from data collection to the production of maps ready for publication. By the end of the course, students will be able to edit simple maps

themselves.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Tisztában van a földrajztanításban felhasználható adatbázisok és szoftverek alkalmazásának jogi, technikai-szervezési szabályaival és lehetőségeivel.

Ismeri a földrajzi ismeretek megértéséhez és kreatív alkalmazásához szükséges gondolkodás kialakulásában, kialakításában szerepet játszó pszichológiai tényezőket.

Tisztában van a szóbeli, az írásbeli, a vizuális és a digitális kifejezőképesség alapvető tanulásmódszertani jellegzetességeivel, képes azokat célirányosan és differenciáltan alkalmazni a földrajztanulás eredményessége érdekében.

Tájékozott a különböző földrajzi feladattárakban, feladatgyűjteményekben, képes ilyenek összeállítására, alkalmazására a célcsoport igényeinek, a mérési és gyakorlási céloknak megfelelően.

Ismeri a digitálistechnológia-alapú kommunikációs és együttműködési alkalmazásokat, tisztában van ezek funkcióival és használatának előnyeivel és hátrányaival.

-

Képességei:

Rendelkezik megfelelő szintű digitális kompetenciákkal, és elkötelezett az általuk nyújtott lehetőségek felhasználása iránt a tanítási-tanulási folyamatban (információ- és adatgyűjtés, adatfeldolgozás, adatbázisok és digitális térképek használata).

Képes alkalmazni a tanítási-tanulási folyamat céljaihoz igazodó digitális pedagógiai eszközöket és módszereket a tanulók földrajzi tudásépítésének segítése, illetve tudásuk mérése, teljesítményük értékelése során.

Képes kritikusan elemezni és a konkrét fejlesztési céloknak megfelelően kiválasztani a földrajz tanítási-tanulási folyamata során felhasználandó nyomtatott és digitális taneszközöket, forrásanyagokat.

Képes a globális problémák földrajzi-környezeti kapcsolatrendszerének megértését célzó módszerek használatára.

Képes a földrajzi szintézisalkotás felhasználásával a természeti, társadalmi-gazdasági folyamatok és a környezeti hatások problémamegoldó szemléletű oktatására.

-

Attitűdje:

Nyitott a földrajz tantárgyban megjelenő tudományágak és tudományterületek interdiszciplináris megközelítésére, és ezt képes alkalmazni a tanítás folyamatában.

Fontosnak tartja a tananyag komplex (természet- és társadalomtudományos) megközelítését.

Elkötelezett abban, hogy a föld- és a földrajztudomány a mindennapi életben hasznosítható és hasznosuló, aktuális ismereteket közvetítsen, törekszik ezek gyakorlatorientált bemutatására.

Elkötelezett a mennyiségi szemléletű tananyagátadás helyett a mindennapokban releváns, alkalmazásképes tudás építése, a ténybemutatással szemben a

gyakorlatközpontú, problémaalapú földrajztanulás elveinek alkalmazása iránt.

Törekszik élményszerű tanulási helyzetek teremtésére, a tanítási-tanulási folyamatot alapvetően aktív tanulói tevékenységekre alapozza.

Elkötelezett az igényes szaktanári munka, a folyamatos szakmai és módszertani fejlődés iránt.

Nyitott az új módszerek, tanítási-tanulási stratégiák kipróbálására.

-

Autonómiája és felelőssége:

-

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Aware of the legal, technical, and organisational rules and possibilities for applying databases and software used in geography teaching.

Knows the psychological factors involved in the development of thinking necessary for understanding and creatively applying geographical knowledge.

Aware of the basic learning methodological characteristics of oral, written, visual, and digital expression skills, and capable of applying them purposefully and differentially for the effectiveness of geography learning.

Informed about various geographical task collections and capable of compiling and applying such collections according to the needs of the target group and the goals of measurement and practice.

Knows the communication and collaboration applications based on digital technology, and understands their functions, advantages, and disadvantages.

-

Capabilities:

Possesses appropriate digital competences and is committed to utilising the opportunities they offer in the teaching-learning process (information and data collection, data processing, use of databases and digital maps).

Capable of applying digital pedagogical tools and methods aligned with the goals of the teaching-learning process to assist students in building geographical knowledge, measuring their knowledge, and evaluating their performance.

Capable of critically analysing and selecting printed and digital teaching tools and resources to be used in the geography teaching-learning process according to specific development goals.

Capable of using methods aimed at understanding the geographical-environmental relationships of global problems.

Capable of teaching natural, socio-economic processes and environmental impacts with a problem-solving approach using geographical synthesis.

-

Attitude:

Open to the interdisciplinary approach of the sciences and fields appearing in the geography subject, and capable of applying this in the teaching process.

Considers the complex (natural and social science) approach to the curriculum important.

Committed to conveying current knowledge in earth and geographical sciences that is useful and applicable in everyday life, and strives to present these in a practice-oriented manner.

Committed to building relevant, applicable knowledge for everyday life instead of quantitative content delivery, and to applying the principles of practice-centred, problem-based geography learning instead of mere fact presentation.

Strives to create experiential learning situations, fundamentally basing the teaching-learning process on active student activities.

Committed to high-quality professional work and continuous professional and methodological development.

Open to trying new methods and teaching-learning strategies.

-

Autonomy and responsibility:

-

-

11. Előtanulmányi követelmények:**12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):**

12.1. Térképészeti alapismeretek, térképek osztályozása, térképtörténet. (History of cartography, the Fundamentals of cartography; classification of maps.)

12.2. Általános kartográfia, tematikus kartográfia, atlaszkartográfia. (General cartography, thematic cartography, atlas cartography.)

12.3. Vetülettani alapismeretek. (Principles of map projection.)

12.4. Térképszerkesztés és tervezés, térképolvasás és térképhasználat. (Map editing and planning, map use and map reading.)

12.5. Földrajzi nevek használata, helyesírása. (Use and spelling of geographical names.)

12.6. Geoinformatikai alapok, informatikai háttér, digitális képalkotás, adatmodellek, adatbázisok, adatelemzések. (Geoinformatics basics, IT background, digital imaging, data models, databases, data analyses.)

12.7. Térképszerkesztő és térinformatikai alkalmazások, analóg és interaktív térképszolgáltatások tulajdonságai, felhasználási területei. (GIS and mapeditor applications, features and areas uses of analogue and interactive map services.)

12.8. Színek, tipográfia, publikálás. (Colours, typography, publishing.)

12.9. Térképszerkesztő szoftverek. (Map editing software.)

- 12.10. Adat vizualizáció. (Data visualization.)
- 12.11. Térinformatikai alkalmazások. (GIS applications.)
- 12.12. Térképészeti buktatók. (Mapping mistakes.)
- 12.13. Összegzés. (Summary.)
- 12.14. Félév értékelése, lezárása. (Evaluation and conclusion.)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A gyakorlati órák látogatása a tanulási folyamat szerves részét képezi, ezért elvárt az azokon való részvétel.

A hallgató köteles a félév során a gyakorlati órák legalább 75%-án részt venni. A hallgató gyakorlati órákon való részvételének tényét az oktató katalógusban rögzíti.

Amennyiben a hallgató a félév során a gyakorlati órák kevesebb, mint 75%-án vesz részt, a 75%-ot meghaladó órákról való távolmaradását igazolnia kell. Ez esetben a hiányzási értéket elérő gyakorlatot követően a hallgató 10 munkanapon belül köteles felvenni a kapcsolatot a kurzus oktatójával a pótlás lehetséges formájának egyeztetése céljából. A pótlás az adott témával / témákkal kapcsolatos írásbeli feladat(ok) teljesítésével lehetséges az oktatóval egyeztetett módon.

Az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 20. §-ban rögzített a HTVSZÜB által engedélyezett kedvezményes tanulmányi rendben tanulmányokat folytató hallgatók esetén, amennyiben a tantárgyi program másként nem határoz, a tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége vonatkozásában a hallgatónak a kurzus oktatójával egyeztetett formában otthoni munkával elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az otthoni munkával elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A hallgató félévi teljesítményét a tanórákon elvégzett írásbeli feladatok és a kurzus végén készített beadandó feladat révén mérjük. Speciális helyzetben (pl. írásképtelenség esetén) a feladatok megoldása egy félév végi szóbeli vizsgával helyettesíthető.

A gyakorlati órákon elvégzett írásbeli feladatok és a beadandó térkép összesített pontszáma 100+100 pont. A hallgató félév során elért összpontszámának %-os értéke az alábbi érdemjegyeknek felel meg:

- 0–39% elégtelen
- 40–54% elégséges
- 55–69% közepes
- 70–84% jó

85–100% jeles

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a gyakorlati órákon való, a 14. pontban meghatározott arányú részvétel.

16.2. Az értékelés:

A hallgató félévi teljesítményét a gyakorlati órákon írt feladatok és a beadandó feladat révén mérjük. A hallgató teljesítményének értékelése ötfokozatú érdemjeggyel történik.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a legalább elégséges (40%) érdemjegy elérése.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Bartos-Elekes Zsombor: Bevezetés a térképészetbe, Presa Universitară Clujeană, Kolozsvár 2007.
2. Faragó Imre: Földrajzi nevek, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Informatikai Kar, Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszék, Budapest 2014.
3. Faragó Imre, Gercsák Gábor, Horváth Ildikó, Klinghammer István, Kovács Béla, Pápay Gyula, Szekerka József: Térképészet és geoinformatika I., ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, Budapest 2010. ISBN: 978-963-312-027-9;
4. Mátyás Szabolcs, Pődör Andrea: Rendészeti térinformatika, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest 2022. ISBN: 9789635316984;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Detrekői Ákos, Szabó György: Térinformatika, Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó, 2008. ISBN: 9789631952667;
2. Fábián Pál, Földi Ervin, Hőnyi Ede: A földrajzi nevek helyesírása, Akadémiai Kiadó, Budapest 2010. ISBN: 9789630575355;
3. Márkus Béla: Térinformatika 1.: A térinformatika alapfogalmai, kialakulása, fejlődése, Nyugat-magyarországi Egyetem Geoinformatikai Kar, Székesfehérvár 2010.
4. Zentai László: Számítógépes térképészet, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 2000. ISBN: 963463317;

Budapest, 2025.

Dr. Nemerkenyi Zsombor János, PhD
közszolgálati egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TMNITV005

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): A nyelvtudomány története

3. A tantárgy megnevezése (angolul): History of linguistics

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100% elmélet, 0% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Constantinovitsné Dr. Vladár Zsuzsanna, PhD, egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (28 EA + 0 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A tárgy megismerteti a nyelvről való gondolkodás történetével a kezdetektől a 20. század elejéig Európában és Magyarországon. Megmutatja, hogyan alakultak ki az antikvitásban a nyelvészet ma is használatos fogalmai és kategóriái, hogyan vezetnek el a középkoron és a humanizmuson és a kora újkoron át a modern nyelvtudomány megszületéséig. Megmutatja, hogyan ágyazódik be a magyar nyelvészet az európai kultúrába, milyen speciális jellemzői vannak, és mivel járultak hozzá a magyar szerzők a nyelvtudományhoz.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The course introduces the history of linguistic thought in Europe and Hungary from its beginnings to the early 20th century. It traces the development of key concepts and categories in linguistics from their origins in classical antiquity through the Middle Ages, the Renaissance, and the early modern period to the emergence of modern linguistic science. The course explores how Hungarian linguistic scholarship is embedded in the broader context of European intellectual history, highlights its distinctive features, and examines the contributions of Hungarian scholars to the field

of linguistics.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri a nyelvtudomány fejlődésének történetét, a legfontosabb iskolákat, szerzőket és műveket.

Tisztában van a nyelvről való gondolkodás és a nyelvoktatás antik gyökereivel, európai és magyar kulturális kontextusával, a nyelvészet kapcsolatával az irodalommal és a történelemmel. Ismeri a legfontosabb magyar grammatikusokat, hozzájárulásukat az egyetemes nyelvészethez. Tájékozott a nyelvészeti gondolkodás fogalmaival és terminológiájával kapcsolatban.

-

Képességei:

Képes az európai és a magyar nyelvtudomány történetét, munkáit az európai kultúrába, irodalomba és történelembe ágyazva értelmezni.

Képes a nyelvészet történetét összefüggő folyamatként látni, a munkákat a maguk korában és perspektívájában értelmezni, átlátja forrásait, kortárs kapcsolataikat, továbbélésüket.

Legalább egy idegen nyelven képes hatékonyan kommunikálni írásban és szóban, valamint megérti a nyelvtudományhoz kapcsolódó szakmai szövegeket.

-

Attitűdje:

Tudatosan képviseli a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.

Törekszik szakmai nyelvtudásának fejlesztésére.

-

Autonómiája és felelőssége:

Felelősséget vállal szövegeiért, tudatában van azok nyelvtudományi kontextusukból következő lehetséges szakmai értékeléseinek és etikai következményeinek.

Tudatosan képviseli azon módszereket, amelyekkel a nyelvtudomány területén dolgozik, és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Has a solid understanding of the historical development of linguistic thought, including the major schools, key figures, and foundational texts.

Familiar with the classical roots of language theory and language teaching, as well as the broader European and Hungarian cultural contexts in which these ideas evolved.

Understands the interrelations between linguistics, literature, and history.

Familiar with the most important Hungarian grammarians and their contributions to the field of general linguistics.

Knows the key concepts and terminology used in linguistic theory.

-

Capabilities:

He/she can interpret the history and major works of both European and Hungarian linguistics within the broader framework of European culture, literature, and history.

Can perceive the history of linguistic thought as a coherent intellectual development, places the key works in their historical context and theoretical perspective.

He/she can identify the sources, contemporary influences, and the later reception of these works.

Proficiency in written and spoken communication in at least one foreign language and ability to comprehend.

-

Attitude:

Consciously represents the specialised linguistic and communicative standards, and authentically conveys the mindset of his/her profession.

Strives to develop his/her professional language skills.

-

Autonomy and responsibility:

Takes responsibility for his/her texts, being aware of their possible professional evaluations and ethical implications of their linguistic and literary context.

Consciously advocates the methods used in the field of linguistics and literary studies and accepts the different methodological specificities of other disciplines.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A nyelvi leírás kezdetei Európában. A médium forradalma: írásbeliség. A filozófia, a filológia és a retorika szerepe. A nyelvészeti terminológia kialakulása

(The beginnings of linguistic description in Europe. The revolution of the medium: the emergence of literacy. The role of philosophy, philology, and rhetoric. The formation of linguistic terminology)

12.2. Az első szintézisek. Alaktan: a Dionüsziosz Thrax-típusú grammatikák. Az eset fogalma. Mondattan: Apolloniosz Düszkolosz. A nyelvtípushoz kötöttségből adódó problémák (The first syntheses. Morphology: Dionysius Thrax-type grammars. The concept of case. Syntax: Apollonius Dyscolus. Problems arising from language-type specificity)

12.3. A latin nyelvészet: a görög modell közvetítése. Donatus és Priscianus. Varro és az első különbségtétel inflexió és deriváció közt. Az etimológia kezdetei (Latin linguistics as the transmission of the Greek model. Donatus and Priscian. Varro and the first distinction between inflection and derivation. The beginnings of etymology)

12.4. A középkori oktatás. A latin mint idegen nyelv tanítása. A modista grammatika. A grammatika univerzális voltának gondolata. Függőségi viszonyok a mondatban (Medieval education. Teaching Latin as a foreign language. Modist grammar. The idea of grammar as a universal system. Dependency relations in the sentence)

12.5. A reneszánsz, a könyvnyomtatás, a reformáció szerepe. A görög–latin nyelvi modell adaptálása a népi nyelvekre (The role of the Renaissance, the printing press, and the Reformation. The adaptation of the Greek–Latin linguistic model to vernacular languages)

12.6. A magyar nyelvtudomány kezdetei. A leírás tipológiai problémái és megoldásai. Az első magyar grammatikák (The beginnings of Hungarian linguistic scholarship. Typological challenges in description and their solutions. The first Hungarian grammars)

12.7. A felvilágosodás kora. A nyelv és a gondolkodás viszonyának vizsgálata. A Port-Royal-i racionalista grammatika. A mondattani elemzés kezdetei (The Age of Enlightenment. Investigating the relationship between language and thought. The rationalist grammar of Port-Royal. The beginnings of syntactic analysis)

12.8. A nyelvhasználat kezdetei. Sajnovics János, Gyarmathi Sámuel (The beginnings of comparative linguistics. János Sajnovics and Sámuel Gyarmathi)

12.9. A romantika nyelvészete, a göttingai paradigma. A történeti-összehasonlító nyelvészet elvei és módszertana I. Az ógrammatikus iskola. A családfaelmélet (Linguistics in the Romantic era, the Göttingen paradigm. Principles and methods of historical-comparative linguistics I. The Neogrammarian school. The family-tree model)

12.10. Humboldt alaktani nyelvtipológiája (Humboldt's morphological typology of languages)

12.11. A Révai–Verseggy-vita. A magyar nyelvi standardizáció. Az Akadémia célja és szerepe (The Révai–Verseggy debate. The standardization of the Hungarian language. The goals and role of the Hungarian Academy of Sciences)

12.12. A történeti-összehasonlító nyelvészet elvei és módszertana II. Az újgrammatikus iskola (Principles and methods of historical-comparative linguistics II. The Neogrammarian school)

12.13. Ferdinand de Saussure és a strukturális szemlélet (Ferdinand de Saussure and the structuralist approach)

12.14. Összefoglalás (Summary)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató köteles legalább hat előadáson részt venni. További hiányzás esetén a hallgató nem szerezheti meg az aláírást. Kedvezményes tanrendben lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó

munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Nincs.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a jelenlétre vonatkozó követelmények teljesítése (14. pont).

16.2. Az értékelés:

Ötfokozatú értékeléssel történik a szóbeli/írásbeli vizsgán a félév tematikáinak témaköreiből.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges vizsgajegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. C. Vladár Zsuzsa: A korai magyar grammatikák., Tinta Könyvkiadó, Budapest 2016. ISBN: 9789634090700;
2. Cser András: A nyelvészeti gondolkodás fejlődése a humanizmus idejétől a 20. századig, PPKE BTK, Piliscsaba 2015. ISBN: 9789633082256;
3. Robert Henry Robins: A nyelvészet rövid története, Tinta Kiadó – Osiris Kiadó, Budapest 1999. ISBN: 9633795354;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Koerner, E. F. K. & Asher, R. E. : Concise History of the Language Sciences, Pergamon, Cambridge 1995. ISBN: 9780080425801;

Budapest, 2025.

Dr. Constantinovitsné Dr. Vladár Zsuzsanna, PhD
egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TMNITV006

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Einführung in die Hungarologie

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Introduction to hungarian studies

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Nagy Dóra, -
, tanársegéd

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A tantárgy célja, hogy a hallgatók általános képet kapjanak a magyarságtudomány fogalmáról, fő irányzatairól, módszereiről és intézményrendszereiről. A kurzus során kiemelt figyelmet szentelünk a magyar mint idegen nyelv történeti és módszertani kérdéseinek. Cél, hogy a kurzus elvégzésével a tanulók megismerjék a magyarságtudomány szerepét a magyar kulturális örökség megőrzésében.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the course is to provide students with a general idea of the concept, main trends, methods and institutional systems of Hungarian Studies. The course will pay special attention to the historical and methodological issues of Hungarian as a foreign language. The aim is that by completing the course, students will learn about the role of Hungarian Studies in the preservation of Hungarian cultural heritage.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri a hungarológia legfontosabb fogalmait, irányzatait, módszereit és

intézményrendszereit, valamint az ezeket feldolgozó főbb szakirodalmat.

Alapvető és sokrétű ismeretekkel rendelkezik a hungarológia történeti és kulturális jelentőségéről.

-

Képességei:

Képes átlátni a magyarságtudományi hagyományok szerepét a nemzeti identitásképző diskurzusok felépítésében, és elhelyezi e jelenségeket a szakterülete szempontjából releváns európai kontextusban.

-

Attitűdje:

Igénye van a magyarságtudomány további kiemelkedő alakjainak és intézményeinek megismerésére önálló tanulás és önfejlesztés által.

Közvetíti a magyarságtudomány alapvető elemeit, gondolatait, erkölcsi, esztétikai értékeit.

-

Autonómiája és felelőssége:

Felelősséget érez a történetileg és világnézetileg koherens egyéni álláspont kialakítására.

Felelősen elfogadja és szükség esetén megismeri más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait és terminológiáját.

Munkája során figyelembe veszi az elemzett jelenségek történeti, kulturális és társadalmi meghatározottságát.

A hungarológia területén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

The participant knows the most important concepts, trends, methods and institutional systems of Hungarian Studies, as well as the main literature dealing with them.

Basic and broad knowledge of the historical and cultural significance of Hungarian Studies.

-

Capabilities:

The participant is able to understand the role of the traditions of Hungarian Studies in the construction of national identity discourses, and to place these phenomena in the relevant European context.

-

Attitude:

The participant has a desire to learn about other prominent figures and institutions

of Hungarian studies through independent learning and self-development.

The participant communicates the fundamental elements, ideas, moral and aesthetic values of Hungarian studies.

-

Autonomy and responsibility:

The participant feels responsible for developing a historically and ideologically coherent individual position.

The participant accepts responsibly and, where necessary, become familiar with the different methodological specificities and terminology of other disciplines.

The participant takes into account the historical, cultural and social determinants of the phenomena analysed.

The participant applies the knowledge acquired in the field of Hungarian studies to his/her own self-cultivation and self-awareness.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A hungarológia fogalma és tárgyköre (The concept and subject of hungarology)

12.2. A hungarológia története (The history of hungarology)

12.3. A hungarológia intézményei: a Collegium Hungaricumok és a két világháború közötti intézetek (Institutions of Hungarology: the Collegium Hungaricums and the institutes between the two world wars)

12.4. Hungarológiai intézmények és oktatóhelyek az 1960-as évektől napjainkig (Hungarological institutions and teaching places from the 1960s to the present)

12.5. A magyar mint idegen nyelv oktatásának történeti áttekintése (Historical overview of the teaching of Hungarian as a foreign language)

12.6. Magyartanítás a történeti Magyarországon. Magyar-német nyelvi-kulturális kapcsolatok a XVIII. századi Magyarországon (Teaching Hungarian in historical Hungary. Hungarian-German linguistic-cultural relations in 18th century Hungary)

12.7. Első zárthelyi dolgozat (First written test)

12.8. Bél Mátyás és Vályi András munkássága (The work of Mátyás Bél and András Vályi)

12.9. Verseghy Ferenc munkássága (The work of Verseghy Ferenc)

12.10. Néhány kevésbé ismert nyelvtaníró munkássága 1. (The work of a few lesser-known linguists 1.)

12.11. Néhány kevésbé ismert nyelvtaníró munkássága 2. (The work of a few lesser-known linguists 2.)

12.12. A kontrasztív nyelvészet és a nyelvtipológia szerepe a magyar mint idegen nyelv oktatásában (The role of contrastive linguistics and typology in the teaching of Hungarian as a foreign language)

12.13. Összefoglalás (Summary)

12.14. Második zárthelyi dolgozat (Second written test)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A követelmény a tanórákon való aktív részvétel. A hallgatóknak legfeljebb három hiányzás megengedett. Ezt meghaladó hiányzás esetén a hallgatónak egyedileg megbeszélt többletfeladatot kell megoldania az aláírás megszerzéséhez. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles továbbá a kurzus anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Kedvezményes tanrend és tartós betegség esetén két beadandó dolgozat és egy zárthelyi dolgozat írandó, ezek elfogadása esetén a hallgató megkaphatja a gyakorlati jegyét.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Zárthelyi dolgozat.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

A félév végi aláírás megszerzésének feltétele a szemináriumon való részvételre (és aktivitásra) vonatkozó követelmények betartása és a zárthelyi dolgozat teljesítése legalább elégséges eredménnyel.

16.2. Az értékelés:

A félév végi számonkérés módja és formája: gyakorlati jegy, amely a következő elemekből áll össze:

- első zárthelyi dolgozat: 20%
- második zárthelyi dolgozat: 50%
- órai részvétel és aktivitás: 30%

A gyakorlati jegy eredménye 41%-tól 55%-ig elégséges, 56%-tól 70%-ig közepes, 71%-tól 85%-ig jó, 86% felett jeles.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. László Tarnói: Historische, kulturelle und politische Voraussetzungen für die Entstehung deutschsprachiger Hungarica Drucke in Ofen und Pest um 1800 und ihre Bedeutung in der Kulturgeschichte des Königreichs Ungarn (in: HUNGAROLÓGIA 1993 4. szám 157--200.) , 1993. ISBN: ISSN 1217-4343;
2. Orsolya Tamássy-Lénárt: „Unser wichtigstes Palladium ist die Sprache“ – Zur

Frage von Nation, Identität und Sprache in einem multilingualen Umfeld am Beispiel des Grafen JOHANN MAILÁTH (in: Convivium. Germanistisches Jahrbuch Polen, 23–39.), Polen 2021. ISBN: ISSN: 2196-8403 e-ISSN: 2657-6252;

3. Veenker, Wolfgang: Besonderheiten und Schwierigkeiten der ungarischen Sprache aus deutscher Sicht (In: Ungarn-Exkursion Hg. von Holger Fischer), Universität Hamburg 1984.

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Jenő Kiss: Schwierigkeiten für Deutsche beim Erlernen des Ungarischen (In: Annales Universitatis Scientiarum Budapestinensis de Rolando Eötvös Nominatae. Sectio linguistica 6. 77-84), Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar 1975. ISBN: ISSN 0572-7251;

2. Schlachter, Wolfgang: Die ungarische und die deutsche habeo-Konstruktion. (In: NytudÉrt. 83: 508--515), Budapest 1974.

Budapest, 2025.

Nagy Dóra, -
tanársegéd
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TMNITV007

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Kalandos nyelvtörténet a kezdetektől máig

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Adventures through the language history from the beginning to the present

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100% elmélet, 0% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Pomozi Péter, PhD, egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (28 EA + 0 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A kurzus előképzettségtől függetlenül élményközpontú bevezetést kínál az emberi nyelvek történetének legfontosabb kérdéseibe. Az általános témakörökben nagyon gazdag és színes nyelvi anyaggal ismerkedhetnek meg a résztvevők. A kurzus második és harmadik harmada elsősorban a magyar nyelvtörténet kérdéseire fókuszál az ősmagyar nyelv születésétől napjainkig. Ez utóbbi témák irodalmi, történeti és művelődéstörténeti háttérükkel együtt jelennek meg. Döntően olyan kérdések kerülnek a középpontba, melyeket általános társadalmi érdeklődés övez. Az ismeretanyagban a legutóbbi két évtized tudományos eredményei is megjelennek.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The course offers an experiential introduction to the most important issues in the history of human languages, regardless of background. The general topics provide a rich and colourful database from different languages. The second and third third thirds of the course focus on the history of Hungarian from the Ancient Hungarian language to the present day. The latter topics are presented with their literary, historical and

cultural background. The focus is mainly on issues of general social interest. It also incorporates the latest scientific developments of the last two decades.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Tájékozott a magyar nyelvű szövegek és kulturális jelenségek nyelvi és irodalmi értelmezésének ismert eljárásai és módszerei, valamint ezek szakmailag elfogadott kontextusai és értékelései terén.

Tisztában van a Kárpát-medence utóbbi száz évének főbb nyelvpolitikai történéseivel, különös tekintettel a Trianon után kisebbségbe került magyar nemzetrészek nyelvi jogi helyzetére.

Képességei:

Képes átlátni a magyar nyelvi és irodalmi hagyományok szerepét a nemzeti identitásképző diskurzusok felépítésében, és elhelyezi e jelenségeket a szakterülete szempontjából releváns európai kontextusban.

Képes sokoldalúan elemezni és értékelni nyelvi jelenségeket.

Attitűdje:

-

Érdeklődik a Kárpát-medencei magyarság nyelvi helyzete iránt;

Folyamatosan törekszik nézőpontja árnyalására, a szakmai etikai elvárásoknak maximálisan megfelelő attitűd kialakítására.

Autonómiája és felelőssége:

-

Felelősséget érez a megfelelő nyelvi modellek társadalmi megismertetése iránt.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Informed about the known procedures and methods of linguistic and literary interpretation of Hungarian texts and cultural phenomena, as well as their professionally accepted contexts and evaluations.

He is familiar with the main linguistic policy events of the last hundred years in the Carpathian Basin, with special regard to the linguistic legal situation of the Hungarian ethnic minorities that became minorities after Trianon.

Capabilities:

Capable of understanding the role of Hungarian linguistic and literary traditions in the construction of national identity-forming discourses, and places these phenomena in the relevant European context for his/her field.

The ability to analyse and evaluate linguistic phenomena in a variety of ways.

Attitude:

-

He is interested in the linguistic situation of Hungarians in the Carpathian Basin.

He constantly strives to refine his point of view and to develop an attitude that is in line with professional ethical standards.

Autonomy and responsibility:

-

He/she feels a responsibility to promote appropriate language models in society.

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Az emberi nyelv születése. A homo sapiens sapiens benépesíti Euráziát. (The birth of human language. Homo sapiens sapiens populate Eurasia.)

12.2. Miért egységesülnek és miért differenciálódnak a nyelvek? (Why do languages unify and differentiate?)

12.3. A kék lagúnától Euráziáig: hogyan és miért változnak a nyelvek? Miért fontos a nyelvi állandóság? (From the blue lagoon to Eurasia: how and why do languages change? Why is linguistic stability important?)

12.4. A darwini evolucionizmus 150 éve és nyelvészeti képtelensége. (150 years of Darwinian evolutionism and its linguistic nonsense.)

12.5. Nyelvrokonság I. Latinok és neolatinok. A nyelvi kontaktusok formái és rétegei. (Linguistic affinities I. Latins and Neo-Latins. Forms and layers of linguistic contact.)

12.6. Nyelvrokonság II. A magyar nyelv rokonsága. (Linguistic affinity II. The affinity of the Hungarian language.)

12.7. A hun-magyar kontinuitás és az uráli nyelvrokonság. Interdiszciplináris kirándulás az őstörténetbe. (The Hunnic-Hungarian continuity and the Uralic language family. Interdisciplinary excursion into prehistory.)

12.8. Legkorábbi szövegemlékeink. Nyelvemlékeink irodalmi és történeti érdekességei, nyelvi szépségei. (The earliest written memories. The literary and historical interest and linguistic beauty of our language heritage.)

12.9. Júlia szép leány... Folklór, nyelvtörténet oral history. (Júlia szép leány... Folklore, language and oral history.)

12.10. Árpád-kori nyomozás egy törökkanizsai gyermekmondóka kapcsán. Mire emlékszik a folklór nyelve? (Investigation of an Árpád-era nursery rhyme from Törökkanizsa. What does the language of folklore remember?)

12.11. A nyelvújítás velünk élő öröksége és egykori érdekességei. (The living heritage of the linguistic renewal and its former curiosities.)

12.12. Kalandozás Palóccországban és a moldvai magyaroknál. A nyelvjárások varázsa és történetisége. (Adventures in the Palóc and Moldva Hungarian regions. The magic and the historical background of dialects.)

12.13. Összefoglalás, konzultáció. (Conclusion and consultation.)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató köteles a foglalkozásoknak legalább 76%-án, azaz legalább 10 órán részt venni.

Tartós távolmaradás indokolt esetben (orvosi, szolgálati) pótolható, amely pótlás projekt munka beadásával történik az oktatóval egyeztetett témakörben és határidőre.)

Kedvezményes tanrend: Az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 20. §-ban rögzített a HTVSZÜB által engedélyezett kedvezményes tanulmányi rendben tanulmányokat folytató hallgatók esetén, amennyiben a tantárgyi program másként nem határoz, a tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége vonatkozásában a hallgatónak a kurzus oktatójával egyeztetett formában otthoni munkával elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az otthoni munkával elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében).

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Félévközi feladatok nincsenek.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének a feltétele a 14. pontban leírt részvétel az órákon.

16.2. Az értékelés:

Az értékelés alapja a vizsgadolgozat megírása. A vizsgadolgozat értékelése: 41–55%= elégséges, 55–70= közepes, 71–85= jó, 86–100% = jeles.

Kiemelt szempontok: Az értékelés során a hallgató teljesítményét több szempontból értékeljük. A szakmai tudáson kívül fontos az elhivatottság, a társadalmi felelősségvállalás iránti igény, valamint a mérlegelő gondolkodás képessége. (A vizsgadolgozat összeállításában mindezen szempontok szerepet játszanak.)

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges vizsgajegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. „Világ világa, virágnak virága...” [Ómagyar Mária-siralom], Európa Könyvkiadó, Budapest 1986. ISBN: 963 07 3801 5;
2. Harangozó Imre: „Ott hul éltek vala a magyarok”. Válogatás az észak-moldvai magyarság népi emlékezetének kincsestárából, Az Ipolyi Arnold Népfőiskola Kiadása, Újkígyós 2001. ISBN: 963 7141 774;
3. Molnár József – Simon Gyöngyi: Magyar nyelvemlékek, Tankönyvkiadó, Budapest 1986. ISBN: 9789632005713;
4. Pomozi Péter: Egy törökkanizsai napsoroló és Kárpát-medencei változatai – Nyelvtörténeti érvek a kora Árpád-kori datálhatóság mellett. In Kovács Attila –

Tóth Anna Judit szerk.: László királytól Szent Lászlóig. Új közelítések Árpád-házi királyunkhoz. 297–310., Magyarságkutató Intézet, Budapest 2023. ISBN: 978-615-6117-72-4;

5. Pusztay János: Gyökereink, Nap Kiadó, Budapest 2011. ISBN: 9789633320013;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Dixon, R. M. W.: The Rise and Fall of Language, Cambridge University Press, Cambridge 1997. ISBN: 978 0 521 62654 5;

2. Pomozi Péter: Palóc olvasókönyv. Nyelvi és irodalmi kalandozások, Magyarságkutató Intézet, Budapest 2019. ISBN: 978-615-6117-07-6;

3. Pomozi Péter: The impossibility of the evolutionary metaphor. Neogrammarians, family trees and linguistic affinity. In Angela Marcantonio szerk. The state of the art of Uralic studies Tradition vs innovation. 107–128. , La Sapienza Editrice, Roma 2018. ISBN: 978-88-9877-066-8;

Budapest, 2025.

Dr. Pomozi Péter, PhD
egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TMNITV008

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Legend, Biography, Mirror for Princes: The Portrayal of Árpadian Princesses in Medieval Literary Genres

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Legend, Biography, Mirror for Princes: The Portrayal of Árpadian Princesses in Medieval Literary Genres

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Biró Csilla, PhD, közszolgálati egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A kurzus célja, hogy megismertesse az Erasmus-ösztöndíjjal érkezett hallgatókkal a középkori magyar uralkodóházat, az Árpád-házat, valamint az Árpád-ház olyan királyi hercegnőinek (azaz királylányainak) a tevékenységét, szellemiségét és hatását, akiket Európa különböző királyi és nemesi udvaraiba házasítottak ki, ezáltal arányosabb és élesebb képet kialakítva a hallgatókban a magyar történelem női szereplőiről is. Többen civilizatorikus szerepüknek köszönhetően regionális vagy európai szintű hírnévre tettek szert, ami maga után vonta, hogy különböző irodalmi alkotásokat hoztak létre róluk, vagy írtak hozzájuk. Ezen művek egy része kevésbé ismert, ám meglehetősen értékes forrás. A szövegek tanulmányozása és elemzése angol nyelvű fordítások alapján történik.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of this course is to introduce Erasmus scholarship students to the medieval Hungarian royal dynasty, the House of Árpád, with a particular focus on the royal

princesses who were married into various European royal and noble courts. Through the study of their activities, mindset, and influence, the course seeks to provide a more balanced and nuanced understanding of the female figures in Hungarian history. Several of these women achieved regional or even European fame due to their civilizational roles, which led to the creation of various literary works either about them or addressed to them. Some of these texts are little known yet serve as highly valuable sources. The study and analysis of these works will be based on English translations.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Széles körű ismeretekkel rendelkezik az Árpád-házi királylányok történelmi és kulturális jelentőségéről.

Ismeri az Árpád-házi királylányokkal kapcsolatos legfontosabb forrásokat, műfajokat és szakirodalmat.

-

Képességei:

Képes az Árpád-házi királylányokhoz kapcsolódó források és irodalmi szövegek elemzésére és az azokban rejlő történelmi összefüggések felismerésére.

-

Attitűdje:

Tudatosan és helyesen használja az elsajátított szaknyelvi normákat.

Hitelesen elemzi a középkori uralkodóinkkal kapcsolatos alapvető szövegeket.

Igénye van a Magyar Királyság további további kiemelkedő alakjainak megismerésére önálló tanulás és önfejlesztés által.

-

Autonómiája és felelőssége:

Felelősséget érez a történetileg és világnézetileg koherens egyéni álláspont kialakítására.

Felelősen elfogadja és szükség esetén megismeri más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait és terminológiáját.

Munkája során figyelembe veszi az elemzett irodalmi jelenségek történeti, kulturális és társadalmi meghatározottságát.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

The participant possesses extensive knowledge of the historical and cultural significance of the Árpád dynasty princesses.

The participant is familiar with the most important sources, genres, and literature related to the Árpád dynasty princesses.

-

Capabilities:

The participant is capable of analyzing sources and literary texts related to the Árpád dynasty princesses and recognizing the historical connections within them.

-

Attitude:

The participant consciously and accurately uses the acquired technical language norms.

The participant analyzes key texts of early Hungarian literature authentically.

The participant has a desire to learn about other prominent figures of the Kingdom of Hungary through independent study and self-development.

-

Autonomy and responsibility:

The participant feels responsible for forming a historically and ideologically coherent individual perspective.

The participant responsibly accepts and, when necessary, acquaints themselves with the distinct methodological features and terminology of other scientific disciplines.

The participant considers the historical, cultural, and social determinism of the analyzed literary phenomena in their work.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezetés I. - az Árpád-ház (Introduction I - The Árpád Dynasty)

12.2. Bevezetés II. – az Árpád-ház külföldi udvarokba került nagy női alakjai
Introduction II. – Prominent Female Figures of the Árpád Dynasty in Foreign Courts
(Introduction II. – Prominent Female Figures of the Árpád Dynasty in Foreign Courts)

12.3. A kereszténység nőképe a középkorban Szent Jeromos levelei alapján (The Image of Women in Christianity during the Middle Ages Based on the Letters of St. Jerome)

12.4. Skóciai Szent Margit (Saint Margaret of Scotland)

12.5. Árpád-házi Szent Piroska (Saint Irene of Hungary)

12.6. Számonkérés I. (Assessment I.)

12.7. A ferences lelkiesség hatása a keresztény női ideálra (The Influence of Franciscan Spirituality on the Christian Female Ideal)

12.8. Árpád-házi Szent Erzsébet (Saint Elizabeth of Hungary)

12.9. Prágai Szent Ágnes (Saint Agnes of Prague)

12.10. Árpád-házi Szent Kinga (Saint Kinga of Hungary)

12.11. Árpád-házi Mária (Maria of Hungary, queen of Naples)

12.12. Anjou Hedvig (Jadwiga of Poland)

12.13. Összefoglalás (Summary)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A követelmény a tanórákon való aktív részvétel. Az elfogadható hiányzások mértéke 25%, az e feletti távolmaradás esetén egy külön beadandót szükséges készíteni a tantárgy tematikájában megtalálható, a tantárgy oktatója által meghatározott témakörben, 5000 leütés (3 oldal) terjedelemben. Kedvezményes tanrend és tartós betegség esetén két beadandó dolgozat és egy zárthelyi dolgozat írandó, ezek elfogadása esetén a hallgató megkaphatja a gyakorlati jegyét. (Active participation in class is a course requirement. Up to 25% absence is acceptable; if this limit is exceeded, the student must submit an additional written assignment on a topic defined by the instructor, chosen from the course syllabus. The assignment should be approximately 5,000 characters (about 3 pages) in length. In the case of an individual study schedule or long-term illness, two written assignments and one in-class test must be completed. Upon acceptance of these, the student may receive a practical grade for the course.)

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A szorgalmi időszak során két zárthelyi dolgozat teljesítése. A zárthelyi dolgozat eredménye 41%-tól 55%-ig elégséges, 56%-tól 70%-ig közepes, 71%-tól 85%-ig jó, 86% felett jeles. Az elmulasztott zárthelyi dolgozatok teljesítése egy alkalommal pótolható a vizsgaidőszak első hetéig, a sikertelen feladat a TVSZ-ben meghatározottak szerint javítható.

(During the semester, students are required to complete two in-class tests.

The grading scale for the tests is as follows:

- 41% to 55%: pass
- 56% to 70%: satisfactory
- 71% to 85%: good
- above 86%: excellent

Missed tests may be retaken once, no later than the first week of the examination period. Failed tests can be retaken in accordance with the regulations set out in the Academic and Examination Rules.)

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

A félév végi aláírás megszerzésének feltétele a gyakorlatokon való részvételre (és aktivitásra) vonatkozó követelmények betartása és a zárthelyi dolgozatok teljesítése legalább elégséges eredménnyel. (The end-of-semester signature will be granted upon meeting the requirements for attendance and active participation in the seminar, and achieving at least a passing grade on the in-class tests.)

16.2. Az értékelés:

A félév végi számonkérés módja és formája: gyakorlati jegy, amely a következő

elemekből áll össze:

- első zárthelyi dolgozat: 20%
- második zárthelyi dolgozat: 30%
- órai részvétel és aktivitás: 50%

A gyakorlati jegy eredménye 41%-tól 55%-ig elégséges, 56%-tól 70%-ig közepes, 71%-tól 85%-ig jó, 86% felett jeles.

(The form and method of end-of-semester assessment: a practical grade, composed of the following elements:

- First in-class test: 20%
- Second in-class test: 30%
- Attendance and active participation: 50%

The practical grade is calculated as follows:

- 41% to 55%: pass
- 56% to 70%: satisfactory
- 71% to 85%: good
- above 86%: excellent)

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy. (To earn the credits, students must obtain the end-of-semester signature and achieve at least a passing practical grade.)

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Homza, Martin: *Mulieres suadenses – Persuasive Women. Female Royal Saints in Medieval East Central and Eastern Europe*, Brill, Leiden–Boston 2017. ISBN: 978 90 04 314665;
2. Keene, Catherine: *Saint Margaret, Queen of the Scots: A Life in Perspective*, Palgrave Macmillan, New York 2013. ISBN: 978 023 034 0480;
3. Klaniczay, Gábor: *Holy Rulers and Blessed Princesses. Dynastic Cults in Medieval Central Europe*, Cambridge University Press, Cambridge 2002. ISBN: 0521 42018 0;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Adamska, Anna: *A Book in All Royal Hands: How Medieval Rulers Read the Psalter*, Polish Libraries, (2013), 1. 186–209, Warszawa 2013. ISBN: ISSN: 2300 9217;
2. Engel, Pál: *The Realm of St Stephen: A History of Medieval Hungary, 895–1526*, I. B. Tauris Publishers, London – New York 2005. ISBN: 978 185 043 9776;
3. Zsoldos Attila (ed.): *Saint Stephen and His Country: A Newborn Kingdom in Central Europe – Hungary*, Lucidus, Budapest 2001. ISBN: 963 861 6393;

Budapest, 2025.

Dr. Biró Csilla, PhD
közzolgálati egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TMNITV009

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Mindennapi nyelvhasználatunk stilisztikája

3. A tantárgy megnevezése (angolul): The stylistics of everyday language use

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Libárdi Péter, PhD, adjunktus

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A kurzus célja, hogy a hallgatók megértsék a stilisztika alapelveit a hétköznapi kommunikáció kontextusában. Vizsgálja, hogyan befolyásolja a stílus a jelentést, a beszédhelyzethez való alkalmazkodást és a hatásgyakorlást. A tananyag középpontjában a nyelvi kifejezőeszközök (például szóhasználat, mondatszerkesztés, alakzatok és trópusok) tudatos használata áll, különös tekintettel a szóbeli és írásbeli kommunikáció különböző regiszterekre.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the course is for students to understand the principles of stylistics in the context of everyday communication. It examines how style affects meaning, adaptation to the speech situation, and influence. The focus is on the conscious use of linguistic expressive devices (e.g. word choice, sentence structure, forms and tropes), with particular attention to the different registers of oral and written communication.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

-

A hallgató elsajátítja a mindennapi nyelvhasználat stilisztikai sajátosságait.

Képes felismerni és értelmezni a köznyelvi, informális regiszterek jellemzőit, valamint ezek hatását a kommunikációra.

Tudatosan alkalmazza a stílus eszközöket különböző társalgási helyzetekben, és érzékeli a stílári különbségek jelentőségét az interperszonális kapcsolatokban.

Képességei:

-

Képes rövid szövegek stilisztikai elemzésére, értelmezésére (pl. beszélgetések, internetes posztok, reklámok, sajtócikkek).

Megtanulja, hogyan lehet ugyanazt a tartalmat különböző stílusban (formálisan/informálisan) megfogalmazni.

Fejleszti empátiás képességét arra, hogy nyelvileg alkalmazkodjon a beszélőpartnerhez és a kommunikációs szituációhoz.

Attitűdje:

-

A hallgató nyitottabbá válik a nyelvi sokféleség iránt, értékeli a különböző nyelvhasználati formák legitimitását (pl. szleng, dialektus, köznyelv, online kommunikáció).

Pozitív attitűddel fordul a mindennapi nyelvhasználat elemzése felé, képes viszonyítási alapként értelmezni azt az irodalmi nyelv korrelációjában.

Autonómiaja és felelőssége:

-

Felelősségteljesen viszonyul saját nyelvhasználatához, figyel a stílus hatására, következményeire.

Tiszteletben tartja a nyelvi sokféleséget, és nem él vissza a stilisztikai eszközök manipulációs lehetőségeivel.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

-

Students will learn the stylistic features of everyday language use.

The ability to recognise and interpret the characteristics of colloquial, informal registers and their impact on communication.

He/she can consciously apply stylistic devices in different conversational situations and perceive the importance of stylistic differences in interpersonal relationships.

Capabilities:

-

Ability to analyse and interpret short texts (e.g. conversations, internet postings, advertisements, press articles).

Learn how to express the same content in different styles (formal/informal).

Develop empathic ability to adapt linguistically to the interlocutor and the communication situation.

Attitude:

-

The student will become more open to linguistic diversity and will appreciate the legitimacy of different forms of language use (e.g. slang, dialect, colloquialisms, online communication).

He/she will have a positive attitude towards the analysis of everyday language use and will be able to interpret it as a benchmark in the correlation of literary language.

Autonomy and responsibility:

-

Responsible use of language, listening to the impact and consequences of style.

Respects linguistic diversity and does not abuse the possibilities of stylistic manipulation.

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A stílus fogalma, szerepe a kommunikációban, saját stílus jellemzése: rövid bemutatkozó szöveg (The concept of style, its role in communication, characterising your own style: short introductory text)

12.2. Kommunikációs helyzet, beszélő–hallgató viszony, szöveggörnyezet - stíluskülönbségek egy témára: pl. levél a tanárnak/barátnak (Communication situation, speaker/listener relationship, context - stylistic differences on a topic: e.g. letter to teacher/friend)

12.3. Stílusrétegek és regiszterek - hivatalos, bizalmas, publicisztikai, tudományos, szleng stb., párbeszéd átfogalmazása különböző regiszterekben (Stylistic layers and registers - formal, confidential, publicistic, scientific, slang, etc., paraphrasing dialogues in different registers)

12.4. Szinonimák, stilisztikai érték, kifejezésbeli árnyalatok, "unalmas szöveg" stílusosítása: kreatív gyakorlat (Synonyms, stylistic value, nuances of expression, stylisation of "boring text": creative exercise)

12.5. Udvariasság, közvetlenség, irónia, agresszió a nyelvben; Példák gyűjtése hétköznapi helyzetekből, pl. panaszkodás (Courtesy, directness, irony, aggression in language; Collecting examples from everyday situations, e.g. complaining)

12.6. Retorikai eszközök a mindennapokban: ismétlés, párhuzam, fokozás - viccek, szlogenek, reklámok stílusvizsgálata (Rhetorical devices in everyday life: repetition, parallelism, intensification - style analysis of jokes, slogans, advertisements)

12.7. Az ellentét, túlzás és a kérdés alakzatának kommunikációs hatásvizsgálata rövid szövegeken (Examining the communicative effects of contrast, exaggeration and question formation in short texts)

12.8. Képes beszéd a mindennapokban (Figurative speech in everyday life)

12.9. Stílushibák és stílustévesztések (Style errors and stylistic mistakes)

12.10. Stílus az online térben: emoji, rövidítés, irónia, történetmesélés online (Style in the online space: emoji, abbreviation, irony, storytelling online)

12.11. Stílus és identitás: nyelvhasználat és önkifejezés, generációs és társadalmi különbségek (style and identity: language use and expression, generational and social differences)

12.12. Mini-esszé bemutatása és közös megvitatása: „Az én nyelvem és stílusom” (Mini essay presentation and discussion: 'My language and style')

12.13. Mini-esszé bemutatása és közös megvitatása: „Az én nyelvem és stílusom” (Mini essay presentation and discussion: 'My language and style')

12.14. Összegzés, reflexió, stílusfejlesztés – Stílusátalakításos játék: hivatalos → közvetlen, vicces → komoly stb. (Summing up, reflection, style development - Style conversion game: formal → direct, funny → serious, etc.)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A tanórán a részvétel kötelező, a hallgató egy szemeszter alatt maximum három alkalommal hiányozhat. Szükség esetén a negyedik hiányzás után egyéni beadandó feladat elkészítése kötelező. Tartós, indokolt távollét (pl.: orvosi, szolgálati stb.) és kedvezményes tanrend esetén a hallgató a pótlást házidolgozat formájában teljesíti az oktatóval egyeztetett témakörben és határidőre.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

1. Stíluselemző feladat elkészítése írásban (a 10. foglalkozásig): egy hétköznapi szöveg (chat, e-mail, reklám, nyilvános beszéd stb.) stilisztikai elemzése.

2. Mini-esszé elkészítése és prezentálása „Az én nyelven és stílusom” címmel.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

A félév végi aláírás megszerzésének feltétele a gyakorlatokon való részvételre (és aktivitásra) vonatkozó követelmények betartása és a stíluselemző feladat, valamint a mini-esszé teljesítése minimum elégséges minősítéssel.

16.2. Az értékelés:

A félév végi számonkérés módja és formája: gyakorlati jegy, amely a következő elemekből áll össze:

- stíluselemző feladat: 40%

- mini-esszé: 30%

- órai részvétel és aktivitás: 30%

A gyakorlati jegy eredménye 41%-tól 55%-ig elégséges, 56%-tól 70%-ig közepes, 71%-tól 85%-ig jó, 86% felett jeles.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele a tantárgy tanulmányi követelményeinek teljesítése, illetve a gyakorlati jegy minimum százalék szerinti elérése.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Kemény Gábor (szerk.): A metafora grammatikája és stilisztikája, Tinta Kiadó, Budapest 2001. ISBN: 963-937-206-4;
2. Szathmári István: Stílusról, stilisztikáról napjainkban, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 1994. ISBN: 963-18-5508-2;
3. Szikszainé Nagy Irma: Magyar stilisztika, Osiris Kiadó, Budapest 2007. ISBN: 978-963-389-904-5;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Sólyom Réka (szerk.): A mai magyar neologizmusok szemantikája, Akadémiai Kiadó, Budapest 2019. ISBN: 978-963-454-426-5;
2. Szikszainé Nagy Irma: Stíluselemzés, stílusértékelés, stílusművelés. Stilisztikai gyakorlókönyv, Dupress, Debrecen 2011. ISBN: 978-963-318-014-3;

Budapest, 2025.

Dr. Libárdi Péter, PhD
adjunktus
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TMNITV010

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Nyelvhelyességi, helyesírási kisokos – nem csak magyarországosoknak

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Hungarian Grammar and spelling checker - not only for Hungarian specialists

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Nagy Dóra, tanársegéd

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A tantárgy célja, hogy a hallgatók a mindennapi tanulmányaik során hasznosítható helyesírási és nyelvhelyességi ismeretekre tegyenek szert. A kurzus ezen túl a hétköznapi írásbeli és szóbeli kommunikációhoz szükséges helyesírási és nyelvhelyességi kérdésekre összpontosít. A magyar helyesírás történeti áttekintését a helyesírás főbb szabályainak elméleti és gyakorlati elsajátítása követi. A félév anyagát képezik alapvető tipográfiai ismeretek, valamint nyelvhelyességi gyakorlatok is. Cél a hallgatók nyelvhasználati tudatosságának fejlesztése és helyesírási önképzésre ösztönzése.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the course is to give students a knowledge of spelling and grammatical correctness that they can use in their everyday studies. The course also focuses on spelling and grammatical correctness issues necessary for everyday written and oral communication. A historical overview of Hungarian spelling is followed by a theoretical

and practical introduction to the main rules of spelling. The semester will also include basic typographical skills and grammatical exercises. The aim is to develop the students' awareness of language use and to encourage them to self-educate in spelling.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri a magyar helyesírás történetének főbb korszakait, fordulópontjait.

Ismeri a magyar helyesírás főbb szabályait.

Rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, szövegalkotási, logikai, informatikai) felkészültséggel.

-

Képességei:

Tudja alkalmazni a kurzuson megismert szabályokat a gyakorlatban.

Képes magát szakszerűen kifejezni szóban és írásban.

-

Attitűdje:

Tudatosan képviseli a megismert nyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.

Közvetíti a kurzus alapvető elemeit, gondolatait, erkölcsi, esztétikai értékeit.

-

Autonómiája és felelőssége:

Kialakít olyan, történetileg és világnézetiileg koherens egyéni álláspontot, amely segíti önmaga és környezete fejlődését, tudatosodását.

Ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Knows the main periods and turning points in the history of Hungarian orthography.

Knows the main rules of Hungarian spelling.

Possesses the basic skills necessary for acquiring, processing, interpreting, and organising information (reading comprehension, writing, logical, and IT skills).

-

Capabilities:

Capable of applying the rules learned in the course in practice.

Capable of expressing himself/herself professionally in speech and writing.

-

Attitude:

Consciously represents the linguistic and communicative standards, and authentically conveys the mindset of his/her profession.

Conveys the fundamental elements, ideas, and moral and aesthetic values of the course.

-

Autonomy and responsibility:

Develops a historically and ideologically coherent individual position that contributes to the development and awareness of himself/herself and his/her environment.

Applies his/her knowledge to self-education and self-awareness.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A magyar helyesírás története röviden, a helyesírás fogalma és szerepe. (History of Hungarian spelling in brief, the concept and role of spelling)

12.2. A magyar helyesírás alapelvei. Helyesírási kézikönyvek, online segédanyagok (The basics of Hungarian spelling. Handbooks and online materials on spelling)

12.3. A különírás és az egybeírás (Lexical items written as one word and two words)

12.4. A kis és a nagy kezdőbetűk. A tulajdonnevek és idegen szavak írása. (The lower and upper case letters. The spelling of proper names and foreign words)

12.5. Első zárthelyi dolgozat (First written test)

12.6. A központozás és az elválasztás (Punctuation and the separation of words in writing)

12.7. A számok, rövidítések és betűszók helyesírási kérdései (The spelling of numbers, abbreviations and acronyms)

12.8. Nyelvhelyességi gyakorlatok 1. (Language accuracy activities 1.)

12.9. Nyelvhelyességi gyakorlatok 2. (Language accuracy activities 2.)

12.10. Tipográfiai, szövegszerkesztési alapismeretek. Helyesírás-ellenőrzés, korrektúrázás. (Basic knowledge of typography and word processing. Spell-checking, proofreading)

12.11. Írásgyakorlatok 1. (Writing activities 1.)

12.12. Írásgyakorlatok 2. (Writing activities 2.)

12.13. Összefoglalás. Komplex helyesírási gyakorlatok. (Summary. Complex spelling exercises)

12.14. Második zárthelyi dolgozat (Second written test)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások

mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A követelmény a tanórákon való aktív részvétel. A hallgatóknak legfeljebb három hiányzás megengedett. Ezt meghaladó hiányzás esetén a hallgatónak egyedileg megbeszélte többletfeladatot kell megoldania az aláírás megszerzéséhez. Hiányzás esetén a hiányzást igazoló dokumentumot a hallgató köteles az oktató e-mail címére megküldeni. A hallgató köteles továbbá a kurzus anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Kedvezményes tanrend és tartós betegség esetén két beadandó dolgozat és egy zárthelyi dolgozat írandó, ezek elfogadása esetén a hallgató megkaphatja a gyakorlati jegyét.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

2 zárthelyi dolgozat megírása a félév során.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

A félév végi aláírás megszerzésének feltétele a szemináriumon való részvételre (és aktivitásra) vonatkozó követelmények betartása és a zárthelyi dolgozatok teljesítése legalább elégséges eredménnyel.

16.2. Az értékelés:

A félév végi számonkérés módja és formája: gyakorlati jegy, amely a következő elemekből áll össze:

- első zárthelyi dolgozat: 20%
- második zárthelyi dolgozat: 50%
- órai részvétel és aktivitás: 30%

A gyakorlati jegy eredménye 41%-tól 55%-ig elégséges, 56%-tól 70%-ig közepes, 71%-tól 85%-ig jó, 86% felett jeles.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Buvári Márta – H. Tóth Tibor : Nyelvhelyességi kisokos a nyelvi eszmény jegyében, Bárczi Géza Kiejtési Alapítvány, Budapest 2016. ISBN: 978-963-87888-0-1;
2. Gyurgyák János : Szerzők és szerkesztők kézikönyve. , Osiris, Budapest 2019. ISBN: 9789632763187;
3. Laczkó Krisztina – Mártonfi Attila: Helyesírás, Osiris Kiadó, Budapest 2025. ISBN: 9789632765211;
4. Magyar Tudományos Akadémia: A magyar helyesírás szabályai. 12. kiadás, Akadémiai Kiadó, Budapest 2015. ISBN: 9789630596312;
5. Virágvolgyi Péter : A tipográfia mestersége számítógéppel, Osiris, Budapest 2004. ISBN: 9633894778;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Deme László – Grétsy László – Wacha Imre : Nyelvi illetan, Szemimpex Kiadó, Budapest 1999. ISBN: 9789639225008;
2. Grétsy László – Kemény Gábor (szerk.): Nyelvművelő kézikönyv. 2. kiadás, Tinta Könyvkiadó, Budapest 2005. ISBN: 963 7094 29 6;
3. Kiss Jenő: Társadalom és nyelvhasználat, Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó, Budapest 2002. ISBN: 978 963 192 789 4;

Budapest, 2025.

Nagy Dóra
tanársegéd
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TMNITV011

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Orvos-beteg kommunikáció az online térben

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Doctor-patient communication in the online space

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Constantinovitsné Dr. Vladár Zsuzsanna, PhD, egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A kurzus célja megismertetni a hallgatókat a hatékony online egészségügyi kommunikáció szaknyelvi és terminológiai jellemzőivel. A kurzus keretében az online aszinkron orvosi tanácsadás terminológiahasználatát és magyarázó stratégiáit vizsgáljuk. A kurzus megismertet a kódváltás és nyelven belüli fordítás kérdésével. A hallgatók elsajátítják az adatbázisépítés és a szoftveres terminusvizsgálat alapjait, és önálló kutatásokat folytatnak a témában.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The course aims to familiarize students with the linguistic and terminological features of effective online healthcare communication. It focuses on the use of terminology and explanatory strategies in asynchronous online medical consultations. Key topics include code-switching and intralingual translation. Students will acquire foundational skills in terminology extraction and database development using specialized software, and will conduct independent research projects in the field.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri a szakmai kommunikáció, a terminológia és a nyelven belüli fordítás alapfogalmait.

Tájékozott az online szöveges orvos-beteg kommunikáció vizsgálatának ismert eljárásai és módszerei terén.

Tisztában van az adatbázisépítés és a szoftveres terminusvizsgálat jellemző kutatási kérdéseivel, elemzési módszereivel.

Szakterületéhez szükséges szinten ismer legalább egy idegen nyelvet.

-

Képességei:

Képes értelmezni az online orvos-beteg kommunikáció jelenségeinek szaknyelvi és terminológiai sajátosságait.

A szakterületén fölmerülő problémák módszertani megközelítésének lehetőségét mérlegelve képes javaslatot tenni a szakmai kommunikáció hatékonyabbá tételére.

Legalább egy idegen nyelven képes hatékonyan kommunikálni írásban és szóban, valamint megérti a területéhez kapcsolódó szakmai szövegeket.

-

Attitűdje:

Tudatosan képviseli a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.

Elkötelezett az orvos-beteg kommunikáció hatékonyabbá tétele iránt.

Választott szakterületein képes és törekszik az önképzésre.

-

Autonómiája és felelőssége:

Felelősséget vállal szövegeiért, tudatában van azok egészségügyi kommunikációs kontextusukból következő lehetséges szakmai értékeléseinek és etikai következményeinek.

A szakterületén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):**Knowledge:**

Demonstrates an understanding of the fundamental concepts of professional communication, terminology, and intralingual translation.

Is familiar with established methods and procedures used in the analysis of online written doctor–patient communication.

Has a clear grasp of typical research questions and analytical approaches related to database development and software-assisted terminology analysis.

Possesses a level required proficiency in a relevant foreign language.

-

Capabilities:

Is able to interpret the specialized linguistic and terminological features of online doctor–patient communication.

Can evaluate methodological approaches to problems arising within the field and formulate proposals to enhance the effectiveness of professional communication.

Is capable of effective oral and written communication in at least one foreign language and can comprehend domain-specific professional texts related to their area of expertise.

-

Attitude:

Consciously adheres to the established norms of professional language use and communication, and conveys the epistemological framework of their discipline in an authentic and credible manner.

Demonstrates a commitment to improving the effectiveness of doctor–patient communication.

Is capable of and committed to continuous self-directed learning within their chosen areas of specialization.

-

Autonomy and responsibility:

Takes responsibility for his/her texts, being aware of their possible professional evaluations and ethical implications arising from their healthcare communication context.

Applies the knowledge acquired in the field to support personal development and self-awareness.

-

11. Előtanulmányi követelmények:**12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):**

12.1. Alapfogalmak. Szaktudás, szaknyelv, szakmai beszélőközösség. Swales modellje. Szövegelemzés (Foundational concepts – Specialized knowledge, professional language, and discourse communities. Swales’s model. Text analysis)

12.2. A szaktudás rétegződése. Roelcke felosztása. A nyelven belüli fordítás. Szövegelemzés: gyógyszerértékelő és gyógyszereskönyv párhuzamos elemzése a SPEAKING-moddal (The Stratification of expert knowledge – Roelcke’s classification. Intralingual translation. Text analysis: parallel analysis of a patient information leaflet and a pharmacology textbook using the SPEAKING model)

12.3. Terminus, terminológia, megközelítési módok. A terminológia rétegzettség. Az orvosi terminológia története. Az orvosi szövegek laikus szemmel: a megértést nehezítő jelenségek gyűjtése (Terms and terminology: approaches and frameworks. Layers of terminology. The history of medical terminology. Medical texts from a layperson’s perspective: identifying comprehension barriers)

12.4. Az online orvos-beteg kommunikáció műfajai. Csoportos feladat: az e-

egészségügy előnyeinek és hátrányainak megvitatása. Online betegtájékoztató és tanácsadó portálok (Genres of online doctor–patient communication. Group work: discussion of the advantages and limitations of e-health. Introduction to the online medical consultation platforms)

12.5. Korpuszalapú adatbázisok megtervezése (Designing corpus-based databases)

12.6. Csoportos feladat: adatbázis-építés I. (Group work: Database construction I)

12.7. Csoportos feladat: adatbázis-építés II. (Group work: Database construction II)

12.8. A szövegelemzést segítő szoftverek. A Sketch Engine szoftver bemutatása. Szoftveres gyakorlat (Software tools for text analysis. Introducing the Sketch Engine software. Hands-on session)

12.9. Kulcsszókeresés, terminusmeghatározás a Sketch Engine-nel (Keyword search and term identification using Sketch Engine)

12.10. Terminológiahasználat kérdésekben és a válaszokban. A terminológiai hiány és a magyarázó stratégiák azonosítása (Terminology usage in patients questions and doctors responses. Identifying terminology gaps and explanatory strategies)

12.11. A terminológiai hiány és a magyarázó stratégiák értékelése. Mennyire betegközpontúak a válaszok? (Terminology gaps and explanatory strategies. Assessing the patient-centeredness of medical responses)

12.12. A projektmunkák csoportos prezentációja I. (Group presentations of project work I)

12.13. A projektmunkák csoportos prezentációja II. (Group presentations of project work II)

12.14. A félév munkájának értékelése (Evaluation of the semester's work)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató köteles a foglalkozások legalább 75%-án részt venni. Az ezt meghaladó, egy alkalom jogos (pl. kórházi kezelés, rendkívüli szolgálat) indokkal történt, igazolt hiányzást a hallgató egy projektmunka elkészítésével pótolhatja. A projektmunka témáját, formai követelményeit, terjedelmét, benyújtási határidejét az oktatóval kell a szemeszter ideje alatt egyeztetni. További hiányzás esetén a hallgató nem szerezheti meg az aláírást.

Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak a kurzus oktatójával egyeztetett formában otthoni munkával elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az otthoni munkával elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A hallgatók az órán aktívan közreműködnek, és a félév során egy nagy csoportos projekt munkát készítenek (adatbázisépítés), amely több részfeladatot tartalmaz (adatfeltöltés, terminusazonosítás, szövegelemzés). A projekt munka értékelése ötfokozatú érdemjeggyel történik.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladat legalább elégségesre teljesítése.

16.2. Az értékelés:

gyakorlati jegy, amely a következő elemekből áll össze:

- órai aktivitás: 30%
- projekt munka 70%

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Dobos Csilla (szerk.): Szaknyelvi kommunikáció, Miskolci Egyetem, Tinta Könyvkiadó, Miskolc, Budapest 2010. ISBN: 9789639902497;
2. Fogarasi Katalin; Ittész Dániel; Varga Éva Katalin; Vágási Tünde (szerk.): Tudásmegosztás, információkezelés, alkalmazhatóság II. Nyelvi közvetítés és beszéd kutatás, . Akadémiai Kiadó, Budapest 2025. ISBN: 978 963 664 098 9;
3. Varga Éva Katalin, Lengyel Ingrid: A betegtájékoztatás nyelvi és betegjogi megfelelése egy egészségügyi internetes portál „Orvos válaszol” rovatában. Porta Lingua 22/2 29-39 p. , Szaknyelvoktatók és -Kutatók Országos Egyesülete , Budapest 2023. ISBN: ISSN: 2064-3381;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Aron Fields, Craig Freiberg, Alexandra Fickenscher & Kirk Harry Shelley: Patients and jargon: are we speaking the same language? Journal of Clinical Anesthesia 20/5, 343–346 p. , Elsevier, -- 2008. ISBN: ISSN: 0952-8180 ;
2. Göran Umeåfjord : Internet consultation in medicine. Studies of a text-based Ask the doctor service, Umeå University, Umeå, Sweden 2006. ISBN: 91-7264-123-1 ;

Budapest, 2025.

Dr. Constantinovitsné Dr. Vladár Zsuzsanna, PhD
egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TMNITV012

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Régi magyarországi nyomtatványok és kódexek nyomában

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Investigating Early Hungarian Printed Books and Codices

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Biró Csilla, PhD, közszolgálati egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A kurzus célja, hogy megismertesse az érdeklődőkkel a magyarországi könyvkultúra legkorábbi kiemelkedő alkotásait és azt a szellemi környezetet, amelyben keletkeztek. A félév során szó lesz többek között nyelvemlékekről, krónikairódomról, bibliafordításokról, korvinákról és az első magyarországi nyomdáról. A kurzus során figyelmet szentelünk a tematikák művészettörténeti vonatkozásainak, és a bemutatott kötetekben található szövegek elemzésére is minden esetben kitérünk.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the course is to introduce participants to the earliest and most significant works of book culture in Hungary, as well as the intellectual environment in which they were created. Topics include early Hungarian language relics, chronicles, Bible translations, the Corvinae, and the first printing house in Hungary. The course pays special attention to the art historical aspects of the material and consistently includes close analysis of the texts found in the works presented.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Széles körű ismeretekkel rendelkezik a régi magyarországi kódexek és nyomtatványok történelmi, irodalmi és kulturális jelentőségéről.

Ismeri a régi magyarországi kódexek és nyomtatványok legfontosabb gyűjteményeit és katalógusait.

-

Képességei:

Képes a régi magyarországi kódexek és nyomtatványok szövegeinek elemzésére és az azokban rejlő kultúrtörténeti összefüggések felismerésére.

-

Attitűdje:

Tudatosan és helyesen használja az elsajátított szaknyelvi normákat.

Igénye van a Magyar Királysághoz köthető további kiemelkedő kódexek és nyomtatványok megismerésére önálló tanulás és önfejlesztés által.

-

Autonómiája és felelőssége:

Felelősséget érez a történetileg és világnézetileg koherens egyéni álláspont kialakítására.

Felelősen elfogadja és szükség esetén megismeri más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait és terminológiáját.

Munkája során figyelembe veszi az elemzett jelenségek történeti, kulturális és társadalmi meghatározottságát.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

The participant possesses extensive knowledge of the historical, literary, and cultural significance of early Hungarian codices and printed works.

The participant is familiar with the most important collections and catalogues of early Hungarian codices and printed materials.

-

Capabilities:

The participant is capable of analyzing the texts of early Hungarian codices and printed works and recognizing the cultural-historical contexts embedded within them.

-

Attitude:

The participant uses the acquired specialized terminology consciously and correctly.

The participant shows a strong interest in independently learning about and further exploring other outstanding codices and printed works related to the Kingdom of

Hungary.

-

Autonomy and responsibility:

The participant feels responsible for developing a historically and ideologically coherent personal standpoint.

The participant responsibly accepts and, when necessary, acquaints themselves with the differing methodological characteristics and terminology of other academic disciplines.

The participant takes into account the historical, cultural, and social determinants of the phenomena analyzed in their work.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezetés (Introduction)

12.2. A Pray-kódex és a Halotti Beszéd és Könyörgés (The Pray Codex and the Funeral Sermon and Prayer)

12.3. A Leuveni Kódex és az Ómagyar Mária-siralom (The Leuven Codex and the Old Hungarian Lament of Mary)

12.4. A Magyar Anjou-legendárium (The Hungarian Anjou Legendarium)

12.5. A Képes Krónika (The Chronicon Pictum)

12.6. A magyar nyelvű kolostori irodalom fennmaradt kódexei (The Surviving Codices of Hungarian-Language Monastic Literature)

12.7. Számonkérés I. (Assessment I)

12.8. Mátyás király és a Bibliotheca Corviniana (King Matthias and the Bibliotheca Corviniana)

12.9. Az első magyarországi nyomtatott könyv, a Budai krónika (The First Printed Book in the Kingdom of Hungary: The Buda Chronicle)

12.10. Sylvester János Újtestamentum-forítása (The New Testament Translation by János Sylvester)

12.11. A Károli-biblia (The Hungarian Bible Translation by Gáspár Károli)

12.12. Comenius Orbis Pictus című tankönyve a magyarországi oktatásban (The Use of Comenius's Orbis Pictus Textbook in Education in Hungary)

12.13. Összefoglalás (Summary)

12.14. Számonkérés II. (Assessment II)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások

mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A követelmény a tanórákon való aktív részvétel. Az elfogadható hiányzások mértéke 25%, az e feletti távolmaradás esetén egy külön beadandót szükséges készíteni a tantárgy tematikájában megtalálható, a tantárgy oktatója által meghatározott témakörben, 5000 leütés (3 oldal) terjedelemben. Kedvezményes tanrend és tartós betegség esetén két beadandó dolgozat és egy zárthelyi dolgozat írandó, ezek elfogadása esetén a hallgató megkaphatja a gyakorlati jegyét.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A szorgalmi időszak során két zárthelyi dolgozat teljesítése. A zárthelyi dolgozat eredménye 41%-tól 55%-ig elégséges, 56%-tól 70%-ig közepes, 71%-tól 85%-ig jó, 86% felett jeles. Az elmulasztott zárthelyi dolgozatok teljesítése egy alkalommal pótolható a vizsgaidőszak első hetéig, a sikertelen feladat a TVSZ-ben meghatározottak szerint javítható.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

A félév végi aláírás megszerzésének feltétele a szemináriumon való részvételre (és aktivitásra) vonatkozó követelmények betartása és a zárthelyi dolgozatok teljesítése legalább elégséges eredménnyel.

16.2. Az értékelés:

A félév végi számonkérés módja és formája: gyakorlati jegy, amely a következő elemekből áll össze:

- első zárthelyi dolgozat: 20%
- második zárthelyi dolgozat: 30%
- órai részvétel és aktivitás: 50%

A gyakorlati jegy eredménye 41%-tól 55%-ig elégséges, 56%-tól 70%-ig közepes, 71%-tól 85%-ig jó, 86% felett jeles.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Fekete Gézáne (szerk.): Örökségünk élő múltunk. Gyűjtemények a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárában, MTA, Budapest 2001. ISBN: 963-7451-04-7;
2. Madas Edit, Monok István: A könyvkultúra Magyarországon a kezdetektől 1730-ig, Balassi, Budapest 1998. ISBN: 963 506 176 5;
3. Szegedy-Maszák Mihály (főszerk.): A magyar irodalom története I. A kezdetektől 1800-ig, Gondolat Kiadó, Budapest 2008. ISBN: 978 963 693 007 3;
4. Vizkelety András: "Világ világa, virágnak virága..." Ómagyar Mária-siralom, Európa, Budapest 1986. ISBN: 963-07-3801-5;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Bartók István: "Nem egyéb, hanem magyar poézis". Sylvester János nyelv- és irodalomszemlélete európai és magyar összefüggésekben, Universitas, Budapest 2007. ISBN: 978 963 967 1171;
2. Horváth János: A magyar irodalmi műveltség kezdetei: Szent Istvántól Mohácsig, Akadémiai, Budapest 1988. ISBN: 963 054 890 9;
3. Szabó András: Károlyi Gáspár, a gönci prédikátor, Magvető, Budapest 1984. ISBN: 978 963 140 1127;
4. Zsupán Edina: Laudatio principis - A wolfenbütteli corvinák, HUN-REN BTK, Budapest 2024. ISBN: 978 963 416 4456;

Budapest, 2025.

Dr. Biró Csilla, PhD
közszolgálati egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TMNITV013

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Retorika a gyakorlatban

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Rhetoric in practice

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Libárdi Péter, PhD, adjunktus

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a retorika mint tudomány és mint gyakorlati művészet alapfogalmaival, valamint elsajátítsák a hatásos és tudatos nyelvhasználat elméleti és gyakorlati alapjait. A tárgy különösen nagy hangsúlyt fektet azokra a kommunikációs helyzetekre, amelyekkel a hallgatók a későbbi szakmai életük során – tanárként, szerkesztőként, előadóként vagy tudományos kutatóként – találkozhatnak. A kurzus során a hallgatók megtanulják felépíteni és előadni saját beszédeiket, fejlesztik érveléstechnikai tudásukat, stilisztikai érzékenységüket, valamint megtanulják a közönségre szabott, célzott kommunikáció eszközeit. A gyakorlatban alkalmazzák a klasszikus és modern retorikai elveket, és elemzik irodalmi, közéleti és pedagógiai beszédhelyzetek retorikai sajátosságait.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the course is to introduce students to the basic concepts of rhetoric as a science and as a practical art, and to provide them with the theoretical and practical foundations of effective and conscious language use. The course places particular emphasis on the communicative situations that students may encounter in their future

professional lives as teachers, editors, lecturers or researchers. During the course, students will learn to structure and deliver their own speeches, develop their argumentation skills, stylistic sensitivity and learn the tools of audience-tailored, targeted communication. They will apply classical and modern rhetorical principles in practice and analyse the rhetorical specificities of literary, public and pedagogical speech situation.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

-

A hallgató elsajátítja:

az érvek és ellenérvek rendszerezését, a logikus gondolatmenet felépítését, a manipulatív érvelési technikák felismerését és kezelését,

a testbeszéd, a gesztusok és a mimika használatát, a szupraszegmentális eszközök alkalmazásának fejlesztését,

a légzéstechnika, stresszkezelés, lámpaláz leküzdését.

Képességei:

-

Képes lesz:

világos, strukturált és meggyőző szóbeli kommunikációra különböző célcsoportok előtt.

elemezni és fejleszteni saját kommunikációs stílusomat visszajelzések alapján.

érzékenyen reagálni a közönség igényeire, kommunikációm mindig a hallgatósághoz igazítja.

Attitűdje:

-

Jellemzője:

a tudatosság és reflektivitás,

felelősségteljes kommunikáció,

empátia és közönségorientáltság és

a proaktivitás.

Autonómiája és felelőssége:

-

Felelősséget vállal:

az általa megfogalmazott üzenetek hatásáért, törekszik az etikus, tiszteletteljes és hiteles megszólalásra,

felelős módon képviseli saját álláspontját, miközben nyitott marad más vélemények megértésére és a párbeszédre.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

-

The student masters:

organising arguments and counter-arguments, constructing logical reasoning, recognising and managing manipulative argumentation techniques,

the use of body language, gestures and facial expressions, and the development of the use of suprasegmental tools,

breathing techniques, stress management and overcoming stage fright.

Capabilities:

-

Will be able to:

communicate clearly, in a structured and persuasive way to a variety of audiences,

analyse and develop my own communication style based on feedback,

respond sensitively to the needs of the audience, always adapting my communication to the audience.

Attitude:

-

It features:

awareness and reflectivity,

responsible communication,

empathy and audience orientation and

proactivity.

Autonomy and responsibility:

-

It takes responsibility for:

for the impact of the messages it delivers, striving to speak ethically, respectfully and authentically,

represent their own views in a responsible manner, while remaining open to understanding and dialogue with others.

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A retorika fogalma, célja, történeti alapjai (Arisztotelész, Cicero, Quintilianus), híres beszédek hallgatása, megbeszélésük (The concept, purpose and historical foundations of rhetoric (Aristotle, Cicero, Quintilian), listening famous speeches, discussing them)

12.2. A korszerű retorika (Modern rhetoric)

12.3. A szóközi beszéd típusai (Types of oratory)

12.4. A vita arany szabályai (Golden rules of debate)

- 12.5. A beszéd felépítése: anyaggyűjtés és szerkezetalkotás, stílus és szóhasználat
(Structure of speech: material collection and structuring, style and word use)
- 12.6. A jó érv, érvelési hibák (The good argument, errors in reasoning)
- 12.7. Az én-kommunikáció (Self-communication)
- 12.8. Retorikai eszközök: alakzatok és trópusok: kérdés, ismétlés, irónia, metafora.
Példák gyűjtése reklámokból (Rhetorical devices: figures and tropes: question, repetition, irony, metaphor. Collecting examples from advertising)
- 12.9. A nonverbális kommunikáció (Non-verbal communication)
- 12.10. A szupraszegmentális elemek és szerepük a nyilvános beszédben
- 12.11. Online kommunikáció és retorika: kommentek, TikTok, influenszerek (Online communication and rhetoric: comments, TikTok, influencers)
- 12.12. A nyelvjárások és a standard helyzete a retorika tükrében (The position of dialects and the standard in the light of rhetoric)
- 12.13. A nyilvános beszéd hibái (Mistakes in public speaking)
- 12.14. A kreatív kommunikáció „titkai” (The "secrets" of creative communication)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A tanórán a részvétel kötelező, a hallgató egy szemeszter alatt maximum három alkalommal hiányozhat. Szükség esetén pótló beadandó feladat íratható. Tartós, indokolt távollét (pl.: orvosi, szolgálati stb.) és kedvezményes tanrend esetén a hallgató a pótlást házidolgozat formájában teljesíti az oktatóval egyeztetett témakörben és határidőre.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

1. Beadandó készítése híres vagy kortárs beszéd retorikai elemzésével (3-4 oldal).
2. Prezentáció bemutatása egy tetszőleges, hallgató által választott retorikatémából.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

A félév végi aláírás megszerzésének feltétele a szemináriumon való részvételre (és aktivitásra) vonatkozó követelmények betartása és a félévi feladatok maradéktalan teljesítése legalább elégséges eredménnyel.

16.2. Az értékelés:

A félév végi számonkérés módja és formája: gyakorlati jegy, amely a következő elemekből áll össze:

- beadandó elkészítése: 30%
- a prezentáció elkészítése és bemutatása: 40%
- órai részvétel és aktivitás: 30%

A gyakorlati jegy eredménye 41%-tól 55%-ig elégséges, 56%-tól 70%-ig közepes, 71%-tól 85%-ig jó, 86% felett jeles.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele a tantárgy tanulmányi követelményeinek teljesítése, illetve a gyakorlati jegy minimum százalék szerinti elérése.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Adamik Tamás (főszerk.): Retorikai lexikon , Kalligram, Pozsony 2010. ISBN: 978-808-101-344-7;
2. Benczéd József: 22 híres beszéd, Móra Könyvkiadó, Budapest 1995. ISBN: 963-11-7234-1;
3. Benczéd József: 22 híres beszéd, Móra Kiadó, Budapest 1995. ISBN: 963-11-7234-1;
4. Szálkáné Gyapay Márta : Gyakorlati retorika, Nmezeti Tankönyvkiadó, Budapest 1998. ISBN: 963-190-026-6;
5. Szálkáné Gyapay Márta: Gyakorlati retorika, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 1995. ISBN: 963-190-026-6;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Aczél Petra: Új retorika, Kalligram Kiadó, Pozsony 2009. ISBN: 978-808-101-053-8;
2. Adamik Tamás: A modern retorikai bizonyítás, Trezor Kiadó, Budapest 2003. ISBN: 963-9088-84-6;
3. Adamikné Jászó Anna: 33 retorikai elemzés, Tinta Könyvkiadó, Budapest 2022. ISBN: 978 963 409 354 1;

Budapest, 2025.

Dr. Libárdi Péter, PhD
adjunktus
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TTFTV002

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Az önismeret fejlesztése

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Developing self-awareness

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Tanári Felkészítés Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Vassné prof. dr. Figula Erika Éva, PhD, habil., egyetemi tanár

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: - Tréning jellegű foglalkozás.

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A tantárgy tréning jellegű kiscsoportos foglalkozás. Célja a hallgatók reális önismeretének kialakítása, személyiségének fejlesztése. A kurzus segíti a résztvevőket önmaguk mélyebb megismerésében, erőforrásaik felfedezésében, a hiteles és kiegyensúlyozott élet megtalálásában. A csoportban megélt tapasztalatok segítségével énképüket ellenőrizhetik, módosíthatják, tisztázhatják személyes értékrendjüket. A kurzus során a hallgatók megismerik kommunikációs stílusukat, érzelmi intelligenciájukat, belső erőforrásaikat, azokat a fejlesztendő területeket, amiket erősíteniük kell. A kurzus végére kialakuló kompetenciák: reális önismeret, önbizalom és önelfogadás képessége, önszabályozás, érzelmek (düh, félelem, szorongás) kezelése, tolerancia, empátia, kapcsolati minták megértése, társas készségek (kommunikációs készség, konfliktuskezelés, együttműködő készség) hatékony használata.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The course is a small group training session. Its aim is to develop the students' realistic

self-awareness and personality development. The course helps participants to get to know themselves more deeply, to discover their resources and to find an authentic and balanced life. Through group experiences, they can check their self-image, modify it and clarify their personal values. During the course, students will learn about their communication style, their emotional intelligence, their inner resources and the areas they need to develop and strengthen. By the end of the course, the competences to be developed are: realistic self-awareness, self-confidence and self-acceptance, self-regulation, management of emotions (anger, fear, anxiety), tolerance, empathy, understanding of relationship patterns, effective use of interpersonal skills (communication, conflict management, cooperation).

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri saját erősségeit és gyengeségeit, felismeri belső motivációit, értékrendjét.

Ismeri viselkedésének mozgatórugóit, érzelmi reakcióinak okait.

Ismeri saját stresszkezelési és döntéshozatali stílusát.

-

Képességei:

Fejlődik az érzelmi intelligencia.

Javulnak a kommunikációs készségek.

Nő a konfliktuskezelési képesség hatékonysága.

Önreflexió, önértékelési képesség mélyül.

Fejlődik a döntési és stresszkezelési képesség, nő a reziliencia.

-

Attitűdje:

Erősíti az önfogadást, önbizalmat.

Nyitottá válik a fejlődésre, változásra.

Mások iránti tolerancia, empátia, elfogadás nő.

Hitelesség válik fontos értékke.

-

Autonómiája és felelőssége:

Tudatosabban hoz döntéseket, kevésbé függ mások elvárásaitól.

Fejlődik az önirányítási képesség.

Felelősséget vállal tetteiért.

Felismeri saját szerepét a kapcsolatokban, konfliktusokban.

Aktív szereplőjévé válik saját életének.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Knows his/her own strengths and weaknesses, recognises his/her inner motivations and values.

Knows the drivers of his/her behaviour, the reasons for his/her emotional reactions.

Knows his/her own stress management and decision-making style.

-

Capabilities:

Emotional intelligence develops.

Communication skills improve.

Conflict management skills increase.

Self-reflection, self-assessment skills deepen.

Decision-making and stress management skills develop, resilience increases.

-

Attitude:

Strengthens self-acceptance and self-confidence.

Becomes open to development and change.

Increases tolerance, empathy and acceptance of others.

Authenticity becomes an important value.

-

Autonomy and responsibility:

Makes more informed decisions, less dependent on others' expectations.

Develops self-management skills.

Takes responsibility for his/her actions.

Recognises his/her role in relationships and conflicts.

Becomes an active participant in his/her life.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Ismerkedés, szabályok felállítása, egymásra hangolódás. Mi az önismeret? Énkép, énídeál. Önismereti célkitűzések (Getting to know each other, setting rules, getting in tune with each other. What is self-awareness? Self-image, self-ideal. Self-awareness objectives)

12.2. Személyes értékek és erősségek. Az értékrend szerepe az életben. Mi ad irányt és motivációt? (Personal values and strengths. The role of values in life. What motivates and motivates?)

12.3. Bizalom, önbizalom. Önfogadás, mások elfogadása (Confidence, self-confidence. Self-acceptance, acceptance of others)

- 12.4. Erőforrások (külső és belső) és támogatás (Resources (external and internal) and support)
- 12.5. Személyiségtípusok (Personality types)
- 12.6. Érzelmek tudatosítása szerepe, felismerése. Érzelmek kezelése: önszabályozás (The role of emotion awareness, recognition. Managing emotions: self-regulation)
- 12.7. Előítéletek, sztereotípiák felismerése, kezelése (Recognising and dealing with prejudice and stereotypes)
- 12.8. Empátia, tolerancia, kooperáció fejlesztése (Develop empathy, tolerance and cooperation)
- 12.9. A hatékony kommunikáció eszközei (Tools for effective communication)
- 12.10. Asszertivitás fejlesztése (Develop assertiveness)
- 12.11. A konfliktus fogalmának definiálása, saját konfliktusok feltérképezése. Konfliktuskezelési módszereink tudatosítása, új módszerek megismerése (Defining the concept of conflict, exploring own conflicts. Awareness of conflict management methods, learning new methods)
- 12.12. Stressz és szorongás kezelése (Managing stress and anxiety)
- 12.13. Sikereink, pozitív énkép erősítése (Our successes, strengthening our positive self-image)
- 12.14. Jövőkép és célkitűzések. Zárás és útravaló (Vision and objectives. Conclusion and way forward)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A 25%-nyi vagy három hiányzáson túli indokolt és igazolt távollét (pl. egészségügyi ok, szolgálatteljesítés) esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett formában és határidővel pótolhatja a mulasztást. Négyenél több hiányzás után a hallgató nem kaphat aláírást, a kurzus ebben az esetben nem teljesítettnek minősül.

Mivel a kurzus tréning jellegű saját élményű kiscsoportos foglalkozás, ezért a kedvezményes tanrendű hallgatókra is a fentiek vonatkoznak.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Kötelező az aktív részvétel a foglalkozásokon. A hallgató saját magára vonatkozó fejlesztési tervének elkészítése és benyújtása.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott feladat teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Az értékelés a hiányzások száma és az egyéni fejlesztési terv teljesítése alapján

ötfokozatú skálán történik.

Minden órán való részvétel és az egyéni fejlesztési terv benyújtása: jeles,

1 óráról való hiányzás és az egyéni fejlesztési terv benyújtása: jó,

2 óráról való hiányzás és az egyéni fejlesztési terv benyújtása: közepes,

3 óráról való hiányzás és az egyéni fejlesztési terv benyújtása: elégséges,

4 óráról való hiányzás: az aláírás és a gyakorlati jegy nem szerezhető meg.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Adele B. Lynn - Janele R. Linn: Érzelmi intelligencia, Z-Press Kiadó, Miskolc 2018. ISBN: 9789639493940;
2. Bagdy Emőke: Pszichofittnes, Kulcslyuk Kiadó, Budapest 2020. ISBN: 978155932410;
3. Dürschmidt Péter: Trénerek kézikönyve, Z-Press Kiadó, Miskolc 2008. ISBN: 9789639493438;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Marshall B. Rosenberg: A szavak ablakok vagy falak, Agykontroll Kft Kiadó, Budapest 2023. ISBN: 9789637491696;
2. Stephen R. Covey: A kiemelkedően eredményes emberek 7 szokása, Bagolyvár Trade Kft Kiadó, Budapest 2022. ISBN: 9786156427038;
3. Thomas Schmidt: Konfliktuskezelési tréninggyakorlatok, Z-Press Kiadó, Budapest 2009. ISBN: 9789639493520;

Budapest, 2025.

Vassné prof. dr. Figula Erika Éva, PhD, habil.
egyetemi tanár
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TTFTV003

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Neveléstörténet

3. A tantárgy megnevezése (angolul): History of education

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Tanári Felkészítés Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Tisztartó Márk, közszolgálati egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A neveléstörténet szeminárium célja pedagógiai kultúrák és nevelési tradíciók tanulmányozása annak érdekében, hogy a hallgatók szélesebb körű ismereteket szerezzenek a nevelés és az oktatás világáról, különös tekintettel az iskola és az intézményes nevelés céljáról.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The History of Education seminar aims to study pedagogical cultures and educational traditions in order to provide students with a broader knowledge of the world of education, with a particular focus on the purpose of schools and institutional education.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Rendelkezik szaktárgya tudományos ismeretrendszerével, az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel. Ismeri és érti a nevelés-oktatás és az értékközvetítés összefüggéseit.

-

Képességei:

Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére. Képes átlátni a tudáshoz és az információkhoz való hozzáférés hagyományos és digitális lehetőségeit az alkotó információhasználatra.

-

Attitűdje:

Saját munkáját reflektíven, fejlett kritikai érzéssel szemléli; ébren tartja magában a módszertani megújulás igényét, szakmai eszköztára folyamatos bővítésének szándékát. Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban. Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására. Egyenrangú partner a szakmai kooperációban.

-

Autonómiája és felelőssége:

-

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Familiar with the scientific knowledge base of his/her subject, and the basic (reading comprehension, logical, IT) skills necessary for acquiring, processing, interpreting, and organising information. Understands the relationships between education, teaching, and value transmission.

-

Capabilities:

Capable of establishing and conveying the relationships between concepts, theories, and facts in the relevant scientific fields of his/her subject. Capable of understanding the traditional and digital possibilities for accessing knowledge and information for creative information use.

-

Attitude:

Reflectively and critically examines his/her own work; maintains a need for methodological renewal and a desire to continuously expand his/her professional toolkit. Characterised by cooperation and responsibility in relation to his/her profession, field, and its representatives. Takes on the role of initiator in establishing professional cooperation with responsibility. An equal partner in professional cooperation.

-

Autonomy and responsibility:

-

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A nevelés ősi formái, az intézményes nevelés gyökerei. Nevelés az ókori keleten. (Ancient forms of education, the roots of institutional education. Education in the Ancient East.)

12.2. Az antik görög és római nevelés. (Ancient Greek and Roman education.)

12.3. A keresztény Európa nevelése. (Educating a Christian Europe.)

12.4. Reneszánsz és humanista nevelés. (Renaissance and humanist education.)

12.5. Reformáció és katolikus megújulás nevelése. (Reformation and Catholic Renewal Education.)

12.6. A felvilágosodás nevelése. (Education for enlightenment.)

12.7. Nevelés a XVIII-XIX. századi Magyarországon. (Education in 18th-19th century Hungary.)

12.8. Az önálló tudománnyá alakuló pedagógia és a nevelés. (Pedagogy and education as an independent science.)

12.9. Pozitívizmus és pedagógia. (Positivism and pedagogy.)

12.10. A reformpedagógia nevelési eszménye. The educational ideal of reform pedagogy. (The educational ideal of reform pedagogy.)

12.11. Magyar iskolaügy a XX. század első felében. (Hungarian schools in the first half of the 20th century.)

12.12. Magyar iskolaügy a XX. század második felében. (Hungarian schools in the second half of the 20th century.)

12.13. Nevelés a XXI. században, a digitalizáció korában. (Education in the 21st century, in the age of digitalisation.)

12.14. A nevelés lehtősége és feltételei a jövőben. (The future of education and conditions.)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A tantárgy teljesítéséhez legalább 11 foglalkozáson jelen kell lennie a hallgatóknak, a félév során három hiányzás lehetséges. Aki ennél többet hiányzik az órákról, annak a félévközi feladatok teljesítésén kívül a félév végén szóbeli beszámoló formájában is számot kell adnia a tantárgy követelményeinek elsajátításáról. Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes

tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tanulmányi munka alapja az órákon való figyelmes és aktív részvétel. Minden hallgatónak a félév során egy írásbeli dolgozatot kell leadnia és előadnia előre egyeztetett témában. A gyakorlati jegy az órai aktivitás (30%) és a beadandó írásbeli dolgozat együttes értékeléséből áll össze (70%).

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon, valamint a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges szintű teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy, melyen ötfokozatú érdemjegyet kapnak a hallgatók.

Órai aktivitás 30 pont, írásbeli dolgozat és előadása 70 pont.

86-100 - 5

72-85 - 4

64-71 - 3

51-62 - 2

0-50 - 1

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy (GYJ).

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Mészáros István, Németh András, Pukánszky Béla: Neveléstörténet - Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe, Osiris Kiadó, Budapest 2005. ISBN: 9789633895917;

2. Mészáros István, Németh András, Pukánszky Béla: Neveléstörténet - Szöveggyűjtemény, Osiris Kiadó, Budapest 2006. ISBN: 9789633895177;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Jean-Jacques Rousseau: Emil, avagy a nevelésről, Papyrusz Book, Budapest 1997. ISBN: 9638571047;

2. Pukánszky Béla: A gyermekkor története, MK Pedagógus Könyvek, Budapest 2001. ISBN: 963-16-2782-9;

3. Vallomások: Szent Ágoston, Szent István Társulat, Budapest 1995. ISBN: 963-360-803-1;

Budapest, 2025.

Tisztartó Márk
köszolgálati egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TTFTV004

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Tanítsunk Magyarorszáért! (TM) Mentorhallgató-képzés (TM1) kurzus

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Teach for Hungary! (TM) Mentor Student Training (TM1) course

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 2 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Tanári Felkészítés Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Tisztartó Márk, közszolgálati egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A tárgy a Tanítsunk Magyarorszáért mentorprogramban részt vevő mentorok felkészítésének kurzusa. A kurzus tananyaga magában foglalja mind a mentorálási elméleti ismeretek elsajátítását, mind a gyakorlati, terepen történő alkalmazás lehetőségeit. A program az egyetemi hallgatók átfogó felkészítését célozza mentorszerepük betöltésére, képessé téve őket a diákok mentorálására, felsőoktatási motivációjuk növelésére és sikeres munkaerőpiaci belépésük támogatására. A kurzus célja a felsőoktatási hallgatók mentorszerepre történő felkészítése, amelynek során kompetenssé válnak az elsősorban 7–8. osztályos tanulók mentorálására, továbbtanulásuk és/vagy a munkaerőpiacon történő későbbi megjelenésük elősegítésére.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The course is the main training course for mentors participating in the Teach for Hungary mentoring programme. The course curriculum includes both theoretical

knowledge and practical field training. The programme aims to provide university students with a comprehensive preparation for their mentoring role, enabling them to mentor students, increase their motivation in higher education and support their successful entry into the labour market. The aim of the course is to prepare students in higher education for the role of mentors, enabling them to become competent in mentoring students, mainly in grades 7-8, and to facilitate their further education and/or their future entry into the labour market.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

-

A hallgató a kurzus során megismeri az aktív állampolgárság, a mentorálás fogalmát, a mentor szerepét és feladatát.

Ismeri a hátrányos helyzetű, elsősorban roma közösségekkel folytatott hatékony kommunikáció megteremtésének a technikáit és a konfliktusok megoldásának módjait.

Alapozó ismereteket szerez a serdülőkor pszichológiai sajátosságainak körében, különös tekintettel a hátrányos helyzetű serdülőkre.

Megismeri a hátrányos helyzetű, elsősorban a roma közösségek gazdasági és kulturális jellemzőit, életviteli sajátosságait.

Tudja a lehetőségektől távol lévő közegekből érkező, valamint a különleges bánásmódot igénylő gyerekekkel való bánásmód pedagógiai alapvetéseit.

Ismereteket szerez a mentorálási folyamatba illeszkedő programtervezésről.

Képességei:

-

A hallgató felkészültté válik az elsősorban 7-8. osztályos, hátrányos helyzetű/roma tanulók mentorálására, a továbbtanulásuk és a munkaerőpiacon történő későbbi megjelenésük elősegítésére. Ehhez képes hatékony tanulási stratégiákat megismertetni a mentorált tanulókkal.

Attitűdje:

-

A kurzus elvégzése során nyitottabbá és elfogadóbbá válik a kulturális sokszínűség vonatkozásában, felismeri a megváltozott tanári/mentori szerepek jelentőségét, hisz a kortárs segítség erejében, felismeri az érzelmi intelligencia és a formatív értékelés jelentőségét a tanulás támogatásában.

Autonómiája és felelőssége:

-

A felmerülő problémahelyzeteket kihívásként, önfejlesztési helyzetként, önfejlesztési lehetőségként értelmezi, és azokhoz pozitív attitűddel közelít, törekszik azok pozitív átkeretezésére. A kulturális és gazdasági különbségek enyhítése mellett elköteleződik. Tevékenységi körében felelősséget vállal, döntéseket hoz meg.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

-

Students learn about active citizenship, the concept of mentoring, the role and responsibilities of a mentor.

Students learn techniques for effective communication with disadvantaged, mainly Roma communities and ways of resolving conflicts.

Students learn acquire a basic knowledge of the psychological characteristics of adolescence, with a special focus on disadvantaged adolescents.

Students learn about the economic and cultural characteristics of disadvantaged communities, especially Roma communities, and about their way of life.

Students gain knowledge of the pedagogical principles of dealing with children from deprived backgrounds and with children with special needs.

Students gain knowledge of programme design in the mentoring process.

Capabilities:

-

Students will be prepared to mentor disadvantaged/roma students, mainly in grades 7-8, to support their further education and their future integration in the labour market. For this purpose, they will be able to introduce effective learning strategies to the mentored students.

Attitude:

-

By completing the course, students will become more open and accepting of cultural diversity, recognise the importance of changing teacher/mentor roles, believe in the power of peer support, recognise the importance of emotional intelligence and formative assessment in supporting learning.

Autonomy and responsibility:

-

He/she interprets problem situations as challenges, self-development situations, self-development opportunities and approaches them with a positive attitude, striving to frame them in a positive way. It is committed to mitigating cultural and economic differences. He/she takes responsibility for the activities and makes decisions.

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Miről szól a Tanítsunk Magyarorszáért program? Miért érdemes mentornak lenni? Szemléletformáló előadás. (What is the TM programme about? Why should you become a mentor? A vision-shaping presentation.)

12.2. Bevezetés a mentorálás világába. (Introduction to the world of mentoring.)

12.3. A serdülők pszichológiai sajátosságai. (Psychological characteristics of adolescents.)

12.4. Beilleszkedés a közösségbe és a társadalomba. A serdülőkor kihívásai. (Integrating into the community and society. The challenges of adolescence.)

12.5. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet. (Deprivation and multiple deprivation.)

12.6. A különleges bánásmódot igénylő tanulók. (Students with special needs.)

12.7. A kommunikáció szerepe a mentorálásban. Kommunikációs helyzetgyakorlatok. (The role of communication in mentoring. Communication situational exercises.)

12.8. Konfliktuskezelés szerepe a mentorálásban, konfliktuskezelési helyzetgyakorlatok. (The role of conflict management in mentoring, conflict management exercises.)

12.9. Tanulási stratégiák, kompetenciafejlesztés. (Learning strategies, skills development.)

12.10. A pályaválasztás kihívásai az általános iskolában. Felkészítés a pályaorientációs segítségnyújtásra. (The challenges of career choices in primary school. Preparation for career guidance assistance.)

12.11. Jövőkép, életpálya-tervezés. (Future vision, career planning.)

12.12. Mentorálási helyzetgyakorlatok 1. (Mentoring situation exercises 1.)

12.13. Mentorálási helyzetgyakorlatok 2. (Mentoring situation exercises 2.)

12.14. A kurzus lezárása és a megszerzett tapasztalatok rendszerezett összegzése. (Concluding the course and summarising the experience gained in a structured way.)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató a foglalkozások 75%-án köteles részt venni. A 25%-ot meghaladó hiányzás esetén a hallgató nem kaphat aláírást, a kurzus ebben az esetben nem teljesítettnek minősül.

A 25%-os hiányzáson túli indokolt és igazolt távollét (pl. egészségügyi ok, szolgálatteljesítés) esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett formában és határidővel pótolhatja a mulasztást. Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A kurzus során kiemelten fontos az aktív részvétel. A kurzus során a hallgatók az egyes tematikus egységek végén önreflexiót írnak arról, hogy az adott téma miben segítette a mentorrá válásukat.

Ezen kívül a félév végén egy 1,5–3 perces videófilmet, vagy egy 1500–3000 karakteres beszámolót kell készítenük arról, hogy miért szeretnének mentorok lenni/mit várnak a

mentorálástól/miért fontos a mentorált tanulóknak (tovább)tanulni. A feladatra vonatkozó követelményeket az oktató a félév első óráján ismerteti.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének a feltétele a 14. pontban leírt részvételi követelmények teljesítése és a 15. pontban meghatározott feladatok megfelelő teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Az értékelés gyakorlati jegy formájában történik a 15. pontban leírt feladat alapján.

Reflexiók 60 %, félév végi feladat 40 %.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Bencsik Andrea – Juhász Tímea : A mentori gyakorlat elmélete. In: Vilmányi Márton – Kazár Klára (szerk.): Menedzsment innovációk az üzleti és a nonbusiness szférákban. , SZTE Gazdaságtudományi Kar., Szeged 2017. ISBN: 978-963-306-544-0;

2. Szőke-Milinte Enikő-Gombocz Orsolya (szerk): A mentorálás támogatása a Tanítsunk Magyarorszáért programban. , Pázmány Péter Katolikus Egyetem., Budapest 2023. ISBN: 9789633084625;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Andl Helga – Arató Ferenc – Orsós Anna – Varga Aranka: Tanárjelöltek kompetenciáinak fejlődése a „Tanítsunk Magyarorszáért” program keretében, Autonómia és Felelősség Neveléstudományi Folyóirat., V(1- 4.). pp. 101-122. 2020. ISBN: ISSN: 2415-9484 ;

Budapest, 2025.

Tisztartó Márk
közszolgálati egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TTOTV001

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): A tanterv elmélete és módszertana

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Theory and methodology of the curriculum

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100% elmélet, 0% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Tanító- és Óvóképző Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Hamar Pál, DSc, egyetemi tanár

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (28 EA + 0 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A tantárgy olyan – a nevelésméleti és didaktikai tanulmányokra épülő – képzési programot valósít meg, amely magában foglalja:

a tantervmélet, mint szubdiszciplína, tudományelméleti alapjait;

a tantervek magyarországi történetét és nemzetközi trendjeit;

a köznevelés-politika és az oktatásirányítás kapcsolódási pontjait;

az általánosan képző iskola tanulási területeinek elméleti és gyakorlati kérdéseit;

a tantárgypedagógiai alapismereteket;

a tantervkészítés és -fejlesztés módszertanát.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The subject implements a training programme, based on educational theory and didactic studies, which includes:

the theoretical foundations of curriculum theory as a sub-discipline.

the history of curricula in Hungary and international trends.

the links between public education policy and educational governance.

theoretical and practical issues in the learning areas of general education schools.

basic knowledge of subject pedagogy.

the methodology of curriculum preparation and development.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

A hallgató megfelelő áttekintéssel rendelkezik a tantervelmélet történetével és nemzetközi trendjeivel, köznevelés-politikai és oktatásirányítási elveivel, a tanulási területek elméleti és gyakorlati kérdéseivel, valamint a tantervkészítés és -fejlesztés módszertanával összefüggő fogalmakról. A magyarországi központi és helyi tantervi dokumentumokat, illetve azok tartalmát el tudja helyezni a köznevelés minden területén és évfolyamán.

-

Képességei:

A hallgató képes tantervi dokumentumok értő elemzésére, tantárgyközi összefüggések beazonosítására és azok köznevelési kontextusban történő értelmezésére.

-

Attitűdje:

A tantervelméleti ismeretek birtokában a hallgató nyitott és fogékony a tantervkészítési és -fejlesztési kérdések iránt. E kérdéseket széles összefüggésekben közelíti meg, átlátva azok összetettségét. Az aktuális társadalmi, köznevelés-politikai, gazdasági, oktatásirányítási, neveléstudományi és tantárgypedagógiai irányzatok elfogulatlan mérlegelésére törekszik, nem figyelmen kívül hagyva az iskolai élet legfőbb szereplőinek, a tanulóknak és a pedagógusoknak az elvárásait és lehetőségeit.

-

Autonómiája és felelőssége:

Képes tantervelméleti problémák megfontolt, önálló és felelősségteljes értelmezésére.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

The student will have a good overview of concepts related to the history and international trends in curriculum theory, public education policy and educational management principles, theoretical and practical issues in learning fields, and methodology in curriculum preparation and development. You will be able to place central and local curriculum documents and their content in all areas and grades of public education in Hungary.

-

Capabilities:

The student will be able to analyse curricular documents, identify cross-curricular links and interpret them in the context of public education.

-

Attitude:

With knowledge of curriculum theory, the student is open and receptive to curriculum preparation and development issues. They will approach these issues in a broad context, understanding their complexity. They seek to reflect impartially on current trends in society, public education policy, economics, educational management, educational science and subject pedagogy, without ignoring the expectations and opportunities of the main stakeholders in school life, students and teachers.

-

Autonomy and responsibility:

Ability to interpret curriculum theory problems in a considered, independent and responsible way.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A tantervelmélet, mint diszciplína, tudományelméleti vonatkozásai (Theoretical aspects of curriculum theory as a discipline)

12.2. A tantervek magyarországi története a 19. és 20. században (The history of curricula in Hungary in the 19th and 20th centuries)

12.3. A tantervelmélet nemzetközi trendjei (International trends in curriculum theory)

12.4. A kétpólusú (központi és helyi) tantervi szabályozás kialakulása hazánkban (The development of bipolar (central and local) curriculum regulation in Hungary)

12.5. A rendszerváltozást követő tantervi dokumentumok – Nemzeti alaptantervek és tantárgyi

kerettantervek 1995-2012 (Curricular documents after the change of political system – National core curricula and subject frameworks 1995-2012)

12.6. Műveltségi területek és tantárgyak a rendszerváltozást követő tantervekben 1995-2012 (Literacy fields and subjects in the post-change curricula)

12.7. A 2020-ban módosított Nemzeti alaptanterv és a hozzá illeszkedő kerettantervek (The National Core Curriculum, revised in 2020, and the corresponding framework curricula)

12.8. Tanulási területek és tantárgyak a 2020-ban módosított Nemzeti alaptantervben és a hozzá

illeszkedő kerettantervekben (Learning fields and subjects in the National Core Curriculum and the corresponding framework curricula in 2020)

12.9. A központi és a helyi tartalmi szabályozás kapcsolatrendszere (NAT, kerettantervek, pedagógiai

program, helyi tanterv (The relationship between central and local content regulation

(NCC, framework curricula, pedagogical programme, local curriculum)

12.10. Az ellenőrzés és értékelés korszerű szemlélete a köznevelésben (A modern approach to monitoring and evaluation in public education)

12.11. A tantervkészítés és -fejlesztés módszertani lehetőségei és távlatai I. (Methodological possibilities and perspectives for curriculum preparation and development I.)

12.12. A tantervkészítés és -fejlesztés módszertani lehetőségei és távlatai II. (Methodological possibilities and perspectives for curriculum preparation and development II.)

12.13. A hallgatók tantervméleti témájú dolgozatainak bemutatása kiselőadás keretében I. (Presentation of students' papers on curriculum theory in the form of a short presentation I.)

12.14. A hallgatók tantervméleti témájú dolgozatainak bemutatása kiselőadás keretében II. A félév

értékelése, felkészülés a kollokviumra (Presentation of students' papers on curriculum theory in the form of a short presentation II. Evaluation of the semester, preparation for the colloquium)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A tantárgy teljesítéséhez legalább 11 foglalkozáson jelen kell lennie a hallgatónak, a félév során három hiányzás lehetséges. Aki ennél többet hiányzik az órákról, annak a félévközi feladatok teljesítésén kívül a félév végén, zárthelyi dolgozat formájában, számot kell adnia a tantárgy követelményeinek elsajátításáról. Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tanulmányi munka alapja az órákon való figyelmes és aktív részvétel. Minden hallgatónak a félév során egy tantervméleti témájú házi dolgozatot kell készítenie, amit kiselőadás keretében be is kell mutatnia. Az aláírás az órai aktivitás, a házi dolgozat és a kiselőadás együttes értékeléséből áll össze.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon, valamint a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább megfelelt (+) szintű teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Kollokviumi osztályzattal, melyen ötfokozatú érdemjegyet kapnak a hallgatók.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges kollokviumi jegy (KJ).

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Falus Iván (főszerk.) – Zagyváné Szűcs Ida (szerk.): A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz, Akadémiai Kiadó, Budapest 2022. ISBN: 978-963-454-842-3;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Ballér Endre: A tantervelmélet útjain, Aula Kiadó Kft., Budapesti CORVINUS Egyetem 2004. ISBN: 9639585556;
2. Ballér Endre: Tantervelméletek Magyarországon a XIX-XX. században. A tantervelmélet forrásai, 17. kötet, Országos Közoktatási Intézet, Budapest 1996. ISBN: 963 682 426 1;
3. Hamar Pál: A testnevelés tantervelmélete, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest 2016. ISBN: 978 963 9955 69 1;
4. Hamar Pál: Testnevelés. Tudomány – Tervezés – Oktatás – Értékelés, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 2022. ISBN: 978 963 312 344 7;

Budapest, 2025.

Dr. Hamar Pál, DSc
egyetemi tanár
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TTOTV002

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Ének-zene tehetségműhely

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Music Talent Workshop

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Tanító- és Óvóképző Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Tóth Árpád, DLA, adjunktus

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: - Énekes és mozgásos gyakorlati óra sok aktív zenéléssel.

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A hallgatók akötelező zenei tantárgyprogramon túl elmélyednek a hangképzés, az éneklés, a harmóniatan és a vezénylés alapjaiban.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

In addition to the compulsory music curriculum, students will learn the basics of voice training, singing, harmony and conducting.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

-

A hallgató biztonságosan énekel több szövegben, egyszerű dallamok harmonizálására képes, tud alapszinten ütemezni, vezényelni.

Képességei:

-

A hallgató képes a harmonikus hallásra, mozdulataival éneklőket irányítani képes.

Attitűdje:

-

A hallgató akár két-három szólamú zenei anyag megtanítására is képes, alapvetően hall többszólamban is.

Autonómiája és felelőssége:

-

A hallgató szeret többszólamban énekelni, amennyiben énekeseinek tudása engedi, szívesen nyúl többszólamú anyagokhoz. Hogyha koncerthelyzetbe kerül, szívesen vezényel.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

-

The student sings confidently in several voices, can harmonise simple melodies, and can conduct different patterns on a basic level.

Capabilities:

-

The student is able to listen in harmony and to control singers with his/her movements.

Attitude:

-

Students can learn music with up to two or three voices, and can basically hear polyphony.

Autonomy and responsibility:

-

The student likes to sing polyphonically, as far as his or her singers singing ability allows, and is happy to use polyphonic material. When in a concert situation, he likes to conduct.

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Magyar népi többszólamúság Magyarbódról és Szászcsávásról. (Hungarian polyphonical folksongs from Magyarbőd and Szászcsávás)

12.2. Középkori többszólamúság, orgánusok. (Medieval polyphony, organums)

12.3. Hangközök, intonáció. Konzonancia, disszonancia. (Intervals, intonation. Consonancy, dissonancy.)

12.4. Hármahangzatok, funkciók. (Triads, harmonical functions)

12.5. Hármashangzatok milyensége - dúr, moll, szűk, bő. (Quality of triads - major, minor, diminished, augmented.)

12.6. A hármashangzatok felépítése - alap, szext és kvártszext fordítások. (Structure of the triads - Root, 1st and 2nd inversions.)

12.7. Dallam harmonizálás alaphármasokkal. (Melody harmonisation with root harmonies)

12.8. A vezénylés alapjai: testtartás, ütőpont. (Basics of conducting: posture and beating point)

12.9. Alapvető ütemrajzok: 2/4, 3/4 és 4/4. (Basic bearing patterns: 2/4, 3/4, 4/4)

12.10. Az aktív ütés, az aviso. (The active cue, the aviso)

12.11. A passzív ütés. (The passive cue)

12.12. Beintés és leintés. (Active cues and cuts)

12.13. Karvezetési gyakorlatok. (Conducting practice)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A részvétel a tanórák legalább 80%-án kötelező. Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Rendszeres házi feladatok az órai anyaggal összefüggésben, beadásuk írásban vagy hang- illetve videófelvétel formájában.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Részvétel a tanórák 14-es pontban leírt százalékán, valamint a házi feladatok mindegyikének legalább elégséges osztállyal való teljesítése.

16.2. Az értékelés:

A házi feladatok eredményének átlaga alapján, valamint az egyéni képességek figyelembevételével.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. A kórusvezénylés alapjai: Párkai István, Veszprémi Egyetemi Kiadó, Veszprém

1994. ISBN: -;

2. Kodály Zoltán: Bicinia Hungarica. Bevezetés a kétszólamú éneklésbe. Revideált kiadás. Első füzet, Editio Musica, Budapest 1958. ISBN: ISMN 9790080028056;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán. Kétszólamú karének-gyakorlatok, Editio Musica Budapest Zeneműkiadó, 1959. ISBN: ISMN: 9790080028124;

Budapest, 2025.

Dr. Tóth Árpád, DLA
adjunktus
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TTOTV003

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Felnőtt úszásoktatás

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Adult Swimming Lessons

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 2 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Tanító- és Óvóképző Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Ribarics Livia, tanársegéd

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 14 (0 EA + 14 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 1

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek az úszás alapjaival, valamint továbbfejlesszék meglévő úszástudásukat. A tantárgy lehetőséget biztosít a vízbiztonság elmélyítésére, az úszástechnikai elemek elsajátítására, az állóképesség fejlesztésére, valamint a vízi mozgás örömeinek megtapasztalására. A kezdő és haladó szintű résztvevők differenciált feladatokat kapnak, így mindenki a saját aktuális tudásszintjének megfelelően fejlődhet. A kezdő szint célja a vízbiztonság kialakítása, valamint az úszásnemek technikai alapelemeinek elsajátítása. A haladó szinten új úszástechnikák tanulása vagy már meglévők javítása kerül előtérbe.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the course is to introduce students to the fundamentals of swimming and to further develop their existing swimming skills. The course provides opportunities for enhancing water safety, acquiring basic technical elements of swimming, improving endurance, and experiencing the enjoyment of movement in water. Participants at both beginner and advanced levels are assigned differentiated tasks, allowing for individual progress based on their current skill level. The objective at the beginner

level is to establish water safety and to acquire the fundamental technical elements of the swimming strokes. At the advanced level, the focus is on learning new swimming techniques or improving existing ones.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri az uszodai környezet sajátosságait és az úszáshoz kapcsolódó speciális körülményeket.

Betartja az uszodai higiéniai és balesetmegelőzési szabályokat.

Tisztában van az úszás közbeni veszélyekkel és az uszodai környezet lehetséges ártalmaival.

Ismeri az úszástechnikák alapvető módszereit.

Ismeri az úszáshoz kapcsolódó alapvető segédeszközöket és használatukat.

Ismeri a kisvízes vízhez szoktatás fokozatait és módszereit.

Ismeri az úszásalapokat és a krallozó lábmunka lépéseit.

Ismeri a mellúszás, hátúszás, gyorsúszás és pillangóúszás alapjait és ezek gyakorlati lépéseit.

Ismeri a mélyvízhez szoktatás fokozatait és módszereit.

Ismeri a négy úszásnem rajtjaihoz, fordulóihoz és célba érkezéséhez kapcsolódó alapvető technikai elemeket.

-

Képességei:

Felkészült és képes alkalmazni a gyakorlatban a tanult előkészítő-, rávezető gyakorlatokat, eljárásokat.

Képes bemutatni a mell-, hát- és gyorsúszás szabályos technikáját.

-

Attitűdje:

Elismeri az úszás egészségre gyakorolt pozitív hatásait és fontosságát a képességfejlesztésben, egészségfejlesztésben.

Fogékony az úszás és vízi sportok pedagógiai programba való beillesztésére.

-

Autonómiája és felelőssége:

Önálló óralátogatással és önfejlesztéssel képezi magát.

Önállóan bővíti ismereteit a felmerülő témákban.

Saját úszómozgásának minőségével, gazdaságosságával, illetve úszástudásának korlátaival tisztában van, és ezek alapján felelősséget vállal saját testi épségéért a foglalkozásokon.

Tevékenysége során előtérbe helyezi az egészségtudatos, jövőorientált életvezetés kialakítását.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Is familiar with the characteristics of the swimming pool environment and the specific conditions related to swimming.

Complies with pool hygiene and accident prevention regulations.

Is aware of the risks involved in swimming and the potential hazards of the pool environment.

Knows the basic methods of swimming techniques.

Is familiar with the basic swimming aids and their proper use.

Understands the stages and methods of acclimatization to shallow water.

Knows the fundamentals of swimming and the steps of the flutter kick.

Is familiar with the basics and practical steps of breaststroke, backstroke, freestyle, and butterfly.

Understands the stages and methods of acclimatization to deep water.

Knows the basic technical elements related to the starts, turns, and finishes of the four swimming strokes.

-

Capabilities:

Able to apply the learned preparatory and lead-up exercises and procedures in practice.

Able to demonstrate the correct technique of breaststroke, backstroke, and freestyle.

-

Attitude:

Recognizes the positive effects of swimming on health and its importance in skill development and health promotion.

Is receptive to integrating swimming and aquatic sports into educational programs.

-

Autonomy and responsibility:

Prepared to take responsible actions for the health and safety of themselves and their peers.

Engages in self-development through independent class attendance and personal study.

Independently expands their knowledge on relevant topics as they arise.

Is aware of the quality, efficiency, and limitations of their swimming technique and skills, and takes responsibility for their own physical safety during sessions.

Prioritizes fostering a health-conscious and future-oriented lifestyle in their activities.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Kezdő csoport: lebegés, siklás, légzésszabályozás gyakorlása Haladó csoport: bemelegítő úszás, egyéni szintfelmérés (Beginner group: Practicing floating, gliding, and breath control Advanced group: Swimming warm-up and individual skill assessment)

12.2. Kezdő csoport: lebegés, siklás, légzésszabályozás gyakorlása Haladó csoport: tempóváltással végzett gyakorlatsorok mell- és hátúszásban, technikai korrekció

(Beginner group: Practicing floating, gliding, and breath control Advanced group: Drill sets with pace variations in breaststroke and backstroke, with technical correction)

12.3. Kezdő csoport: Gyorsúszás lábtempójának bevezetése: falnál, haladással, segédeszközökkel Haladó csoport: Gyorsúszás láb- és kartempójának differenciált gyakorlása, légzéssel összehangolva (Beginner group: Introduction to freestyle kicking: at the wall, with forward motion, and using kickboards Advanced group: Differentiated practice of freestyle leg and arm movements, coordinated with breathing)

12.4. Kezdő csoport: Hátúszás lábtempójának gyakorlása, stabil testhelyzet kialakítása Haladó csoport: Hátúszás teljes mozgásanyagának technikai csiszolása

(Beginner group: Practice of backstroke kicking and development of a stable body position Advanced group: Technical refinement of the complete backstroke technique)

12.5. Kezdő csoport: Gyors- és hátúszás lábtempójának váltott gyakorlása segédeszközökkel, parton történő gyors kartempó tanítása Haladó csoport: Váltakozó intenzitású úszás hosszabb távokon, tempóváltás gyakorlása (Beginner group: Alternating practice of freestyle and backstroke kicking using training aids, teaching front crawl arm stroke on land Advanced group: Swimming longer distances with varying intensity, practicing pace changes)

12.6. Kezdő csoport: Mellúszás kartempó bevezetése, koordinációs előkészítés siklással, parton történő hát kartempó tanítása Haladó csoport: Távnövelő technikai gyakorlatsorok gyors-, hát- és mellúszásban (Beginner group: Introduction of breaststroke arm stroke; coordination preparation through gliding exercises, teaching backstroke arm stroke on land Advanced group: Distance-increasing technical drills in freestyle, backstroke, and breaststroke)

12.7. Kezdő csoport: Mellúszás kartempó stabilizálása, mellúszó lábtempó előkészítése, oldallevegő-vétel tanítása parton, derékszögben előredőlvé, falnak támaszkodva egyik kézzel Haladó csoport: Állóképesség fejlesztése: úszásnemek kombinált, váltott gyakorlása (Beginner group: Stabilization of the breaststroke arm stroke; preparation of the breaststroke kick, teaching side breathing on land, leaning forward at a right angle, one hand against the wall for support Advanced group: Endurance development: combined and alternating practice of swimming strokes)

12.8. Kezdő csoport: Mellúszás kar- és lábmozgásának összekapcsolása rövid távon, gyors kartempó gyakorlása a már elsajátított lábtempóval kombinálva Haladó csoport: Hosszabb távú, folyamatos úszás koordinált légzéssel (Beginner group: Integration of arm and leg movements in breaststroke over short distances, practicing front crawl arm stroke combined with previously acquired leg kick Advanced group: Continuous

swimming over longer distances with coordinated breathing)

12.9. Kezdő csoport: Hátúszás teljes mozgásanyagának gyakorlása, kartempóval Haladó csoport: Gyors-mell-hátúszás váltott gyakorlása, egyéni technikai célok alapján (Beginner group: Practicing the complete movement pattern of backstroke with arm movements Advanced group: Alternating practice of freestyle, breaststroke, and backstroke based on individual technical goals)

12.10. Kezdő csoport: Vízbiztonság fejlesztése: mélyvízi feladatok, lebegés, víz alá merülés, beugrás gyakorlása Haladó csoport: Technikai elemek kombinálása távúszás közben (Beginner group: Developing water safety skills: practicing deep-water tasks, floating, submerging, and safe water entry Advanced group: Combining technical elements during distance swimming)

12.11. Kezdő csoport: Gyorsúszás kar- és lábmozgásának összehangolása; légzésszabályozás úszás közben Haladó csoport: Közepes intenzitású úszás, technikai hibák tudatos javítása (Beginner group: Coordination of arm and leg movements in front crawl; breath control during swimming Advanced group: Moderate-intensity swimming with conscious correction of technical errors)

12.12. Kezdő csoport: Úszásnemek gyakorlása egyéni tempóban Haladó csoport: Állóképesség fejlesztése hosszabb távok úszásával

(Beginner group: Practicing swimming strokes at an individual pace Advanced group: Developing endurance through swimming longer distances)

12.13. Kezdő csoport: Összetett mozgásanyag gyakorlása, egyéni fejlődés nyomon követése Haladó csoport: Egyéni fejlődési célok szerinti differenciált gyakorlás (Beginner group: Practicing complex movement patterns and monitoring individual progress Advanced group: Differentiated practice based on individual developmental goals)

12.14. Kezdő csoport: Záróóra: gyakorlás, nyújtás, visszajelzés, közös értékelés Haladó csoport: Záró gyakorlás, technikai önértékelés, nyújtás, levezetés (Beginner group: Final session: practice, stretching, feedback, group evaluation Advanced group: Closing practice: technical self-assessment, stretching, cool-down)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A 25%-nyi vagy három hiányzáson túli indokolt és igazolt távollét (pl. egészségügyi ok, szolgálatteljesítés) esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett formában és határidővel pótolhatja a mulasztást. Négynél több hiányzás után a hallgató nem kaphat aláírást, a kurzus ebben az esetben nem teljesítettnek minősül. Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tantárgy során minden hallgató számára kötelező a Swim.com nevű, ingyenesen elérhető mobilalkalmazás használata. Az alkalmazás segítségével a hallgatók rendszeresen rögzítik és nyomon követik saját úszóedzéseiket a félév folyamán. A Swim.com lehetőséget biztosít az úszások során megtett távok, időtartamok, úszásnemek, edzésintenzitás, valamint a fejlődési tendenciák dokumentálására és elemzésére. A félév végén minden hallgató írásos összefoglalót készít, amelyben elemzi az elvégzett edzéseket, összesíti az edzésadatokat (pl. távok, időtartam, gyakoriság, technikai célok), valamint bemutatja saját fejlődését és az elért eredményeket. Az írásos összefoglalót az oktató számára kell leadni a félévzárást megelőzően.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladat teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Beadott egyéni feladat alapján.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a legalább elégséges gyakorlati jegy megszerzése.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Bíró Melinda: Az úszásoktatásban alkalmazott oktatási módszerek fejlődése, Neveléstörténet folyóirat 2007. évfolyam - 3-4. szám, Székesfehérvár 2007. ISBN: 1785-5519;
2. Gyömbér Noémi – Kovács Krisztina: Sportpszichológia - Útmutató a kiemelkedő teljesítményhez , HVG Könyvek Kiadó, Budapest 2024. ISBN: 9789635655441;
3. Josef Giehrl – Michael Hahn: Úszás, Cser Könyvkiadó, Budapest 2010. ISBN: 2209164 / 1065274;
4. Tóth Ákos: Az úszás tankönyve, Semmelweis Kiadó, Budapest 2008. ISBN: 2310007455870;
5. Tóvári Ferenc – Prisztóka Gyöngyvér: Az úszómozgások oktatásának gyakorlati lehetőségei és módszertana, Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar Sporttudományi és Testnevelési Intézet, Pécs 2015. ISBN: 9789636428433 ;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Csabai Márk: Így nyertek ők - Magyar sportolók, akik megváltoztatták a világot, Álomgyár Kiadó, Budapest 2021. ISBN: 9786156067326;
2. Csíkszentmihályi Mihály: Flow - Az áramlat - A tökéletes élmény pszichológiája, Akadémiai Kiadó, Budapest 2022. ISBN: 9789630588331;
3. Osváth Péter : Sportegészségügyi ismeretek, Semmelweis Egyetem Testnevelési és Sporttudományi Kar, Budapest 2014. ISBN:

<http://bszszsport.atw.hu/pdf1/sportorvosi%20ismeretek.pdf>;

Budapest, 2025.

Ribarics Livia
tanársegéd
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TTOTV004

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Greening of offices, schools and events

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Greening of offices, schools and events

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Tanító- és Óvóképző Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Halbritter András Albert, PhD, egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: - esettanulmány/case study

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A tárgy célja felkészíteni a hallgatókat különböző (elsősorban irodai, oktatási) munkahelyek környezeti hatásainak csökkentésére, környezeti teljesítményének fokozására, beleértve az Egyetem fenntartható működését is, az ENSZ Fenntartható Fejlődési Céljai alapján. Ennek során megismerik a fő környezeti problémákat és a környezeti válság összefüggésrendszerét, rendszerszintű problematikáját. Foglalkoznak aktuális, a hallgatókat érdeklő konkrét problémákkal, a környezetmenedzsment alapjaival, beleértve az egyszerű, szakirányú végzettség nélkül is megvalósítható környezeti térképezést. Bejárás és esettanulmány mintája alapján környezeti fejlesztési tervet készítenek valós vagy fiktív intézményről, cégről vagy programról, hogy hozzájárulhassanak környezettudatos munkahelyek létrejöttéhez. Angol nyelvű tárgyként segíti a nyelvtudás fejlesztését vagy szinten tartását, szaknyelvi ismeretekkel.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the course is to prepare students to reduce the environmental impact of

various workplaces (primarily office and educational settings) and to enhance their environmental performance, including the sustainable operation of the University, based on the UN Sustainable Development Goals. During the course, students will learn about major environmental issues and the systemic nature of the environmental crisis. They will address current, specific problems that interest them, and study the basics of environmental management, including simple ecomapping that can be carried out without specialized qualifications. Based on site visit and case study template, students will prepare an environmental improvement plan for a real or fictional institution, company, or program, in order to contribute to the creation of environmentally conscious workplaces. As an English language subject, it improves or maintains language skills with some professional vocabulary.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri saját szakterületén, illetve intézménytípusában a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeit, a fenntarthatóság értékrendjének alapvetését, a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök (viszonyulások) fejlesztésének módjait.

Ismeri és alkalmazza a fenntarthatóságra nevelés pedagógiájának módszereit, és kiemelt figyelmet fordít a szaktárgy speciális kompetenciáinak tanítására.

Ismeri a fő környezeti problémákat és a fő intézményi környezetterhelés-csökkentési lehetőségeket.

Képességei:

Tevékenységeiben képes a fenntarthatóságra nevelés elveinek érvényesítésére, segíti és irányítja a környezettudatos gondolkodás fejlődését a tanulóknál. Ezeket az elveket a saját pedagógiai munkája során, az eszközhasználatban is figyelembe veszi.

A tanórán kívüli tevékenység tervezése, megvalósítása során képes együttműködni múzeumpedagógusokkal, zoopedagógusokkal, természettudományos, műszaki, informatikai, egészségügyi, agrár, környezet- és természetvédelmi, valamint a felsőoktatásban dolgozó szakemberekkel.

Megfogalmazza és minden téren következetesen képviseli a társadalmi felelősségvállalással kapcsolatos nézeteit.

Képes egy munkahelyen felmérni a környezeti teljesítmény javításának alapvető lehetőségeit.

Attitűdje:

Fontosnak ítéli meg a fenntarthatósági elveket, szemléletmódja ökotudatos.

Életvitele és környezettudatos magatartása mintául szolgál az iskolai környezetben és azon kívül is.

-

Autonómiája és felelőssége:

Hatáskörében felelősséget vállal a gyermekek fenntartható fejlődésre irányuló magatartásának tudatos formálásaért.

Felelősséget vállal intézménye küldetéséért.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Knows the pedagogical possibilities of education for sustainability in his/her field and institution type, the foundations of the value system of sustainability, and the methods of developing attitudes related to environmental awareness.

Knows and applies the methods of pedagogy for education for sustainability and pays special attention to teaching the specific competencies of his/her subject.

Knows the main environmental problems and the main institutional possibilities to improve environmental performance.

Capabilities:

Capable of applying the principles of education for sustainability in his/her activities, supporting and guiding the development of environmentally conscious thinking in pupils. Considers these principles in his/her own pedagogical work and tool usage.

Capable of cooperating with museum educators, zoo educators, and professionals in science, technology, IT, health, agriculture, environmental and nature protection, and higher education during the planning and implementation of extracurricular activities.

Formulates and consistently represents views related to social responsibility in all areas.

Capable of surveying the possibilities to increase the environmental performance at work.

Attitude:

Considers sustainability principles important and has an eco-conscious mindset.

Serves as a model in daily practice through his/her lifestyle and environmentally conscious behaviour, both within and outside the school environment.

-

Autonomy and responsibility:

Takes responsibility for consciously shaping children's behaviour towards sustainable development within his/her scope of authority.

Takes responsibility for the mission of his/her institution.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A környezeti válság kialakulása és sajátosságai, kapcsolata társadalmi, gazdasági, kulturális folyamatokkal (History and characteristics of the environmental crisis and its relation to social, economic and cultural processes)

12.2. Fő környezeti problémák környezeti elemek szerint: levegő (Main environmental problems by elements: air)

12.3. Fő környezeti problémák környezeti elemek szerint: növekvő üvegházhatás, éghajlatváltozás (Main environmental problems by elements: increasing greenhouse

effect, climate change)

12.4. Fő környezeti problémák környezeti elemek szerint: víz, talaj (Main environmental problems by elements: water, soil)

12.5. Fő környezeti problémák: hulladék; erőforrások felhasználása; zaj- és fényszennyezés, a biológiai sokféleség (Main environmental problems: waste; loss of resources; noise and light pollution, loss of biodiversity)

12.6. A környezeti problémák összefüggései, rendszerjellege. Fenntarthatóság; az ENSZ Fenntartható Fejlődési Céljai, EU and Hungarian sustainability strategies (Interconnections and system of environmental problems. Sustainability and UN's sustainability development goals. Sustainability strategies of the EU and Hungary)

12.7. Egy választott környezeti probléma ismertetése: kiselőadás 1. (A chosen environmental problem: student presentation i)

12.8. Egy választott környezeti probléma ismertetése: kiselőadás 2. (A chosen environmental problem: student presentation ii)

12.9. Intézmények, cégek; irodák és programok környezetterhelésének csökkentése, zöldítése (Greening: reducing the environmental footprint of institutions, companies, offices and events)

12.10. Környezetirányítási rendszerek, ökotérképezés (Environmental management systems, ecomapping)

12.11. Egyetemzöldítési bejárás (Ecomapping going-over at the campus)

12.12. Fenntarthatóságra nevelés, szemléletformálás (Sustainability education, attitude shaping)

12.13. Egy választott zöldítési terv: kiselőadás 1. (A chosen greening plan: student presentation i)

12.14. Egy választott zöldítési terv: kiselőadás 2. (A chosen greening plan: student presentation ii)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A 25%-nyi vagy három hiányzáson túli indokolt és igazolt távollét (pl. egészségügyi ok, szolgálatteljesítés) esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett formában és határidővel pótolhatja a mulasztást. A hallgató köteles továbbá a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Négyenél több hiányzás után a hallgató nem kaphat aláírást, a kurzus ebben az esetben nem teljesítettnek minősül.

Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

In the case of a justified and certified absence exceeding 25% or more than three sessions (e.g., due to medical reasons or official duties), the student may make up for the missed sessions in a form and by a deadline agreed upon with the instructor. The student is also required to obtain the material covered during the missed sessions and prepare independently. If a student has more than four absences, they cannot receive a signature, and the course will be considered as not completed. Students on a preferential study schedule – in accordance with the rules set out in the Study and Examination Regulations of the University for such schedules – must complete an assignment agreed upon with the course instructor by the last working day before the end of the study period. The student must contact the course instructor within 10 working days of receiving the decision granting the preferential study schedule to agree on the conditions for completing the assignment.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tanulmányi munka alapja az órákon való figyelmes és aktív részvétel. Két vetített kiselőadás: egy egyéni (egy választott környezeti probléma bemutatása) és egy páros (intézmény vagy rendezvény zöldítése) munkaformában, a tematikában ismertetett hetekben.

The foundation of academic work is attentive and active participation. There are two projected mini-presentations: one individual (presenting an environmental issue of the student's choice) and one in pairs (focused on greening an institution or event), scheduled during the weeks outlined in the course syllabus.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon, valamint a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges szintű teljesítése.

To obtain the course signature, students must meet the attendance requirement specified in point 14 and achieve at least a satisfactory level in the midterm assignments outlined in point 15.

16.2. Az értékelés:

A két kiselőadás (40-40%), valamint az órai munka (20%) alapján gyakorlati jegy.

The practical grade is based on the two mini-presentations (40% each) and class participation (20%).

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy (GYJ).

To earn the course credits, students must obtain the course signature and achieve at least a satisfactory practical grade (GYJ).

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Engel, Heinz Werner: Ecomapping, International Network for Environmental Management, Hamburg 2002. ISBN: <https://sia-toolbox.de/sites/default/files/2023-08/ecomappingenv2.pdf>;

2. S. Irudaya Rajan, Debabrata Baral : Development, Environment and Migration: Lessons for Sustainability. Routledge, 2020.. ISBN: 9781138565319;
3. Seelarbokus, C.: International Environmental Cooperation and the Global Sustainability Capital Framework, Elsevier, Amsterdam 2021. ISBN: 9780128245194;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Directorate-General for Environment: EMAS Easy guidance, Directorate-General for Environment, Brussels 2007. ISBN: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a46da1ae-edee-47aa-b871-d13baa946379>;
2. Koroljova, Arina; Viktoria Voronova: Eco-mapping as a basis for environmental management systems integration at small and medium enterprises, Management of Environmental Quality: An International Journal Vol. 18 No. 5, pp. 542-555, 2007. ISBN: DOI 10.1108/14777830710778300;

Budapest, 2025.

Dr. Halbritter András Albert, PhD
egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TTOTV005

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Magyar zenetörténet

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Hungarian Music History

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 2 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 100% elmélet, 0% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Tanító- és Óvóképző Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Tóth Árpád, DLA, adjunktus

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (28 EA + 0 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: - Zenetörténeti tárgyú áttekintés gyakori zenehallgatással, alkalmanként énekléssel.

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A hallgatók közérthető ismerkednek meg a rendkívül gazdag klasszikus magyar zenetörténet legfontosabb műveivel, szerzőivel. Betekintést kapnak az európai színvonalú magyar műhelyekbe, alapvető ismereteket szereznek a magyar zeneoktatás világhírű hagyományáról, a Kodály-módszerről. Felfedezik a világhírű zeneszerzők magyar kapcsolódásait.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

Students will learn about the most important works and composers of the extremely rich history of Hungarian classical music in an accessible way. They will gain an insight into Hungarian workshops of European quality, and acquire a basic knowledge of the world-famous tradition of Hungarian music education, the Kodály method. They will discover Hungarian connections with world-famous composers.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

-

Tud az ezeréves magyar zenetörténet és népzene legfontosabb alkotásairól, szerzőiről, irányzatairól.

Képességei:

-

Képes felismerni a magyar népzene és zeneirodalom legjellegzetesebb alkotásait, képes azok stílusát deffinialni.

Attitűdje:

-

Érdekli a magyar kultúra és zenetörténet, értékeli annak kulturális jelentőségét.

Autonómiája és felelőssége:

-

A hallgató önállóan képes felismerni a magyar népzene és a leghíresebb magyar zeneszerzők stílusát.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

-

The student knows about the most important works, composers and movements of the thousand years of Hungarian music history and folk music.

Capabilities:

-

The student is capable to recognise the most characteristic works of Hungarian folk music and music literature, and to decipher their style.

Attitude:

-

The student is interested in Hungarian culture and music history and appreciates its cultural significance.

Autonomy and responsibility:

-

The student can independently identify Hungarian folk music and the style of the most famous Hungarian composers.

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Az ősi magyar népzene. (The ancient Hungarian folk music)

12.2. A magyar reneszánsz. (Hungarian renaissance))

12.3. Esterházyak a zenetörténet főáramában. (Esterházy family in the main stream of the music history)

- 12.4. Joseph Haydn, Ludwig van Beethoven és Franz Schubert magyar kapcsolatai. (Hungarian connections of Joseph Haydn, Ludwig van Beethoven and Franz Schubert.)
- 12.5. Magyaros zene a 19. században. Brahms, Berlioz, Monti. ("Hungarian music" in the 19th century. Brahms, Berlioz, Monti)
- 12.6. Liszt Ferenc és a magyarság. (Liszt and Hungary)
- 12.7. Liszt Ferenc gényusa. (The genius of Ferenc Liszt)
- 12.8. Erkel Ferenc és a nemzeti opera. (Ferenc Erkel and the national operatic style)
- 12.9. A magyar népzene újrafelfedezése, folklorizmus. (The re-discovery of Hungarian folk music, folklorism.)
- 12.10. Kodály Zoltán és a Kodály-módszer. (Zoltán Kodály and the Kodály-approach.)
- 12.11. Bartók Béla és a 20. századi magyar zene. (Béla Bartók and the Hungarian music in the 20th century)
- 12.12. Ligeti, Kurtág és Eötvös - a magyar avantgarde. (Ligeti, Kurtág and Eötvös - the Hungarian avant-garde.)
- 12.13. Összefoglalás. (Summary)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató köteles az előadások legalább 70%-án részt venni.

Tartós, indokolt távollét esetén a tanárral történt egyeztetés után és a vizsga letételével a tárgy teljesíthető.

Az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 20. §-ban rögzített a HTVSZÜB által engedélyezett kedvezményes tanulmányi rendben tanulmányokat folytató hallgatók esetén, amennyiben a tantárgyi program másként nem határoz, a tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége vonatkozásában a hallgatónak a kurzus oktatójával egyeztetett formában otthoni munkával elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az otthoni munkával elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Nincs.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

14. pontban meghatározottak szerinti tanórai részvétel.

16.2. Az értékelés:

Írásbeli vizsga a témakör elemeiből, értékelése ötfokozatú skálán.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és a legalább elégséges kollokviumi jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Dobszay László: A History of Hungarian Music, Corvina, Budapest 1993. ISBN: 978-9631334982;
2. Paksa Katalin: A history of Hungarian Folkmusic, Balassi Kiadó, Budapest 2020. ISBN: 978-963-456-082-1;

17.2. Ajánlott irodalom:

Budapest, 2025.

Dr. Tóth Árpád, DLA
adjunktus
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TTOTV006

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Kertpedagógia

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Garden-based learning

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Tanító- és Óvóképző Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Halbritter András Albert, PhD, egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: - Terepi munka, projekt módszer. Heti egy óra tantermi/iskolakerti gyakorlat mellett tömbösített kiscsoportos iskolakerti gyakorlat egyeztetett időpontokban, időjárástól is függően.

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A tárgy célja felkészíteni a hallgatókat egy iskolakert, óvodakert tervezésére, létrehozására és fenntartására, pedagógia lehetőségeinek kihasználására. Így minimális kertészeti alapok mellett a tárgy hangsúlyos része a szabadtéri oktatásszervezésre való felkészítés, kifejezetten az iskola, óvoda természeti környezetének lehetőségeire és a helyi nevelési célokra fókuszálva. A tárgy bemutatja az iskolakertben rejlő oktató-nevelő-fejlesztő lehetőségeket, a szabadtéri tevékenységek biztonsági és szervezési kihívásait és azok megoldási lehetőségeit. Néhány alkalom gyermekekkel együtt zajlik (hospitálás, mikrotanítás).

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the subject is to prepare students to design, create, maintain and use a school or preschool garden. Thus, with minimal gardening basics the subject focuses on outdoor classroom management and education, reflecting the school's natural

environment and the main local pedagogical aims. The subject introduces the learning, nurturing, developing possibilities, safety and organisational challenge of outdoor activities, and their solutions. Part of the subject is organised at school or preschool location with children (observation, microteaching).

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri a 6–12 éves gyerekek személyiségének kibontakoztatását megalapozó tudományos elméleteket és azok élethosszig tartó tanulásra való felkészítésben betöltött szerepét. Biztos szaktudományos és tantárgy-pedagógiai ismeretekkel rendelkezik az 1–4. évfolyamon valamennyi műveltségi területen, továbbá az 1–6. évfolyamon, egy műveltségi területen (vagy a nemzetiségi nevelés szaktudományos és tantárgy-pedagógiai megalapozása terén). Ismeri a szakterülete szempontjából fontos információforrásokat, azok pedagógiai felhasználásának lehetőségeit, megbízhatóságát, etikus alkalmazását.

Rendelkezik szaktárgyi tudás mellett megfelelő szintű pedagógus mesterségbeli és eszközjellegű tudással.

Ismeri a tanulástámogatás általános pedagógiai, didaktikai, módszertani és pszichológiai feltételrendszerét, folyamatát, az önálló és az egymástól való tanulás szervezésének, tervezésének, az optimális tanulási környezet megteremtésének szempontjait és eszközeit. Tisztában van a Kormány és az oktatásért felelős miniszter által kiadott tantervi szabályozó dokumentumok saját szakterületére vonatkozó tartalmával.

Ismeri a pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezésének különböző szintjeit, az egyes szintek összefüggéseit, a tanulói szükségletekhez igazodó, differenciált folyamattervezés elemeit (fejlesztési célok, stratégia, munkaforma, módszer, eszközök), a projekttervezés és a tematikus tervezés módszertanát.

Ismeri saját szakterületén, illetve intézménytípusában a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeit, a fenntarthatóság értékrendjének alapvetését, a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök (viszonyulások) fejlesztésének módjait.

Ismeri a tanulási folyamatba illeszthető tanórán kívüli természettudományos ismeret- és tapasztalatszerzés lehetőségeit.

Azonosítja a természettudomány tantárgy tanulásához szükséges, azt segítő környezet jellemzőit, azok pedagógiai és pszichológiai feltételeit.

Ismeri és alkalmazza a fenntarthatóságra nevelés pedagógiájának módszereit, és kiemelt figyelmet fordít a szaktárgy speciális kompetenciáinak tanítására.

Ismeri a természettudomány tanításával és a környezeti neveléssel foglalkozó helyi, regionális és országos köznevelési szakmai közösségeket, azok céljait, törekvéseit és munkájuk főbb eredményeit.

-

Képességei:

Képes az általános műveltségi ismereteit, pedagógiai, pszichológiai és tantárgy-pedagógiai szakértelmét tudatosan felhasználni, hatékonyan alkalmazni a nevelési és oktatási folyamatokban.

Képes a tudományos ismereteket, az elméleti tudást a gyakorlatba átültetni, képes az

ismeretek tantárgyközi integrációjára és a szaktudományos ismeretek folyamatos bővítésére.

A tanulás sajátosságainak ismerete alapján képes az adott életkori sajátosságok figyelembevételével a célok, tartalmak és tevékenységek, folyamatok, valamint egyéni tanulási utak tervezésére, megvalósítására.

Képes olyan támogató tanulási környezetet megteremteni, amelyben a tanulók önálló, felfedező, problémaalapú tanulási képességeit fejleszti, bátorítja kreativitásukat, önkifejezésüket, kritikus és logikus gondolkodásukat.

Képes a komplex személyiségfejlesztés céljából egységes rendszerbe illeszteni a pedagógiai céloknak megfelelő stratégiát, munkafolyamatokat, munkaformákat, módszereket és eszközöket, valamint a tanítási órán és azon kívül szerezhető ismereteket és tapasztalatokat, a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket.

Tevékenységeiben képes a fenntarthatóságra nevelés elveinek érvényesítésére, segíti és irányítja a környezettudatos gondolkodás fejlődését a tanulóknál. Ezeket az elveket a saját pedagógiai munkája során, az eszközhasználatban is figyelembe veszi.

Képes táborok, erdei iskolai programok szervezésére, lebonyolítására, természettudományi versenyprogramok szervezésére.

A tanórán kívüli tevékenység tervezése, megvalósítása során képes együttműködni múzeumpedagógusokkal, zoopedagógusokkal, természettudományos, műszaki, informatikai, egészségügyi, agrár, környezet- és természetvédelmi, valamint a felsőoktatásban dolgozó szakemberekkel.

Megfogalmazza és minden téren következetesen képviseli a társadalmi felelősségvállalással kapcsolatos nézeteit.

Céljainak kijelölésében és megvalósításában is követendő példát mutat mind tanítványainak, mind kollégáinak.

Képes értelmezni és elemezni a természettudomány kutatási, fejlesztési eredményeit, a kutatások, fejlesztések és innovációk sajátosságait.

Képes egyszerűbb kutatási módszerek használatára.

-

Attitűdje:

Igénye van a folyamatos önfejlesztésre, önreflexióra, szakmai megújulásra.

A rendelkezésére álló időt hatékonyan tudja felhasználni, jó kapcsolatokat alakít ki a tanulókkal, hatékonyan alkalmazza a pozitív visszacsatolást.

Felkészültsége alapján részt vállal a tanító szakmával összefüggésben álló kutatásokban, innovatív team-munkákban.

Igénye van a természettudományok legújabb tudományterületeinek, azok eredményeinek megismerésére, értelmezésére, valamint az azokkal kapcsolatos ismeretterjesztésre, a tudományos és technológiai műveltség, életkornak megfelelő alakítására.

Tudatos értékközvetítést vállal.

Fontosnak ítéli meg a fenntarthatósági elveket, szemléletmódja ökotudatos.

Életvitele és környezettudatos magatartása mintául szolgál az iskolai környezetben és

azon kívül is.

Kész együttműködni a természettudomány területén működő szakmai fórumokkal; alkotó munkaközösségekkel, tantárgypedagógiai műhelyekkel.

Munkája során folyamatosan alkalmazza a modern pedagógiai módszereket.

-

Autonómiája és felelőssége:

Felelősséggel vesz részt intézményében a harmonikus, támogató légkör kialakításában.

Rendelkezik az egyetemes és nemzeti értékek, etikai normák elvárt felelősségérzetével, döntéseit felelősségteljesen vállalja.

Hatáskörében felelősséget vállal a gyermekek fenntartható fejlődésre irányuló magatartásának tudatos formálásáért.

Felelősséget vállal intézménye küldetéséért.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Knows the scientific theories underpinning the development of the personalities of children aged 6–12 and their role in preparing for lifelong learning. Possesses solid subject-specific and subject-pedagogical knowledge in all areas of education for grades 1–4, and in one area of education for grades 1–6 (or in the scientific and subject-pedagogical foundations of minority education). Knows the important information sources for his/her field, their pedagogical applications, reliability, and ethical use.

Possesses subject-specific knowledge along with an appropriate level of familiarity with the the profession and means of pedagogy.

Knows the general pedagogical, didactic, methodological, and psychological conditions and processes of learning support, the principles and tools for organising and planning independent and collaborative learning, and creating an optimal learning environment. Familiar with the content of curriculum regulatory documents issued by the Government and the Minister responsible for education relevant to his/her field.

Knows the different levels of planning pedagogical processes and activities, the interrelationships between these levels, the elements of differentiated process planning tailored to the needs of the learners (development goals, strategy, work form, method, tools), and the methodologies of project planning and thematic planning.

Knows the pedagogical possibilities of education for sustainability in his/her field and institution type, the foundations of the value system of sustainability, and the methods of developing attitudes related to environmental awareness.

Knows the opportunities for acquiring scientific knowledge and experience outside the classroom that can be integrated into the learning process.

Identifies the characteristics of the environment, as well as the pedagogical and psychological conditions necessary for learning science subjects.

Knows and applies the methods of pedagogy for education for sustainability and pays special attention to teaching the specific competencies of his/her subject.

Knows the local, regional, and national public education communities dealing with science teaching and environmental education, their goals, efforts, and main achievements.

-

Capabilities:

Capable of consciously using and effectively applying general cultural knowledge, pedagogical, psychological, and subject-pedagogical expertise in educational processes.

Capable of translating scientific knowledge and theoretical understanding into practice, integrating knowledge across subjects, and continuously expanding subject-specific knowledge.

Based on the knowledge of learning characteristics, capable of planning and implementing goals, content, activities, processes, and individual learning paths considering the age-specific characteristics.

Capable of creating a supportive learning environment that develops pupils' independent, exploratory, problem-based learning abilities, encourages their creativity, self-expression, critical and logical thinking.

Capable of integrating strategies, work processes, work forms, methods, and tools appropriate to pedagogical goals into a unified system for complex personality development, and utilising the knowledge and experiences gained during and outside of lessons, as well as the opportunities inherent in social learning.

Capable of applying the principles of education for sustainability in his/her activities, supporting and guiding the development of environmentally conscious thinking in pupils. Considers these principles in his/her own pedagogical work and tool usage.

Capable of organising and conducting camps, forest school programmes, and science competition programmes.

Capable of cooperating with museum educators, zoo educators, and professionals in science, technology, IT, health, agriculture, environmental and nature protection, and higher education during the planning and implementation of extracurricular activities.

Formulates and consistently represents views related to social responsibility in all areas.

Sets an example in setting and achieving goals for both students and colleagues.

Capable of interpreting and analysing the research and development results of science, and the characteristics of research, development, and innovations.

Capable of using simple research methods.

-

Attitude:

Has a need for continuous self-development, self-reflection, and professional renewal.

Capable of using available time efficiently, establishing good relationships with pupils, and effectively applying positive feedback.

Prepared to participate in research and innovative team work related to the teaching profession.

Has the desire to learn about the latest areas of scientific inquiry and their results, and to interpret and disseminate this knowledge, shaping scientific and technological literacy appropriate to the age group.

Consciously undertakes value transmission.

Considers sustainability principles important and has an eco-conscious mindset.

Serves as a model in daily practice through his/her lifestyle and environmentally conscious behaviour, both within and outside the school environment.

Ready to cooperate with professional forums in the field of science; creative working groups, and workshops in science education.

Constantly applies modern pedagogical methods in his/her work.

-

Autonomy and responsibility:

Participates responsibly in creating a harmonious, supportive atmosphere in his/her institution.

Possesses the expected sense of responsibility for universal and national values and ethical standards, and takes responsibility for his/her decisions.

Takes responsibility for consciously shaping children's behaviour towards sustainable development within his/her scope of authority.

Takes responsibility for the mission of his/her institution.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A félév követelményei, ajánlott tanulási módszerek. Bejárás a külső helyszíneken, balesetvédelem és oktatása, az iskolakert részei és funkciói (Requirements of the course, suggested learning methods. Going-over on the site, safety and its teaching, spaces and functions of a school garden)

12.2. A biokertészet/ökológiai gazdálkodás alapjai. Növények szaporítása, környezeti igényei. Növények gondozási munkái, növényvédelem 1. (Basics of organic gardening. Propagation and environmental demands of plants. Plant care and protection I)

12.3. A biokertészet/ökológiai gazdálkodás alapjai. Növények szaporítása, környezeti igényei. Növények gondozási munkái, növényvédelem 2. (Basics of organic gardening. Propagation and environmental demands of plants. Plant care and protection II)

12.4. Gyerekekkel a kertben, korosztályi sajátosságok. Projektfelelő megbeszélése (Children in the garden, their activities according to their age. Discussion of the project task)

12.5. Iskolakert tervezése: talajvizsgálat, benapozottság felmérése, tereprendezés és az egyes tevékenységek terei (Planning a school garden: soil analysis, sun exposure, landscaping and the spaces of the activities)

12.6. A kert kialakításának és fenntartásának humán és anyagi erőforrásai, azok megteremtése, szervezése (Human and material resources of garden creation and

maintaining, their organisation)

12.7. Biztonság az iskolakertben: alapelvek, veszélyek felmérése, intézkedések és a gyermekek oktatása, szabályok kialakítása (Safety in the school garden: principles, listing the hazards, measures and education, creating rules)

12.8. Hospitálás, mikrotanítás tervezése (Observation, planning the microteaching)

12.9. Évszakos tevékenységek az iskolakertben, nyári fenntartás (Seasonal activities in the school garden, summer maintenance)

12.10. Biológiai sokféleség, természetvédelem az iskolaudvaron és -kertben (Biodiversity, nature conservation in the schoolyard and garden)

12.11. Zárthelyi dolgozat. Tevékenységek, kerettanterv-tartalmak iskolakertben. Fejlesztési célok és területek (fenntarthatóságra, egészségtudatosságra nevelés, öngondoskodási, problémamegoldási, együttműködési, tervezési, tantárgyi kompetenciák fejlesztése, pályaorientáció (Mid-term test. Activities and curriculum elements in the school garden. Developmental aims and areas (sustainability, self-maintenance, problem-solving, cooperation, planning, subject competences development, profession orientation)

12.12. Mikrotanítás és megbeszélése, reflexió 1. (Microteaching and its discussion, reflexions i)

12.13. Mikrotanítás és megbeszélése, reflexió 2. (Microteaching and its discussion, reflexions ii)

12.14. Az iskolakertek előtt álló akadályok, megoldási jó gyakorlatok, hálózatosodás (Obstructive circumstances and solution best practice examples, networking)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A 25%-nyi vagy három hiányzáson túli indokolt és igazolt távollét (pl. egészségügyi ok, szolgálatteljesítés) esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett formában és határidővel pótolhatja a mulasztást. A hallgató köteles továbbá a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Négyenél több hiányzás után a hallgató nem kaphat aláírást, a kurzus ebben az esetben nem teljesítettnek minősül.

Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében. A csoportos és egyéni iskolai hospitáláson való részvétel a hallgató számára kötelező, az esetleges hiányzás(oka)t legkésőbb a póthét végéig pótolni köteles. A pótlásról a gyakorlatvezető mentortanárral kell egyeztetnie.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tanulmányi munka alapja az órákon való figyelmes és aktív részvétel, napló vezetése (melynek része a hospitálás, mikrotanítás során a pedagógussal készített szakmai interjú). Projektfeladat csoportos megoldása, mikrotanítás (12-13. héten) egyéni munkában.

A hallgatónak a tárgy keretében egy alkalommal iskolai/óvodai csoportos hospitáláson kell részt vennie (ennek időpontja a félév elején kerül meghatározásra).

Zárthelyi dolgozat a 11. héten.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon, valamint a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges szintű teljesítése.

16.2. Az értékelés:

A projektfeladat (30%) és a mikrotanítás (30%), valamint az órai munka és vezetett napló (20%) és zárthelyi dolgozat (20%) alapján gyakorlati jegy.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy (GYJ).

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Gerhard Winkel: Iskolakert-tankert, Mezőgazda Kiadó, Budapest 1993. ISBN: 9637362541;
2. Halbritter András Albert, Mátyás Izolda Beáta, Pauliczky Nóra: Iskolakertek téli ötlettára, Iskolakertekért Alapítvány, Budapest 2018. ISBN: 9786150018546;
3. Halbritter András Albert, Mátyás Izolda Beáta, Pauliczky Nóra (szerk.): Iskolakerti kalauz: Útmutató népfőiskolák számára, Iskolakertekért Alapítvány, Budapest 2018. ISBN: 9786150021058;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Durrel, Gerald; Durrel, Lee: Az amatőr természetbúvár, Gondolat, Budapest 1989. ISBN: 963-282-270-6;
2. Halbritter András, Tamáska Máté (szerk.): Iskolakert. Természet és közösség. A Szociálpedagógia folyóirat tematikus száma., Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Vác 19/2022. ISBN: https://real-j.mtak.hu/23685/1/szocped19_v%C3%A9gleges.pdf;

Budapest, 2025.

Dr. Halbritter András Albert, PhD
egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TTOTV007

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Kinderliteratur

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Children's literature

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Tanító- és Óvóképző Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Timárné Hunya Tünde, közszolgálati egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: - Német nyelven történő oktatás.

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék a gyermek- és ifjúsági irodalom szerepét az emberi személyiségfejlődésben; különbözőségét a felnőtteknek szóló irodalomtól.

A kurzus hozzájárul a hallgatók irodalmi érzékenységének fejlesztéséhez, tudatos olvasóvá válásához.

A kurzus keretében a hallgatók átfogó ismereteket és kompetenciákat szereznek az alábbi területeken: A gyermekirodalom interdiszciplináris megközelítései. Műfajok, életkori sajátosságok és a szövegválasztás szempontjai.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the course is to familiarize students with the role of Literature for children and young people in human personality development; with their differences from literature for adults.

The course contributes to the development of students' literary sensitivity, their

development as conscious readers.

The course will provide students with a comprehensive knowledge and competences in the following areas: The Literature for children in cross-disciplinary perspective. Genres, age specificity and criteria for text selection.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Tisztában van a gyermekkor mint az egyéni életutat megalapozó fejlődési szakasz jelentőségével, a személyiség kibontakoztatásában és az élethosszig tartó tanulásban betöltött szerepével.

Tájékozott a digitális kultúrában, ismeri a gyermekek és a felnőtt korosztály digitális eszközökhöz való viszonyát és azok hatását a személyiség fejlődésére.

Tisztában van a művészeteknek az emberi személyiségfejlődésben betöltött szerepével és hatásrendszerével.

-

Képességei:

Feltérképezi és rögzíti a személyiség képességstruktúrájának sajátosságait és a családi közeg szociokulturális meghatározóit.

Támogatja az önkifejezést, a művészeti ágakhoz kapcsolódó befogadó és alkotó tevékenységeket.

Támogatja a személyiség harmonikus kibontakoztatását, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkorspecifikus alakítását.

-

Attitűdje:

Nyitott a szimbolikus önkifejezési formák irányában, művészeti tevékenységekben szívesen vesz részt.

Felelősséget vállal a nemzeti identitásának alakításában és erősítésében.

-

Autonómiája és felelőssége:

Felelősséggel tartozik saját személyiségének sokoldalú, harmonikus kibontakoztatásáért.

Autonóm személyiségként szakmai fejlődésének tudatos irányítója.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Understands the significance of childhood as a developmental stage that lays the foundation for individual life paths, its role in personality development and lifelong learning.

Informed about digital culture, understands the relationship of children and adults to digital devices and their impact on personality development.

Understands the role and impact of the arts on the personality development.

-

Capabilities:

Explores and records the characteristics of the personality and ability structure and the socio-cultural determinants of the family environment.

Supports the self-expression and receptive and creative activities related to the arts.

Supports the harmonious development of the personality, shaping physical, social, and intellectual abilities individually and age-specifically.

-

Attitude:

Open to forms of symbolic self-expression, willingly participates in artistic activities.

Takes responsibility for shaping and strengthening of national identity.

-

Autonomy and responsibility:

Responsible for the multifaceted, harmonious development of their own personality.

As an autonomous personality, he/she consciously manages his/her professional development.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A féléves program ismertetése. A gyermek- és ifjúsági irodalom alapfogalmai (Introduction to the semester programme. The basic concepts of Literature for children and young people)

12.2. A képeskönyv és a gyermekirodalom. A figyelemirányítás és a képeskönyv-befogadás kapcsolata (The picturebook and the Literature for children. The relationship between attentional processes and picturebook reception)

12.3. Mesekönyv – nem csak gyermekek számára (Storybook – not just for children)

12.4. A népmesék és az irodalmi mesék alműfajai (The sub-genres of the folktale and literary fable)

12.5. Összehasonlító meseelemzés: a Grimm testvérek Csipkerózsikája háromféle szövegváltozatban (Comparative analysis: the Sleeping Beauty by the Brothers Grimm in three versions of the text)

12.6. Összehasonlító meseelemzés: Holle anyó (Comparative analysis: Mother Holle)

12.7. Összehasonlító meseelemzés: Brémai muzsikások (Comparative analysis: Musicians from Bremen)

12.8. Összehasonlító meseelemzés: A békakirály (Comparative analysis: The Frog King)

12.9. Az olvasás szerepe az új médiumok és a populáris kultúra korszakában (Reading

between new media and popular culture)

12.10. 1. zárthelyi dolgozat (Written test 1)

12.11. Összehasonlító elemzés: Aranyhaj a Grimm testvérekénél és a Disney Stúdióban
1. (Comparative analysis Tangled as conceived by the Brothers Grimm and Disney Studios 1)

12.12. Összehasonlító elemzés: Aranyhaj a Grimm testvérekénél és a Disney Stúdióban
2. (Comparative analysis Tangled as conceived by the Brothers Grimm and Disney Studios 2)

12.13. 2. zárthelyi dolgozat (Written test 2)

12.14. Wilhelm Hauff Almanachjának kapcsolata az Ezeregyéjszaka meséivel és az európai mesekincsel. Összegzés, a félév értékelése (Linking Wilhelm Hauff's almanac with the fairy tale collection One Thousand and One Nights and with the European fairy tale tradition. Summary, evaluation of the semester)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató köteles a foglalkozások legalább 75%-án részt venni. Az ezt meghaladó, egy alkalom jogos (betegség, kórházi kezelés, rendkívüli szolgálat) indokkal történt, igazolt hiányzást a hallgató házidolgozat elkészítésével pótolhatja. A dolgozat témáját, formai követelményeit, terjedelmét, benyújtási határidejét az oktatóval kell a szemeszter ideje alatt egyeztetni. További hiányzás esetén a hallgató nem szerezheti meg az aláírást. A kedvezményes tanrenddel rendelkező hallgatók, valamint a tanulmányaikat külföldön folytató hallgatók (Erasmus, egyéb külföldi tanulmány) a foglalkozások látogatása alól felmentést kapnak, az érdemjegyüket az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 20. §-ban rögzített előírások teljesítésével szerzik meg. A hallgató köteles az előadások anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Zárthelyi dolgozat 2 témában:

1. Meseelemzés a tanórán, a megadott műalkotások alapján;
2. Meseszövegek felismerése.

A zárthelyi dolgozat megírása kizárólag igazolt hiányzás esetén pótolható egy alkalommal, a következő tanórán.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Jelenléti követelmény teljesítése és tanórai aktív munka. A zárthelyi dolgozatok sikeres megírása.

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy. Órai munka 40 pont, első zárthelyi dolgozat 30 pont, második zárthelyi dolgozat 30 pont, összesen 100 pont, 60%-tól elégséges.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Ewers, Hans Heino: Lesen zwischen neuen Medien und Popkultur, Juventa, Weinheim 2002. ISBN: 3-7799-0451-9;
2. Kümmerling-Meibauer, Bettina: Kinder- und Jugendliteratur. Eine Einführung, WBG, Darmstadt 2012. ISBN: 3-534-23546-0;
3. Kümmerling-Meibauer, Bettina: Mit Kleinkindern Bilderbücher betrachten. In: Neuss, Norbert: Grundwissen Krippenpädagogik S. 216-226, Cornelsen, Berlin 2014. ISBN: 9783834650726;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Szilvássy, Orsolya: Lesecke im Kindergarten. Das Bilderbuch als komplexes Mittel der sprachlichen und kognitiven Förderung im Vorschulalter. In: Szilvássy, Orsolya (szerk.): A nemzetiségi nevelés és oktatás új kihívásai és lehetőségei 37-44. p., Gerhardus Kiadó, Szeged 2022. ISBN: 978-615-6531-01-8;

Budapest, 2025.

Timárné Hunya Tünde
közzolgálati egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TTOTV008

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Meseértelmezések

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Fairy tale interpretations

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Tanító- és Óvóképző Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Timárné Hunya Tünde, közszolgálati egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: - összehasonlító meseelemzés csoportmunkában; egyéni mesefelismerés

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék a meseirodalom szerepét az emberi személyiségfejlődésben; a mesék sajátosságait, különbözőségét a felnőtteknek szóló irodalomtól.

A kurzus hozzájárul a hallgatók irodalmi érzékenységének fejlesztéséhez, tudatos olvasóvá válásához.

A kurzus keretében a hallgatók átfogó ismereteket és kompetenciákat szereznek az alábbi területeken: Népmese és szerzői mese kapcsolata. A népmesék és szerzői mesék interdiszciplináris megközelítései. Meseműfajok és életkori sajátosságok.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the course is to familiarize students with the role of fairy tales in human personality development; with the characteristics of fairy tales, their differences from literature for adults.

The course contributes to the development of students' literary sensitivity, their

development as conscious readers.

The course will provide students with a comprehensive knowledge and competences in the following areas: The relationship between folktales and fairy tales. Folktales and fairy tales in cross-disciplinary perspective. Story genres and age specificity.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Tisztában van a gyermekkor, mint az egyéni életutat megalapozó fejlődési szakasz jelentőségével, a személyiség kibontakoztatásában és az élethosszig tartó tanulásban betöltött szerepével.

Tájékozott a digitális kultúrában, ismeri a gyermekek és a felnőtt korosztály digitális eszközökhöz való viszonyát és azok hatását a személyiség fejlődésére.

Tisztában van a művészeteknek az emberi személyiségfejlődésben betöltött szerepével és hatásrendszerével.

-

Képességei:

Feltérképezi és rögzíti a személyiség képességstruktúrájának sajátosságait és a családi közeg szociokulturális meghatározóit.

Támogatja az önkifejezést, a művészeti ágakhoz kapcsolódó befogadó és alkotó tevékenységeket.

Támogatja a személyiség harmonikus kibontakoztatását, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkorspecifikus alakítását.

-

Attitűdje:

Nyitott a szimbolikus önkifejezési formák irányában, művészeti tevékenységekben szívesen vesz részt.

Felelősséget vállal a nemzeti identitásának alakításában és erősítésében.

-

Autonómiája és felelőssége:

Felelősséggel tartozik saját személyiségének sokoldalú, harmonikus kibontakoztatásáért.

Autonóm személyiségként szakmai fejlődésének tudatos irányítója.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Understands the significance of childhood as a developmental stage that lays the foundation for individual life paths, its role in personality development and lifelong learning.

Informed about digital culture, understands the relationship of children and adults to digital devices and their impact on personality development.

Understands the role and impact of the arts on the personality development.

-

Capabilities:

Explores and records the characteristics of the personality and ability structure and the socio-cultural determinants of the family environment.

Supports the self-expression and receptive and creative activities related to the arts.

Supports the harmonious development of the personality, shaping physical, social, and intellectual abilities individually and age-specifically.

-

Attitude:

Open to forms of symbolic self-expression, willingly participates in artistic activities.

Takes responsibility for shaping and strengthening of national identity.

-

Autonomy and responsibility:

Responsible for the multifaceted, harmonious development of their own personality.

As an autonomous personality, he/she consciously manages his/her professional development.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A féléves program ismertetése, a követelményrendszer és a célkitűzések megbeszélése, a szakirodalom ismertetése, használata. A meseirodalom megjelenési formái a felnőttek életében. (Introduction to the semester programme, discussion of the requirements and objectives, introduction to and use of the literature. The forms of fairy tales in adult life.)

12.2. Érzelmi tanulás és meseirodalom. (Emotional learning and fairy tales.)

12.3. A mesék megjelenési formái, jelentősége a gyermekek nevelésében. A mese műfajának továbbélése a művészeti ágakban. (The forms of fairy tales and their importance in the education of children. The survival of the fairy tale genre in the arts.)

12.4. Magyar népmese és irodalmi mese. A mesefeldolgozás és -átdolgozás módszerei. (Hungarian folktale and literary fable. Methods of story development and revision.)

12.5. A népmesék szerepe az emberi élet különböző korszakaiban. (The role of folktales in different periods of human life.)

12.6. A mesék interdiszciplináris megközelítése, többszörös jelentésképzés. (Interdisciplinary approach to fairy tales, multiple meanings.)

12.7. A rajzfilmek mint meseértelmezések. (Cartoons as interpretations of fairy tales.)

12.8. Összehasonlító elemzés a magyar népmeseirodalom köréből, a hallgatók által választott műalkotás alapján 1. (Comparative analysis of Hungarian folktales, based

on a folktale chosen by the students 1.)

12.9. Összehasonlító elemzés a magyar népmeseirodalom köréből, a hallgatók által választott műalkotás alapján 2. (Comparative analysis of Hungarian folktales, based on a folktale chosen by the students 2.)

12.10. 1. zárthelyi dolgozat. (Written test 1.)

12.11. Összehasonlító elemzés a magyar irodalmi mesék köréből, a hallgatók által választott műalkotás alapján. (Comparative analysis of Hungarian literary fables, based on a literary fable chosen by the students.)

12.12. Európai népmesék magyar fordításai és átdolgozásai. (Hungarian translations and adaptations of European folk tales.)

12.13. 2. zárthelyi dolgozat. (Written test 2.)

12.14. A meseirodalom tolmácsolásának útjai. Összegzés, a félév értékelése. (Ways of interpreting fairy tales. Summary, evaluation of the semester.)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató köteles a foglalkozások legalább 75%-án részt venni. Az ezt meghaladó, egy alkalom jogos (betegség, kórházi kezelés, rendkívüli szolgálat) indokkal történt, igazolt hiányzást a hallgató házidolgozat elkészítésével pótolhatja. A dolgozat témáját, formai követelményeit, terjedelmét, benyújtási határidejét az oktatóval kell a szemeszter ideje alatt egyeztetni. További hiányzás esetén a hallgató nem szerezheti meg az aláírást. A kedvezményes tanrenddel rendelkező hallgatók, valamint a tanulmányaikat külföldön folytató hallgatók (Erasmus, egyéb külföldi tanulmány) a foglalkozások látogatása alól felmentést kapnak, az érdemjegyüket az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 20. §-ban rögzített előírások teljesítésével szerzik meg. A hallgató köteles az előadások anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

Zárthelyi dolgozat 2 témában:

1. Meseelemzés a tanórán, a megadott műalkotások alapján;
2. Meseszövegek felismerése.

A zárthelyi dolgozat megírása kizárólag igazolt hiányzás esetén pótolható egy alkalommal, a következő tanórán.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Jelenléti követelmény teljesítése és tanórai aktív munka. A zárthelyi dolgozatok sikeres megírása.

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy. Órai munka 40 pont, első zárthelyi dolgozat 30 pont, második zárthelyi dolgozat 30 pont, összesen 100 pont, 60%-tól elégséges.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Bálint Péter: Meseértés és értelmezés, Didakt Kiadó, Debrecen 2013. ISBN: 978-615-5212-12-3;
2. Kádár Annamária: Mesepszichológia. Az érzelmi intelligencia fejlesztése gyermekkorban, Kulcslyuk Kiadó, Budapest 2013. ISBN: 978-963-89419-6-1;
3. Szegedy-Maszák Mihály: A magyar irodalom története III. (39. fejezet),. ISBN: http://www.tankonyvtar.hu/en/tartalom/tamop425/2011_0001_542_05_A_magyar_irodalom_tortenetei_3/ch39.html#id561202;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Szilvássy Orsolya: A gyermekirodalom interdiszciplináris megközelítései. Az irodalmi kompetencia fontosságáról. In Diskurzus 17. évfolyam, 116-131. p. , Gál Ferenc Főiskola, 2016. ISBN: ISSN 1589-662;
2. Végh Balázs Béla: A gyermekirodalom változatai, Komp-press Korunk, Kolozsvár 2007. ISBN: 9789739373807;

Budapest, 2025.

Timárné Hunya Tünde
közzolgálati egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TTOTV009

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Organikus pedagógia

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Organic pedagogy

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 2 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Tanító- és Óvóképző Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Balatoni Katalin, PhD, közszolgálati egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék Josef Kentenich pedagógiai rendszerére épülő Organikus Pedagógia legfontosabb vonásait, az organikus szemléletmód alapjait, az Életmozgások, a Bizalom, a Kötődés, a Szövetség és az Eszménypedagógia nevelésben betöltött szerepét, az érzelmi intelligenciára alapozó eljárások hatásmechanizmusát. A kurzus kitér az érintett életkorok életfeladataira, vizsgálja a mechanikus és organikus szemléletmód különbségeit és alkalmazhatóságukat a mindennapi pedagógiai szituációkban.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the course is to introduce students to the most important features of Organic Pedagogy based on Josef Kentenich's pedagogical system, the basics of the organic approach, the role of Life Movements, Trust, Bonding, Covenant and Ideal Pedagogy in education, the mechanism of action of procedures based on emotional intelligence. The course covers the life challenges of the ages concerned, examining the differences between the mechanical and organic approaches and their applicability in everyday pedagogical situations.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

-

A hallgató megfelelő áttekintéssel rendelkezik az organikus-mechanikus élet- és nevelésszemlélet fogalomrendszeréről, aminek segítségével tudása irányítúként szolgál a hatékony módszertani megoldások kiválasztásában.

Képességei:

-

A hallgató képes az egyes élethelyzetekben felmerülő nevelési dilemmák elemzésére, és azok kontextusfüggő kritikai értelmezésére.

Attitűdje:

-

Az organikus szemlélet alapjaira támaszkodva a hallgató nyitott és fogékony a napjaink nevelési-oktatási problémáival kapcsolatos kérdések iránt. Tágabb horizontból, differenciáltan közelíti meg azokat, átlátva azok összetettségét. Az aktuális nevelési kérdésekben a különböző paradigmák által kínált megoldási javaslatok mérlegelésére törekszik az egyes életkorokat és intelligenciatípusokat is figyelembe véve.

Autonómiája és felelőssége:

-

Képes a pedagógiai helyzet organikus, önálló és felelősségteljes értelmezésére.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

-

The students will have a proper overview of the conceptual framework of the organic-mechanical approach to life and education, which will help them to use their knowledge as a compass for choosing effective methodological solutions.

Capabilities:

-

The students will be able to analyse the educational challenges in different life situations and to critically interpret them in a context-specific way.

Attitude:

-

Building on the fundamentals of an organic approach, the students will be open and receptive to issues related to today's educational problems. They will approach them from a broader perspective and in a differentiated way, understanding their complexity. They will reflect on the solutions offered by different paradigms to current educational issues, taking into account different ages and types of intelligence.

Autonomy and responsibility:

-

The students will have the ability to interpret the pedagogical situation in an organic, autonomous and responsible way.

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Az Organikus Pedagógia rendszere, alapjai, az érzelmi intelligencia főbb területei (The framework and basics of Organic Pedagogy, the main areas of emotional intelligence.)

12.2. Az érzelmi intelligencia fejlesztésének lehetőségei, eszközei, a jobb agyfélteke speciális funkciói (Possibilities and methods of developing emotional intelligence, specific functions of the right cerebral hemisphere)

12.3. A motiváció - a külső-belső motiváció - az Organikus Pedagógiában (Motivation - external-internal motivation - in Organic Pedagogy)

12.4. A belső motiváció alkalmazása az Organikus Pedagógiában. Eszközök, segítő és gátló tényezők. A kötődés-, a bizalom- és az eszménypedagógia összefüggései (The use of internal motivation in Organic Pedagogy. Methods, supporting and limiting factors. Relationships between bonding pedagogy, trust pedagogy and ideal pedagogy)

12.5. A mechanikus szemlélet - és a mechanikus pedagógiai eljárások következményei (The mechanical approach - and the consequences of mechanical pedagogies)

12.6. Az organikus szemlélet alapjai. Az organikus nevelés, -élet, -szeretet, -közösség (The basics of an organic approach. Organic education, life, love, community)

12.7. Az építő kritika megfogalmazása alapvető pedagógiai szituációkban és a nevelési viszonyrendszerekben (Formulating constructive criticism in basic pedagogical situations and educational relationships)

12.8. Fejlesztő értékelés - önértékelés az Organikus Pedagógiában (Developmental assessment - self-evaluation in Organic Pedagogy)

12.9. A kisgyermekkor életfeladatai az Organikus Pedagógia szemlélete szerint - Csíratörvény, feszültségtörvény, az egészlegesség törvénye, és a stádiumtörvény érvényesülése a gyakorlatban (Life challenges of early childhood according to the Organic Pedagogy's approach - Germ Law, Tension Law, Law of Wholeness, and the Law of Stages in practice)

12.10. A kisiskoláskor életfeladatai az Organikus Pedagógia szemlélete szerint - Kötődés, döntésképeség, eszménypedagógia; Tanári- és szülői feladatok a nevelésben (Life challenges of early childhood according to the Organic Pedagogy's approach - Bonding, decision-making, ideal pedagogy; Teacher and parent roles in education)

12.11. A képernyő hatása a fejlődő idegrendszerre. Tények, lehetőségek, veszélyek, és organikus megoldások (The impact of the electronic screen on the developing nervous system. Facts, opportunities, risks, and organic solutions)

12.12. A dopaminhatás kezelése, az idegrendszeri fejlődés természetes támogatása (Managing the dopamine effect, natural support for neurodevelopment)

12.13. A fegyelmezés organikus útjai (Organic ways of discipline)

12.14. Az tekintélyszemély szerepe az Organikus Pedagógiában. A belső tekintély

kialakulása a tanári személyiségben (The role of the authority figure in Organic Pedagogy. The development of inner authority in the in the teacher identity)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A félév során két hiányzás lehetséges. Aki ennél többet hiányzik az órákról, annak a félévközi feladatok teljesítésén kívül a félév végén összefoglaló írásbeli beszámoló formájában is számot kell adnia a tantárgy követelményeinek elsajátításáról.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tanulmányi munka alapja az órákon való figyelmes és aktív részvétel, évközi beadandó írásbeli feladatokkal kiegészülve. A gyakorlati jegy az órai aktivitás, és a beadandó írásbeli feladatok együttes értékeléséből áll össze. A félévközi feladatok, valamint azok tartalmi és formai követelményei az félév első óráján kerülnek ismertetésre.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon, valamint a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges szintű teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy, melyen ötfokozatú érdemjegyet kapnak a hallgatók.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy (GYJ).

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Uzsálné Pécsi Rita: A nevelés az élet szolgálata 1., Kulcs a muzsikához Kiadó, Pécs 2010. ISBN: 978-963-88887-0-9;
2. Uzsálné Pécsi Rita: A nevelés az élet szolgálata 2., Kulcs a muzsikához Kiadó, Pécs 2011. ISBN: 978-963-89366-0-8;
3. Uzsálné Pécsi Rita: A nevelés az élet szolgálata 3., Kulcs a muzsikához Kiadó, Pécs 2011. ISBN: 978-963-89366-1- 5;
4. Uzsálné Pécsi Rita: A nevelés az élet szolgálata 5., Kulcs a muzsikához Kiadó, Pécs 2013. ISBN: 978-963-89366- 3-9;
5. Uzsálné Pécsi Rita: A nevelés az élet szolgálata 7., Kulcs a muzsikához Kiadó, Pécs 2020. ISBN: 978-615-6228-00-0;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Bauer, Joachim: Az együttműködő ember, Ursus Libris, Budapest 2012. ISBN:

978-963-9718-46-3;

2. Goleman, Daniel: Ézelmi intelligencia, Háttér Kiadó, Budapest 1997. ISBN: 9789639365759;

3. King, Herbert: Joseph Kentenich - Ein Durchblick in Texten, Schönstatt, Patris Verlag GmbH., Schönstatt 2005. ISBN: 3-87620-275-2;

4. Pink, Daniel: Motiváció 3.0, HVG Kiadó Zrt., Budapest 2010. ISBN: 9789633040201;

5. Uzsálné Pécsi Rita: A nevelés az élet szolgálata 6., Kulcs a muzsikához Kiadó, Pécs 2017. ISBN: 978-963-89366-4-6;

Budapest, 2025.

Dr. Balatoni Katalin, PhD
közszolgálati egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TTTTV007

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): 20. századi magyar történelem a labdarúgás tükrében

3. A tantárgy megnevezése (angolul): A look at 20th-century Hungarian history through the lens of football

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Történelem és Társadalom Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Rigó Balázs, PhD, adjunktus

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A tantárgy célja egyfelől, hogy a hallgatók felismerjék, miért emelkedik ki a labdarúgás a többi sportág közül, miért volt már a 20. században is különösen népszerű világszerte és Magyarországon. A kurzus elvégzésével a hallgatók átfogó képet kapnak arról, milyen kapcsolatban állt a futballal a hazai politikum, a társadalom és a gazdaság világa a 19–20. század fordulójától az 1960-as évek elejéig. Az egyes alkalmakon kiderül, milyen módon illeszkedett a labdarúgás a dualista Magyarország világába, hogyan hatott a sportágra az első világháború, majd a trianoni békediktátum, de a zsidótörvények, a holokauszt és a második világháború következményei is figyelmet kapnak. Az 1945 utáni fejlemények tárgyalása során feltárjuk, miként alakította át a Magyar Dolgozók Pártja szovjet mintára a magyar labdarúgás intézményrendszerét, és hogyan igyekezett azt is felhasználni saját politikai propagandacéljainak elérése, illetve a magyar társadalom tagjainak, csoportjainak alávetése érdekében. A kurzus záró szakaszában a korai Kádár-korszak politikai vezetésének labdarúgáshoz való viszonya, valamint az állambiztonság e téren végzett tevékenysége kerül a

középpontba. A téma tárgyalása során kiemelt szerepet kap a korabeli politikai vezetés sportvezetőkhöz, sportolókhoz és a szurkolókhoz fűződő viszonyának ismertetése is. A kurzus nagy figyelmet fordít arra, hogy tárgyát a források széleskörű felhasználásával mutassa be, így a korszak politikatörténetének bázisául szolgáló pártiratok, a sajtó és az erőszakszervezetek dokumentumai mellett visszaemlékezéseket, irodalmi műveket és filmeket egyaránt bevon az elemzésbe.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The objective of the course is twofold: firstly, to facilitate an understanding of the distinctive features that render football unique in the sporting landscape; and to explore its global popularity, with a particular focus on its significance in Hungary during the 20th century. Upon completion of the course, students will gain a comprehensive understanding of the relationship between football and domestic politics, society, and the economy from the turn of the 19th and 20th centuries to the early 1960s. During the course, students will learn how football fit into the dualistic world of Hungary and how World War I and the Treaty of Trianon affected the sport. Furthermore, the consequences of anti-Jewish legislation, the Holocaust, and World War II will also be discussed. We explore the manner in which the Hungarian Workers' Party transformed the institutional framework of Hungarian football, adopting the Soviet model as a foundation. We analyse how the Party utilised this system to achieve its own political propaganda objectives and to subjugate various segments of Hungarian society. In the final stage of the course, the focus will be on the relationship between the political leadership of the early Kádár era and football, as well as the activities of state security in this area. Furthermore, the course will examine the relationship between the political leadership of the period and prominent figures in the sporting world, including athletes and fans. The course uses a wide range of sources to explain its subject matter. It looks at party papers, documents from organisations of violence and the press, memoirs, literary works and films.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Tájékozott a magyar és egyetemes kulturális jelenségek történetiségének általánosan elfogadott jellemzői, adatai körében. Átlátja a magyar szakmai szövegek és kulturális jelenségek befogadásának bevett eljárásait, az értelmezés szakmailag elfogadott kontextusait. Tisztában van a történettudomány aktuális kutatási kérdéseivel, elemzési és értelmezési módszereivel. Ismeri a szélesen értelmezett történettudomány alapvető szakkifejezéseit.

-

Képességei:

Értelmezi a magyar és európai kulturális és történeti jelenségeket és azok történeti beágyazottságát. Képes átlátni a nemzeti identitásképző diskurzusok felépítését, működését, és kulturális és történeti jelenségeket európai kontextusban értelmezni. Képes a történelmi, illetve társadalmi és politikai kérdésekben az ismeretek önálló elsajátítására és rendszerezésére. Képes összefüggő szövegek, valamint vizuális jelekkel, tipográfiai eszközökkel, ikonokkal tagolt szövegek, táblázatok, adatsorok, vizuális szövegek (mozgó-, állóképek, térképek, diagramok) megértésére, értelmezésére. Képes az adott műfaj szabályrendszerének megfelelően több stílusregiszterben, közérthetően, választékos stílusban írni és beszélni. Képes hatékonyan kommunikálni írásban és szóban, valamint megérti a

történettudományhoz kapcsolódó szakmai szövegeket.

-

Attitűdje:

Érti és elfogadja, hogy a kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak. Tudatosan képviseli a történettudomány és társterületei szaknyelvi és kommunikációs normáit. A történettudomány gondolkodásmódját hitelesen közvetíti. Igényességet fejleszt ki az információk kritikus elemzésére és feldolgozására.

-

Autonómiája és felelőssége:

Kialakít olyan történetileg és politikailag koherens egyéni álláspontot, amely segíti önmaga és környezete fejlődését, tudatosodását. Felelősséget vállal anyanyelvű és idegen nyelvű szakmai szövegeiért, tudatában van azok lehetséges következményeinek. Tudatosan képviseli azon módszereket, amelyekkel a történettudomány területén dolgozik, és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Informed about the generally accepted characteristics and data on the historicity of Hungarian and universal cultural phenomena. Understands the established procedures for receiving Hungarian specialist texts and cultural phenomena, and the professionally accepted contexts of interpretation. Aware of the current research issues, methods of analysis and interpretation in historiography.

-

Capabilities:

Interprets Hungarian and European cultural and historical phenomena and their historical embeddedness. Capable of understanding the structure and functioning of national identity-forming discourses and interpreting cultural and historical phenomena in a European context. Capable of independently acquiring and organising knowledge in historical, social, and political matters. Capable of understanding and interpreting coherent texts, as well as texts structured by with visual symbols, typographic devices, icons, tables, data series, visual texts (moving and still images, maps, diagrams). Capable of writing and speaking in multiple style registers, clearly and eloquently, according to the rules of the given genre. Capable of effective written and oral communication, and understands specialist texts related to historiography.

-

Attitude:

Understands and accepts that cultural phenomena are historically and socially determined and variable. Consciously represents the linguistic and communication standards of historiography and its related fields. Develops a critical approach to analysing and processing information.

-

Autonomy and responsibility:

Develops a historically and politically coherent individual standpoint that aids in the development and awareness of himself/herself and his/her environment. Takes responsibility for his/her professional texts in both native and foreign languages, being aware of their possible consequences. Consciously advocates the methods used in the field of historiography and accepts the different methodological specificities of other disciplines.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A magyar futball kezdetei – az első labdától az első mérkőzéseikig (The beginnings of Hungarian football – from the first ball to the first matches)

12.2. A hőskor – az MLSZ megalakulásától az első világháborúig (1901–1914) (The heroic age – from the founding of the Hungarian Football Association to World War I (1901–1914))

12.3. Hadibajnokságtól a profizmus bevezetéséig (1914–1926) (From military championships to the introduction of professionalism (1914–1926))

12.4. Ezüstkor – Labdarúgás az 1920-as, 30-as évek Magyarországon (Silver Age – Football in Hungary in the 1920s and 1930s)

12.5. Őrségváltás a magyar labdarúgásban (1939–1944) (Guard change in Hungarian football (1939–1944))

12.6. Újrakezdés a második világháború után (1945–1949) (A new start after World War II (1945–1949))

12.7. A magyar labdarúgás szovjetizálása (1950–51) (The Sovietization of Hungarian football (1950–51))

12.8. Aranycsapat egy sötét korban – válogatott labdarúgók a kommunista diktatúra árnyékában (1952–54) (A golden team in dark times – national football players under the shadow of communist dictatorship (1952–54))

12.9. Focista forradalom – tüntetések Budapesten az 1954-es labdarúgó világbajnokság döntője után (Football revolution – protests in Budapest after the 1954 World Cup final)

12.10. Az 1956-os forradalom és szabadságharc hatásai a magyar futballban (The effects of the 1956 revolution and war of independence on Hungarian football)

12.11. „Ki fogjuk bírni, ha nem lesz világbajnok a magyar csapat” – A magyar labdarúgás 1956 után (Hungarian football after 1956)

12.12. „Nem kell tehát felszámolni, csak középszerűvé tenni” – A Ferencváros labdarúgócsapata a korai Kádár-korszakban (The Ferencváros football team in the early Kádár era)

12.13. „A mi időnk lejárt” – Varga Zoltán disszidálása és a marseille-i tragédia (1968–69) (Zoltán Varga's emigration and the tragedy in Marseille (1968–69))

12.14. Összegzés, a kurzus zárása (Conclusion, closing the course)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató a szemináriumi foglalkozásokon legfeljebb három alkalommal hiányozhat igazolás bemutatása és pót- vagy többletfeladat teljesítése nélkül. A három hiányzáson túli indokolt és igazolt távollét (pl. egészségügyi ok, szolgálatteljesítés) esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett formában és határidővel pótolhatja a mulasztást. A hallgató köteles továbbá a szemináriumi foglalkozás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Indokolatlan és igazolatlan távolmaradás esetén a negyedik alkalmat követően a hallgató az oktatóval egyeztetett módon és határidővel többletfeladat elkészítésével teljesítheti a kurzust. Négyenél több hiányzás után a hallgató nem kaphat aláírást, a kurzus ebben az esetben nem teljesítettnek minősül.

Az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 20. §-ban rögzített a HTVSZÜB által engedélyezett kedvezményes tanulmányi rendben tanulmányokat folytató hallgatók esetén, amennyiben a tantárgyi program másként nem határoz, a tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége vonatkozásában a hallgatónak a kurzus oktatójával egyeztetett formában otthoni munkával elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az otthoni munkával elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tanulmányi munka alapja a gyakorlati órákon való figyelmes és aktív részvétel. A szemináriumi munka során a feldolgozandó források és szakirodalom ismeretét az oktató rendszeresen ellenőrzi. A szeminárium keretében minden hallgatónak egy prezentációval kísért referátumot kell tartania a tantárgyi tematikában szereplő valamely témából, amelyből egy 5-10 oldalas írásbeli dolgozatot is el kell készítenie a szemeszter során.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a tanórákon való részvétel a 14. pontban jelzett feltételekkel, valamint a 15. pontban szereplő félévközi feladatok eredményes teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Ötfokozatú érdemjegy. A gyakorlati teljesítmény értékelése az órai aktivitás (20%), a referátum (30%) és a szemináriumi dolgozat (50%) együttes értékeléséből áll össze. Bármelyik elem elégtelen teljesítése esetén a hallgató elégtelen értékelést kap a kurzuson.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges

gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Borsi-Kálmán Béla: Az Aranycsapat és ami utána következik. Adalékok a Rákosi-korszak és a Kádár-rendszer történetéhez a futball tükrében, Kortárs Kiadó, Budapest 2019. ISBN: 978 963 435 058 3;
2. Dénes Tamás-Sándor Mihály-B. Bába Éva: A magyar labdarúgás története I-III., Campus Kiadó, Debrecen 2013-2015. ISBN: 978-963-9822-22-1ö;
3. Koós Levente: Egézpályás letámadás. A Fradi és az állambiztonság 1945-1970 között. , Inverz Média Kft., Budapest 2019. ISBN: 978-615-5901-06-5;
4. Szegedi Péter: Az első aranykor. A magyar foci 1945-ig. , Akadémiai Kiadó, Budapest 2016. ISBN: 978 963 05 9614 5;
5. Takács Tibor: Büntetőterület. Futball és hatalom a szocialista korszakban, Jaffa Kiadó, Budapest 2018. ISBN: 978 963 475 076 5;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Andreides Gábor – Dénes Tamás: Weisz és a többiek – Magyarok az olasz fociban, 1920–1960, Jaffa Kiadó, Budapest 2018. ISBN: 9789634751106;
2. Csillag Péter: Kapufák és kényszerítők. Futball a 20. századi magyar történelem árnyékában. , Jaffa Kiadó, Budapest 2020. ISBN: 978 962 475 237 0;
3. Csillag Péter: Oldalvonal. A magyar futball elfeledett történetei. , Jaffa Kiadó, Budapest 2018. ISBN: 9789634754572;
4. Rózsáligeti László: A futball aranykora. Válogatott, FTC, Honvéd, MTK, Újpest, Vasas és az 50-es évek, Alma Mater Zala Bt., Budapest 2014. ISBN: 9786158007801;
5. Rózsáligeti László: Az Aranycsapat örökösei. A Kádár-korszak válogatottja, a Vasas és a Ferencváros, Alma Mater Zala Bt., Budapest 2018. ISBN: 9786158007825;

Budapest, 2025.

Rigó Balázs, PhD
adjunktus
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TTTTV008

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): A bipoláris világ kialakulásának kezdeti szakasza Európában 1914-1945

3. A tantárgy megnevezése (angolul): The initial phase of bipolar world system in Europe between 1914 and 1945

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Történelem és Társadalom Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Gecse Géza, PhD, adjunktus

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A tantárgy célja, hogy bemutassa miként vált a sokszereplős nagyhatalmak által dominált világ két és fél évtized alatt bipolárisra az első világháború kezdete és a második világháború befejezése között és miként, milyen tényezők hatására vesztette el Európa korábbi meghatározó szerepét ez alatt az időszak alatt.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the course is to describe the policy of European big powers between 1914 and 1945 and how the world started to be bipolar instead of the previous multipolar system.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Tájékozott a magyar és egyetememes kulturális jelenségek történetiségének általánosan elfogadott jellemzői, adatai körében. Átlátja a magyar szakmai szövegek és kulturális

jelenségek befogadásának bevett eljárásait, az értelmezés szakmailag elfogadott kontextusait. Tisztában van a történettudomány aktuális kutatási kérdéseivel, elemzési és értelmezési módszereivel. Egy modern idegen nyelven képes eligazodni a szakirodalmakban, különös tekintettel a szakterminológiára.

-

Képességei:

Képes a történelmi, illetve társadalmi és politikai kérdésekben az ismeretek önálló elsajátítására és rendszerezésére. Képes összefüggő szövegek, valamint vizuális jelekkel, tipográfiai eszközökkel, ikonokkal tagolt szövegek, táblázatok, adatsorok, vizuális szövegek (mozgó-, állóképek, térképek, diagramok) megértésére, értelmezésére. Képes hatékonyan kommunikálni írásban és szóban, valamint megérti a történettudományhoz kapcsolódó szakmai szövegeket. Képes megoldási javaslatokat adni a történeti-társadalmi elemzés során felmerülő problémák értelmezésére, az alapszakon belül elsajátított problémamegoldó technikák hatékony alkalmazására.

-

Attitűdje:

Érti és elfogadja, hogy a kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak. Tudatosan képviseli a történettudomány és társterületei szaknyelvi és kommunikációs normáit. Törekszik az információkat, érveket és elemzéseket különböző szempontok szerint átgondolni és bemutatni. Törekszik a szakmai hivatástudat kialakítására és önképzésre.

-

Autonómiája és felelőssége:

Kialakít olyan történetileg és politikailag koherens egyéni álláspontot, amely segíti önmaga és környezete fejlődését, tudatosodását. A történelem területén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében. Tudatosan képviseli azon módszereket, amelyekkel a történettudomány területén dolgozik, és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait. Nyitott a magyar és más kultúrák háttérére.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Informed about the generally accepted characteristics and data on the historicity of Hungarian and universal cultural phenomena. Understands the established procedures for receiving Hungarian specialist texts and cultural phenomena, and the professionally accepted contexts of interpretation. Aware of the current research issues, methods of analysis and interpretation in historiography. Capable of navigating specialist literature in a modern foreign language, with particular attention to terminology.

-

Capabilities:

Capable of independently acquiring and organising knowledge in historical, social, and political matters. Capable of understanding and interpreting coherent texts, as well as texts structured by with visual symbols, typographic devices, icons, tables, data series,

visual texts (moving and still images, maps, diagrams). Capable of effective written and oral communication, and understands specialist texts related to historiography. Capable of providing solutions for the interpretation of problems arising in historical-social analysis and effectively applying problem-solving techniques acquired in the bachelor's programme.

-

Attitude:

Understands and accepts that cultural phenomena are historically and socially determined and variable. Consciously represents the linguistic and communication standards of historiography and its related fields. Strives to consider and present information, arguments, and analyses from different perspectives. Strives to develop a sense of professional commitment and to pursue self-education.

-

Autonomy and responsibility:

Develops a historically and politically coherent individual standpoint that aids in the development and awareness of himself/herself and his/her environment. Consciously advocates the methods used in the field of historiography and accepts the different methodological specificities of other disciplines. Open to the background of Hungarian and other cultures.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A források, a szakirodalom megismerése. A tantárgy teljesítésének megbeszélése (Getting to know the sources and literature. Discussion of the completion of the subject)

12.2. Történeti előzmény. A 19. század végére válik a világ globálissá, tehát ekkor mondhatjuk el, hogy nincs a világnak olyan pontja, amelyről – főként az európai nagyhatalmaknak köszönhetően – ne lenne tudásunk és ne lenne az egész világ utolsó négyzetcentimétere is főként az európai nagyhatalmak politikai ellenőrzése alatt 1890-1914 (The world started to be globalized in the end of the very end of the 19th century, so we can admit that mostly due to the big powers we started to be totally aware of the last square meter since that time and were controlled by them, too: 1890-1914)

12.3. Az egyenlőtlen fejlődés következtében az első világháború végül is egy kísérletnek bizonyult a korábbi egyensúly megbontása érdekében, amelyet a 19. század végének geo-politikusai tudatosítottak, akik valamennyien abból indultak ki, hogy miképpen lehet az új technológiák birtokában a világ feletti uralmat megvalósítani. A koncepciónak ugyanakkor voltak gyenge pontjai, de a világháború során kiderült, hogy Oroszország átmeneti kiszorulása előidézte az Amerikai Egyesült Államok belépését a háborúba. Ily módon az Amerikai Egyesült Államok megjelent Európában, ám a világháborút követően ismét visszahúzódott. A helyzet érdekessége, hogy már ekkor érzékelhető volt, hogy a legyőzött Németország földrajzi viszonyaiból adódóan potenciálisan jobb helyzetbe került, mint amilyenben a világháború kitörése előtt volt 1914 – 1919 (As a result of the disproportionate development the WW1 turned out to be an attempt to terminate the balance of power, which was popularized

by the geopolitical thinkers of the very end of 19th century, who started to emphasize having the new technologies how it is possible to grab the domination all over the world. During WW1 Russia's getting out resulted the joinment of the US to the war, but by the end of it, they resigned. As a result of the war it turned out that the defeated Germany due to her geographical position started to be in a better situation than it had been before the war had broken out. 1914-1919)

12.4. Európában a két végül vesztésként kezelt ország: Németország és a Szovjetunió már 1922-ben közeledett. Az Egyesült Államokban az izolacionista politika kerekedett felül, jóllehet az európai kontinens valamennyi jelentős államának gazdasági konszolidációjának forrása az amerikai tőke volt és az 1920-as években az amerikaiaknak köszönhetően konszolidálódott Európa. A kezdeti nehézségeik ellenére Németország és a Szovjetunió gondolkodik továbbra is birodalmi misszióban, igaz, a hétköznapi szóhasználatában és másfajta konkrét célkitűzésekkel. Aztán hirtelen az Amerikai Egyesült Államokban gazdasági világválság tör ki, amelynek hatása Európában is megéreződik. 1919-1933 (In Europe the two defeated countries: Germany and the USSR signed an agreement in 1922. At the same time although in the USA prevailed isolationist policy, but each significant European state was given American aid, which resulted the consolidation of the continent. Contrary to the initial difficulties German and Soviet thinkers thought about imperial messianism, although different from each other. Then suddenly in the US economic world crises broke out, which strongly influenced Europe, too)

12.5. Kétfajta kiút a válságból: A New Deal (USA) és a fegyverkezés (Németország és a Szovjetunió) Status-quo és offenzív külpolitika. Demokratikus és autoriter belpolitika 1933-1939 (Two different solutions: New Deal in the US, and armament in Germany and the USSR. Status quo and offensive foreign policy and democratic and authoritarian domestic policies. 1933-1939)

12.6. Szovjet-német együttműködés – Európa felosztása. Eredmények és kudarcok a frontokon és odahaza. 1939-1941 (Soviet-German cooperation. Division of Europe. Results and failures 1939-1941)

12.7. A Drang nach Osten a Szovjetunió felé – eredmények és kudarcok. Az Amerikai Egyesült Államok a csendes-óceáni hadszíntéren. Harcok Észak-Afrikában, illetve Európában és a D-nap. 1941-1944 (Drang nach Osten towards the USSR – results and failures. The USA on the Pacific battlefield. Fights in North-Africa and in Europe. The D-day. 1941 – 1944)

12.8. A II. világháború befejező szakasza. Reguláris csapatok és népi ellenállók. Vonakodó csatlósok és lelkes együttműködők. A felelősség kérdése. 1944.június – 1945. május 8. (The final phase of WW2.Regular and irregular fighters. Reluctant satellites and enthusiastic collaborators. Responsibility questions between June 1944 and 8th of May 1945)

12.9. Teherán, Jalta és Potsdam – eredmények, ellentmondások és viták 1943-1945 (Teheran, Yalta and Potsdam – results, controversies and debates 1943-1945)

12.10. Nürnberg ellenmondásai és jelentősége. - 1945.november 20. (The contradictions of Nuremberg and its importance. – 20th November 1945)

12.11. A „japán kártya” szerepe és az atombomba bevetése: Hiroshima és Nagaszaki. Morális és célszerűségi szempontok (The role of the Japanese card and the deployment of the atomic bomb: Hiroshima and Nagasaki. Moral and practical points of views)

12.12. A bipolaritás ismérvei. Mennyire szükségszerű a hidegháborúhoz kapcsolódása? (1945 és 1949 közötti „vadhajtások”) (The characteristic features of bipolarity. Is it necessarily connected mostly to the cold war?)

12.13. Összefoglalás (Summary)

12.14. Forráselemzések elkészítése (Preparing source analyses)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató a szemináriumi foglalkozásokon legfeljebb három alkalommal hiányozhat. A három hiányzáson túli indokolt és igazolt távollét (pl. egészségügyi ok, szolgálatteljesítés) esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett formában és határidővel pótolhatja a mulasztást. A hallgató köteles továbbá az előadás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Indokolatlan és igazolatlan távolmaradás esetén a negyedik alkalmat követően a hallgató az oktatóval egyeztetett módon és határidővel pótfeladat elkészítésével teljesítheti a kurzust. Öt alkalmat érintő és azon túli igazolatlan távollét esetén a hallgató nem kaphat aláírást, a kurzus nem teljesítettnek minősül.

Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tanulmányi munka alapja az órákon való figyelmes és aktív részvétel. Minden hallgatónak a félév során egy referátumot kell tartania egy félév elején vállalt témából, és a szorgalmi időszak végén egy forráselemzést kell elkészítenie meghatározott szempontok alapján.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a tanórákon való részvétel a 14. pontban jelzett feltételekkel, valamint a 15. pontban ismertetett félévközi feladatok teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy, mely ötfokozatú érdemjegy. A gyakorlati jegy, a referátum és a forráselemzés együttes értékeléséből áll össze, amely 50-50%.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Diószegi István: A hatalmi politika másfél évszázada 1989-1939, História-MTA Történettudományi Intézete, Budapest 1994. ISBN: 963-8312-53-x;
2. Gecse Géza: Orosz nagyhatalmi politika 1905-2022, Ludovika Kiadó, Budapest 2022. ISBN: 9789639950054;
3. Henry Kissinger: Diplomácia, Panem-Grafo, Budapest 1996. ISBN: 963-545-112-1;
4. Paul Kennedy: A nagyhatalmak tündöklése és bukása, Akadémiai Kiadó, Budapest 1992. ISBN: 963-05-6076-3;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Donald Rayfield: Sztálin és hóhérai. A zsarnok és akik neki gyilkoltak, Park Kiadó, Budapest 2011. ISBN: 9789635309108;
2. Majoros István - Ormos Mária: Európa a nemzetközi küzdőtéren, Osiris Kiadó, Budapest 2003. ISBN: 9633895014;
3. Mihail Heller – Alexandr Nyekrics: A Szovjetunió története, Osiris Kiadó-2000, Budapest 1996.
4. Norman Davies: Európa története, Osiris Kiadó, Budapest 2002. ISBN: 963-389-339-9;

Budapest, 2025.

Dr. Gecse Géza, PhD
adjunktus
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TTTTV009

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): A rádió történelmi szerepe

3. A tantárgy megnevezése (angolul): The historical role of radio (History of Hungarian Radio 1925-1990)

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Történelem és Társadalom Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Prof. Dr. Simándi Irén, PhD, egyetemi tanár

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A tantárgy célja a Magyar Rádió történetének megismertetése. Ennek során kiderül, hogyan működött a rádió, milyen szerepet töltött be megalakulásától kezdve a Kádár-korszak végéig. Azt is megvizsgáljuk, hogy melyek voltak a rádió legfontosabb vezető testületei, és milyen változásokon mentek keresztül a különböző korszakokban, elsősorban annak érdekében, hogy megfeleljenek a politika elvárásainak, céljainak. A rádió írott dokumentumainak elemzése értékes információkat adhat a tárgyalt időszakok politikai, társadalmi, gazdasági változásainak megismeréséhez, amelyek szerves részei voltak a 20. századi magyar történetének.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the course is to introduce the history of the Hungarian Radio. In the process, we will learn how the radio operated, what role it played from its establishment until the end of the Kádár era. We will also examine which were the most important governing bodies of the radio, and what changes they underwent in different eras, primarily in order to meet the expectations and goals of politics. The analysis of the

radio's written documents can provide valuable information for understanding the political, social, and economic changes of the periods discussed, which were an integral part of 20th-century Hungarian history.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Tájékozott a magyar és egyetemes kulturális jelenségek történetiségének általánosan elfogadott jellemzői, adatai körében. Átlátja a magyar szakmai szövegek és kulturális jelenségek befogadásának bevett eljárásait, az értelmezés szakmailag elfogadott kontextusait. Tisztában van a történettudomány aktuális kutatási kérdéseivel, elemzési és értelmezési módszereivel. Egy modern idegen nyelven képes eligazodni a szakirodalmakban, különös tekintettel a szakterminológiára.

-

Képességei:

Képes a történelmi, illetve társadalmi és politikai kérdésekben az ismeretek önálló elsajátítására és rendszerezésére. Képes összefüggő szövegek, valamint vizuális jelekkel, tipográfiai eszközökkel, ikonokkal tagolt szövegek, táblázatok, adatsorok, vizuális szövegek (mozgó-, állóképek, térképek, diagramok) megértésére, értelmezésére. Képes hatékonyan kommunikálni írásban és szóban, valamint megérti a történettudományhoz kapcsolódó szakmai szövegeket. Képes megoldási javaslatokat adni a történeti-társadalmi elemzés során felmerülő problémák értelmezésére, az alapszakon belül elsajátított problémamegoldó technikák hatékony alkalmazására.

-

Attitűdje:

Érti és elfogadja, hogy a kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak. Tudatosan képviseli a történettudomány és társterületei szaknyelvi és kommunikációs normáit. Törekszik az információkat, érveket és elemzéseket különböző szempontok szerint átgondolni és bemutatni. Szakmai hivatástudat kialakítására és önképzésre törekszik.

-

Autonómiája és felelőssége:

Kialakít olyan történetileg és politikailag koherens egyéni álláspontot, amely segíti önmaga és környezete fejlődését, tudatosodását. A történelem területén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében. Tudatosan képviseli azon módszereket, amelyekkel a történettudomány területén dolgozik, és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait. Nyitott a magyar és más kultúrák háttérére.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Informed about the generally accepted characteristics and data on the historicity of Hungarian and universal cultural phenomena. Understands the established procedures for receiving Hungarian specialist texts and cultural phenomena, and the professionally accepted contexts of interpretation. Aware of the current research issues, methods of

analysis and interpretation in historiography. Capable of navigating specialist literature in a modern foreign language, with particular attention to terminology.

-

Capabilities:

Capable of independently acquiring and organising knowledge in historical, social, and political matters. Capable of understanding and interpreting coherent texts, as well as texts structured by with visual symbols, typographic devices, icons, tables, data series, visual texts (moving and still images, maps, diagrams). Capable of effective written and oral communication, and understands specialist texts related to historiography. Capable of providing solutions for the interpretation of problems arising in historical-social analysis and effectively applying problem-solving techniques acquired in the bachelor's programme.

-

Attitude:

Understands and accepts that cultural phenomena are historically and socially determined and variable. Consciously represents the linguistic and communication standards of historiography and its related fields. Strives to consider and present information, arguments, and analyses from different perspectives. Strives to develop a sense of professional commitment and to pursue self-education.

-

Autonomy and responsibility:

Develops a historically and politically coherent individual standpoint that aids in the development and awareness of himself/herself and his/her environment. Consciously advocates the methods used in the field of historiography and accepts the different methodological specificities of other disciplines. Open to the background of Hungarian and other cultures.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A források, a szakirodalom megismerése. A tantárgy teljesítésének megbeszélése (Getting to know the sources and literature. Discussion of the completion of the subject)

12.2. Történeti előzmény. A Telefonhírmondó megszólalása és jelentősége (Historical background. The speech and significance of the Telephone Herald)

12.3. A drót nélküli kommunikáció. A Magyar Rádió megalakulása és működése. A rádió hőskora (Wireless communication. The establishment and operation of Hungarian Radio. The heroic age of radio)

12.4. A magyar kultúra szolgálatában (In the service of Hungarian culture)

12.5. A háború éveiben (During the war years)

12.6. A rádió újraindulása. A koalíciós időszak rádiója (The restart of the radio. The radio of the coalition period)

12.7. A rádió a pártállam szolgálatában, az államosítás, Nagy Imre korszak, visszarendeződés (Radio in the service of the party state, nationalization, Imre Nagy era, reorganization)

12.8. A forradalom éve, rádió a forradalomban, a rádió ostroma (The year of the revolution, radio in the revolution, the siege of the radio)

12.9. A hatalom kiépítésének szolgálatában (In the service of building power)

12.10. A mindennapok szolgálatában (In the service of everyday life)

12.11. A változásokat, az átalakulást követő rádió (The radio that follows the changes and transformations)

12.12. A rádió szerepe a rendszerváltozásban (The role of radio in regime change)

12.13. Összefoglalás (Summary)

12.14. Forráselemzések elkészítése (Preparing source analyses)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató a szemináriumi foglalkozásokon legfeljebb három alkalommal hiányozhat. A három hiányzáson túli indokolt és igazolt távollét (pl. egészségügyi ok, szolgálatteljesítés) esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett formában és határidővel pótolhatja a mulasztást. A hallgató köteles továbbá a szeminárium anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Indokolatlan és igazolatlan távolmaradás esetén a negyedik alkalmat követően a hallgató az oktatóval egyeztetett módon és határidővel pótfeladat elkészítésével teljesítheti a kurzust. Öt alkalmat érintő és azon túli igazolatlan távollét esetén a hallgató nem kaphat aláírást, a kurzus nem teljesítettnek minősül.

Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 20. §-ban rögzített a HTVSZÜB által engedélyezett kedvezményes tanulmányi rendben tanulmányokat folytató hallgatók esetén, amennyiben a tantárgyi program másként nem határoz, a tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége vonatkozásában a hallgatónak a kurzus oktatójával egyeztetett formában otthoni munkával elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tanulmányi munka alapja az órákon való figyelmes és aktív részvétel. Minden hallgatónak a félév során egy referátumot kell tartania egy félév elején vállalt témából, és a szorgalmi időszak végén egy forráselemzést kell elkészítenie meghatározott szembontók alapján.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a tanórákon való részvétel a 14. pontban jelzett feltételekkel, valamint a 15. pontban ismertetett félévközi feladatok teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy, mely ötfokozatú érdemjegy. A gyakorlati jegy, a referátum és a forráselemzés együttes értékeléséből áll össze, amelyből a referátum (40 pont), a forráselemzés (60 pont). Összesen: 100 pont. (60 pontig elégtelen, 61 ponttól elégséges, 71 ponttól közepes, 81 ponttól jó, 91 ponttól jeles.)

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Tanulmányok a Magyar Rádió történetéből 1925-1945, Tömegkommunikációs Kutatóközpont, Budapest 1975. ISBN: 963-03-0197-0;
2. Simándi Irén: Politika, társadalom, gazdaság a Magyar Rádióban 1945-1948, Gondolat Kiadó, Budapest 2012. ISBN: 978-963-693-456-9;
3. Simándi Irén: Politika, társadalom, gazdaság a Magyar Rádióban 1949-1952, Gondolat Kiadó, Budapest 2014. ISBN: 978-963-693-574-0;
4. Simándi Irén: Politika, társadalom, gazdaság a Magyar Rádióban 1953-1956, Gondolat Kiadó, Budapest 2016. ISBN: 978-963-693-692-1;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Randé Jenő-Sebestyén János: A magyar rádiózás hőskora, Azok a rádiós évtizedek..., Ajtósi Dürer Könyvkiadó, Budapest 1995. ISBN: 963-8314-15-X;
2. Simándi Irén: Mi újság a rádióban? – 1957 tavasz In: Polymatheia Művelődés -és neveléstörténeti folyóirat, Polymatheia Művelődés -és neveléstörténeti folyóirat 3-4. sz., 2024. ISBN: 2732-2521 (online);
3. Simándi Irén: Száz évvel ezelőtt épült a csepeli adó. In: Egy ezred év viharában meg nem rendült töretlen hűség. Székesfehérvár, Magyarország és a Nagy Háború. Szerkesztette: Szakály Sándor, L'Harmattan Kiadó, Budapest 2015. ISBN: 978-963-414-082-5;

Budapest, 2025.

Prof. Dr. Simándi Irén, PhD
egyetemi tanár
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TTTTV010

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): A román-magyar kapcsolatok "Erisz almája" – Küzdelem Erdélyért a dualizmus időszakában

3. A tantárgy megnevezése (angolul): The "Apple of Eris" of Romanian–Hungarian relations – Struggle for Transylvania during the Dualist period

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 2 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Történelem és Társadalom Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Köő Artúr, PhD, tanársegéd

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 14 (0 EA + 14 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 1

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A hallgató betekintést nyer Erdély azon történeti időszakaiba, mely során a magyarság kisebbségbe került. Megismerkedik a románság bevándorlásával, többségbe kerüléseinek okaival. Ízelítőt kap a nacionalizmus megjelenésének köszönhetően kialakult dákoromán kontinuitás elméletéből, megismerkedik azokkal a történelmi bizonyítékokkal, melyek megkérdőjelezzik az „erdélyi triász” állítását. A tárgy megismerteti a 19. századi román–magyar konfliktusokat, a Román Királyság létrejöttét, az erdélyi román politikai vezetők kiegyezéshez való viszonyát. Betekintést nyújt a 19. század végi, 20. század eleji román–magyar küzdelembe, mely Erdély megszerzéséért, megtartásáért folyt. Fókuszba kerülnek a kor propagandaeszközei, melyek a küzdelemben meghatározóak voltak. A kurzus alkalmi rávilágítanak arra, hogy Erdély a 19-20. századi román–magyar kapcsolatok „Erisz-almája” volt, s a küzdelemnek máig érezhetőek hatásai.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

Students will gain insight into the historical periods of Transylvania during which the Hungarians were in the minority. They will learn about the immigration of the Romanians and the reasons for their majority status. Also get a taste of the theory of the Dacian-Roman continuity that emerged with the rise of nationalism, and will learn about the historical evidence that challenges the claim of the "Transylvanian Triad". The subject will provide an insight into the Romanian–Hungarian conflicts of the 19th century, the creation of the Romanian Kingdom, and the relationship of the Romanian political leaders in Transylvania to the Compromise. It provides an insight into the Romanian-Hungarian struggle for the acquisition and retention of Transylvania in the late 19th and early 20th centuries. It focuses on the propaganda tools of the time that were instrumental in the struggle. The occasions of the course will highlight the fact that Transylvania was the "Eris apple" of Romanian–Hungarian relations in the 19th and 20th centuries, and the effects of the struggle are still felt today.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri a szélesen értelmezett történettudomány alapvető szakkifejezéseit. Átlátja a magyar szakmai szövegek és kulturális jelenségek befogadásának bevett eljárásait, az értelmezés szakmailag elfogadott kontextusait. Ismeri a magyar és európai identitás szakterületileg legfontosabb kulturális objektumait, szövegeit, kontextusait, valamint legalább egy Európán kívüli kultúra legfontosabb vonásait.

-

Képességei:

Képes összefüggő szövegek, valamint vizuális jelekkel, tipográfiai eszközökkel, ikonokkal tagolt szövegek, táblázatok, adatsorok, vizuális szövegek (mozgó-, állóképek, térképek, diagramok) megértésére, értelmezésére. Képes hatékonyan kommunikálni írásban és szóban, valamint megérti a történettudományhoz kapcsolódó szakmai szövegeket.

-

Attitűdje:

Igényességet fejleszt ki az információk kritikus elemzésére és feldolgozására. Törekszik az információkat, érveket és elemzéseket különböző szempontok szerint átgondolni és bemutatni.

-

Autonómiája és felelőssége:

A történelem területén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében. Kialakít olyan történetileg és politikailag koherens egyéni álláspontot, amely segíti önmaga és környezete fejlődését, tudatosodását.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Familiar with the basic terminology of historiography broadly construed. Understands the established procedures for receiving Hungarian specialist texts and cultural phenomena, and the professionally accepted contexts of interpretation. Knows the

most important cultural objects, texts, and contexts related to Hungarian and European identity, as well as the main features of at least one non-European culture.

-

Capabilities:

Capable of understanding and interpreting coherent texts, as well as texts structured by with visual symbols, typographic devices, icons, tables, data series, visual texts (moving and still images, maps, diagrams). Capable of effective written and oral communication, and understands specialist texts related to historiography.

-

Attitude:

Develops a critical approach to analysing and processing information. Strives to consider and present information, arguments, and analyses from different perspectives.

-

Autonomy and responsibility:

Applies the knowledge acquired in the field of history to self-education and self-awareness. Develops a historically and politically coherent individual standpoint that aids in the development and awareness of himself/herself and his/her environment.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A románok többségbe kerülésének folyamata a középkortól a 18. századig (The process of the Romanians becoming a majority from the Middle Ages to the 18th century)

12.2. Az „erdélyi triász” dákoromán kontinuitás elmélete és annak cáfolatai (The theory of the “Transylvanian Triad” Dacian–Roman continuity and its refutations)

12.3. Az erdélyi románság helyzete körül kialakult vita a reformkorban (The debate on the status of the Transylvanian Roma in the reform era)

12.4. Az erdélyi románság „szerepe” az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc vérbefojtásában (The ‘role’ of the Transylvanian Romani in the bloodshed of the 1848–1849 Revolution and War of Independence)

12.5. A Román Királyság születése és „Nagy-Románia” víziója (The birth of the Kingdom of Romania and the vision of Greater Romania)

12.6. Az erdélyi román vezetők és Ó-Románia kiegyezéshez való viszonya (The Transylvanian Romanian leaders and Old Romania's attitude to the Compromise)

12.7. A Román Nemzeti Párt születése, programpontjai és politikája a 19. század végén (The birth, programme and policies of the Romanian National Party at the end of the 19th century)

12.8. Az erdélyi románok jogai Erdélyben a kiegyezés után és a Memornadum-per (The rights of the Transylvanian Romanians in Transylvania after the Compromise and the

Memorandum Trial)

12.9. A Magyar Királyság dualizmus kori oktatáspolitikájának összehasonlítása a Román Királyság oktatáspolitikájával. Valóban Magyarország volt a népek börtöne? (Comparison of the education policy of the Kingdom of Hungary under the Dualism with the education policy of the Kingdom of Romania. Was Hungary really a prison of nations?)

12.10. The crisis of Hungarian domestic politics at the turn of the century and its Romanian nationalist aspects, generational change at the head of the Romanian National Party (A századforduló magyar belpolitikájának válsága, s annak román nemzetiségi vetületei, generációváltás a Román Nemzeti Párt élén)

12.11. A Lex Apponyi körüli viták, a magyarországi nemzetiségi viszonyok külföldi sajtóviszhangjai (The controversies surrounding the Lex Apponyi, foreign press coverage of nationality relations in Hungary)

12.12. Tisza István kiegyezési kísérletei a románokkal (István Tisza's attempts at reconciliation with the Romanians)

12.13. Románia nemzetközi helyzetének világháború előtti változása, Tisza közeledésének zátonyra futása (Changes in the international situation of Romania before the World War, the failure of Tisza's rapprochement)

12.14. Barátból semleges, semlegesből ellenség. Erdélyért mindent feláldozott Románia (From friend to neutral, from neutral to enemy. Romania sacrificed everything for Transylvania)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató az előadásokon és a szemináriumi foglalkozásokon egyaránt legfeljebb három alkalommal hiányozhat igazolás bemutatása és pótló- vagy többletfeladat teljesítése nélkül. A három hiányzáson túli indokolt és igazolt távollét (pl. egészségügyi ok, szolgálatteljesítés) esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett formában és határidővel pótolhatja a mulasztást. A hallgató köteles továbbá az előadás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Indokolatlan és igazolatlan távolmaradás esetén a negyedik alkalmat követően a hallgató az oktatóval egyeztetett módon és határidővel többletfeladat elkészítésével teljesítheti a kurzust. Négynél több hiányzás után a hallgató nem kaphat aláírást, a kurzus ebben az esetben nem teljesítettnek minősül.

Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tanulmányi munka alapja a gyakorlati órákon való figyelmes és aktív részvétel. A

szemináriumi munka során a feldolgozandó források és szakirodalom ismeretét az oktató rendszeresen ellenőrzi. A szeminárium keretében minden hallgatónak egy 3-5 perces kisvideót kell elkészítenie, melynek forgatókönyvét maga tervezi, a felvételt maga készíti és vágja, tartalma pedig alkalmas arra, hogy hallgatótársai számára Erdély birtoklásáért folyó román–magyar konfliktust (pl. román vérengzés és etnikai tisztogatás Erdélyben, Memorandum-per, román propaganda Magyarország lejáratására az európai sajtóban stb.) mutasson be, s az azokra tett megoldási javaslatokat ismertessen, keresve a lehetett-e volna másként kérdésre a választ. Munkáját a hallgató a kurzus keretén belül bemutatja. A gyakorlati kurzust zárthelyi dolgozat zárja. A zárthelyi dolgozat pótlása, vagy javítása legkésőbb a vizsgaidőszak első hetének végéig egy alkalommal kísérelhető meg.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a tanórákon való részvétel a 14. pontban jelzett feltételekkel, valamint a szemináriumra vonatkozó, a 15. pontban ismertetett félévközi feladatok és számonkérések teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Ötfokozatú érdemjegy, melynek megállapításához A román–magyar kapcsolatok „Erisz almája” – Küzdelem Erdélyért a dualizmus időszakában című előadás és a szeminárium teljesítése során elért érdemjegyek szolgálnak alapul. A gyakorlati teljesítmény értékelése az órai aktivitás (20%), a referátum (20%) és a zárthelyi dolgozat (60%) együttes értékeléséből áll össze. A zárthelyi dolgozat értékelése ötfokozatú skálán a következőképpen történik: 50%-ig: elégtelen, 51%-tól elégséges, 65%-tól közepes, 80%-tól jó, 90%-tól jeles.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Jancsó Benedek: A román irredenta mozgalmak története, Kárpátia Stúdió, Köröstárkány-Kápolnásnyék 2019. ISBN: 9786155374357;
2. Kosztin Árpád: A dákoromán legenda, Bíró Family, Budapest 2001. ISBN: 9639289248;
3. Kosztin Árpád: Magyar térvesztés, román térnyerés Erdélyben, Bíró Family, Budapest 2003.
4. Raffay Ernő: Balkáni Birodalom. Nagy-Románia megteremtése 1866–1920, Kárpátia Stúdió Kft., Budapest 2010. ISBN: 9789633850015;
5. Raffay Ernő: -Nagy-Románia megteremtése 1866–1920, Kárpátia Stúdió Kft., Kápolnásnyék-Köröstárkány 2019. ISBN: 9786155374234 ;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Köő Artúr: Nagy-Románia tantermekben. A román–magyar viszony a Lex Apponyi árnyékában Trianon előtt., Patrióták , Budapest 2025. ISBN: 9786158214575;

2. Kosztin Árpád: Magyarellenes román kegyetlenkedése Erdélyben, Bíró Family, Budapest 2000.

3. L. Balogh Béni: Románia és az erdélyi kérdés 1918-1920, MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Budapest 2020. ISBN: 9789634162018 ;

Budapest, 2025.

Dr. Köő Artúr, PhD
tanársegéd
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TTTTV011

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Birodalmi és nemzetállami jegyek a Habsburg Monarchia és az Orosz Birodalom politikájában

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Imperial and National Features in the Policy of the Habsburg Monarchy and the Russian Empire 1867-1919

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Történelem és Társadalom Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Gecse Géza, PhD, adjunktus

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A tantárgy célja, hogy az Osztrák-Magyar Monarchia megalakulásától a Romanovok birodalmának bukásáig összehasonlítsa miként érvényesültek a két soknemzetiségű birodalomban a nemzetállami és a birodalmi törekvések. A dualista monarchia esetében főként a magyar és a német, míg az Orosz Birodalom esetében az orosz birodalmi és nemzetállami jegyek érvényre jutásának a vizsgálata, a két birodalom szomszédos mivoltából adódó egymáshoz való viszonya, tehát külpolitikájukra való hatása miatt izgalmas a kérdés vizsgálata.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the course is to describe and compare the policy of the two multi-national empires: the Austro-Hungarian Monarchy and the Romanov Empire the national and imperial tendencies. In case of the dual monarchy we can speak about mostly about the German and Hungarian, whilst in case of the Russian Empire dominantly the Russian national and imperial aspirations. Moreover as a consequence of their

neighbourhood there is extra interest to research their policies'interaction and its influence on the foreign policies of both states.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Tájékozott a magyar és egyetemes kulturális jelenségek történetiségének általánosan elfogadott jellemzői, adatai körében. Átlátja a magyar szakmai szövegek és kulturális jelenségek befogadásának bevett eljárásait, az értelmezés szakmailag elfogadott kontextusait. Tisztában van a történettudomány aktuális kutatási kérdéseivel, elemzési és értelmezési módszereivel. Egy modern idegen nyelven képes eligazodni a szakirodalmakban, különös tekintettel a szakterminológiára.

-

Képességei:

Képes a történelmi, illetve társadalmi és politikai kérdésekben az ismeretek önálló elsajátítására és rendszerezésére. Képes összefüggő szövegek, valamint vizuális jelekkel, tipográfiai eszközökkel, ikonokkal tagolt szövegek, táblázatok, adatsorok, vizuális szövegek (mozgó-, állóképek, térképek, diagramok) megértésére, értelmezésére. Képes hatékonyan kommunikálni írásban és szóban, valamint megérti a történettudományhoz kapcsolódó szakmai szövegeket. Képes megoldási javaslatokat adni a történeti-társadalmi elemzés során felmerülő problémák értelmezésére, az alapszakon belül elsajátított problémamegoldó technikák hatékony alkalmazására.

-

Attitűdje:

Érti és elfogadja, hogy a kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak. Tudatosan képviseli a történettudomány és társterületei szaknyelvi és kommunikációs normáit. Törekszik az információkat, érveket és elemzéseket különböző szempontok szerint átgondolni és bemutatni. Törekszik a szakmai hivatástudat kialakítására és önképzésre.

-

Autonómiája és felelőssége:

Kialakít olyan történetileg és politikailag koherens egyéni álláspontot, amely segíti önmaga és környezete fejlődését, tudatosodását. A történelem területén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében. Tudatosan képviseli azon módszereket, amelyekkel a történettudomány területén dolgozik, és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait. Nyitott a magyar és más kultúrák háttérére.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Informed about the generally accepted characteristics and data on the historicity of Hungarian and universal cultural phenomena. Understands the established procedures for receiving Hungarian specialist texts and cultural phenomena, and the professionally accepted contexts of interpretation. Aware of the current research issues, methods of analysis and interpretation in historiography. Capable of navigating specialist literature

in a modern foreign language, with particular attention to terminology.

-

Capabilities:

Capable of independently acquiring and organising knowledge in historical, social, and political matters. Capable of understanding and interpreting coherent texts, as well as texts structured by with visual symbols, typographic devices, icons, tables, data series, visual texts (moving and still images, maps, diagrams). Capable of effective written and oral communication, and understands specialist texts related to historiography. Capable of providing solutions for the interpretation of problems arising in historical-social analysis and effectively applying problem-solving techniques acquired in the bachelor's programme.

-

Attitude:

Understands and accepts that cultural phenomena are historically and socially determined and variable. Consciously represents the linguistic and communication standards of historiography and its related fields. Strives to consider and present information, arguments, and analyses from different perspectives. Strives to develop a sense of professional commitment and to pursue self-education.

-

Autonomy and responsibility:

Develops a historically and politically coherent individual standpoint that aids in the development and awareness of himself/herself and his/her environment. Consciously advocates the methods used in the field of historiography and accepts the different methodological specificities of other disciplines. Open to the background of Hungarian and other cultures.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A források, a szakirodalom megismerése. A tantárgy teljesítésének megbeszélése (Getting to know the sources and literature. Discussion of the completion of the subject)

12.2. Történeti előzmény. A forradalom és szabadságharc leverése, jelentősége és az abszolútista rendszer kialakításának jelentősége, illetve a königgrätzi vereség (1866), valamint a szubjektív tényezők Magyarországon és Ausztriában, illetve a hét sötét éve (1848-1855), illetve azt 1854-55-ös krími háború és jelentősége Oroszországban és szerepük az 1861-es reform előkészítésében (Historical background. The significance of the Hungarian Revolution and Freedom Fight in 1848-49, the introduction of the absolutistic system, the königgrätz defeat of the Austrian army and subjective factors both on the side of Vienna and Pest. The seven dark years (1848-1855), then the Crimean War 1854-55 and its role in the reform-period which resulted the reform of 1861 in Russia)

12.3. A dualizmus szerkezetének kialakulása, a horvát-magyar kiegyezés és a Galícia

rezolúció jelentősége. Közoktatás és a nyelvi politika a Habsburg Monarchia területén. Formális és informális intézmények – a nem-uralkodó nemzetek törekvéseinek hatása a kül- és belpolitikára, különös tekintettel az orosz-török háborúra, a berlini kongresszusra és Bosznia-Hercegovina okkupációjára 1867-1879 (The Construction of the structure of the dual monarchy, than the Croat-Hungarian Compromise of 1868 and the Galicia Resolution. Educational and language policy on the territory of the Habsburg monarchy. Formal and informal institutions. The influence of smaller nationalities on the internal and international policy of the Habsburg Empire, especially connected the Russian-Turkish war, the Berlin Congress and the occupation of Bosnia-Hercegovina between 1867 and 1879)

12.4. A glasznoszty politikája Oroszországban, a pánszlávizmus szárba szökkenése és viszonya a forradalmi mozgalomhoz. Az orosz-török háború, San Stefano és a berlini kongresszus, a Moszkvai Szláv Jótékonyági Bizottság betiltása és II. Sándor meggyilkolása 1861-1881 (Glasnost in Russia, the arise of panslavism and its relationship to revolutionary movement. The Russo-Turkish War, San Stefano Treaty and the Berlin Congress. The ban on the Moscow Benevolent Society and the assassination of Alexander II 1861-1881)

12.5. Pánszlávizmus az osztrák-magyar és az orosz politikában és ennek belpolitikai vetületei. A bolgár- és a szerb kérdés mindkét nagyhatalom bel- és külpolitikájában 1879-1894 (The influence of Panslavism on Austro-Hungarian and Russian home and international politics between 1879-1894)

12.6. 12.6. Nemzeti politika az Osztrák-Magyar Monarchiában és Oroszországban és annak korlátai – dinasztikus érdekek. A lengyel- és az ukránkérdés kiemelt jelentősége. A muszlim faktor a Habsburg és az orosz politika homlokterében. 1879 – 1894 (National policy in the Austro-Hungarian Monarchy and Russia and its limits – dynastic interests. The outstanding importance of the Polish and the Ukrainian questions. The Muslims in the horizon of the Habsburg and the Romanov empires 1879-1894)

12.7. Szláv faktor és eurázsiai imperializmus Ausztria-Magyarország és Oroszország politikájában – Bosznia-Hercegovina annektálásáig 1894-1908 (Slavic factor and Eurasian Imperialism in the policy of Austro-Hungary and Russia until the annexation of Bosnia-Hercegovina 1894-1908)

12.8. Neoszláv-illúziók és Balkán-háborúk. Az orosz politika pánszlávra változása és monarchia-ellenessé alakulása. Ausztria-Magyarország kényszerpályán 1908 – 1912 (Neo-slav illusions and Balkan-wars. The Anti-Austrian transformation of Russian politics. Austro-Hungary on a forced track between 1908-1912)

12.9. A világháborúban nyújtott teljesítmény, különös tekintettel az olasz-, a balkáni- és a keleti-frontra (The performance produced by the two multinational empires in World War I, with a special emphasis on the Eastern, Balkan- and Italian fronts)

12.10. A Brusilov-offenzíva. A cári Oroszország kudarcra felérő győzelme és hatalmának megroppanása. A Rasputyin-gyilkosság és a cár lemondatása. Az Oroszország háborús szerepe körüli viták. A breszt-litovszki béke értékelése. Oroszország győztes vagy vesztes? 1916-1918 (The Brusilov-offensive. The victory equivalent to defeat of Russia. The Rasputin-assassination and the resignation of the tsar. The debates concerning Russia's role in the war. The evaluation of the Brest-Litovsk Treaty. Russia: victorious or defeated? 1916-1918)

12.11. Az Ausztria-Magyarország felosztására irányuló elképzelések és destabilizálásának állomásai, illetve felbomlására tett kísérletek. Az összeomlás és a forradalmak. 1914-1918 (Dissolution plans on the Austro-Hungarian Monarchy and the phases of its destabilization, and the decomposition attempts. The collapse and the revolutions. 1914-1918)

12.12. Sikeres és sikertelen ellenforradalmak Oroszországban és a Magyar Királyságban 1917-1919 (Successful and unsuccessful counter revolutionaries in Russia and The Hungarian Kingdom 1917-1919)

12.13. Összefoglalás (Summary)

12.14. Forráselemzések elkészítése (Preparing source analyses)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató a szemináriumi foglalkozásokon legfeljebb három alkalommal hiányozhat. A három hiányzáson túli indokolt és igazolt távollét (pl. egészségügyi ok, szolgálatteljesítés) esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett formában és határidővel pótolhatja a mulasztást. A hallgató köteles továbbá az előadás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Indokolatlan és igazolatlan távolmaradás esetén a negyedik alkalmat követően a hallgató az oktatóval egyeztetett módon és határidővel pótfeladat elkészítésével teljesítheti a kurzust. Öt alkalmat érintő és azon túli igazolatlan távollét esetén a hallgató nem kaphat aláírást, a kurzus nem teljesítettnek minősül.

Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tanulmányi munka alapja az órákon való figyelmes és aktív részvétel. Minden hallgatónak a félév során egy referátumot kell tartania egy félév elején vállalt témából, és a szorgalmi időszak végén egy forráselemzést kell elkészítenie meghatározott szempontok alapján.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a tanórákon való részvétel a 14. pontban jelzett feltételekkel, valamint a 15. pontban ismertetett félévközi feladatok teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy, mely ötfokozatú érdemjegy. A gyakorlati jegy, a referátum és a forráselemzés együttes értékeléséből áll össze, amely 50-50%.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Diószegi István: Az Osztrák-Magyar Monarchia külpolitikája, Vince Kiadó, Budapest 2001. ISBN: 9789639323254;
2. Galántai József: A Habsburg Monarchia alkonya, Kossuth Könyvkiadó, Budapest 1985. ISBN: 963-09-2589-3;
3. Gecse Géza: Bizánctól – Bizáncig. Az orosz birodalmi gondolat, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 2007. ISBN: 978-963-19-5906-2;
4. Gratz Gusztáv: A dualizmus kora, Akadémiai Kiadó, Budapest 1992.

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Henry Kissinger: Diplomácia, Panem-Grafo, Budapest 1996. ISBN: 963-545-112-1;
2. Joseph Nye: Bound to Lead. The Changing Nature of American Power, Basic Books, New York 1990.
3. Majoros István - Ormos Mária: Európa a nemzetközi küzdőtéren, Osiris Kiadó, Budapest 2003. ISBN: 9633895014;
4. Mihail Heller – Alexandr Nyekrics: A Szovjetunió története, Osiris Kiadó-2000, Budapest 1996.

Budapest, 2025.

Dr. Gecse Géza, PhD
adjunktus
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TTTTV012

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Die „Mohács-Trianon-Perspektive“ der ungarischen Geschichte

3. A tantárgy megnevezése (angolul): The "Mohács-Trianon perspective" of Hungarian history

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Történelem és Társadalom Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Kovács Kálmán Árpád, PhD, adjunktus

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

Az 1920. június 4-én aláírt trianoni békeszerződés centenáriuma kapcsán fokozott érdeklődés bontakozott ki a magyar szellemi élet berkein belül a száz évvel ezelőtti nemzeti tragédiaként megélt események irányában. A magyar történelmi gondolkodás Trianon-szindrómája a „Miként következhetek be az 1918–1921” közötti események?” kérdése körül forog. Ennek a traumának a relevanciája abban áll, hogy magyar szempontból az úgynevezett trianoni periódus még mindig aktuálisnak tekinthető. A magyar történelem ezen újabb időszakának időtartama az úgynevezett Mohács-korszakkal összevethető, amely a 16–17. században több mint 150 évig tartott.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

On the occasion of the centenary of the Treaty of Trianon, signed on June 4, 1920, there is also great interest in Hungarian intellectual circles in the events perceived as a national tragedy that took place a hundred years ago. The so-called Trianon Syndrome of Hungarian historical memory revolves around the question of how the

events of 1918–1921 could have occurred. The relevance of this trauma lies in the fact that the so-called Trianon period is still considered current from a Hungarian perspective. The timeframe of this more recent era of Hungarian history is comparable to the so-called Mohács period, which lasted more than 150 years in the 16th–17th centuries.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Tájékozott a magyar és egyetemes kulturális jelenségek történetiségének általánosan elfogadott jellemzői, adatai körében. Átlátja a magyar történelemre vonatkozó szakmai szövegek és kulturális jelenségek befogadásának bevett eljárásait, az értelmezés szakmailag elfogadott kontextusait. Tisztában van a történettudomány aktuális kutatási kérdéseivel, elemzési és értelmezési módszereivel. Egy választott témakör esetében képes eligazodni a magyar nyelvű szakirodalomban, különös tekintettel a hangsúly- és árnyalatbeli különbségek feltárására a némettel való összevetésben.

-

Képességei:

Képes a történelmi, illetve társadalmi és politikai kérdésekben az ismeretek önálló elsajátítására és rendszerezésére. Képes összefüggő szövegek, valamint vizuális jelekkel, tipográfiai eszközökkel, ikonokkal tagolt szövegek, táblázatok, adatsorok, vizuális szövegek (mozgó-, állóképek, térképek, diagramok) megértésére, értelmezésére. Képes hatékonyan kommunikálni írásban és szóban, valamint megérti a történettudományhoz kapcsolódó szakmai szövegeket. Képes megoldási javaslatokat adni a történeti-társadalmi elemzés során felmerülő problémák értelmezésére, az alapszakon belül elsajátított problémamegoldó technikák hatékony alkalmazására.

-

Attitűdje:

Érti és elfogadja, hogy a kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak. Tudatosan képviseli a történettudomány és társterületei szaknyelvi és kommunikációs normáit. Törekszik az információkat, érveket és elemzéseket különböző szempontok szerint átgondolni és bemutatni. Szakmai hivatástudat kialakítására és önképzésre törekszik.

-

Autonómiája és felelőssége:

Kialakít olyan történetileg és politikailag koherens egyéni álláspontot, amely segíti önmaga és környezete fejlődését, tudatosodását. A történelem területén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében. Tudatosan képviseli azon módszereket, amelyekkel a történettudomány területén dolgozik, és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait. Nyitott a magyar és más kultúrák hátterére.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Informed about the generally accepted characteristics and data on the historicity of Hungarian and universal cultural phenomena. Understands the established procedures for receiving Hungarian specialist texts and cultural phenomena, and the professionally accepted contexts of interpretation. Aware of the current research issues, methods of analysis and interpretation in historiography. Capable of navigating specialist literature in a modern foreign language, with particular attention to terminology.

-

Capabilities:

Capable of independently acquiring and organising knowledge in historical, social, and political matters. Capable of understanding and interpreting coherent texts, as well as texts structured by with visual symbols, typographic devices, icons, tables, data series, visual texts (moving and still images, maps, diagrams). Capable of effective written and oral communication, and understands specialist texts related to historiography. Capable of providing solutions for the interpretation of problems arising in historical-social analysis and effectively applying problem-solving techniques acquired in the bachelor's programme.

-

Attitude:

Understands and accepts that cultural phenomena are historically and socially determined and variable. Consciously represents the linguistic and communication standards of historiography and its related fields. Strives to consider and present information, arguments, and analyses from different perspectives. Strives to develop a sense of professional commitment and to pursue self-education.

-

Autonomy and responsibility:

Develops a historically and politically coherent individual standpoint that aids in the development and awareness of himself/herself and his/her environment. Consciously advocates the methods used in the field of historiography and accepts the different methodological specificities of other disciplines. Open to the background of Hungarian and other cultures.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A források, a szakirodalom megismerése. A tantárgy teljesítésének megbeszélése (Getting to know the sources and literature. Discussion of the completion of the subject)

12.2. Historiográfiai háttér. Az úgynevezett Mohács-kérdés a magyar történelemtudományban (Historiographical background. The so-called Mohács question in Hungarian historiography)

12.3. Historiográfiai háttér. Az úgynevezett Trianon-kérdés a magyar történelemtudományban (Historiographical background. The so-called Trianon question in Hungarian historiography.)

- 12.4. A reformkor Mohács-képe (The Mohács image of the Hungarian Reform Era)
- 12.5. Az előző századforduló baloldali forradalmiságának Dózsa-Mohács/-Arad-kiegyezés/-paradigmája Ady Endre és Jászi Oszkár példája alapján (The Dózsa-Mohács(-Arad-Austro-Hungarian Compromise) paradigm of left-oriented revolutionaryism in the turn of the last century based on the example of Endre Ady and Oszkár Jászi.)
- 12.6. A Horthy-korszak revizionista propagandájának eszmevilága (The ideology of the revisionist propaganda of the Horthy era in relation to the 'Mohács-Trianon perspective' of Hungarian history)
- 12.7. Szekfű Gyula és Bangha Béla eszmevilága – a „katolikus út” (The ideology of Gyula Szekfű and Béla Bangha – the "Catholic way")
- 12.8. Mód Aladár eszmevilága – a „kommunista út” (The ideology of Aladár Mód – the "communist way")
- 12.9. Kádár Imre és Ravasz László eszmevilága – a „kálvinista út” (The ideology of Imre Kádár and László Ravasz – the "Calvinistic way")
- 12.10. Németh László és Illyés Gyula eszmevilága – a „népi út” (The ideology of László Németh und Gyula Illyés – the way of the so-called "farmers' friends")
- 12.11. Nemeskürty István eszmevilága (The ideology of István Nemeskürty)
- 12.12. Az 1980-as évektől napjainkig (From the 1980s to the present)
- 12.13. Összefoglalás (Summary)
- 12.14. Zárt helyi dolgozat (Test)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató a szemináriumi foglalkozásokon legfeljebb három alkalommal hiányozhat. A három hiányzáson túli indokolt és igazolt távollét (pl. egészségügyi ok, szolgálatteljesítés) esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett formában és határidővel pótolhatja a mulasztást. A hallgató köteles továbbá az oktatói előadás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Indokolatlan és igazolatlan távolmaradás esetén a negyedik alkalmat követően a hallgató az oktatóval egyeztetett módon és határidővel pótfeladat elkészítésével teljesítheti a kurzust. Öt alkalmat érintő és azon túli igazolatlan távollét esetén a hallgató nem kaphat aláírást, a kurzus nem teljesítettnek minősül.

Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tanulmányi munka alapja az órákon való figyelmes és aktív részvétel. Minden hallgatónak a félév során egy referátumot kell tartania egy félév elején vállalt, alapvetően összehasonlító jellegű témából, azt a szóbeli előadás tapasztalatai szerint a következő héten (indokolt esetben legfeljebb két héten belül) tudományos apparátussal ellátott formában, írásban is be kell nyújtania. A szorgalmi időszak végén tudásáról egy zárt helyi dolgozat formájában is számot kell adnia, amelynek kérdéssorát az oktató állítja össze a félév elején meghatározott szempontok alapján. A zárt helyi dolgozatot az oktató a kurzuskezdetkor meghatározott szempontok alapján állítja össze.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a tanórákon való részvétel a 14. pontban jelzett feltételekkel, valamint a 15. pontban ismertetett félévközi feladatok teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy, mely ötfokozatú érdemjegy. Az órai munka, a referátum, a leadott szemináriumi dolgozat (a szóbeli referátum írott és tudományos apparátussal ellátott változata) és a zárt helyi dolgozat sorrendben következő 10–20–30–40% súlyozású együttes értékeléséből áll össze a gyakorlati jegy.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Csorba, Csaba – Estók, János – Salamon, Konrád: Die illustrierte Geschichte Ungarns, Magyar Könyvklub, Budapest 1999. ISBN: 963-547-039-8;
2. Gonda, Imre – Niederhauser, Emil: Die Habsburger. Ein europäisches Phänomen, Corvina, Budapest 1985. ISBN: 963-132-120-7;
3. Nemeskürty, István: Abriß der Kulturgeschichte Ungarns [Deutsche Übersetzung Hans Skirecki], Corvina, Budapest 1994. ISBN: 963-13-3910-6;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Ablonczy, Balázs – Ujváry, Gábor: Ungarn-Jahrbuch Bd. 36, Friedrich Pustet, Regensburg 2020. ISBN: 978-3-7917-3229-9;
2. Kovács, Kálmán Árpád: Jahrbuch Danubiana Carpathica De Gruyter / Oldenbourg, Berlin/Boston, De Gruyter / Oldenbourg, Berlin / Boston 2025. ISBN: megjelenés alatt;
3. Pálffy, Géza: Das Königreich Ungarn (1526–1699). Eine alte Regionalmacht innerhalb einer neuen Monarchie, De Gruyter / Oldenbourg, Berlin–Boston 2021. ISBN: 978-3110744392;

Budapest, 2025.

Dr. Kovács Kálmán Árpád, PhD

adjunktus
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TTTTV013

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Die Habsburger in der ungarischen Geschichte (1526-1918)

3. A tantárgy megnevezése (angolul): The Habsburgs in Hungarian history (1526-1918)

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Történelem és Társadalom Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Kovács Kálmán Árpád, PhD, adjunktus

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

Bécs 16–20. századi Magyarország-politikájának értékelése az elmúlt 150 esztendő magyar historiográfiájában négy nagy irányváltáson ment keresztül. Reformkori előzményekre alapozva a dualizmus időszakában alakult ki a kurucos érzelmű nemzeti függetlenségi történetírás. Ezt a közvélekedés-értékűvé vált szemléletet támadta meg Szekfű Gyula nagy vihart kavart „A száműzött Rákóczi” című munkájával. Ez a látásmód azután annyiban kapott a klebelsbergi kultúrpolitikában hivatalos támogatást is, hogy Habsburgok történelmi magyarságellenes bűnei mellett a sötét kancelláriai szobákban dolgozók igaz hazafiságát is bizonyítani kellett. A kommunista történetírás a nemzeti függetlenségi toposzokhoz nyúlt vissza (mindamellett következetesen a "nemzeti önhibáztatás" szemlélete alatt) osztályharcos szemlélettel vegyítve. A fő bűnös ezután a werbőczyánus [értsd: bosszútörvényes] magyar nemesség lett, amely az „ellenreformációs Habsburgok”-kal összefogva folyamatosan antiprogresszív irányba fordították az ország és a nemzet szekérét. A 70-es évektől ismét érzékelhetővé vált, majd a 80-as években tovább erősödött tendencia a rendszerváltozás után

ismételten gyökeres átértékelésen vitte át a Habsburgok magyar történelmi szerepét. A nemzetellenes, retrográd, feudális elemeket konzerváló szerepű uralkodóház helyett a dinasztíát, mint Magyarország európaiságának letéteményesét, a nyugati kultúrkörben való megtartását, a kialakuló modern magyar nemzeti eszmével sem feltétlenül ellenséges gazdaság-, társadalom- és kultúrafejlesztő szerepét állítják középpontba. A kurzus célja, hogy a hallgató képes legyen a nagy magyar történelmi fordulópontok Habsburg–magyar viszonyrendszerének árnyalt látására és bemutatására.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The evaluation of the 'Viennese' Hungarian policy of the period between the 16th and 20th centuries has undergone four major shifts in direction in the last 150 years of Hungarian historiography. Based on the predecessors from the Hungarian Reform Era, a so-called national historiography emerged during the so-called Dualism period, with 'Kurutz' independence ideas. This perspective was challenged by Gyula Szekfű with his much-publicized work 'The Banished Rákóczi.' This viewpoint then received official support in the cultural policy of Count Kunó Klebelsberg, as it was necessary to demonstrate not only the historical anti-Hungarian measures of the Habsburgs but also the genuine patriotism of those working in the dark chambers of the bureaucracy. The communist historiography referred back to the topoi of national independence (each time under an aspect of "national self-indebtedness" tendencies), mixed with a class struggle perspective. The main culprit was then the anti-peasant revenge legislature of the Hungarian nobility, who, along with the "counter-reformation Habsburgs," continuously steered the country and the nation in an anti-progressive direction. From the 1970s onward, a noticeable trend emerged (and intensified significantly in the 1980s) that brought about a fundamental reassessment of the historical role of the Habsburgs in Hungary after the regime change (1989). Instead of being viewed as a national enemy and a retrograde ruling house that preserved feudal conditions, the dynasty was placed as the guardian of Hungary's Western character, with an emphasis on their role as promoters of economy, society, and culture, which were not necessarily hostile to the developing modern Hungarian national idea. The aim of the course is to enable students to differentiate and represent the complexity of Habsburg-Hungarian relations in relation to the larger turning points in Hungarian history.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Tájékozott a magyar és egyetemes kulturális jelenségek történetiségének általánosan elfogadott jellemzői, adatai körében. Átlátja a magyar szakmai szövegek és kulturális jelenségek befogadásának bevett eljárásait, az értelmezés szakmailag elfogadott kontextusait. Tisztában van a történettudomány aktuális kutatási kérdéseivel, elemzési és értelmezési módszereivel. Egy modern idegen nyelven képes eligazodni a szakirodalomokban, különös tekintettel a szakterminológiára.

-

Képességei:

Képes a történelmi, illetve társadalmi és politikai kérdésekben az ismeretek önálló elsajátítására és rendszerezésére. Képes összefüggő szövegek, valamint vizuális jelekkel, tipográfiai eszközökkel, ikonokkal tagolt szövegek, táblázatok, adatsorok, vizuális szövegek (mozgó-, állóképek, térképek, diagramok) megértésére,

értelmezésére. Képes hatékonyan kommunikálni írásban és szóban, valamint megérti a történettudományhoz kapcsolódó szakmai szövegeket. Képes megoldási javaslatokat adni a történeti-társadalmi elemzés során felmerülő problémák értelmezésére, az alapszakon belül elsajátított problémamegoldó technikák hatékony alkalmazására.

-

Attitűdje:

Érti és elfogadja, hogy a kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak. Tudatosan képviseli a történettudomány és társterületei szaknyelvi és kommunikációs normáit. Törekszik az információkat, érveket és elemzéseket különböző szempontok szerint átgondolni és bemutatni. Szakmai hivatástudat kialakítására és önképzésre törekszik.

-

Autonómiája és felelőssége:

Kialakít olyan történetileg és politikailag koherens egyéni álláspontot, amely segíti önmaga és környezete fejlődését, tudatosodását. A történelem területén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében. Tudatosan képviseli azon módszereket, amelyekkel a történettudomány területén dolgozik, és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait. Nyitott a magyar és más kultúrák háttérére.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Informed about the generally accepted characteristics and data on the historicity of Hungarian and universal cultural phenomena. Understands the established procedures for receiving Hungarian specialist texts and cultural phenomena, and the professionally accepted contexts of interpretation. Aware of the current research issues, methods of analysis and interpretation in historiography. Capable of navigating specialist literature in a modern foreign language, with particular attention to terminology.

-

Capabilities:

Capable of independently acquiring and organising knowledge in historical, social, and political matters. Capable of understanding and interpreting coherent texts, as well as texts structured by with visual symbols, typographic devices, icons, tables, data series, visual texts (moving and still images, maps, diagrams). Capable of effective written and oral communication, and understands specialist texts related to historiography. Capable of providing solutions for the interpretation of problems arising in historical-social analysis and effectively applying problem-solving techniques acquired in the bachelor's programme.

-

Attitude:

Understands and accepts that cultural phenomena are historically and socially determined and variable. Consciously represents the linguistic and communication standards of historiography and its related fields. Strives to consider and present

information, arguments, and analyses from different perspectives. Strives to develop a sense of professional commitment and to pursue self-education.

-

Autonomy and responsibility:

Develops a historically and politically coherent individual standpoint that aids in the development and awareness of himself/herself and his/her environment. Consciously advocates the methods used in the field of historiography and accepts the different methodological specificities of other disciplines. Open to the background of Hungarian and other cultures.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A források, a szakirodalom megismerése. A tantárgy teljesítésének megbeszélése (Source and specialized literary knowledge, requirementary notes)

12.2. Historiográfiai háttér. Az úgynevezett Habsburg-kérdés korszakai a magyar történelemtudományban (Historiographical background. Epochs of the assessment of the so-called Habsburg question in Hungarian historiography)

12.3. Történeti előzmény. A „bűnös” Jagelló-korszak (Historical Prehistory. The 'guilty' Jagiellonian Era)

12.4. A török háborúk: a közös védekezés rendszere (The Turkish Wars: the system of collective defense)

12.5. „Újberendezkedési” versus rendi sérelmi-ellenállási programok a hosszú 17. században ("New Institutional" versus grievance-resistance programs of the Estates during the long 17th century)

12.6. Habsburg-politika a „legnemzetietlenebb évszázad”-ban (Habsburg politics in the century of the 'chronic deficiency in national patriotism')

12.7. A magyar reformkor és a Habsburgok (The Hungarian Reform Era and the Habsburgs)

12.8. Az 1848/9-es magyar forradalom és szabadságharc birodalmi és nemzetközi politikai összefüggésben (The Hungarian Revolution and War of Freedom in 1848/9 in the context of Habsburg imperial and international politics)

12.9. Neoabszolutista és birodalmi alkotmányos kísérletek (Neo-absolutistic and imperial constitutional attempts)

12.10. Az osztrák(?) –magyar kiegyezés rendszere, felépítés és működés (The system of the Austro-Hungarian Compromise, structure and functioning)

12.11. Ferenc József császár és Ferenc Ferdinánd trónörökös politikai játszmái a századforduló időszakában, 1895–1913 (The political games of Emperor Franz Joseph and the heir to the throne Franz Ferdinand, 1895–1913)

12.12. Az első világháború és az utolsó monarchikus kísérletek (The First World War and the last monarchical attempts)

12.13. Összefoglalás (Summary)

12.14. Zárt helyi dolgozat (Test)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató a szemináriumi foglalkozásokon legfeljebb három alkalommal hiányozhat. A három hiányzáson túli indokolt és igazolt távollét (pl. egészségügyi ok, szolgálatteljesítés) esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett formában és határidővel pótolhatja a mulasztást. A hallgató köteles továbbá az oktatói előadás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Indokolatlan és igazolatlan távolmaradás esetén a negyedik alkalmat követően a hallgató az oktatóval egyeztetett módon és határidővel pótfeladat elkészítésével teljesítheti a kurzust. Öt alkalmat érintő és azon túli igazolatlan távollét esetén a hallgató nem kaphat aláírást, a kurzus nem teljesítettnek minősül.

Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tanulmányi munka alapja az órákon való figyelmes és aktív részvétel. Minden hallgatónak a félév során egy referátumot kell tartania egy félév elején vállalt, alapvetően forráselemző jellegű témából, amit a következő héten (indokolt esetben legfeljebb két héten belül) tudományos apparátussal ellátott formában írásban is be kell nyújtania. A szorgalmi időszak végén tudásáról egy zárt helyi dolgozat formájában is számot kell adnia, amelynek kérdősort az oktató állítja össze a félév elején meghatározott szempontok alapján.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a tanórákon való részvétel a 14. pontban jelzett feltételekkel, valamint a 15. pontban ismertetett félévközi feladatok teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy, mely ötfokozatú érdemjegy. Az órai munka, a referátum, a leadott szemináriumi dolgozat (a szóbeli referátum írott és tudományos apparátussal ellátott változata) és a zárt helyi dolgozat sorrendben következő 10–20–30–40% súlyozású együttes értékeléséből áll össze a gyakorlati jegy.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Csorba, Csaba – Estók, János – Salamon, Konrád: Die illustrierte Geschichte Ungarns, Magyar Könyvklub, Budapest 1999. ISBN: 963-547-039-8;
2. Gonda, Imre – Niederhauser, Emil: Die Habsburger. Ein europäisches Phänomen, Corvina, Budapest 1985. ISBN: 963-132-120-7;
3. Nemeskürty, István: Abriß der Kulturgeschichte Ungarns [Deutsche Übersetzung Hans Skirecki], Corvina, Budapest 1994. ISBN: 963-13-3910-6;
4. Rauchensteiner, Manfred: Der Erste Weltkrieg: und das Ende der Habsburgermonarchie 1914–1918, Böhlau, Köln 2013. ISBN: 978-3205782834;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Kovács, Kálmán Árpád: Zeitschrift für siebenbürgische Landeskunde Bd 40, Böhlau, Köln 2017. ISBN: 0344-3418;
2. Pálffy, Géza: Das Königreich Ungarn (1526–1699). Eine alte Regionalmacht innerhalb einer neuen Monarchie, De Gruyter / Oldenbourg, Berlin–Boston 2021. ISBN: 978-3110744392;
3. Roth, Harald: Kleine Geschichte Siebenbürgens, Böhlau, Köln 2012. ISBN: 978-3412208615;

Budapest, 2025.

Dr. Kovács Kálmán Árpád, PhD
adjunktus
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TTTTV014

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Hétköznapiak a kora újkori Magyarországon

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Everyday life in early modern Hungary

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Történelem és Társadalom Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Berta András, tanársegéd

8. A tanórak száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A kurzus célja, hogy a hallgatók átfogó képet kapjanak a kora újkori Magyarország hétköznapijairól, társadalmi viszonyairól, életmódjáról és mentalitásáról. A kurzuson a hallgatók megismerkednek a történeti források (levelek, emlékiratok, leíró források stb.) kritikai olvasásával, a korszak meghatározó társadalomtörténeti és mikrotörténeti kutatási irányjaival. A kurzus célja, hogy a hallgatók betekintést nyerjenek a kora újkori társadalom mindennapi valóságába, ismereteiket kortárs dokumentumok segítségével bővítsék.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the course is to give students a comprehensive picture of the everyday life, social structures, lifestyle and mentality of early modern Hungary. Through the analysis of a wide range of historical sources, such as letters, memoirs and descriptive accounts, students will develop their skills in critical reading and interpretation of primary sources. The course will also introduce the main trends in social and micro-historical research on the period. By working with contemporary documents, students will gain a deeper insight into the everyday life of early modern society and extend

their knowledge of the period beyond political and institutional history.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Tájékozott a magyar és egyetemes kulturális jelenségek történetiségének általánosan elfogadott jellemzői, adatai körében. Ismeri a magyar és európai kultúrák jellemző írásbeli és szóbeli, tudományos és közéleti, népszerűsítő műfajait és azok szabályrendszerét. Átlátja a magyar szakmai szövegek és kulturális jelenségek befogadásának bevett eljárásait, az értelmezés szakmailag elfogadott kontextusait. Tisztában van a történettudomány aktuális kutatási kérdéseivel, elemzési és értelmezési módszereivel. Ismeri a szélesen értelmezett történettudomány alapvető szakkifejezéseit.

-

Képességei:

Képes átlátni a nemzeti identitásképző diskurzusok felépítését, működését, és kulturális és történeti jelenségeket európai kontextusban értelmezni. Képes a történelmi, illetve társadalmi és politikai kérdésekben az ismeretek önálló elsajátítására és rendszerezésére. Képes hatékonyan kommunikálni írásban és szóban, valamint megérti a történettudományhoz kapcsolódó szakmai szövegeket. Képes megoldási javaslatokat adni a történeti-társadalmi elemzés során felmerülő problémák értelmezésére, az alapszakon belül elsajátított problémamegoldó technikák hatékony alkalmazására.

-

Attitűdje:

Tudatosan képviseli a történettudomány és társterületei szaknyelvi és kommunikációs normáit. A történettudomány gondolkodásmódját hitelesen közvetíti. Mérlegeli a problémák sokoldalú módszertani megközelítésének lehetőségét.

Törekszik történeti tudásának folyamatos fejlesztésére. Igényességet fejleszt ki az információk kritikus elemzésére és feldolgozására. Törekszik az információkat, érveket és elemzéseket különböző szempontok szerint átgondolni és bemutatni.

-

Autonómiája és felelőssége:

Kialakít olyan történetileg és politikailag koherens egyéni álláspontot, amely segíti önmaga és környezete fejlődését, tudatosodását. Hatékonyan együttműködik a történettudomány szakterületéhez kapcsolódó hazai és nemzetközi közösségekkel.

Felelősséget vállal anyanyelvű és idegen nyelvű szakmai szövegeiért, tudatában van azok lehetséges következményeinek. A történelem területén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében. Tudatosan képviseli azon módszereket, amelyekkel a történettudomány területén dolgozik, és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

The student is well-informed about the generally accepted characteristics and data regarding the historical development of Hungarian and universal cultural phenomena. The student has knowledge of the typical written and oral, academic and public, popular and scholarly genres of Hungarian and European cultures, along with their conventions. The student understands the established methods for interpreting Hungarian professional texts and cultural phenomena, as well as the professionally accepted contexts for interpretation. The student is familiar with the current research questions, analytical approaches, and interpretive methods of historiography. The student has command of the fundamental terminology used in the broadly defined field of historical studies.

-

Capabilities:

The student is capable of understanding the structure and functioning of national identity-forming discourses and of interpreting cultural and historical phenomena within a European context. The student is able to independently acquire and organize knowledge related to historical, social, and political issues. The student can communicate effectively both in writing and orally and understands professional texts related to the field of historiography. The student is capable of offering solutions for interpreting problems that arise during historical and social analysis, and of effectively applying problem-solving techniques acquired during undergraduate studies.

-

Attitude:

The student consciously adheres to the disciplinary language and communication norms of historiography and its related fields. The student conveys the modes of thinking characteristic of historical scholarship in an authentic manner. The student considers the possibility of approaching problems through diverse methodological perspectives. The student is committed to the continuous development of historical knowledge and cultivates a critical attitude toward the analysis and processing of information. The student strives to reflect on and present information, arguments, and analyses from multiple perspectives.

-

Autonomy and responsibility:

The student develops a historically and politically coherent personal standpoint that contributes to both personal growth and the awareness of the surrounding environment. The student collaborates effectively with national and international communities related to the field of historiography. The student takes responsibility for professional texts produced in both the native language and in foreign languages, and is aware of their potential implications. The student applies knowledge acquired in the field of history to self-education and self-reflection. The student consciously represents the methods used in historical research and acknowledges the distinct methodological approaches of other academic disciplines.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A források, a szakirodalom megismerése. A tantárgy teljesítésének megbeszélése (Getting to know the sources and literature. Discussion of the completion of the subject)

12.2. Történeti háttér. Milyen forrásokat használhatunk? (Historical background. What historical sources can we use?)

12.3. A gyermekkor és a neveltetés forrásai (Sources of childhood and education)

12.4. Házasság, szerelem a kora újkori Magyarországon (Marriage and love in early modern Hungary)

12.5. Az információáramlás színterei. Követek-kémek (Spaces of information flow. Ambassadors-spies)

12.6. Utazás és rabság - az oszmán vidék (Travel and bondage - the Ottoman countryside)

12.7. Várak és építők - erődítések a kora újkori Magyarországon (Castles and their builders - fortifications in early modern Hungary)

12.8. Humanista történetírók: mítosz vagy valóság? (Humanist historians: myth or reality?)

12.9. Hol éltek, mit ettek? Hétköznapiak a kora újkori Magyarországon (Where did they live, what did they eat? Everyday life in early modern Hungary)

12.10. Háború és hétköznapiak (War and everyday life)

12.11. Párbajok és csaták (Duels and battles)

12.12. Hogyan emlékezik az egyén? Visszaemlékezések, önéletírások (How does the individual remember? Memories, autobiographies)

12.13. Összefoglalás (Summary)

12.14. Levéltárlátogatás (Visit to the archives)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató a szemináriumi foglalkozásokon legfeljebb három alkalommal hiányozhat. A három hiányzáson túli indokolt és igazolt távollét (pl. egészségügyi ok, szolgálatteljesítés) esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett formában és határidővel pótolhatja a mulasztást. A hallgató köteles továbbá a szeminárium anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Indokolatlan és igazolatlan távolmaradás esetén a negyedik alkalmat követően a hallgató az oktatóval egyeztetett módon és határidővel pótfeladat elkészítésével teljesítheti a kurzust. Öt alkalmat érintő és azon túli igazolatlan távollét esetén a hallgató nem kaphat aláírást, a kurzus nem teljesítettnek minősül.

Kedvezményes tanrendben lévő hallgatónak az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 20. §-ban rögzített a HTVSZÜB által engedélyezett kedvezményes tanulmányi rendben tanulmányokat folytató hallgatók esetén, amennyiben a tantárgyi program másként

nem határoz, a tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége vonatkozásában a hallgatónak a kurzus oktatójával egyeztetett formában otthoni munkával elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tanulmányi munka alapja az órákon való figyelmes és aktív részvétel. Minden hallgatónak a félév során egy referátumot kell tartania egy félév elején vállalt témából. A gyakorlati kurzust zárthelyi dolgozat zárja. A zárthelyi dolgozat pótlása, vagy javítása legkésőbb a vizsgaidőszak első hetének végéig egy alkalommal kísérelhető meg.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a tanórákon való részvétel a 14. pontban jelzett feltételekkel, valamint a 15. pontban ismertetett félévközi feladatok teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy, mely ötfokozatú érdemjegy. A gyakorlati jegy, a referátum és a zárthelyi dolgozat együttes értékeléséből áll össze, amelyből a referátum (40 pont), a zárthelyi dolgozat (60 pont). Összesen: 100 pont. (60 pontig elégtelen, 61 ponttól elégséges, 71 ponttól közepes, 81 ponttól jó, 91 ponttól jeles.)

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Bitskey István: Magyar emlékirók: 16-18. század, Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest 1982. ISBN: ISSN 0133-1035;
2. Kósa László: Magyar művelődéstörténet, Osiris Kiadó, Budapest 2006. ISBN: 9633897645;
3. Kulcsár Péter: Humanista történetírók., Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest 1977. ISBN: 9631509133;
4. Pálffy Géza: A Magyar Királyság és a Habsburg Monarchia a 16. században, Hun-Ren Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Budapest 2016. ISBN: 9789639627314;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Gyöngyössy Márton: Iránytű. Módszertani bevezetés Magyarország történelmének tanulmányozásához., Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest 2024. ISBN: 9789636530945;
2. Ittész Gábor: Viszály és együttélés: vallások és felekezetek a török hódoltság korában, Universitas Kiadó, Budapest 2017. ISBN: 9789639671638;

Budapest, 2025.

Berta András, 0
tanársegéd
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TTTTV015

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Így pereskedtek a görögök – bírósági és politikai beszédek a Kr. e. IV. századból

3. A tantárgy megnevezése (angolul): How the Greeks conducted their lawsuits – forensic and deliberative speeches from the 4th century BC

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Történelem és Társadalom Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Seres Dániel Márk, PhD, adjunktus

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A görög jogi gondolkodás távol áll mai jogfelfogásunktól. Ezek a beszédek nem alkalmasak az objektív igazság feltárására, de ez nem is volt cél. Ebben a világban legalább olyan fontos korábbi életvitelük, mint a hatályos törvények. Mivel a bírák mindent csak egyszer hallottak, nagy volt a csúsztatások tere, amivel a szónok éltek is! A kurzus célja éppen ezért kettős: egyrészt a hallgatók megismerik a korabeli görög jog alapjait, a különböző pertípusokat valamint az egyes szónok érveléstechnikáját a tárgyalt beszédeken keresztül. Másrészt a hallgatók megismerik az athéni kül- és belpolitika fő vonalait. Erre azért is van szükség, mivel a fennmaradt beszédek többsége politikai indíttatású volt, így a pontos megértéshez nélkülözhetetlen ez a háttértudás.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

Greek legal thinking is far removed from our modern understanding of law. These speeches are not suitable for uncovering objective truth, but that was not their

purpose. In this world, their previous way of life was at least as important as the laws in force. Since the judges heard everything only once, there was a lot of room for manipulation, which the orators took advantage of! The aim of the course is therefore twofold. On the one hand, students will learn about the basics of ancient Greek law, the different types of lawsuits and the argumentation techniques of individual orators through the speeches discussed. On the other hand, students will gain an understanding of the main lines of Athenian foreign and domestic policy. This is necessary because most of the surviving speeches were politically motivated, so this knowledge is essential for a precise understanding.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Átlátja a magyar szakmai szövegek és kulturális jelenségek befogadásának bevett eljárásait, az értelmezés szakmailag elfogadott kontextusait. Tisztában van a történettudomány aktuális kutatási kérdéseivel, elemzési és értelmezési módszereivel. Ismeri a szélesen értelmezett történettudomány alapvető szakkifejezéseit.

-

Képességei:

Képes átlátni a nemzeti identitásképző diskurzusok felépítését, működését, és kulturális és történeti jelenségeket európai kontextusban értelmezni. Képes a történelmi, illetve társadalmi és politikai kérdésekben az ismeretek önálló elsajátítására és rendszerezésére. Képes összefüggő szövegek, valamint vizuális jelekkel, tipográfiai eszközökkel, ikonokkal tagolt szövegek, táblázatok, adatsorok, vizuális szövegek (mozgó-, állóképek, térképek, diagramok) megértésére, értelmezésére. Képes az adott műfaj szabályrendszerének megfelelően több stílusregiszterben, közérthetően, választékos stílusban írni és beszélni. Képes hatékonyan kommunikálni írásban és szóban, valamint megérti a történettudományhoz kapcsolódó szakmai szövegeket. Képes megoldási javaslatokat adni a történeti-társadalmi elemzés során felmerülő problémák értelmezésére, az alapszakon belül elsajátított problémamegoldó technikák hatékony alkalmazására.

-

Attitűdje:

Érti és elfogadja, hogy a kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak. Tudatosan képviseli a történettudomány és társterületei szaknyelvi és kommunikációs normáit. A történettudomány gondolkodásmódját hitelesen közvetíti. Mérlegeli a problémák sokoldalú módszertani megközelítésének lehetőségét. Törekszik történeti tudásának folyamatos fejlesztésére. Igényességet fejleszt ki az információk kritikus elemzésére és feldolgozására. Törekszik az információkat, érveket és elemzéseket különböző szempontok szerint átgondolni és bemutatni. Szakmai hivatástudat kialakítására és önképzésre törekszik.

-

Autonómiája és felelőssége:

Kialakít olyan történetileg és politikailag koherens egyéni álláspontot, amely segíti önmaga és környezete fejlődését, tudatosodását. Felelősséget vállal anyanyelvű és idegen nyelvű szakmai szövegeiért, tudatában van azok lehetséges

következményeinek. A történelem területén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében. Tudatosan képviseli azon módszereket, amelyekkel a történettudomány területén dolgozik, és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait. Nyitott a magyar és más kultúrák háttérére.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Understands the established procedures for receiving Hungarian specialist texts and cultural phenomena, and the professionally accepted contexts of interpretation. Aware of the current research issues, methods of analysis and interpretation in historiography. Familiar with the basic terminology of historiography broadly construed.

-

Capabilities:

Capable of understanding the structure and functioning of national identity-forming discourses and interpreting cultural and historical phenomena in a European context. Capable of independently acquiring and organising knowledge in historical, social, and political matters. Capable of understanding and interpreting coherent texts, as well as texts structured by with visual symbols, typographic devices, icons, tables, data series, visual texts (moving and still images, maps, diagrams). Capable of writing and speaking in multiple style registers, clearly and eloquently, according to the rules of the given genre. Capable of effective written and oral communication, and understands specialist texts related to historiography. Capable of providing solutions for the interpretation of problems arising in historical-social analysis and effectively applying problem-solving techniques acquired in the bachelor's programme.

-

Attitude:

Understands and accepts that cultural phenomena are historically and socially determined and variable. Consciously represents the linguistic and communication standards of historiography and its related fields. Authentically conveys the mindset of historiography. Considers the possibility of a multifaceted methodological approach to problems. Strives for the continuous development of his/her knowledge of history. Develops a critical approach to analysing and processing information. Strives to consider and present information, arguments, and analyses from different perspectives. Strives to develop a sense of professional commitment and to pursue self-education.

-

Autonomy and responsibility:

Develops a historically and politically coherent individual standpoint that aids in the development and awareness of himself/herself and his/her environment. Takes responsibility for his/her professional texts in both native and foreign languages, being aware of their possible consequences. Applies the knowledge acquired in the field of history to self-education and self-awareness. Consciously advocates the methods used in the field of historiography and accepts the different methodological specificities of

other disciplines. Open to the background of Hungarian and other cultures.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezetés – Szónokok, források, módszertan (Introduction – Orators, sources, methodology)

12.2. Athéni kül- és belpolitika a Kr. e. IV. század első felében (Athenian foreign and domestic policy in the first half of the 4th century BC)

12.3. Démosthenész: Timokratés ellen I. (Demosthenes: Against Timocrates I.)

12.4. Démosthenész: Timokratés ellen II. (Demosthenes: Against Timocrates II.)

12.5. Démosthenész: Leptinész ellen I. (Demosthenes: Against Leptines I.)

12.6. Démosthenész: Leptinész ellen II. (Demosthenes: Against Leptines II.)

12.7. Démosthenész: Aristokratés ellen (Demosthenes: Against Aristocrates)

12.8. Első zárthelyi (First written exam)

12.9. Démosthenész: Kónon ellen (Demosthenes: Against Conon)

12.10. Apollodóros [Démosthenész]: Neaira ellen (Apollodorus [Demosthenes]: Against Neaira)

12.11. Aischinész: Timarchos ellen (Aeschines: Against Timarchus)

12.12. Démosthenész: A rhodosiak szabadságáról; A megalopolisiak érdekében (Demosthenes: On the Liberty of the Rhodians; For the Megalopolitans)

12.13. Halotti beszédek (Funeral speeches)

12.14. Második zárthelyi (Second written exam)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató a szemináriumi foglalkozásokon legfeljebb három alkalommal hiányozhat. A három hiányzáson túli indokolt és igazolt távollét (pl. egészségügyi ok, szolgálatteljesítés) esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett formában és határidővel pótolhatja a mulasztást. A hallgató köteles továbbá az előadás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Indokolatlan és igazolatlan távolmaradás esetén a negyedik alkalmat követően a hallgató az oktatóval egyeztetett módon és határidővel pótfeladat elkészítésével teljesítheti a kurzust. Öt alkalmat érintő és azon túli igazolatlan távollét esetén a hallgató nem kaphat aláírást, a kurzus nem teljesítettnek minősül. Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől

számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tanulmányi munka alapja az órákon való figyelmes és aktív részvétel, a heti forrásszövegek alapos ismerete. Minden hallgatónak a félév során két zárthelyi dolgozatot kell írnia.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a tanórákon való részvétel a 14. pontban jelzett feltételekkel, valamint a 15. pontban ismertetett félévközi feladatok teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy, mely ötfokozatú érdemjegy. A gyakorlati jegy, a két zárthelyi együttes értékeléséből áll össze, amely 50-50%, felfelé kerekítve.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Bajnok Dániel: Magánélet az agorán – Aischinés vádbeszéde Timarchos ellen, Argumentum, Budapest 2017. ISBN: 9789634467977;
2. Horváth László: Az athéni Hypereidés beszédei és stílusának ókori megítélése, Pallas, Budapest 2001. ISBN: ISBN 9639207489;
3. Németh György (szerk.): Apollodóros vádbeszéde Neaira ellen. Egy athéni örömlány kalandos élete, Lectum, Zseged 2006. ISBN: ISBN 9789639640085;
4. Seres Dániel: Démosthenés vádbeszéde Timokratés ellen, Doktori disszertáció, Budapest 2021.
5. Vilmos László: „Gyilkos nem távozhatsz szabadon?” - Démosthenés Aristokratés elleni beszéde, avagy pillanatkép az athéni demokráciáról, Kronosz, Pécs 2014. ISBN: ISBN 9786155497032;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Horváth László: Az új Hypereidés, Typotex, Budapest 2015. ISBN: 9789632798189;
2. Horváth László: Démosthenés, Halotti beszéd. Az eredetiség kérdéséhez, Antik Tanulmányok, 63. évf. 81–91., 2019.
3. Seres Dániel: Démosthenés: A rhodosiak szabadságáról (Dem. 15.) , Ókor, 20. évf. 1. sz. 64–73., 2021.
4. Seres Dániel: Démosthenés: A megalopolisiak érdekében (Dem. 16.), Ókor, 20. évf. 2. sz. 76–84., 2021.

Budapest, 2025.

Dr. Seres Dániel Márk, PhD
adjunktus
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TTTTV016

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Letűnt korok pénzérméi a Kárpát-medencében

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Coins of bygone ages in the Carpathian Basin

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 2 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 30% elmélet, 70% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Történelem és Társadalom Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Nagy Balázs, PhD, tudományos munkatárs

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 14 (0 EA + 14 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 1

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A tantárgy célja a hallgatók megismertetése a Kárpát-medencében régészeti módszerekkel feltárt pénzérmékkal. A pénz, mint régészeti lelet elsődleges keltező értékkel bír, így általa a letűnt történeti korszakok elevenednek meg. A pénzérmék a numizmatika nyelvén szólaltathatóak meg, ezért fontos az egységes szaknyelv használata, az alapvető pénztörténeti fogalmak, módszerek, valamint a numizmatikai segédtudományok ismerete.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the course is to introduce students to the coins excavated in the Carpathian Basin using archaeological methods. As an archaeological find, money has a primary dating value, thus bringing to life historical periods that have passed. Coins are expressed in the language of numismatics, and it is therefore important to use a common language and to be familiar with the basic concepts and methods of monetary history, as well as with the ancillary numismatics sciences.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Tájékozott a magyar és egyetemes kulturális jelenségek történetiségének általánosan elfogadott jellemzői, adatai körében.

Ismeri a magyar és európai identitás szakterületileg legfontosabb kulturális objektumait, szövegeit, kontextusait, valamint legalább egy Európán kívüli kultúra legfontosabb vonásait.

Ismeri a magyar és európai kultúrák jellemző írásbeli és szóbeli, tudományos és közéleti, népszerűsítő műfajait és azok szabályrendszerét.

Átlátja a magyar szakmai szövegek és kulturális jelenségek befogadásának bevett eljárásait, az értelmezés szakmailag elfogadott kontextusait.

Tisztában van a történettudomány aktuális kutatási kérdéseivel, elemzési és értelmezési módszereivel.

Ismeri a szélesen értelmezett történettudomány alapvető szakkifejezéseit.

Egy modern idegen nyelven képes eligazodni a szakirodalmakban, különös tekintettel a szakterminológiára.

-

Képességei:

Értelmezi a magyar és európai kulturális és történeti jelenségeket és azok történeti beágyazottságát.

Képes átlátni a nemzeti identitásképző diskurzusok felépítését, működését, és kulturális és történeti jelenségeket európai kontextusban értelmezni.

Képes a történelmi, illetve társadalmi és politikai kérdésekben az ismeretek önálló elsajátítására és rendszerezésére.

Képes összefüggő szövegek, valamint vizuális jelekkel, tipográfiai eszközökkel, ikonokkal tagolt szövegek, táblázatok, adatsorok, vizuális szövegek (mozgó-, állóképek, térképek, diagramok) megértésére, értelmezésére.

Képes az adott műfaj szabályrendszerének megfelelően több stílusregiszterben, közérthetően, választékos stílusban írni és beszélni.

Képes hatékonyan kommunikálni írásban és szóban, valamint megérti a történettudományhoz kapcsolódó szakmai szövegeket.

Képes megoldási javaslatokat adni a történeti-társadalmi elemzés során felmerülő problémák értelmezésére, az alapszakon belül elsajátított problémamegoldó technikák hatékony alkalmazására.

-

Attitűdje:

Érti és elfogadja, hogy a kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak.

Képviseli a magyar és az európai identitás vallási és társadalmi, történeti és jelenkori sokszínűségét.

Tudatosan képviseli a történettudomány és társterületei szaknyelvi és kommunikációs normáit.

A történettudomány gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.

Mérlegeli a problémák sokoldalú módszertani megközelítésének lehetőségét.

Törekszik történeti tudásának folyamatos fejlesztésére.

Igényességet fejleszt ki az információk kritikus elemzésére és feldolgozására.

Törekszik az információkat, érveket és elemzéseket különböző szempontok szerint átgondolni és bemutatni.

-

Autonómiája és felelőssége:

Kialakít olyan történetileg és politikailag koherens egyéni álláspontot, amely segíti önmaga és környezete fejlődését, tudatosodását.

Hatékonyan együttműködik a történettudomány szakterületéhez kapcsolódó hazai és nemzetközi közösségekkel.

Felelősséget vállal anyanyelvű és idegen nyelvű szakmai szövegeiért, tudatában van azok lehetséges következményeinek.

A történelem területén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében.

Tudatosan képviseli azon módszereket, amelyekkel a történettudomány területén dolgozik, és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait.

Nyitott a magyar és más kultúrák hátterére.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Informed about the generally accepted characteristics and data on the historicity of Hungarian and universal cultural phenomena.

Knows the most important cultural objects, texts, and contexts related to Hungarian and European identity, as well as the main features of at least one non-European culture.

Knows the characteristic written and oral, scientific and public, popular genres of Hungarian and European cultures and their system of rules.

Understands the established procedures for receiving Hungarian specialist texts and cultural phenomena, and the professionally accepted contexts of interpretation.

Aware of the current research issues, methods of analysis and interpretation in historiography.

Familiar with the basic terminology of historiography broadly construed.

Capable of navigating specialist literature in a modern foreign language, with particular attention to terminology.

-

Capabilities:

Interprets Hungarian and European cultural and historical phenomena and their historical embeddedness.

Capable of understanding the structure and functioning of national identity-forming discourses and interpreting cultural and historical phenomena in a European context.

Capable of independently acquiring and organising knowledge in historical, social, and political matters.

Capable of understanding and interpreting coherent texts, as well as texts structured by with visual symbols, typographic devices, icons, tables, data series, visual texts (moving and still images, maps, diagrams).

Capable of writing and speaking in multiple style registers, clearly and eloquently, according to the rules of the given genre.

Capable of effective written and oral communication, and understands specialist texts related to historiography.

Capable of providing solutions for the interpretation of problems arising in historical-social analysis and effectively applying problem-solving techniques acquired in the bachelor's programme.

-

Attitude:

Understands and accepts that cultural phenomena are historically and socially determined and variable.

Represents the religious and social, historical and contemporary diversity of Hungarian and European identity.

Consciously represents the linguistic and communication standards of historiography and its related fields.

Authentically conveys the mindset of historiography.

Considers the possibility of a multifaceted methodological approach to problems.

Strives for the continuous development of his/her knowledge of history.

Develops a critical approach to analysing and processing information.

Strives to consider and present information, arguments, and analyses from different perspectives.

-

Autonomy and responsibility:

Develops a historically and politically coherent individual standpoint that aids in the development and awareness of himself/herself and his/her environment.

Effectively collaborates with national and international communities related to the field of historiography.

Takes responsibility for his/her professional texts in both native and foreign languages, being aware of their possible consequences.

Applies the knowledge acquired in the field of history to self-education and self-awareness.

Consciously advocates the methods used in the field of historiography and accepts the different methodological specificities of other disciplines.

Open to the background of Hungarian and other cultures.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A numizmatika alapfogalmai és forrásai. A numizmatika segédtudományai, segédletei és eszközei (Basic concepts and sources of numismatics. Auxiliary sciences, aids and tools of numismatics)

12.2. A numizmatika intézményrendszere. A gyűjteménygondozás és a gyűjteménygyarapítás szabályai (The institutional system of numismatics. The rules of collection care and collection expansion)

12.3. Görög pénzverés (Greek coinage)

12.4. Római pénzverés (Roman coinage)

12.5. Kelta pénzverés (Celtic coinage)

12.6. Bizánci pénzverés (Byzantine coinage)

12.7. Középkori pénzverés: népvándorlás kor (Medieval coinage: migration period)

12.8. Árpád-kori pénzverés: denárkorszak (Medieval coinage: denarius period and groat period)

12.9. Középkori pénzverés: denárkorszak és garaskorszak (Medieval coinage: denarius period and groat period)

12.10. Kora újkori pénzverés: tallérkorszak (Modern coinage: thaler periode)

12.11. Újkori pénzverés: nemzeti pénzrendszerek kora (Modern coinage: the age of national monetary systems)

12.12. Az Iszlám pénzverése (The coinage of Islam)

12.13. Papírpénzek (Paper money)

12.14. Exonumia (Exonumia)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató legfeljebb három alkalomról hiányozhat. A 3 hiányzáson túli indokolt és igazolt távollét (pl. egészségügyi ok, szolgálatteljesítés) esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett formában és határidővel pótolhatja a mulasztást. A hallgató köteles továbbá a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. A fentiekben meghatározottnál több hiányzás esetén a hallgató nem kaphat aláírást, a kurzus ebben az esetben nem teljesítettnek minősül. Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat

kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tanulmányi munka alapja az órákon való figyelmes és aktív részvétel. Az órán a kötelező szakirodalom vonatkozó részének elolvasása rendszeresen ellenőrzésre kerül, a hallgatónak legalább ismeretterjesztő szinten szükséges beszámolnia az meghatározott témákból az órákon.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Részvétel a tanórákon a 14. pont szerint, valamint az órai beszámolók megfelelő szintű teljesítése. Aki ismeretterjesztő szinten nem tud a szakirodalom anyagából beszámolni az órákon, attól az aláírás megtagadható.

16.2. Az értékelés:

Az értékelés félév végi szóbeli beszámoló keretében történik. A szóbeli beszámoló első részén a hallgató szabadon beszélhet egy általa választott témakörrel (1–14. közül) a szakirodalom alapján. A beszámoló második részében a oktató bármelyik témakörből kérdezhet, és a hallgatónak az órán elhangzottak és a kötelező szakirodalom alapján kell arról beszélnie.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Garami Erika: Pénztörténet, Tas 11 Kft., Budapest 2007. ISBN: 9789638670540;
2. Gyöngyössy Márton: Bevezetés a numizmatikába, L'Harmattan, Budapest 2025. ISBN: 9789636461454;
3. Gyöngyössy Márton: Iránytű. Módszertani bevezetés Magyarország történelmének tanulmányozásához, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest 2024. ISBN: 9789636530938;
4. Hóman Bálint: Magyar pénztörténet 1000–1325., Maecenas Kiadó, Budapest 1991. ISBN: 9637425578;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Angelotti Zsuzsa – Fux Kornél: Magyar pénzürmék és papírpénzek (Harmadik, átdolgozott kiadás), Grafon Kiadó, Nagykovácsi 1999. ISBN: 9638576855;
2. Bíró-Sey Katalin: Bevezetés a római pénzek gyűjtésébe. Császárkor., Magyar Éremgyűjtők Egyesülete, Budapest 2002. ISBN: 9637122141;
3. Hóman Bálint: A Magyar Királyság pénzügyei és gazdaságpolitikája Károly Róbert korában., Nap Kiadó, Budapest 2003. ISBN: 9639402427;
4. Hóman Bálint: Magyar pénztörténet 1000–1325., Maecenas Kiadó, Budapest

1991. ISBN: 9637425578;

5. Mackay, James: Érmék és éremgyűjtés. Kézikönyv a világ legcsodálatosabb érméihez, és professzionális útmutató egy látványos éremgyűjtemény felépítéséhez, 3000 színes illusztrációval. Ford. Vida István (Második kiadás), Kossuth Kiadó, Budapest 2010. ISBN: 9789630957700;

Budapest, 2025.

Dr. Nagy Balázs, PhD
tudományos munkatárs
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TTTTV017

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Megemlékezések, ünnepek, jeles napok

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Commemorations, holidays, anniversaries

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Történelem és Társadalom Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Kovács Örs László, PhD, közszolgálati egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: - A foglalkozások egy része külső helyszínre kerül, ahol múzeumpedagógusokkal is konzultálunk.

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A tantárgy célja, hogy nemzetünk történelmét iskolai ünnepségek szemüvegen keresztül vezessük végig. Azaz mely ünnepeket, jeles napokat, évfordulókat lehet akár lokális, akár országos szinten iskolai közösséggel megélni. Miként lehet ezeken keresztül formálni a tanulók nemzettudatát, felelősségérzetét, fejleszteni a szolidaritást. Hogyan lehet bevonni a diákokat az ünnep megszervezésébe, előadásába? Milyen külső helyszínek állnak rendelkezésre egy-egy ünnep, emléknap bemutatására? Milyen plusz energiákat, forrásokat igényel mindez a tanároktól? A tantárgy segítséget szeretne nyújtani a leendő tanároknak, hogy könnyebben bírkózzanak meg az iskolai élet ezen kihívásával, és felismerjék a közös ünneplés közösség- és tudatformáló erejét.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the subject is to guide you through the history of our nation through the lens of school celebrations. In other words, which holidays, anniversaries and

anniversaries can be celebrated locally or nationally with the school community. How can they be used to develop pupils' sense of nationhood, responsibility and solidarity? How to involve students in the organisation and presentation of the celebration? What external venues are available to present a holiday or a commemorative day? What extra energy and resources does this require from teachers? The subject aims to help future teachers to cope with these challenges of school life and to recognise the community- and awareness-building power of celebrating together.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri az általa tanított szakterület (tanulási/műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, tanulási területekkel. Ismeri és érti a nevelés-oktatás és az értékközvetítés összefüggéseit.

Ismeri a szaktantárgy tanításának-tanulásának tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli lehetőségeit, színtereit. Nevelési gyakorlatát jól megalapozó ismeretekkel rendelkezik a szocializáció minden színteréről és a perszonalizáció folyamatát meghatározó tényezőkről. Tisztában van szaktárgya és az ahhoz kapcsolódó műveltségterület személyiségformáló hatásaival.

Ismeri a magyar és az egyetemes/világtörténelem kölcsönhatásait. Ismeri a történelem tér- és idődimenzióinak jellemző változásait.

Ismeri a nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Megismeri és tudatosan használja a történelmi forrásokat tartalmazó internetes portálokat, hang- és filmarchívumokat és adatbázisokat. Ismeri a mai magyar állam intézményeit, a választási rendszert, az alapvető állampolgári kötelességeket és jogokat, a közösségi együttélés normáit, kiforrott elképzeléssel rendelkezik a nemzeti értékek és érdekek jelentőségéről. Ismeri a történelem megértéséhez és kreatív alkalmazásához szükséges gondolkodásmód kialakulásában, illetve kialakításában szerepet játszó pszichológiai tényezőket. Ismeri és felelősséggel kezeli a történelem szerepét a tanulók személyiségfejlődésében. Ismeri a történelem tanításával foglalkozó helyi, regionális és országos szakmai közösségeket, digitális platformokat, azok céljait, törekvéseit és munkájuk főbb eredményeit. Tisztában van a történelem tanításának etikai kérdéseivel, a történelemoktatás identitásképző erejével.

-

Képességei:

Képes szaktudományi, szakmódszertani, szaktárgyi, tanuláselméleti és tantervi tudásának hatékony integrálására. Képes a különböző nevelési és oktatási céloknak megfelelő stratégiák, a motivációt, differenciálást, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, problémamegoldási és együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására és megvalósítására; a hagyományos és az információs és kommunikációs technikákra épülő eszközök, digitális tananyagok hatékony és szakszerű alkalmazására. Képes a szaktárgy tanórai és tanórán kívüli tanulásának tervezésére a tanári képesítésének megfelelő korosztály, valamint a felnőttoktatás keretében is. Képes a hagyományos és az információ- és kommunikációtechnológiára épülő eszközök, digitális tananyagok hatékony, szakszerű alkalmazására. A szakképzett tanár képes a rá bízott tanulókból közösséget formálni,

a csoportok, közösségek számára olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek biztosítják a közösségek fejlődését és egészséges működését.

Képes átlátni a Kárpát-medence népeinek történetét, a multietnikus, multikulturális közösség alakulását a térségben, az őskortól napjainkig. Felkészült a kollektív munkában történő helyi tanterv készítésére, önállóan éves tematikus tervezésre, óraterv készítésére, valamint az oktatástechnikai eszközök használatára. Képes a motivációt, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, problémamegoldási és együttműködési képességeinek fejlesztését segítő módszerek megválasztására, alkalmazására. Képes kialakítani a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzését. Képes oktatását úgy szervezni, hogy az általa közvetített értékrend erősítse a nemzettudatot, a lokálpatriotizmust és hazafiságot. Képes a közösségszervezésben központi szerep betöltésére. A történelemtanítás sajátos igényeit, a tantárgyak közötti koncentráció lehetőségeit kihasználva képes együttműködni kollégáival. Eligazodik a média által közvetített aktuális politikai és gazdasági információk világában, amelyek értékelése során a nemzeti érdekek elsődlegességét veszi figyelembe.

-

Attitűdje:

Nyitott a megismerés, illetve a tapasztalatszerzés iránt, törekszik a tanulók megismerési és alkotási vágyának, önművelési igényének a felébresztésére és fenntartására. Fontosnak tartja a tanulókkal való együttműködés, társas megértés megvalósítását a tanulási folyamat hatékonyságának érdekében, továbbá figyelembe veszi a tanulók sajátos igényeit, ötleteit, kezdeményezéseit az optimális tanulási környezet, tanulási légkör szempontjából. Törekszik az életkori, egyéni és csoportsajátosságoknak megfelelő, aktivitást, interaktivitást, differenciálást elősegítő tanulási-tanítási stratégiák, módszerek alkalmazására. Irányítja a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolását, az egész életen át tartó tanulással kapcsolatos pozitív attitűdök (viszonyulások) kialakítását.

A szakképzett tanár elkötelezett a nemzeti és egyetemes értékek iránt, szociális érzékenység, segítőkészség jellemzi. Fontosnak tartja az etnikumok és nemzetiségek iránti tolerancia kialakítását.

A történelmi ismereteken alapuló szilárd identitással rendelkezik. Felismeri a történelemoktatás identitásképző szerepét és jelentőségét.

Cselekvő állampolgári magatartás, törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, erőszakmentesség és méltányosság, a nemzeti értékek tisztelete, megbecsülése jellemzi. Fontosnak tekinti a helyi értékek megőrzését, valamint az anyaország feladatait a határon kívül élő magyarság identitásának megőrzésében. Felismeri és elfogadja a demokrácia értékeit, az aktív állampolgárság jelentőségét. Tiszteli a személyiségi és az emberi jogokat.

Elkötelezett az iránt, hogy a történelmi ismereteket kisebb-nagyobb közösségekben ismeretterjesztő szinten bemutassa, népszerűsítse, magyarázza, az élethosszig tartó tanulásra motiváló módon terjessze. Nyitott az iskolán kívüli nevelés lehetőségei iránt és kapcsolatot tart más szereplőkkel (múzeumok, levéltárak, közművelődési intézmények, szakmai és pedagógiai szervezetek).

-

Autonómiája és felelőssége:

-
-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Knows the epistemological foundations, cognitive characteristics, logic, and terminology of the subject area (learning/knowledge area, artistic area) he/she teaches, as well as its relationship with other sciences, subjects, and learning areas. Understands the relationships between education, teaching, and value transmission. Knows the classroom, extracurricular, and out-of-school opportunities and venues for teaching and learning the subject. Possesses well-founded knowledge about all venues of socialisation and the factors determining the process of personalisation. Aware of the personality-shaping effects of his/her subject and the related field of knowledge.

Knows the interactions between Hungarian and universal/world history. Knows the characteristic changes in the spatial and temporal dimensions of history. Knows the values and traditions of our national and folk culture. Knows and consciously uses internet portals, audio and film archives, and databases containing historical sources. Knows the institutions of the modern Hungarian state, the electoral system, the fundamental civic duties and rights, the norms of community coexistence, and has a well-developed understanding of the significance of national values and interests. Knows the psychological factors involved in developing and fostering the thinking necessary for understanding and creatively applying history. Knows and responsibly handles the role of history in students' personality development. Knows the local, regional, and national professional communities and digital platforms related to teaching history, their goals, efforts, and main achievements. Aware of the ethical issues in teaching history and the identity-forming power of history education.

-

Capabilities:

Capable of effectively integrating his/her knowledge of the discipline, methodology, subject area, learning theory, and the curriculum. Capable of selecting and implementing strategies appropriate to various educational and teaching goals, methods that ensure motivation, differentiation, student activity, and the development of students' thinking, problem-solving, and cooperation skills; and effectively and professionally applying tools based on traditional and information and communication technologies, as well as digital teaching materials. Capable of planning the in-class and extracurricular learning of his/her subject for the age group corresponding to his/her teaching qualification, as well as within the framework of adult education. Capable of effectively and professionally applying traditional and information and communication technology-based tools, as well as digital teaching materials. Capable of forming a community from the students entrusted to him/her, creating pedagogical situations for groups and communities that ensure their development and healthy functioning.

Capable of understanding the history of the peoples of the Carpathian Basin, the development of multi-ethnic, multicultural communities in the region, from prehistoric times to the present. Prepared to participate in collective work for creating local curricula, independently preparing annual thematic plans, lesson plans, and using teaching aids. Capable of selecting and applying methods that ensure motivation, student activity, and help develop students' thinking, problem-solving, and

cooperation skills. Capable of fostering a sense of belonging to the community and patriotism. Capable of organising teaching in a way that the values conveyed strengthen national consciousness, and local and national patriotism. Capable of playing a central role in community organisation. Capable of cooperating with colleagues by utilising the specific needs of history teaching and the possibilities of subject integration. Navigates the world of current political and economic information conveyed by the media, considering the primacy of national interests in his/her evaluations.

-

Attitude:

Open to learning and gaining experience, and strives to awaken and maintain students' desire for knowledge, creativity, and self-improvement.

Considers cooperation and social understanding with students important for the effectiveness of the learning process, and takes into account students' specific needs, ideas, and initiatives for an optimal learning environment and atmosphere. Strives to apply learning-teaching strategies and methods that promote activity, interactivity, and differentiation, appropriate to age, individual, and group characteristics. Directs the coordination of students' in-class, extracurricular, and out-of-school activities, and the development of positive attitudes towards lifelong learning. Committed to national and universal values, characterised by social sensitivity and helpfulness. Considers the development of tolerance towards ethnicities and nationalities important.

Possesses a solid identity based on historical knowledge. Recognises the identity-forming role and significance of history education.

Characterised by active citizenship, respect for the law, adherence to the rules of coexistence, respect for human dignity and human rights, non-violence and fairness, and respect and appreciation for national values. Considers the preservation of local values important, as well as the responsibilities of the mother country in maintaining the identity of Hungarians living abroad. Recognises and accepts the values of democracy and the significance of active citizenship.

Respects personal and human rights. Committed to presenting, popularising, and explaining historical knowledge at an educational level in small and large communities, and promoting it in a way that motivates lifelong learning. Open to the possibilities of extracurricular education and maintains connections with other entities (museums, archives, public cultural institutions, professional and pedagogical organisations).

-

Autonomy and responsibility:

-

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Bevezetés - nemzeti ünnepek, emléknapok, jeles napok tanévi rendjének áttekintése, feladatok kiosztása (Introduction - review of national holidays, commemorative days, special days, assignment of tasks)

12.2. Egyes ünnepek szervezésének lehetőségei és adatbázisai I. (Possibilities and databases for organising certain celebrations I.)

12.3. Egyes ünnepek szervezésének lehetőségei és adatbázisai II. (Possibilities and databases for organising certain celebrations II.)

12.4. Nemzeti Örökség Intézete által fenntartott emlékhely meglátogatása - találkozás múzeumpedagógussal (Visit to a heritage site run by the National Heritage Institute - meeting with a museum educator)

12.5. Látogatás valamelyik fontos ünnepünkhöz kapcsolódó múzeumban (pl. Terror Háza, Malenkij robot Múzeum, Nemzeti múzeum stb.) - találkozás múzeumpedagógussal (Visit to a museum linked to an important holiday (e.g. House of Terror, Malenkij robot Museum, National Museum, etc.) - meet a museum educator)

12.6. Művészetek mint kifejező forma szerepe az ünnepekben (tánc, irodalom, zene, képzőművészet, színház stb.) (The role of arts as a form of expression in celebrations (dance, literature, music, visual arts, theatre, etc.)

12.7. Mini projektek átbeszélése I. - A csoportok által készített forgatókönyvek gazdagítása (Review of mini projects I. - Enriching the scenarios prepared by the groups)

12.8. Mini projektek átbeszélése II. - A csoportok által készített forgatókönyvek gazdagítása (Review of mini projects II. - Enriching the scenarios prepared by the groups)

12.9. Projektek átbeszélése III. - A csoportok által készített forgatókönyvek gazdagítása (Review of mini projects III. - Enriching the scenarios prepared by the groups)

12.10. Média szerepe az iskolai ünnepeken, reklám (Role of the media in school celebrations, advertising)

12.11. Elkészített projektek bemutatása I. (Presentation of completed projects I.)

12.12. Elkészített projektek bemutatása II. (Presentation of completed projects II.)

12.13. Elkészített projektek bemutatása III. (Presentation of completed projects III.)

12.14. Értékelés, összegzés (Evaluation, summary)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A 25%-os hiányzáson túli indokolt és igazolt távollét (pl. egészségügyi ok, szolgálatteljesítés) esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett formában és határidővel pótolhatja a mulasztást. A hallgató köteles továbbá a gyakorlat anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. A fentiekben meghatározottnál több hiányzás esetén a hallgató nem kaphat aláírást, a kurzus ebben az esetben nem teljesítettnek minősül. Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A

hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

A csoportos és egyéni iskolai hospitáláson való részvétel a hallgató számára kötelező, az esetleges hiányzás(oka)t legkésőbb a póthét végéig pótolni köteles. A pótlásról a gyakorlatvezető mentortanárral kell egyeztetnie.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tanulmányi munka alapja a gyakorlati órákon való figyelmes és aktív részvétel. Minden hallgatónak a félév során egy projektet kell készítenie valamelyik ünnep / jeles nap kapcsán. A legjobb projekteket a félév végén a csoport közösen megvalósítja, egyfajta zárófeladatként. A gyakorlati jegy a beadott projekt, a zárt helyi dolgozat és a közös feladatban való részvétel együttes értékeléséből áll össze. A zárthelyi dolgozat pótlása, vagy javítása legkésőbb a vizsgaidőszak első hetének végéig egy alkalommal kísérelhető meg.

A hallgatónak a tárgy keretében csoportos múzeumlátogatásokon kell részt vennie két alkalommal.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének egyik feltétele a megfelelő minősítéssel értékelt hospitálási napló megléte. Az aláírás megszerzésének másik feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon, valamint a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges szintű teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy, melyen ötfokozatú érdemjegyet kapnak a hallgatók. A gyakorlati jegy a megírt zárthelyi dolgozat, az elkészített és leadott projekt, valamint a közös feladatban való részvétel százalékos átlaga. A gyakorlati teljesítmény értékelése az órai aktivitás (10%, vagy pontszám vagy érdemjegy 1-től 5-ig), a közös feladatban való részvétel (25 %, vagy pontszám vagy érdemjegy 1-től 5-ig), a beadandó projekt feladat (40%, vagy pontszám vagy érdemjegy 1-től 5-ig) és a zárthelyi dolgozat (25 %, vagy pontszám vagy érdemjegy 1-től 5-ig) együttes értékeléséből áll össze. A zárthelyi dolgozat értékelése ötfokozatú skálán a következőképpen történik: 50%-ig: elégtelen, 51%-tól elégséges, 65%-tól közepes, 80%-tól jó, 90%-tól jeles. Bármely elem elégtelen teljesítése esetén a hallgató elégtelen érdemjegyben részesül a gyakorlaton.

Az aláírás feltétele a múzeumlátogatásokon történő részvétel.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy (GYJ).

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Döme Zsuzsa: Ünnepek és emléknapiak, Eötvös József kiadó , Budapest 2007. ISBN: 9789637338557;
2. Oktatási Hivatal: Jeles napok <https://jelesnapok.oktatas.hu/>, Oktatási Hivatal

- <https://jelesnapok.oktatas.hu/>, Budapest 2021.

3. Pataki Ferenc: Élettörténet és identitás, Osiris, Budapest 2001. ISBN: 963-389-176-0;

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Dobos Edit: Más ez a nap - Ünnepek, jeles napok forgatókönyvekkel , Móra, Budapest 2020. ISBN: 963-657-395-6;

2. Kiss Tamás, In Konyáriné Loós Andrea – Szerepi Sándor (szerk.): Társadalomtudományi tanulmányok I: Tudjuk-e, hogy mit ünneplünk? – Ünnepeink ismerete a fiatalság körében. , DE TEK Hajdúböszörményi Pedagógiai Főiskolai Kar , Hajdúböszörmény 2008. ISBN: 9789634731665;

3. Szabó Ildikó : „... feláldozták magukat értünk...” Nemzeti ünnepek az iskolában., Új Pedagógiai Szemle, Miskolc 2006. ISBN: helyett: ISSN 1215-1807 (Nyomtatott) ISSN 1788-2400 (online);

Budapest, 2025.

Dr. Kovács Örs László, PhD
közzolgálati egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TTTTV018

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Mentorálás – Személyes támogatás és fejlődésvezetés

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Mentoring – Personal support and guidance

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 20% elmélet, 80% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Történelem és Társadalom Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Ványi Éva, PhD, egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -
tréning módszer (szerepjátékok, csoportos szituációs gyakorlatok, visszacsatolási körök).

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a mentorálás elméleti és gyakorlati alapjaival. A képzés során hangsúlyos szerepet kapnak azok a kommunikációs és interperszonális készségek, amelyek elengedhetetlenek a hiteles és hatékony mentorálási kapcsolatok kialakításához és fenntartásához. A kurzus során a hallgatók fejleszthetik saját mentorálási stílusukat, önreflexió és visszacsatolás segítségével. A tantárgy bevezetést nyújt a különböző életkorú mentoráltakkal való munka pszichológiai vonatkozásaiba is: kitér a fejlődési sajátosságokra, valamint azokra a tényezőkre, amelyek nehezített életkörülmények között külön figyelmet igényelnek. A hallgatók szimulációs gyakorlatok és valós mentorálási helyzetek elemzése révén sajátíthatják el a szükséges technikákat és szemléletet.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The course aims to introduce students to both the theoretical and practical foundations

of mentoring. Particular emphasis is placed on developing the communication and interpersonal skills essential for establishing and maintaining authentic and effective mentoring relationships. Throughout the course, students will have the opportunity to develop their own mentoring style through processes of self-reflection and feedback. The course also provides a basic psychological grounding in working with mentees of different age groups, addressing key developmental characteristics as well as factors that require special attention in cases of disadvantaged life circumstances. Through simulation exercises and the analysis of real-life mentoring situations, students will acquire the necessary techniques and mindset for successful mentoring.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Ismeri a tanulás és a tanítás elméleteit, folyamatait és ezek összefüggéseit.

Ismeri a tanulók fejlődésének, szocializációjának és tanulásának pszichológiai, pedagógiai és szociológiai vonatkozásait.

Ismeri a tanulók egyéni sajátosságait és különböző fejlődési ütemét, a tanulói sokféleség kezelésének lehetőségeit.

Ismeri a tanulói támogatás formáit, lehetőségeit és a tanári szerep ezzel kapcsolatos dimenzióit.

A hallgatók ismerik a mentorálás alapvető modelljeit, folyamatait és a mentor-mentorált kapcsolat dinamikáját.

Tisztában vannak a mentorálás etikai kérdéseivel és felelősségével.

Képességei:

Képes tanulást támogató környezet kialakítására, a tanulói szükségletek felismerésére és megfelelő pedagógiai válaszok kidolgozására.

Képes a tanulási folyamat tervezésére, szervezésére és irányítására.

Képes hatékonyan kommunikálni különböző szereplőkkel (tanulókkal, szülőkkel, kollégákkal).

Képes a tanulók önállóságának, önszabályozó tanulásának támogatására.

Képes reflektív módon értelmezni a tanulási-tanítási helyzeteket, és ezekhez rugalmasan alkalmazkodni.

A hallgatók képesek mentorálási folyamatokat megtervezni és irányítani.

Képesek gyakorlati mentorálási technikákat, hatékony kommunikációs módszereket és konfliktuskezelési stratégiákat alkalmazni.

Képesek valós mentorálási helyzetekben alkalmazni a tanult technikákat, szimulációs gyakorlatokon és esettanulmányokon keresztül.

Attitűdje:

Nyitott a különböző tanulói háttérből fakadó eltérő szükségletek felismerésére és elfogadására.

Elkötelezett a tanulók fejlesztése és támogatása mellett.

Érzékeny a tanulói jólét, mentális egészség és biztonság kérdéseire.

Törekszik empátikus, támogató és elfogadó pedagógiai kapcsolatok kialakítására.

Nyitott az önreflexióra, az élethosszig tartó tanulásra és a szakmai megújulásra.

Elfogadó, empátikus és támogató szemléletet alakítanak ki a mentorálási kapcsolat során.

Hangsúlyt fektetnek a mentoráltak önbizalmának és önállóságának erősítésére.

Nyitottak az önreflexióra és a folyamatos fejlődésre visszacsatolási folyamatok segítségével.

Autonómiája és felelőssége:

Felelősséget vállal szakmai döntéseiért, képes a pedagógiai folyamatokat önállóan megszervezni.

Tudatosan, etikus szakmai attitűddel vesz részt a nevelési-oktatási folyamatokban.

Kezdeményező, felelősségteljes és együttműködő szereplőként működik pedagógiai közösségekben.

Képesek önállóan, felelősségteljesen és etikusan kialakítani és fenntartani mentorálási kapcsolatokat.

Tudatosan kezelik a mentorálási folyamatokat és a felmerülő nehézségeket.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Knows the theories and processes of learning and teaching, and their interrelations.

Understands the psychological, pedagogical, and sociological aspects of learners' development, socialization, and learning.

Is familiar with individual characteristics and developmental diversity of learners, as well as strategies to address learner diversity.

Knows the forms and possibilities of learner support and the related dimensions of the teacher's role.

Students will be familiar with the basic models and processes of mentoring and the dynamics of the mentor-mentee relationship.

They are aware of the ethical issues and responsibilities of mentoring.

Capabilities:

Able to create a learning-supportive environment, identify learners' needs, and develop appropriate pedagogical responses.

Able to plan, organize, and manage learning processes.

Communicates effectively with various stakeholders (learners, parents, colleagues).

Supports learner autonomy and self-regulated learning.

Interprets teaching-learning situations reflectively and adapts flexibly.

Students will be able to plan and manage mentoring processes.

They can apply practical mentoring techniques, effective communication methods and conflict management strategies.

They can apply the techniques learned in real mentoring situations through simulation exercises and case studies.

Attitude:

Open to recognizing and accepting the diverse needs of learners from different backgrounds.

Committed to supporting and developing learners.

Sensitive to learners' well-being, mental health, and safety.

Strives to build empathetic, supportive, and accepting pedagogical relationships.

Open to self-reflection, lifelong learning, and professional renewal.

They develop an accepting, empathetic and supportive approach to the mentoring relationship.

Emphasis is placed on building the self-confidence and autonomy of the mentoree.

They are open to self-reflection and continuous improvement through feedback processes.

Autonomy and responsibility:

Takes responsibility for professional decisions and can independently organize pedagogical processes.

Participates in educational processes with a conscious and ethical professional attitude.

Acts as an initiative-taking, responsible, and cooperative member of pedagogical communities.

Ability to develop and maintain mentoring relationships independently, responsibly and ethically.

Manage mentoring processes and difficulties in an informed way.

11. Előtanulmányi követelmények:**12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):**

12.1. Az alábbi 14 alkalmas tematika heti bontásban is alkalmazható, ugyanakkor a tantárgy jellege lehetővé teszi több téma együttes feldolgozását, így a tananyag intenzív, tömbösített formában is oktatható. (The following 14 suitable topics can be taught on a weekly basis. However, the nature of the subject also allows several topics to be combined, enabling the curriculum to be taught in an intensive, block format.)

12.2. A mentorálás jelentősége és alapfogalmai (The significance and core concepts of mentoring.)

12.3. A mentoráltak szükségleteinek felismerése és mentorálási terv készítése. (Identifying mentee needs and designing a mentoring plan.)

12.4. Fejlődéslélektani alapok gyermek- és serdülőkorban. (Developmental psychology in childhood and adolescence.)

12.5. Mentálhigiénés kihívások és támogatási lehetőségek gyermek- és serdülőkorban (Mental health challenges and support strategies in childhood and adolescence.)

12.6. Gyermekvédelmi szakellátásban élő gyermekek jellemzői. (Characteristics of children living in child protection residential care.)

12.7. A mentor szerepe, kompetenciái és a mentorálási folyamat. (The role and

competencies of a mentor, and the mentoring process.)

12.8. Kihívások és személyre szabott megközelítések a mentorálásban. (Challenges and tailored approaches in mentoring.)

12.9. Online mentorálás és digitális eszközök használata. (Online mentoring and the use of digital tools.)

12.10. Kommunikációs technikák a mentorálásban: aktív hallgatás, empátia, visszajelzés, motiváció. (Communication techniques in mentoring: active listening, empathy, feedback, motivation.)

12.11. Konfliktuskezelési stratégiák a mentor-mentorált kapcsolatban. (Conflict management strategies in mentor-mentee relationships.)

12.12. Esettanulmányok I. (Case studies I.)

12.13. Esettanulmányok II. (Case studies II.)

12.14. Esettanulmányok III. (Case studies III.)

12.15. A mentorálási folyamat értékelése, reflexió és záróértékelés. (Evaluation of the mentoring process, reflection and final assessment.)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A kurzus tréningmódszeren alapul, így a hallgatók aktív részvétele kulcsfontosságú.

A félév során a hallgatók legfeljebb három alkalommal hiányozhatnak indokolt esetben.

Háromnál eggyel több hiányzás esetén pótlási lehetőségként esettanulmány-elemzés vagy gyakorlati feladat elvégzése szükséges, amelyet egyéni konzultáció keretében kell bemutatni.

A kurzus interaktív jellege miatt a részvétel – bár nem minősül önálló értékelési elemnek – hozzájárulhat az érdemjegy megalapozásához a hallgatói aktivitás és együttműködés alapján.

Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak – az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában az e tanulmányi rendre vonatkozóan rögzített szabályok betartása mellett – a kurzus oktatójával egyeztetett formában elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A hallgatók a tréningeken szerzett tapasztalatokról reflektív naplót vezetnek, amelyet a félév végén összegző elemzéssel kell leadni.

A kurzus zárásaként egy szimulált mentorálási helyzetet kell megoldani, amelyet az oktató és a hallgatótársak közösen értékelnek.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

A hallgatónak legalább 75%-os részvételt kell teljesítenie. A félévközi feladatokat legalább elfogadható szinten kell teljesíteni.

16.2. Az értékelés:

Reflektív napló vezetése és összegző elemzés (50%)

Záró mentorálási szituáció megoldása és elemzése (50%)

A kurzus végső értékelése ötfokozatú skálán történik (1–5).

A hallgatók számára lehetőség van egyéni konzultáción további fejlesztő visszacsatolásra és javításra.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzése és a félévközi feladat (reflektív napló vezetése, összegző elemzése) és a záró mentorálási helyzet legalább elégséges (2) szintű teljesítése.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. 1. Dávid Mária – Gefferth Éva – Nagy Tamás – Tamás Márta: Mentorálás a tehetséggondozásban, Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége, Budapest 2014.

2. 2. Gombocz, Orsolya (szerk.); Szőke-Milinte, Enikő (szerk.) : A mentorálás támogatása a Tanítsunk Magyarorszáért programban, Pázmány Péter Katolikus Egyetem (PPKE) , Budapest 2023.

17.2. Ajánlott irodalom:

1. 1. Dávid Mária – Gefferth Éva – Nagy Tamás – Tamás Márta: Mentorálás a tehetséggondozásban, Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége, Budapest 2014.

2. 2. Gombocz, Orsolya (szerk.); Szőke-Milinte, Enikő (szerk.) : A mentorálás támogatása a Tanítsunk Magyarorszáért programban, Pázmány Péter Katolikus Egyetem (PPKE) , Budapest 2023.

3. Mogyorósi Zsolt et al: Mentorképzés. Képzési anyagok és feladatok, líceum Kiadó, Eger 2022.

4. Simon Gabriella: A mentorálás elmélete és gyakorlata, L'Harmattan, Budapest 2019.

Budapest, 2025.

Dr. Ványi Éva, PhD
egyetemi docens
sk.

TANTÁRGYI PROGRAM

1. A tantárgy kódja: TTTTV020

2. A tantárgy megnevezése (magyarul): Választások, választási csalások Magyarországon a XX. században

3. A tantárgy megnevezése (angolul): Elections and electoral fraud in Hungary in the 20th century

4. Kreditérték és képzési karakter:

4.1. 3 kredit

4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 0% elmélet, 100% gyakorlat

5. A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):

5.1. NITK szabadon választható tantárgyai 2025;

6. Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése: Történelem és Társadalom Tanszék

7. A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata: Dr. Szerencsés Károly, PhD, habil., egyetemi docens

8. A tanórák száma és típusa

8.1. össz óraszám/félév:

8.1.1. nappali munkarend: 28 (0 EA + 28 GY)

8.1.2. levelező munkarend: 0 (0 EA + 0 GY)

8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 2

8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -

9. A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):

Választások, választási csalások Magyarországon a XX. században című szeminárium célja, hogy a hallgatók megismerjék a korszak írott dokumentumait, lássák az összefüggéseket és képesek legyenek ezeket megfogalmazni. A szeminárium keretében fejleszteni kell a hallgatók írásbeli és szóbeli képességeit. A hallgatóknak meg kell ismerni és elsajátítani az önálló kutatás lépéseit, a források elemzését a forráskritika figyelembevételével.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description):

The aim of the seminar entitled Elections and Electoral Fraud in Hungary in the 20th Century is for students to become familiar with the written documents of the period, to see the connections and to be able to formulate them. The seminar aims to develop the students' written and oral skills. Students must become familiar with and master the steps of independent research, the analysis of sources taking into account source criticism.

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása:

Átlátja a magyar szakmai szövegek és kulturális jelenségek befogadásának bevett eljárásait, az értelmezés szakmailag elfogadott kontextusait. Tisztában van a történettudomány aktuális kutatási kérdéseivel, elemzési és értelmezési módszereivel. Ismeri a szélesen értelmezett történettudomány alapvető szakkifejezéseit.

-

Képességei:

Képes összefüggő szövegek, valamint vizuális jelekkel, tipográfiai eszközökkel, ikonokkal tagolt szövegek, táblázatok, adatsorok, vizuális szövegek (mozgó-, állóképek, térképek, diagramok) megértésére, értelmezésére. Képes az adott műfaj szabályrendszerének megfelelően több stílusregiszterben, közérthetően, választékos stílusban írni és beszélni. Képes hatékonyan kommunikálni írásban és szóban, valamint megérti a történettudományhoz kapcsolódó szakmai szövegeket.

-

Attitűdje:

Tudatosan képviseli a történettudomány és társterületei szaknyelvi és kommunikációs normáit. A történettudomány gondolkodásmódját hitelesen közvetíti. Mérlegeli a problémák sokoldalú módszertani megközelítésének lehetőségét. Törekszik történeti tudásának folyamatos fejlesztésére. Igényességet fejleszt ki az információk kritikus elemzésére és feldolgozására. Törekszik az információkat, érveket és elemzéseket különböző szempontok szerint átgondolni és bemutatni.

-

Autonómiája és felelőssége:

Felelősséget vállal anyanyelvű és idegen nyelvű szakmai szövegeiért, tudatában van azok lehetséges következményeinek. A történelem területén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében. Tudatosan képviseli azon módszereket, amelyekkel a történettudomány területén dolgozik, és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait. Nyitott a magyar és más kultúrák háttérére.

-

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge:

Understands the established procedures for the reception of Hungarian professional texts and cultural phenomena, the professionally accepted contexts of interpretation. Is aware of current research questions, analysis and interpretation methods in historical science. Is familiar with the basic technical terms of broadly understood historical science.

-

Capabilities:

Able to understand and interpret coherent texts, as well as texts divided by visual signs, typographical devices, icons, tables, data series, visual texts (moving and still images, maps, diagrams). Able to write and speak in a clear, varied style in accordance

with the rules of the given genre in multiple stylistic registers. Able to communicate effectively in writing and orally, and understand professional texts related to history.

-

Attitude:

Consciously represents the professional language and communication standards of history and its related fields. Authentically conveys the way of thinking of history. Considers the possibility of a multifaceted methodological approach to problems. Strives to continuously improve his/her historical knowledge. Develops a demanding approach to critical analysis and processing of information. Strives to consider and present information, arguments and analyses from different perspectives.

-

Autonomy and responsibility:

He/She takes responsibility for his/her professional texts in his/her native and foreign language and is aware of their possible consequences. He/She applies the knowledge acquired in the field of history in his/her self-cultivation and self-knowledge. He/She consciously represents the methods with which he/she works in the field of historical science and accepts the different methodological characteristics of other disciplines. He/She is open to the background of Hungarian and other cultures.

-

11. Előtanulmányi követelmények:

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. A kurzus célkitűzésének áttekintése. A tantárgy szakirodalmának, forrásainak megismerése. A

tárgy teljesítésének feltétele. Politikai helyzet Magyarországon az I. világháború után. (Overview of the course objectives. Getting to know the subject literature and sources Condition for completing the subject. Political situation in Hungary after World War I)

12.2. Viták és javaslatok a választójog kiterjesztésében. Választások az 1920-as években (Debates and proposals for expanding the right to vote. Elections in the 1920s)

12.3. Választójogi viták, választások az 1930-as években (Suffrage debates, elections in the 1930s)

12.4. Az Ideiglenes Nemzetgyűlés létrehozása és tevékenysége Magyarországon (1944-45) (Establishment and activities of the Provisional National Assembly in Hungary (1944-45)

12.5. Pártviszonyok a második világháború után (1945). Az 1945-ös választások (Party relations after World War II (1945). The 1945 elections)

12.6. Parlamenti harcok a Nemzetgyűlés idején (1945-1947) (Parliamentary battles during the National Assembly (1945-1947)

12.7. A politikai küzdelem jogi útra terelése („köztársaság ellenes összeesküvés”) (Channeling the political struggle into a legal path ("conspiracy against the republic")

12.8. Az új választójog: 1947: XXII. tc. A „kékcédulás” választás (The new suffrage:

1947: XXII. etc. The "blue-label" choice)

12.9. A többpártrendszerű parlamentarizmus felszámolása, választás 1949 és 1953 (The abolition of multi-party parliamentarism, the 1949 and 1953 elections)

12.10. Választások a Kádár-korszakban (Elections in the Kádár era)

12.11. Egypártrendszer és „szocialista nemzeti egység” (One-party system and "socialist national unity")

12.12. Az 1983. III.tv. és választás 1985 (the 1983. III.tv. and the 1985 election)

12.13. A visszahívhatóság szerepe a rendszerváltoztatásban, visszahívások, lemondások és időközi

választások 1989. Összefoglalás, félév értékelése (The role of recall in system change, recalls, resignations and by-elections 1989. Summary, semester evaluation)

12.14. Forráselemzések elkészítése (Preparing source analyses)

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: bármely félévben;

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A hallgató a szemináriumi foglalkozásokon legfeljebb három alkalommal hiányozhat. A három hiányzáson túli indokolt és igazolt távollét (pl. egészségügyi ok, szolgálatteljesítés) esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett formában és határidővel pótolhatja a mulasztást. A hallgató köteles továbbá a szeminárium anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. Indokolatlan és igazolatlan távolmaradás esetén a negyedik alkalmat követően a hallgató az oktatóval egyeztetett módon és határidővel pótfeladat elkészítésével teljesítheti a kurzust. Öt alkalmat érintő és azon túli igazolatlan távollét esetén a hallgató nem kaphat aláírást, a kurzus nem teljesítettnek minősül.

Kedvezményes tanrenden lévő hallgatónak az NKE Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 20. §-ban rögzített a HTVSZÜB által engedélyezett kedvezményes tanulmányi rendben tanulmányokat folytató hallgatók esetén, amennyiben a tantárgyi program másként nem határoz, a tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége vonatkozásában a hallgatónak a kurzus oktatójával egyeztetett formában otthoni munkával elkészítendő feladatot szükséges teljesítenie a szorgalmi időszak végét megelőző utolsó munkanapig. A hallgatónak a kedvezményes tanulmányi rendet engedélyező határozat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül szükséges felvennie a kapcsolatot a kurzus oktatójával az elkészítendő feladat teljesítési feltételeinek egyeztetése érdekében.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A tanulmányi munka alapja az órákon való figyelmes és aktív részvétel. Minden hallgatónak a félév során egy referátumot kell tartania egy félév elején vállalt témából, és a szorgalmi időszak végén egy forráselemzést kell elkészítenie meghatározott szembontók alapján.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a tanórákon való részvétel a 14. pontban jelzett feltételekkel, valamint a 15. pontban ismertetett félévközi feladatok teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Gyakorlati jegy, mely ötfokozatú érdemjegy. A gyakorlati jegy, a referátum és a forráselemzés együttes értékeléséből áll össze, amelyből a referátum (40 pont), a forráselemzés (60 pont). Összesen: 100 pont. (60 pontig elégtelen, 61 ponttól elégséges, 71 ponttól közepes, 81 ponttól jó, 91 ponttól jeles.)

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges gyakorlati jegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Hubai László (szerk.): Parlamenti választások Magyarországon 1920-2010. 3. bővített kiadás, Napvilág Kiadó, Budapest 2010. ISBN: 978-963-9697-77-5;
2. Szerencsés Károly: A kékcédulás hadművelet: Választások Magyarországon, 1947, IKVA Kiadó, Budapest 1992. ISBN: 9637757082;
3. Szerencsés Károly: A politikai fejlődés fő irányai a II. világháború után., IKVA Kiadó, Budapest 1990. ISBN: 9637757341 ;
4. Szerencsés Károly: Magyarország története a II. világháború után, 1945-1975, IKVA Kiadó, Budapest 1991. ISBN: 9637760334;
5. Szerencsés Károly: Választójog és választási rendszerek Magyarországon, 1848-1989. In: Dezső, Márta; Kukorelli, István (szerk.): Választástudományi tanulmányok, BM Országos Választási Iroda, 1999. ISBN: 267-284. (ISBN szám nélküli);

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Pölöskei Ferenc: A választójog és a választási rendszerek 1848–1939 között. (In: Jogtörténeti Szemle. 11. évf. 16-28.), Eötvös Loránd Tudományegyetem Magyar Állam- és Jogtörténeti Tanszék, Budapest 2009. ISBN: ISSN: 0237-7284 https://epa.oszk.hu/04100/04139/00033/pdf/EPA04139_jogtorteneti_szemle_2009_02_16-28.pdf (letöltés dátuma: 2025. 06. 22.);
2. Simándi Irén: Küzdelem a nők parlamenti választójogáért Magyarországon, 1848-1938, Gondolat Kiadó, Budapest 2009. ISBN: 978-963-693-169-8 <https://mek.oszk.hu/21700/21742/21742.pdf> (letöltés dátuma: 2025.06.22.);
3. Szerencsés Károly: A parlamentizmus korlátai. (In: Gergely Jenő-Csapó Csaba-Dobszay Tamás-Zeidler Miklós (szerk.): A hosszú tizenkilencedik és a rövid huszadik század: Tanulmányok Pölöskei Ferenc köszöntésére. 553-563.), ELTE Bölcsészettudományi Kar, Budapest 2000. ISBN: 963-463-355-2;
4. Szerencsés Károly: Hová tűnt a demokrácia? Magyarország gleichschaltolása, 1945-1949 (In: Rubicon; 20. 2. sz. 4-19.), Rubicon-Ház Bt., Budapest 2010. ISBN: ISSN: 0865-6347 <https://www.matarka.hu/egy-kozlemeny-oldala.php?MatarkaID=849540> (letöltés dátuma: 2025.06.22.);

Budapest, 2025.

Dr. Szerencsés Károly, PhD, habil.
egyetemi docens
sk.